

ALEXANDRE DUMAS

Mână de mort

Continuarea romanului: "Contele de Monte-Cristo"
EDITURA ATHENA București 1992

Capitolul I Cine a jucat la urcare și la scădere

Nenorocirea ne izbește, fatalitatea ne copleșește, ce face cu asta? Vor fi mulți care cu zâmbetul pe buze și cu inima voioasă, vor veni la noi ca să ne facă a le împărtăși bucuriile și plăcerile, pe câtă vreme mizeria nu a nimicit încă de tot prestigiul vechii noastre prosperități.

Dar numai acestui prestigiu îi datorăm că lumea așa zisă din societatea bună, nu ne înlătură departe de dânsa, cu toate că ne știe sub povara fatalității.

Baroana Danglars fusese nevoită să-și plece grumajii sub această formidabilă povară care era cât pe ce s-o turtească; totuși ea mai strângea încă în casa ei pe cei mai cunoscuți eleganți parisieni și avea plăcerea să audă laudele ce se aduceau saloanelor sale, ca unora unde erau primiți ca nicăieri aiurea în Paris toți acei amanți ai postavului verde cărora nu le lipsește nici aur nici pofta de a juca.

Mândria și ambiția baroanei Danglars, trupul ei zvelt, figura ei aristocratică și palidă, cu doi ochi frumoși care când fulgerau, când deveneau severi; un sân de ivoriu, erau atracții care făceau și dânsa mult ca saloanele ei să fie des vizitate.

Cui îi plac emoțiile puternice, totdeauna îi e dragă o femeie ca baroana Danglars, pe care gesturile, simțurile, privirea și manierele o puneau în primul rând între eleganțele Parisului, deși dânsa nu mai era acum în primăvara vieții.

Astfel se afla baroana în anul 1837.

Într-o noapte de septembrie din acel an saloanele palatului ei erau splendid luminate, încet încet, se umpleau de persoanele care veneau la adunările baroanei, care umbla de colo

ALEXANDRE DUMAS

Continuarea romanului: "Contele de Monte-Cristo"
EDITURA ATHENA București 1992

Capitolul I Cine a jucat la urcare și la scădere

Nenorocirea ne izbește, fatalitatea ne copleșește, ce face cu asta? Vor fi mulți care cu zâmbetul pe buze și cu inima voioasă, vor veni la noi ca să ne facă a le împărtăși bucuriile și plăcerile, pe câtă vreme mizeria nu a nimicit încă de tot prestigiul vechii noastre prosperități.

Dar numai acestui prestigiu îi datorăm că lumea așa zisă din societatea bună, nu ne înlătură departe de dânsa, cu toate că ne știe sub povara fatalității.

Baroana Danglars fusese nevoită să-și plece grumajii sub această formidabilă povară care era cât pe ce s-o turtească; totuși ea mai strângea încă în casa ei pe cei mai cunoscuți eleganți parisieni și avea plăcerea să audă laudele ce se aduceau saloanelor sale, ca unora unde erau primiți ca nicăieri aiurea în Paris toți acei amanți ai postavului verde cărora nu le lipsește nici aur nici pofta de a juca.

Mândria și ambiția baroanei Danglars, trupul ei zvelt, figura ei aristocratică și palidă, cu doi ochi frumoși care când fulgerau, când deveneau severi; un sân de ivoriu, erau atracții care făceau și dânselle mult ca saloanele ei să fie des vizitate.

Cui îi plac emoțiile puternice, totdeauna îi e dragă o femeie ca baroana Danglars, pe care gesturile, simțurile, privirea și manierele o puneau în primul rând între elegantele Parisului, deși dânsa nu mai era acum în primăvara vieții.

Astfel se afla baroana în anul 1837.

Într-o noapte de septembrie din acel an saloanele palatului ei erau splendid luminate, încet încet, se umpleau de persoanele care veneau la adunările baroanei, care umbla de colo până colo, vorbind cu căldură și ascultând complimentele galante ale unei mari mulțimi de cavaleri ce o urmau ori o așteptau prin diferitele locuri pe unde presupuneau că era să treacă.

— Doamne! Ce aer melancolic ai, domnule Beauchamp! zise ea unui domn a cărui fizionomie severă avea o expresie întunecată, calculată negreșit cu scop de a lăsa să se înțeleagă că el avea vreo grijă ori vreo supărare.

— Aș putea crede că ești mânios fiindcă, precum mi s-a spus, ai pierdut la cărți săptămâna trecută.

— Nu, nu, doamnă baroană, te înșeli. Nu am obiceiul să-mi aduc aminte și mai ales să fiu mânios, dacă pierd. Nu joc pentru ca să câștig și faci rău să crezi contrariul.

— Ei! Lasă, răspunse baroana cu un zâmbet ironic, luându-l de braț, figura dumitale m-a speriat. Ca să-mi treacă frica, spune-mi vre-o știre... din cele mai noi.

— Îmi ceri mie știri, frumoasă baroană? N-ai aici pe domnul Lucian Debray care-ți poate da mai bune?

— Cum? Să lăsăm în pace pe d-nul ministru, care pare afundat în adânci gânduri... ministeriale! Ferească-mă Dumnezeu să-l tulbur acum! Ar fi în stare să scoată la iveală vre-un proiect de lege, și... spun drept, mă plictisește mult.

— Ministrul?

— Nu... legea.

— Bietul om, murmură Beauchamp nu merită să-l iei în râs; sunt convins că la minister face mai bună treabă decât mulți cei care au fost înaintea lui.

— Așa trebuie să zici d-ta, pentru că de curând ești procuror regal. Dar gândește-te cel puțin să nu faci ca și predecesorul dumitale.

Și o roșeață ușoară acoperi obrajii palizi ai baroanei, al cărei braț tremura sub al lui Beauchamp.

Ea stătu un moment zăpăcită și parcă s-ar fi căit de ce zisese.

— Nu, doamnă baroană, răspunse îndată Beauchamp cu tonul cuiva care nu vrea să scape ocazia și se grăbește a se pune pe terenul pe care îl dorește, sunt sigur că nu mi se va întâmpla aceeași istorie, cel puțin pentru același motiv. Totuși, pentru că vorbiți de procurorul regal, lucru pe care vreau totdeauna să-l uit când calc pragul acestei case...

— Domnule...

— Iartă-mă; nu ne aude nimeni, urmă magistratul.

— De-ajuns, domnule Beauchamp, de-ajuns; știu ce ai vroi să-mi spui și acel lucru mă plictisește teribil, precum bine știi. Ți-am cerut știri noi pentru ca să-mi gonești neliniștea pe care fizionomia dumitale încruntată și posacă mi-o cauzase; dă-mi acele știri ca și atunci când erai simplu ziarist; e lucru mai plăcut, mai fără ceremonii.

Magistratul se uită drept în ochii baroanei, parcă ar fi vrut să-i citească pe față.

— Ah, vezi! zise ea râzând cu haz.

— Vechiul ziarist nu mai știe să fie decât magistrat.

— Nu, doamnă; cu dumneata voi fi tot același, fă-mi cinstea să mă crezi. Totuși, veștile pe care ți le voi da nu pot ieși din gura unui ziarist, cum zici d-ta.

Și Beauchamp apăsă asupra fiecărui cuvânt, ceea ce făcu pe baroana Danglars să tremure iarăși.

— Și pentru ce? întrebă dânsa făcând o sfortare ca să-și ascundă spaima ai jurat ca în noaptea asta să mă faci să mor de frică?

— Nu pot ieși din gura unui simplu ziarist, zise Beauchamp, pentru că privesc pe o damă pe care magistratul o stimează și o apreciază foarte mult.

După modul cum magistratul rosti cuvintele acestea, după expresia privirii lui, baroana observă că nu trebuia să stăruie. Totuși, vrând să știe neapărat ce știri avea de spus magistratul, poate de interes pentru dânsa, își schimbă purtarea și lăsându-l de braț îi zise:

— Prea bine, domnule; așadar voi fi și eu băgătoare de seamă față cu dama aceea și nu voi mai stărui. Ține-ți taina pentru d-ta.

Totuși, baroana Danglars se amăgi, manevra ei nu-i dădu rezultatul dorit, magistratul rămase nepăsător.

— Ah! Fața ta e de bronz! Murmură el, văzând-o cum se depărta și ducându-și degetul arătător al mâinii drepte la obraz dar, cu toate acestea, sunt singurul dintre toți cei care te înconjoară pe care nu-l poți amăgi, în trecutul tău este o taină groaznică pe care o știi ascunde bine de ochii tuturor, dar nu și de ai mei. În viața ta prezentă este ceva mișelesc, rușinos pe care cu o măiestrie infernală știi să-l îngropi în adâncul inimii tale de marmură. Dar, lasă pe mine, sunt deja stăpân pe secretul trecutului; vom căuta ca să aflăm și pe al prezentului.

Peste câteva momente, Beauchamp observă că-l urmărea cineva, doritor să-i vorbească, încetini pasul și fără ca să se întoarcă sau să se arate că observase că era urmărit, lăsă ca necunoscutul să-i treacă înainte.

— Aș putea să am cinstea de a spune două cuvinte domnului de Beauchamp?

— Cum? Cum? Domnule ministru, sunt la ordinele dumitale.

— Trebuie să știi că țin foarte mult la tot ce privește liniștea și siguranța noastră a tuturor, zise Lucian Debray, pornind cu dânsul spre o odaie goală.

— Așadar cred că, în locul meu, n-ai fi stat la cumpănă și ai fi dorit să afli ce făcea pe un procuror regal să fie așa de melancolic și de încruntat.

Oh! Domnule, iartă-mi neexperiența, încă n-am putut căpăta fruntea de marmură pe care se cade s-o aibă un magistrat.

Îmi tălmăcești rău gândul, domnule de Beauchamp; nu voiam să te dojenesc; știi bine că și magistratul e om și că poate avea simțăminte ca toți ceilalți. Dar, fiindcă ieri am aflat câteva lucruri, cărora n-am socotit să fie

nevoie a le da mare importanță, văzându-te așa de schimbat începusem a bănuî că ce mi se spusese putea fi adevărat. Și în cazul acesta, cinstea unei femei pe care o stimez și pe care o respect... Așadar, de aceea mi-am luat libertatea să te întreb.

— Ah! Dumneata știi?... atunci, da, lucrul e adevărat...

— Sper că te vei purta ca magistrat, îl întrerupse Debray, cu un ton ce vroia să zică: Sper că te vei purta ca prieten numele acestei femei ai fi așa de bun să mi-l spui?...

Procurorul regal nu putea face altceva decât să răspundă la această întrebare directă a ministrului, către care nu se putea arăta neîncrezător; se apropie așadar de el și-i șopti un cuvânt la ureche.

Debray se îngălbeni, dar pe dată, ascunzându-și tulburarea, se depărta de procuror și se întoarse în salonul unde baroana îl aștepta cu o nerăbdare foarte mare.

Procurorul regal plecă din casă doamnei Danglars cu un zâmbet ironic pe buze.

Când musafirii începură să plece și când aurul și biletele de bancă dispărură de pe mese, baroana făcu un semn tainic lui Debray și ieși îndată din saloane ca să intre în odăile ei, în care luxul și bogăția se desfășura cu un gust și mai rafinat decât în restul palatului.

Baroana deschise o ușă cu geamuri care da într-un cabinet de muzică și aruncând o privire melancolică pe nelipsitul piano-forte, nu-și putu opri exclamația:

— Oh! Eugenio! Pentru ce m-ai părăsit și tu!

O lacrimă brazdă obrajii palizi și mândri ai persoanei care, făcând o mișcare spre a goni acea idee dureroasă, trecu prin cabinet și merse ca să se uite pe o fereastră pe jumătate deschisă, care da în curtea cea mare.

Stătea astfel până ce auzi huruitul celei din urmă trăsură care se depărta; observând apoi umbra unui om ce se pregătea să intre în palat, alergă să deschidă ușa unei scări secrete, se întoarse apoi în odaia ei și se trânti pe un divan de mătase închisă.

Lucian, suindu-se, închise ușa scării și merse spre baroană.

— Ei bine, Debray, ce e nou? întrebă ea foarte neliniștită.

Debray își scoase mânușile, își puse mantaua și pălăria pe un scaun și se așeză lângă baroană ca un om în intime relații cu dânsa.

— Vorbește, Debray; mă faci să mor de nerăbdare.

— Tot ce-am putut să descopăr fără să fac imprudențe a fost un singur cuvânt, răspunse tihnit Debray.

— Ah! exclamă baroana cu un gest de îngrijorare.

— Și cuvântul acesta este numele unei femei... al tău.

— Așadar mă socoți în primejdie?

— Cum te-am socotit totdeauna, răspunse Lucian Debray, dacă, până acum, locuința ta în Paris nu a dat loc ridicolului, nu m-am putut totuși convinge că vei putea să-ți ții rolul multă vreme și acum nu cred deloc aceasta.

Baroana, zâmbind cu mândrie, răspunse:

— Dacă n-ai crezut aceasta, pricina e că n-am avut taine pentru tine ca pentru ceilalți. De-ai crede și tu ca ceilalți că baronul Danglars călătorește din plăcere cu fiică-sa Eugenia, nu ți-ai fi închipuit niciodată că am fost părăsită de baron și de Eugenia.

— Prea bine, zise Debray este un an de când baronul a urmat pilda Eugeniei și de când societatea pariziană îi crede că se ocupă numai a călători. Oh! Lucrul e foarte simplu.

"Dar timpul zboară și va zbura și nu s-ar putea găsi cineva căruia să-i vină melancolica idee de a întreba când se vor întoarce baronul și fiică-sa Eugenia."

Baroana făcu o mișcare.

— Apoi, urmă Debray, nu s-ar putea întâmpla ca vreun glumeț să râdă de lunga lipsă a călătorilor și ca Parisul să-i imite exemplul? Dragă baroană, vezi, lucrul se cam încurcă puțin.

— Sfătuiește-mă, deci, Debray, zise ea cu aerul nevinovat al unei copile de cincisprezece primăveri, punându-și amândouă mâinile pe umărul lui Debray.

— Îți repet ce ți-am spus acum un an, când mi-ai arătat scrisoarea bărbatului tău, în care el îți zicea:

"Te las cum te-am luat; cu multă avuție și cu puțină onoare."

Frază care ar fi zdrobit pe orice altă femeie și care abia pricinui o mișcare de mândrie baroanei. Lucian urmă:

— Repet, așadar, că tu trebuie să călătorești. Anul trecut, aveai o avere de un milion și două sute de mii de lei, adică șaiszeci de mii de lei, sau cu alte cuvinte, o sută douăzeci de mii de lei venit. Ce-ți pasă ție de Paris? Spune prietenilor tăi că bărbatu-tău e la Roma, la Civita vecchia, la Neapole

și că vrea să te duci la el. Prietenele tale vor răspândi zvonul pretutindeni și te vei putea duce la Londra.

— Așadar, vrei să ne despărțim, Debray? întrebă baroana încercând în zadar să verse o lacrimă, mă va costa foarte.

Lucian nu răspunse, dar, aruncând o privire oblică asupra ei se scula.

— E un an de când am făcut amândoi o asociație și de când interesele noastre au prosperat... și acum ar lua un aspect și mai bun, pentru că fiind tu ministru de finanțe...

— Ah, am ajuns la punctul esențial al chestiunii! strigă Lucian dând cu pumnul în spătarul scaunului.

— Cum? întrebă baroana căscând ochii mari și sculându-se în sus puțin de pe divan, unde stătuse aproape întinsă până atunci, întocmai ca o amantă pasionată.

— Ziariștii din opoziție au proasta manie de a cerceta purtarea privată a miniștrilor. Ei bine, fie zis între noi, mai ales că nimeni nu ne ascultă, partea esențială a adunărilor tale e jocul de cărți și n-aș vroi ca cineva să creadă că eu am de la el vreun câștig.

— Pagube n-ai avut până acum, îl întrerupse cu ironie baroana.

— Înțeleg, dar nu vreau să merg înainte, răspunse cu tărie Lucian.

— Mă despart de interesele tale și vom rămâne numai prieteni.

— Prea bine, domnule! strigă baroana vânătă de necaz și atinsă în amorul propriu, pentru că înțelegea unde ținteau acele cuvinte prea bine, dar jertfa aceasta, eu n-o pot primi. Să ne facem socotelile și pe urmă...

— Pe urmă? întrebă el cu un zâmbet batjocoritor, care arăta ce mult disprețuia dânsul necazul neputincios al nobilei baroane.

— Vrei negreșit să nu ne mai vedem.

Lucian își puse mâinile în buzunar și rămase nemișcat, răspuns care echivala cu un: Cum vei vroi.

— Cu toate acestea, te vestesc că iarna aceasta voi sta încă în Paris.

— Vei face foarte bine; mi s-a spus că spectacolele vor fi splendide; repertoriul mai tot de Donizetti și de Bellini.

— Și de domnul Lucian Debray, de asemenea, adăugă baroana râzând răutăcios.

— Nu pricep.

— Am să văd cum vei debuta ca ministru.

— Lasă, baroană, zise Debray cu un aer foarte serios, cine a jucat la urcare și la scădere nu poate pleca din Paris și deveni simplă turistă străină fără oarecare părere de rău, înțeleg. Totuși, e de neapărată nevoie când un procuror regal a aflat unele lucruri... Baroană, fi prudentă ca Ulise și înțeleaptă ca Nestor.

Și, pe când vorbea astfel, Lucian Debray scoase portofelul, îl deschise, puse pe măsută un pumn de bilete de bancă și stătu lângă baroană, care era palidă și foarte tulburată.

— A doua oară tovarășii fac socotelile tovarășiei și nădăjduiesc că va fi cea din urmă dată; ține minte sfatul meu.

Capitolul II Benedict

Ieșind din palatul doamnei Danglars, Beauchamp se duse drept acasă, în capătul străzii Coq-Heron.

Deja de câțva timp, Beauchamp sta, în odaia lui de lucru, în fața mesei; deodată el se sculă, ieșind dintre grămezile enorme de hârtii strânse de o parte și de alta a scaunului său, întocmai cum spectrul fantastic al vreunui poet liric se ridică dintre mormintele unui cimitir mic la lumina palidă a lunii. Merse la fereastră, ridică puțin perdeaua și-și aruncă ochii în curte, care era luminată numai de un felinar roșiatic. Apoi observând pe cineva care venea înspre cabinetul său, lăsă perdeaua și se rezemă cu coatele de birou.

Peste câteva minute, ușa cabinetului se deschise și doi oameni intrară. Unul cu o înfățișare sinistră, se vedea după costum, după manierele supuse și după corpul herculean că era agent polițienesc; celălalt tânăr, slab, vânăt la față, zdrențăros, era desigur acuzatul.

La un semn al procurorului, agentul polițienesc ieși și se auzi cum el închise ușa.

Beauchamp stete un moment nemișcat, apoi când socoti că agentul trebuia să fi ajuns în curte, arătă acuzatului cu mâna partea opusă a mesei, întoarse abajurul lămpii așa ca să poată observa mai bine figura vinovatul.

— Numele dumitale? întrebă el, îngroșându-și glasul, parcă ar fi vrut să și-l prefacă.

— Îmi pui tot aceeași întrebare și eu îți dau tot același răspuns; mă numesc Benedict.

— Benedict, repetă procurorul. Apoi urmă interogatoriul.

— Ești dispus să repeți ce ai mai mărturisit deja?

— Pentru ce? zise tânărul cu mare răceală pentru ce sa mai spun aceeași istorie? M-au prins; iată-mă. Judecați-mă și noapte bună!

— Fii mai prudent, Benedict. E vorba de osândă la moarte. Dacă dumneata ești sigur, cu atât mai bine; nu mă mai chinui, inșă.

— Vreau totuși să-ți mai vorbesc o dată; poate că ai uitat unele împrejurări, care să-ți poată îndulci pedeapsa.

Și magistratul se răsturnă în fotoliu.

— Voi face cum dorești; dar ascultă-mă bine, domnule procuror regal, pentru că astă dată e cea din urmă când mai vorbesc.

Și cuvintele acuzatului răsunau cu o oarecare amărăciune, cu un dispreț de viață, care n-ar fi putut face mare impresie asupra nervilor tociți ai unui judecător bătrân, dar care mișcau adânc pe un om încă tânăr și care, ca Beauchamp, nu se obișnuiesc încă bine cu toate peripețiile misterele ce se desfășurau uneori în fața unui procuror.

— Eram închis la "Forța" și eram, cred, ocrotit de un prieten necunoscut pentru că din când în când venea să mă vadă un oarecare individ, anume Bertucio, cu care avusesem relații în trecut și care-mi da bani în numele necunoscutului protector ca să pot avea hrană mai bună ca cea ordinară a închisorii. Deja fusesem dus înaintea tribunalului și declarasem că eram fiul domnului de Villefort, predecesorul dumitale și așteptam resemnat sentința. Fugit din temniță, dovedit că omorâsem pe Caderousse, 100% ce puteam să mă aștept decât la eșafod?

— Stai, întrerupse magistratul cum ai știut că erai fiul domnului de Villefort?

— Ah! Întrebarea aceasta nu mi-ai mai făcut-o niciodată, răspunse Benedict, zâmbind ca un om care a priceput mai mult decât s-ar putea crede, să-ți satisfac curiozitatea. Am spus deja că aveam un, protector necunoscut și că Bertucio îmi aducea bani de la dânsul; ei bine, Bertucio, intrând într-o zi în celula mea la "Forța" mi-a vorbit astfel:

" Benedicte, stai rău de tot. Este însă cineva care vrea să te scape, fiindcă s-a jurat să scape în fiecă an pe câte un om. Protectorul acesta și-a adus aminte de un mijloc ca să nu fii cel puțin osândit la moarte; și iată în ce fel: procurorul regal care-ți instruiește procesul are relații foarte strânse cu o damă și această damă a născut un copil, fiu al lui Villefort. Un asemenea scandal nu trebuia să se dea la iveală, și, de aceea, îndată ce s-a născut, copilul a fost luat de domnul de Villefort, pus într-o lădiță, înfășurat într-o batistă brodată a mamei și, coborând o scară secretă, procurorul a mers în grădină să îngroape pe copil la rădăcina unui copac; tocmai atunci, o mână necunoscută izbi cu două lovituri de cuțit pieptul infanticidului și fură lădița, crezând că conținea vreo comoară.

Asasinul fugi și, deschizând lădița văzu pe copil în viață încă, îi dădu aer și, înfășurându-l în batista brodată, îl duse la ospiciul Carității, strigând:

— Domnule, plătesc o datorie, am răpit o viață, dar am însuflețit alta.

Aceasta e istoria nașterii tale, urmă Bertucio și când vei merge la judecată, spune cine ești și vei vedea pe procuror umilit și trecând, de pe scaunul de judecător, pe banca acuzaților; scandalul produs astfel va amâna judecata ta și, în vremea asta protectorul tău va găsi chip să te scape."

"Și eu am făcut astfel, urmă Benedict și peste o lună protectorul meu s-a ținut de vorbă: eram liber."

"Liber, domnule, dar cu o condiție, să întovărășesc pretutindeni pe tată-meu, înnebunit în urma scandalului și care avea mania să sape pretutindeni în pământ."

"Ah, priveriștea acelor nenorociri îmi chinuie mult inima! După ce avusese renume de om cinstit, după ce avusese o poziție socială așa de înaltă, să cadă deodată pe banca acuzaților!... din nenorocire nebunia nu îngădui să se instruiască procesul și, peste câteva zile, eram liberi amândoi; averile lui fură sechestrare Și abia i se lăsă un venit mic spre a putea trăi."

"Încet, încet, însă, tată-meu își redobândi mintea și peste șase luni de viață comună cu mine se vindecă. Mă cunosc și mă iubi, dar nu mai trăi mult. Abia avu vreme să-mi ceară iertare și să-mi dea binecuvântarea sa."

" Fiule, îmi zise el în ziua cea din urmă, simt că mă duc și am o singură durere, aceea că nu pot plăti o datorie... o datorie de sânge și de disperare, o datorie pe care n-aș vroi s-o las în suferință. Fiule, am fost vinovat; mi-am pus des pe față masca ipocriziei, ca toți oamenii, dar am fost pedepsit într-un mod oribil. Oh! Soție, fiică, fiu, totul mi-a răpit un om fără milă fără

remușcare, ca să se răzbune pe mine! Benedicte, lovește pe omul acela, zdrobește-l, nimicește-l, strivește-l; să plângă și el și când disperarea lui va ajunge la culme, zi-i:

"— Sunt fiul lui Villefort, te pedepsesc în numele lui și plătesc cu răzbunarea mea pe a ta!"

" Oh, tată și unde e omul acesta, unde e? Am exclamat eu.

" Unde e? Murmură tată-meu, dând din cap; unde e? Nu știu. Apoi, luându-mă de braț și trăgându-mă lângă dânsul îmi zise cu glas tremurător de frică și cu ochii cășcați mari: întreabă spațiul, întreabă cerul, întreabă marea și pământul... e pretutindeni ca un zeu puternic, ca un geniu infernal. Ia seama ca ochii lui să nu se fixeze într-ai tăi! Ai fi pierdut și blestemat pentru totdeauna!"...

" Dar numele lui, strigai, eu necăjit."

" Numele lui, reluă domnul de Villefort, cu un zâmbet convulsiv și amar. Are el un nume hotărât, sigur? Vezi, el își schimbă numele și firea în toate zilele, în toate ceasurile după voință. Starețul Busoni, lordul Wilmore, Conte de Monte-Cristo."

" Ah! Strigai eu, tresărind; contele de Monte-Cristo."

" Sau starețul Busoni sau lord Wilmore, urmă tată-meu Cine știe acum care-i este numele. Cu toate astea, caută-l pretutindeni; înalță-te în aer, în nemărginit; coboară-te în abisuri, scormonește măruntaiele pământului și ale mării... Adevăratul lui nume este Edmond Dantès. Fiule, răzbună-mă și mori, sau fii blestemat!"

"Chiar în acea noapte, urmă Benedict după o mică pauză, domnul de Villefort muri, lăsându-mi scrisoarea pecetluită pe care dumneata mi-ai luat-o și pe care o ai încă."

— Și pentru ce nu citeai scrisoarea aceea? întreabă magistratul.

— Pentru că tată-meu ceruse ca să-i făgăduiesc că o voi citi atunci când voi ieși din Franța. Din nenorocire am fost prins înainte de-a putea să îndeplinesc condiția aceasta; totuși, nu voi muri fără să-i știu cuprinsul și că voi cere tribunalului să mi-o înapoieze.

Beauchamp se înfiora. Paloarea l-ar fi trădat, dacă n-ar fi fost în umbră.

— Și unde te duceai când ai fost arestat?

— Afară din Franța.

— Pentru ce?

— Ca să-mi împlinesc misiunea.

— Care?

— Moștenirea tatălui meu: răzbunarea.

Beauchamp se sculă și se plimbă puțin prin odaie, învelindu-și obrajii cu un colț al hainei. Apoi se opri și păru hotărât.

— Benedicte, zise el îmi pari mai mult nenorocit decât vinovat.

— Da, negreșit! exclamă Benedict, sunt sub povara unei fatalități teribile, aceea a nașterii mele. Apa botezului meu a fost lacrimile mamei; cuvântul sacramental, blestemul tatei. Consacrat iadului dacă muream, mizeriei dacă trăiam... și, de atunci, tot rătăcitor, tot fugar, tot mizerabil... Azi e noaptea de 27 Septembrie; domnule, ascultă.

Și Benedict numără una câte una bățile ceasornicului care suna miezul nopții.

— E ceasul în care m-am născut; în aceste zile mi se întâmplă totdeauna nenorociri și acum sunt în puterea dumitale.

Și-și lăsă capul pe piept, încrucișând brațele.

Procurorul regal își șterse sudoarea care-i curgea de pe frunte și se trânti pe un fotoliu, ca și cum ar fi recunoscut în cuvintele arestatului voința suprema a lui Dumnezeu.

Capitolul III Doamna Danglars

Era ora opt dimineața. O trăsură, fără armuri, se opri la poarta casei procurorului, în strada Coq-Heron. Un bătrân portar se arătă în pragul porții.

— Deschide! strigă vizitiul, pentru că e în trăsură o damă și nu se cade să se coboare în uliță.

Portarul stătu la îndoială, căci nimeni și mai ales nici o femeie n-avea obicei să tulbure pe procuror la ceasul acela; dar cuvântul o damă rostit de

vizitiu birui scrupulele bătrânului, care deschise poarta cea mare a casei.

Trăsura se opri la intrarea vestibulului și din ea coborî o damă, a cărei eleganță de forme am putea-o de pe acum lăuda, dacă ea n-ar fi avut grijă să se înfășoare de la cap până la picioare într-un șal larg de cașmir.

Doamna fu anunțată și, apoi, introdusă în odaia de lucru a procurorului, unde ea îl așteptă cam o jumătate de ceas.

În cele din urmă, ușa se deschise și Beauchamp intră.

— Baroana Danglars! exclamă el, prefăcându-se mirat.

— Da; iartă-mă că te tulbur, dar e un lucru neașteptat.

— Poftim, stai, doamnă baroană, o întrerupse Beauchamp, prefăcându-se a nu observa tulburarea ei.

Fu un moment de tăcere, în timpul căreia baroana își trecu de mai multe ori batista pe obraji. Parcă vroia să-și adune puterile spre a rosti o vorbă mare.

— Domnule, zise ea în cele din urmă prezența mea aici nu trebuie să te mire; pentru dragostea lui Dumnezeu te rog, nu-mi mări zăpăceala sau mai bine, adăugă ea oftând, rușinea unei spovedanii.

— Ah! Cugetă Beauchamp, au fost de-ajuns câteva cuvinte spre ai domoli îngâmfarea.

— Da, adăugă ea încet, fără să vreau a cerceta cum, dumneata cunoști un secret pe care abia îl știe numai domnul ministru de finanțe.

Baroana făcu o mișcare și procurorul zâmbi în sine și, apoi, adăugă;

— Îmi închipui scopul vizitei dumitale. Ce pot să fac?

— Dumneata poți totul, domnule. Poți totul, ca magistrat și ca prieten.

— Două lucruri anevoie de împăcat înaintea legii, murmură Beauchamp.

— Tihna, liniștea, cinstea mea, toate atârnă de dumneata în momentul acesta, urmă doamna Danglars. Îți cer să mă scapi, te rog să mă scapi. Spune-mi tot. Beauchamp se sculă, se duse la masă și deschizând un sertar, scoase o scrisoare pecetluită, dar deja desfăcută. Apoi, întorcându-se la locul său, se pregăti s-o citească.

Baroana își ascunse fața în mâini.

Magistratul citi:

"Benedicte, un jurământ pe care n-ar trebui să-l violez are să-ți fie dezvelit. Nu vreau să te las în lume, fără ca tu să poți într-o zi săruta mâna

mamei tale, mulțumindu-i pentru lacrimile pe care le-a vărsat pentru tine, pentru durerea ce i-am pricinuit cu prudența mea. Dacă într-o zi, soarta o va despărți de soțul ei, du-te la ea, fii sprijinul ei de va trăi în mizerie, de va avea trebuință de un prieten ca să-și rezeme capul obosit de suferințe. Ține minte cuvintele mele și află că datorezi viața baroanei de Danglars."

*"Primește binecuvântarea tatălui tău
Villefort."*

Baroana scoase un țipăt de durere; magistratul rămase nepăsător.

— Oh! Și fiu-meu nu știa această taină groaznică? Întrebă ea cu glas slab și pe când obrații i se acopereau de roșcata rușinii și a umilinței.

— Nu, doamnă, răspunse Beauchamp.

— Doamne!... Ajută-mă.

— Nu țipa, doamnă; te-ar putea auzi cineva și gândește-te că aici stai ca un vinovat înaintea judecătorului.

— Dar ce să fac spre a înlătura scandalul? Ce ai dumneata de gând să faci? Întrebă ea și mai speriată. De ce reînvii acest secret al unei greșeli trecute, adăugă ea cu amărăciune.

— Ai voi poate ca nevinovatul să fi rămas îngropat de viu? Doamnă, pământul nu poate ascunde în sine o crimă de felul acesta, răspunse magistratul ai cărui ochi nu se puteau dezlipi de pe figura aprinsă a doamnei Danglars.

— Fiul meu! Murmură ea, oh! Eu știam bine că trăia; dar lacrimile, țipetele mele nu putură schimba hotărârea tatălui său. Crima n-a fost a mea, iartă-mă. Și d-ta, domnule, urmă baroana adresându-se lui Beauchamp, mântuiește-l, scapă-l, deși rugăciunile unei femei pe care negreșit o disprețuiești n-au mare preț în ochii dumitale, scapă-l. Dar nu uita pe baroana Danglars care n-are drept la mila dumitale și pentru amintirea nenorocitului dumitale predecesor, în numele domnului de Villefort, scapă pe fiul său.

— Doamnă, îți voi răspunde ceea ce ți-ar fi răspuns și dânsul. Voi îndeplini datoria pe care mi-o impune legea răspunse cu demnitate magistratul.

— Cum? exclamă baroana zăpăcită, scrisoarea aceasta va apare la Tribunal?

— Înlătură scandalul.

— Cum? În ce fel?

— Plecând din Franța.

— Dar unde mă voi duce părăsită de toți? Întrebă, fără să ia seama ce spunea, doamna Danglars.

— Părăsită de toți! Repetă Beauchamp uimit dar bărbatul dumitale? Dar fiica dumitale?

— Ah! Exclama baroana cu un gest nespus de ciudă. Văd că trebuie să-ți spun tot. Ești, ca toți magistrații, rece, nepăsător, nemilos. Bine, bine, voi sorbi paharul până la fund. Ei bine, trebuie să știi, domnule, că bărbatu-meu m-a părăsit... că fiică-mea a fugit. Sunt singură în lume, voi pleca din Franța, voi pleca dar pentru dragostea lui Dumnezeu, dacă ai alt Dumnezeu afară de legea oamenilor, te jur, scapă-mi fiul.

Doamna Danglars plecă apoi repede și ieși din casă iute, sărind apoi în trăsură, care porni spre locuința ei. Acolo ea își strânse giuvaerurile și ba nii într-o lădiță de călătorie, în timpul acesta ea plângea în tăcere și trupul îi tremura convulsiv; consecință fără îndoială, a zguduirii dureroase a întregului ei sistem nervos.

Vedea în cele din urmă năruindu-se piatră cu piatră, toată clădirea pe care o crezuse destul de solidă ca să reziste trăsnetelor și acea clădire se dărâma, se făcea pulbere fără nădejde de a mai putea fi reconstruită.

— Oh! Villefort! strigă ea, bătând cu piciorul în pământ și smulgându-și părul o asemenea taină trebuia să moară cu tine!

Apoi, strângându-și lacrimile ce-i curgeau fără voie din ochi, deschise dulapurile, alese rufăria necesară pentru un drum de câteva zile, și-și urmă pregătirile de plecare, hotărâtă să se ducă fără veste din Paris, unde pierderea ei părea să fi fost jurată de un dușman necunoscut și puternic, împotriva căruia nu se putea pune. Pentru o femeie ca doamna Danglars, adorată, vanitoasă și bogată, nu e puțin lucru să părăsească locul unde-și exercită domnia spre a pleca în țări străine și a deveni o simplă turistă necunoscută. Ce frumoase visuri avusese! Ce crudă era deșteptarea! Părăsită de bărbatu-său, mare capitalist, care preferă să fugă cu cei din urmă bani pe care-i avea în casă și care nu erau ai lui, decât să se declare falit, ea, femeie mândră și îngâmfată, vru să rămână în ochii lumii tot așa de luxoasă ca în trecut și căută să dea acelei fugi o altă cauză decât cea adevărată. Această dorință anevoioasă dacă nu imposibilă, pentru că creditorii, întemeiați pe lege, erau să pună sechestru pe averile d-lui Danglars, ajutată într-un chip

uimitor de o împrejurare extraordinară, peste câteva zile după plecarea baronului, toate datoriile lui fură Plătite și doamna Danglars fu scăpată de povara teribilă a unor Plăți de vreo cinci, șase milioane.

Mulțumită acestei întâmplări neexplicabile, doamna Danglars apărură în societatea pariziană și toți crezură că domnul Danglars plecase ca să însoțească pe fiică-sa Eugenia într-o călătorie instructivă începută de copilă. Cu toate acestea, lipsa îndelungată a celor doi călători făcea să se răspândească zvonuri ciudate printre cei care cunoșteau firea aspră a lui Danglars și imaginația exaltată a domnișoarei Eugenia; apoi, apariția fără de veste a lui Benedict, scrisoarea lui Villefort, istoria tentativei de infanticid... toate concureau să silească pe sârmana femeie a imita exemplul bărbatului său și al fiicei sale.

Baronul Danglars fugise din Paris ca să rămână bogat, chiar și cu prețul unui furt.

Eugenia fugise din Paris pentru că avea mania de a nu voi să se mărite.

Doamna Danglars fugea și dânsa, pentru că se îngrămădise în Paris un nor care amenința să nască o furtună. Trecutul era cât pe ce să fie dat la iveală și expus publicului, curios și lacom de scandaluri. Era, deci, hotărâtă.

Baroana nu mai plângea: cu obrazii palizi, ca de obicei, cu gesturi sigure, se așeză la biroul ei de ivoriu și se pregăti să scrie două scrisori; începu deja pe întâia adresată domnului Lucian Debray, fostul ei tovarăș pe când jucau la urcare și la scădere pe socoteala bietului baron Danglars; dar deodată, parcă s-ar fi căit, aruncă hârtia jos și începu a doua scrisoare pentru Benedict.

Peste câteva minute scrisoarea era gata. Baroana, care era mai înainte de toate mamă, o reciti și, pentru prima oară, ochii i se umplură de lacrimi.

"Domnule; te afli în puterea justiției, sărac și nenorocit, far alt ajutor decât elocința dumitale spre a-ți redobândi libertatea, dacă judecătorul dumitale va fi cumva destul de milos spre a se lăsa a fi înduioșat de istorisirea sinceră a fatalității care de la naștere apasă asupra dumitale. Care-ți va fi soarta? Dar eu aștept totul de la Dumnezeu. Ai încredere în nemărginita lui bunătate! Acum, dă-mi voie să dispun în favoarea dumitale de o mică sumă care-ți va putea folosi spre a micșora asprimea carcerelor și crede-mă, nu e o milostenie înjositoare, ceea ce-ți ofer, ci plata unei datorii pe care o are către dumneata o persoană care te iubește mult."

După ce sfârși scrisoarea, baroana deschise un portofel, scoase 60 mii franci în bilete de bancă, le puse în scrisoare, pe care o pecetlui și pe plic scrise numele lui Benedict. Apoi o puse într-alt plic, cu adresa "*Domnului Procuror Regal*".

Baroana își plecă apoi capul pe masă și plânse lung; pe urmă, când se liniști, luă o coală de hârtie și scrise lui Lucian Debrai. Îi spunea că pleacă, rugându-l să se însărcineze cu supravegherea casei sale până ce-i va scrie din nou, spunându-i ce intenții avea pentru casă, mobile și argintărie.

După aceea, ea deschise fereastra care da în curte și stătu acolo până ce văzu un om, căruia îi făcu un semn să se urce pe scara pe unde intra în apartament Lucian Debray.

— Intră, Tomo, zise ea acelui om care sta în pragul ușii.

Toma era îmbrăcat cu o bluză albastră, cu pantaloni roșii și cu cizme mari...

— Să intru în costumul acesta, doamna baroana! Murmură el, uitându-se la bluză.

— Intră, intră; am să-ți vorbesc.

Vizitiul intră, observând cu mirare că baroana închidea ușa odăii.

— Te-am luat în slujba mea pentru că te socoteam om cuminte și prudent.

— De n-aș fi așa, n-aș fi bun vizitiu.

— Bine. Dar acum e vorba de o plimbare lungă, care seamănă mult cu o călătorie. E vorba să umblăm mult, fără să ne oprim... să trecem prin multe țări...

— Înțeleg, doamnă baroană, o întrerupse vizitiul, dând din cap ca un om care a înțeles bine ce e de făcut.

— Eu am învățat pe vizitiul care a avut cinstea să ducă pe domnul baron; era un tovarăș al meu, un sărman disperat.

— Vei găsi altul tot ca el?

— De astă dată merg chiar eu, doamnă baroană. Mie puțin îmi pasă de voi fi aici ori aiurea. N-am pe nimeni care să se ocupe de mine.

— Vei fi gata mâine?

— Chiar și azi.

— O trăsură de poștă cu cai buni mă va aștepta într-un loc depărtat, vom pleca de aici în trăsura mea cea obișnuită; tu vei scoate pașapoartele;

geamantanele nu vor fi grele; iată-l pe al meu.

Vizitiul își aruncă ochii pe un geamantan mic de piele și făcu semn că înțelese.

— Pe urmă, pe drumul spre Bruxelles, Liege, Aquisgrana.

— Bine. Toate vor fi gata. Cai vom lua pe vineții; sunt buni și tari. M-au trântit odată, dar nu se va mai întâmpla a doua oară. Cât despre pașapoarte..., Ascultă-mă bine. Un tânăr, cam mic de statură,... cu ochii albaștri, părul blond, nasul regulat, buzele subțiri, care călătorește ca să se distreze de o suferință fizică și morală.

— De minune! strigă vizitiul.

— Dar, mai ales, fii prudent. Na și bani.

Vizitiul luă o pungă din mâna baroanei și plecă. Mai târziu baroana suia în trăsură ei care o aștepta în curte. Coborâse pe scara pe unde cu Un an înainte Eugenia cu prietena ei Luiza.

Capitolul IV Cei 60.000 ai lui Benedict

Lucian Debray citi cu nespusă bucurie scrisoarea cu care doamna Danglars îl vestea de plecarea sa din Franța. Relațiile dintre el și baroana, care fuseseră de mare folos altădată lui Debray, nu mai conveneau acum ministrului cu onoruri mari și cu asemenea însemnată sarcină; doamna Danglars se afla într-o poziție critică și, cu toate că nimeni nu cunoștea acea poziție, era foarte lesne ca ea să fie dată pe față dintr-o zi într-alta. Respiră deci cu putere.

— Ah! Familiile acestea care vin nu se știe de unde cu bogățiile lor și ies nu se știe din ce loc, îmi par niște actori care după ce au jucat câteva ceasuri pe scenă roluri de mari personaje, dezmiardându-și mustățile și răsfirându-și părul ca cine știe ce oameni cu afaceri mari, după ce cade perdeaua redevin ceea ce sunt, adică nimic; nimeni nu le mai vede, nimeni nu mai aude nimic despre dânsule. Baronul Danglars era cam așa ceva.

Pe când Lucian Debray făcea aceste reflecții filozofice, procurorul regal primind scrisoarea pe care i-o trimisese doamna, Danglars chemă pe

acuzatul Benedict în cabinetul său.

Magistratul sta la birou. Fiul lui Villefort fu adus și, abia intrând, văzu cum se închidea ușa în urmă-i și se afla în fața procurorului.

— Apropie-te, Benedicte; a, o scrisoare pentru tine.

— O scrisoare!

— Știi de la cine ar putea să fie?

— Eu? Dar cine mă cunoaște? Cine mi-ar putea scrie?

— Vezi, gândește-te bine. Dacă știi pe cineva care ți-a fost complice în cursul agitatei tale vieți, nu-mi ascunde nimic. Iată scrisoarea: știi cine a scris adresa?

— Acum văd întâia dată această scriitură; dar scrisoarea e deschisă, dumneata știi ce cuprinde.

— Cuvinte și bani.

— Bani! Ce spui?

— Șaizeci de mii de lire.

— Nu glumi, te rog, domnule, zise Benedict, îngălbenindu-se, roșindu-se ca para de foc, bătând din palme de bucurie.

— Nu m-ai asigurat că un protector necunoscut îți trimitea ajutoare bănești când erai la "Forța"?

— Da, negreșit, dar de atunci nu s-a mai interesat de mine și Bertucio, care venea să mă vadă din partea lui, a plecat din Franța de multă vreme.

Magistratul încruntă sprâncenele și plecă ochii.

Știi că prizonierii nu pot avea la ei o suma așa de importantă?

— Știu, răspunse Benedict, oftând

— Și de ai avea-o, cum ai întrebuința-o?

— Mi-aș cumpăra haine și aș putea sta în închisoare fără să sufăr lipsurile pe care trebuie să le îndurăm și aș pune de o parte pentru drum; nu mi-ai spus că voi fi deportat în Noua Caledonie?

Magistratul își urmă meditațiile.

— Și ai fi așa de neghiob încât să spui tovarășilor că posezi o asemenea sumă?

— Oh! Într-un ciorap, ori cusută în căptușeala bluzei, cine ar putea-o vedea? Cine ar putea bănuși că ea există?... răspunse Benedict, zâmbind și apoi, de-aș spune cumva că am bani ar trebui să-i împart cu toți ceilalți flămânzi, care n-au tocmai virtuțile îngerilor. Ochii lui Benedict licăreau ca jăratelecul și sudoarea îi acoperea fruntea.

Magistratul se mai gândi puțin, apoi, luând scrisoarea, o dădu lui Benedict, zicându-i:

— Citește.

Tânărul s-ar fi uitat mai bucuros la hârtiile care valorau șaizeci mii de lei, dar se conformă cu toate astea voinței lui Beau-champ și-și aruncă ochii pe scrisoare.

— Oh! strigă el; iată unul din geniile cele bune care se ocupau cu nimicirea răutăților pe care le făceau zânele cele rele din basme. Dar, cei șaizeci mii de lei, domnule? Întrebă pe urmă Benedict căscând ochii mari.

— Ascultă-mă, Benedict. Șaizeci mii de lei pot fi socotiți drept o avere pentru cineva care se află în poziția ta.

— Ei! Știu și eu.

— Așadar, urmă magistratul nu-ți pierde capul și mulțumind cu smerenie cerului pentru ajutorul pe care ți-l trimite, poartă-te așa încât să meriți sprijinul și ocrotirea aceasta.

— Da, domnule, da, domnule; tot ce vei voi, murmură Benedict, oftând din adânc și mâncând din ochi biletele de bancă pe care magistratul le ținea în mână, ca un câine care, atras de făgăduiala unei bucăți de carne, face toate cele ce-i cere stăpânu-său.

— Știi că aș putea să nu-ți dau banii aceștia?

— Da, domnule.

— Știi că, dându-ți banii aceștia, calc regulamentul închisorilor.

— Oh!

— Gândește-te bine cât m-aș căi că am făcut acest lucru, dacă ai face vreo imprudență.

— Voi fi prudent ca și Ulise.

— Nu vrei să-mi dovedești într-un mod oarecare țința ta pentru serviciul pe care ți-l fac?

— În orice mod e cu putință.

— Prea bine! Fii prudent și eu mă voi mulțumi. Pe de altă parte, dacă ai face o faptă care să mă facă a mă căi de bunătatea mea, fii sigur că, în loc de deportare, voi cere împotriva-ț pedeapsa ghiulelei la picior și că vei fi trimis la Toulon.

— Oh! Fie-ți milă, domnule; nu, nu, galera, nu!

— Bine, iacă banii... și încă odată îți mai spun, fii prudent. Grăind astfel, procurorul regal dădu biletele de bancă tânărului, care le băgă repede

în sân. Magistratul sună clopoțelul și pe dată intră un agent polițienesc.

— Du-l pe acuzat.

Beauchamp răsuflă mai slobod când văzu pe Benedict depărtându-se; pe urmă se sculă de pe fotoliu convins că făcuse faptă bună dând lui Benedict ajutorul pe care i-l trimisese mamă-sa.

— Și cu toate astea nenorocitul va cădea din abis în abis cugetă Beauchamp, va începe prin a seduce pe un paznic apoi îl va asasina și va ajunge în cele din urmă până la contele de Monte-Cristo și va cădea cu dânsul pentru totdeauna. AW negreșit, colosul răsturnat va strivi în cădere pe pigmeul ce-i va săpa baza. Ei! Dreptatea lui Dumnezeu e mai desăvârșită decât a oamenilor și decretele lui mai deslușite. Conștiința mea este liniștită.

Benedict, mergând între paznicii săi, cu brațele încrucișate pe piept, parcă ar fi venit să-și apere averea pe care o ascunsese între cămașă și piele, ajunse la "Forța", fu dus în celula sa și rămase acolo în întuneric, cuprins de frig și cugetând la libertate și la răzbunare.

Este o lună deja de când trăia astfel sceleratul, păstrându-și biletele de bancă pe care abia îndrăznea să le atingă atât îi era frică să nu le strice cumva cu unghiile lui mari și cu pielea sa aspră, în fiecare zi făcea un plan nou de fugă și în fiecare zi era oprit de o piedică materială: glasul tatălui său pe moarte care-i cerea dreptate și răzbunare împotriva enormității unei groaznice cruzimi, fără milă și înspăimântător răsuna în urechile lui și deștepta ecouri lugubre în boitele celulei sale.

Adeseori Benedict se scula fioros ca o fiară care vede înainte-i pe omul ce o biciuiește; se da înapoi înspăimântat; apoi umfla nările, strângea din pumni, scrâșnea din dinți și, cu glas răgușit, striga:

— Edmond Dantès! Om diavol! Unde ești, unde ești? Tu prăpădit până la cel din urma din stirpea ei o familie întreaga chiar un copil abia de opt ani! Blestematule! Care m-ai scos din întunecata prăpastie a morții spre a mă face să cunosc în toată strălucirea lui și apoi m-ai azvârlit iarăși în prăpastie, râzând de căderea mea, batjocorindu-mi spaima. Trădător țicnit, întrebuințai cuvântul lui Dumnezeu spre a nimici pe cei ce erau fericiți, învăluind în răzbunarea ta și pe vinovat și pe nevinovat Ca să te răzbuni pe un om aveai nevoie de viața unei fecioare a unui nevinovat și a doi bătrâni? Ah! Ori cât ai fi tu de mare și de puternic, fiul lui Villefort va ajunge până la tine, te vei cutremura auzindu-i pașii! Da, te vei cutremura în culmea prosperității tale! Ascultă jurământul pe care-l face aici, între zidurile unei

închisori, în tăcerea și în întunericul unei nopți adânci, un necredincios care a suit toate treptele crimei de la aceea de plastograf până la acelea de hoț și de pungaș. Vei cunoaște zădărnicia puterii pe care ți-ai luat-o. Vei muri după o agonie lungă. Două luni întregi, el repeta teribilul jurământ și când văzu ca trecea a treia fără să fie trimis în surghiun, hotărî să-și pună în practică planul de fugă. Își luă banii și-i puse într-o basma pe care și-o legă la brâu.

— Bine! Bine! Planul meu e foarte simplu... sunt câteva piedici, dar cu bani ce nu faci?.. Desigur, voi putea să ies din Franța, zise el liniștit, ca un om care n-ar fi fost în închisoare... Ia să vedem puțin... Ah! Am ajuns oare așa de nedibaci să nu pot omorî un om? Să fi uitat meșteșugul? Ei! Lasă, am unghii bune și dinți la fel!

Ucigașul își încorda mușchii brațului; își desfăcu și își închise de mai multe ori mâinile ca să se exercite la apucat; făcu două trei sărituri pe dalele de piatră ale celulei, și, convins că nu pierduse de loc agilitatea sa, el se așeză pe pat. Apoi scoțându-și cizma, scoase din talpă o lamă de oțel, fără mâner și foarte ascuțită la vârf. Pe urmă, rămase pe gânduri.

Deodată auzi un zgomot de cheie ce intra în broasca ușii și începu să tremure, știind bine că țipătul cel mai ușor ar fi atras pe paznici și l-ar fi împiedicat să întrebuințeze cei șaiszeci mii de lei în scopul ce el își propusese. Totuși încordându-se, izbuti să se stăpânească și, dobândind siguranța lui rece și nepăsătoare, își așteptă Iară vreo emoție manifestă victima.

Era noapte și paznicul venea, ca de obicei, să-și facă rondul, să aprindă o candelă, atârnată de bolta celulei.

Noapte bună, Benedicte, îi zise paznicul care-l cunoștea de mult ca unul din musafirii obișnuiți ai acelui hotel întreținut cu cheltuiala guvernului.

— Noapte bună, prietene, răspunse Benedict sculându-se-n picioare și mângâindu-și barba cu aerul cel mai nepăsător. Sâmbătă e gata de plecare un vapor?... care are să te ducă și pe tine. Prin urmare, ai să pleci în călătorie; fii cuminte, băiete... nu face prostii, poartă-te bine cu paznicii tăi și, crede-mă, vei putea trăi bine.

— Zici, prietene, că am să plec? Cum? întrebă Benedict, bătându-l pe umeri cu un gest de familiaritate prietenoasă și de protecție afectuoasă.

— Cum ți-am spus, răspunse bătrânul paznic, trăgând în jos candela ca s-o aprindă.

— Atunci am să-ți las ceva ca amintire.

— Bravo! Papucii, poate zise bătrânul, râzând de ideea lui Benedict; dar vezi să nu-ți fie frig la picioare.

— Netotule! răspunse Benedict, cu glas dojenitor. Cine ți-a spus că nu-ți pot lăsa altceva decât papucii? Știi tu, moșnege, că eu pot să-ți las, înțelegi, îndeajuns pentru ca să fii tihnit restul vieții?

— Ah! Ah! Tot glumeț! Minunat! Iar ai să începi a mă convinge că tu ești prințul Cavalcanti... Ah! Ah!

Benedict tresări, ca și cum l-ar fi mușcat o viperă și se îngălbeni de necaz.

— Ei! Ce e? Ce ai? Îl întrebă paznicul, întorcându-se repede și încruntând sprâncenele ca și cum i-ar fi venit vreo bănuială.

Benedict observă aceasta și zâmbi ca să liniștească pe bătrân.

— Nu lua seama, sufăr de niște fiori. Dar să venim la vorba noastră: spune drept, ce ai da dracului să te faci stăpân pe douăzeci de mii de lei?

— Douăzeci de mii de lei! Striga paznicul, lăsându-și în jos brațul cu care ținea felinarul de la care voia să aprindă candela zău, mă faci să râd cu cei douăzeci mii lei ai tăi!

— Douăzeci și cinci, nenorocitul! Ia urma, nu douăzeci, am zis douăzeci și cinci de mii de lei, o nimica toată.

— Oh! Oh! Repede curg miile tale de lei, sporesc neconținut! Acum cinci mii mai mult. Ei! Nu-mi mai pierd vremea cu glumele tale. Douăzeci și cinci de mii de lei ar fi buni și pentru mutre mai spălate ca ale noastre.

— Ca ale noastre! Urmă Benedict cu un glas de dispreț.

— Vorbește pentru tine, prietene; eu care am mai mult, nici nu mă uit la așa ceva.

— Ai mai mult? Ah pricep, ți-ai ieșit din minți, prietene dragă.

— Nebun! Vrei să vezi?

— Da.

— Vino încoace. Dar deocamdată ia seama să nu ne spioneze nimeni în coridor și închide ușa.

Cuvintele lui Benedict zădăriseră curiozitatea paznicului care făcu tot ce voia arestatul, închise ușa, puse cheia la brâu. se întoarse spre arestat și scoase un țipăt de mirare văzând atâtea bilete de bancă în mâinile banditului.

Șaizeci mii de lei! Murmură e, făcând socoteala bani.

— Șaizeci mii...

Benedict învârtea hârtiile în mână cu mare nepăsare

— Vrei jumătate? întrebă el.

— Eu? Și ce să fac pentru tine?

— Să mă scoți d-aici.

— Nu se poate.

— Îți dau zece mii lei mai mult; adică patruzeci.

— Oh!

— Cincizeci de mii.

— Prietene, vrei să mă ispitești! Dar, de unde ai banii ăștia? I-ai furat, hai.

— Ce-ți pasă? Cincizeci mii de lei fac să-ți dai oarecare osteneală.

— Dar cum am putea combina afacerea? În capul coridorului este ușa curții; dar sentinela nu lasă pe nimeni să iasă dacă n-are carte de trecere.

— Vinde-mi pe a ta.

— Și eu să rămân în locul tău?

— Vei spune că ai pierdut-o.

— Ei! C-au să mă creadă! răspunse paznicul gânditor.

— Am găsit, exclamă deodată Benedict; te leg, te trântesc jos și fug cu cartea ta, iar tu rămâi cu cei cincizeci de mii de lei ai mei. Vei spune că am sărit la tine, că te-ai apărat, dar că ai fost biruit.

Propunerea păru că convinge pe paznic, care sta la îndoială.

— Hai, hai, prietene, hotărăște-te! Repede, repede, nu avem vreme de pierdut.

— Drac ispititor! Murmură paznicul fie; dă banii înapoi, încheie dânsul, dar șaizeci mii de lei, ca să fie socoteala rotundă, nici mai mult, nici mai puțin.

Și deja mâinile paznicului se întindeau pe când ochii i se înflăcărau de dorința de-a avea acei bani.

— Bine, bine. Șaizeci mii de lei, zise Benedict, deja, tot pentru asta erau destinați!

— Ah! Hoțule, vroiai să mă păcălești cu restul, hai! zise paznicul luând biletele de bancă și dând în schimb o tăbliță de metal cu un număr pe dânsa.

Și unul și celălalt se apropiară de candelă, întorcându-și spatele ca să examineze scrupulos ceea ce-și dăduseră în schimb; apoi, cu o mișcare identică amândoi se aflară față în față, cu aceeași întrebare pe buze.

— Și de-o fi falsă?

— Tocmai asta mă gândeam și eu despre medalia care zici că-mi va servi de carte de trecere.

— Ei! Îți garantez eu.

— Și nici eu nu te înțeleg; biletele sunt bune, neghiobule. Acum, haidem.

Paznicul îi luă banii nepierzând din ochi nici una din mișcările lui Benedict, care se pregătea să-l lege cu frânghia candeliei; dar în momentul când era să facă întâiul nod, paznicul se prefăcu a se freca la șale și scoase repede un cuțit, al cărui fier scânteia înaintea ochilor lui Benedict.

— Înapoi! strigă paznicul.

— Ei! zise Benedict strângându-și pumnul mâinii stângi și scoțând din mânecă lama de fier ascuțită, pe care o ascunsese acolo și cu care se înarma astfel, mă așteptam la așa ceva și cum vezi, îmi luasem măsurile; bătrân nemernic, ai să mi-o plătești.

Atunci începu o luptă sălbatecă, dar fu scurtă și așa de repede încât când paznicul vru să țipe, simți că i se stingea glasul în gâtlee și nu putu scoate decât un horcăit lung. Cuțitul lui Benedict îi străpunse gâtul și i-l tăia dintr-o parte în cealaltă. Un șiroi de sânge țâșni și corpul paznicului căzu în agonie.

Benedict rămase stăpân pe biletele de bancă; le ascunse sub mantaua paznicului cu care se îmbracă, își puse căciula lui pe ochi și deschizând ușa pe care o încuie cu cel mai mare sânge rece, porni din coridor mergând cu pasul încet și greoi al nenorocitului ucis de dânsul.

Ajungând la sentinela, îi arătă medalia și trecu înainte; de asemenea la poarta închisorii. În sfârșit era liber.

Îndată ce ajunse în uliță, liniștea și siguranța care-l reținuseră în fuga sa, îl părăsiră. Un nor îi trecu pe dinaintea ochilor inima-i bătut mai tare, sângele îi curse cu violență prin vine; i păru că vântul îi aducea țipetele de agonie ale paznicului, o rupse la fugă. Alergă ca și cum ar fi fost urmărit de toți soldații, care compuneau corpul de gardă al "Forței".

Peste o jumătate de ceas, era foarte departe de închisoare Atunci, gâfâind, se opri.

Se uită jur împrejur și nevăzând nimic bănuitor, scoase un oftat de ușurare.

Unde să mă duc acum?

Deja își redobândise sângele rece. Cu privirea sigură el cercetă, curajos, spațiul: ca și câinele ce gonește vânatul, mirosea aerul, vrea să se orienteze.

— În cele din urmă, sunt liber! zise el, bătând din palme, liber și lumea e mare! Conte de Monte-Cristo, de n-ai murit te voi întâlni. Dar vor fi de ajuns șaizeci de mii de lei pentru toate trebuințele mele? Vom vedea; capitalul acesta poate să sporească. Deocamdată să ne găsim un adăpost. Se gândi câteva minute, apoi se lovi peste frunte, își adusese aminte de una din cele o mie și mai bine ascunzători ale tâlharilor din Paris, unde un cârciumar fără scrupule primește la orice oră din noapte pe cei care bat la ușa lui. Benedict, care-și liniștise spaima, porni spre cârciuma aceea, ocrotit de întunericul nopții și de ceața groasă care se lăsase deasupra Parisului, învăluindu-l într-un lințoliu misterios și mobil și ajunse fără piedici și fără să dea peste vreo patrulă la locul desemnat. Bătu, scoțând un țipăt ascuțit ca al nevăstuicii.

Auzind semnalul acela, stăpânul culcușului pricepu că putea să n-aibă teamă și, înfășurându-se în plapumă, sări jos din pat; coborî apoi o scară și ieși într-un fel de tindă formată de patru pereți de scânduri.

— Tinere, poți să intri.

— Noapte bună!

— Vrei un pat? Nu mai am. Sunt prinse toate. Uită-te, zise el, arătând cu mâna lungul dormitor umed, luminat de un felinar roșu ce se afla așezat într-o firidă în perete și al cărui fum infect făcea ca aerul, care se respira într-acea speluncă oribilă, să fie pestilențial și de nesuferit.

— Nu face nimic, răspunse Benedict, voi dormi într-un colț și mâine, sau mai bine chiar acum, vom vorbi amândoi ceva.

Ucigașul rosti acele vorbe cu atâta încredere și cu un aer așa de misterios încât uimi pe cârciumar.

— Ce e? întrebă acesta, cu o strâmbătură oribilă, care desigur pentru dânsul ținea loc de zâmbet și întinzând urechea.

— Hai sus în odaia ta, zise Benedict arătând în susul scării odăița unde era patul cârciumarului.

— Ce, acolo cu mine. Tinere? E contra regulamentelor casei.

— Ți-am mai spus că am să-ți vorbesc de o afacere care te privește.

— Atunci e altceva, te poți urca.

Benedict sui repede scara și îndată ce ajunse și cârciumarul sus trase la dânsul scara mobilă.

— Ei bine, de ce e vorba? întrebă cârciumarul, așezându-se pe marginea patului și pipăindu-se la brâu ca să se asigure de nu-i lipsea cumva un argument bun spre a pune capăt la Vreo încercare de călcare a regulamentului casei.

Benedict din parte-i făcu același gest și el păru, ca și celălalt, paznicului, care, mormăind ieși dintr-o căsuță de lângă grilajul porții.

— Prietene, răspunse Benedict, deschide fără teamă. Printr-o întâmplare ciudată și contrară oricărei speranțe, paznicul înainta repede spre poartă, ceea ce dovedea că dorea să îndeplinească dorința celui care îi vorbise.

— Iartă-mă, domnule, de-am întârziat atâta, zise el, dar nu credeam că mai vii pe aici...

Benedict rămase uimit și observând că era o încurcătură de persoane, se hotărî să se folosească de zăpăceala paznicului. Dar intrând căută să-și ascundă figura în manta.

— Vii, negreșit, să mai învii pe cineva, urmă paznicul zâmbind, pentru că posezi secretul care a redat lui Lazăr viața. Sunt la ordinele dumitale.

— Ah! Cugetă Benedict, e curios de tot. De n-aș fi sigur că n-am băut mai nimic la masă, aș crede că beția mă face să cred că aud cele ce-mi spune acesta.

— Vrei să te însoțesc, domnule? Îi zise paznicul.

— Nu, răspunse Benedict.

— Atunci mă duc să iau felinarul. Și paznicul porni spre casă. Dar se opri pe dată și, întorcându-se, adăugă:

— Ca să-ți dovedesc, domnule, că n-am uitat cea din urmă vizită a dumitale, voi face întocmai ce mi-ai zis să fac atunci, dacă vrei să te cobori tot în hruba familiilor de Saint-Méran și de Villefort.

Benedict tresări, dar totuși șopti încet:

— Da.

— Prea bine, domnule Wilmore, reluă paznicul, atunci voi pune felinarul unde știi și dumneata te vei coborî când vei voi, deoarece știi drumul.

Paznicul își luă felinarul și dispăru printre morminte.

— Wilmore! Murmură, parcă l-ar fi mușcat un șarpe, Wilmore! Să fie un vis... englezul care m-a scăpat din galera de la Toulon! Ah! Edmond Dantès; îmi aduc aminte că e aceeași persoană... Edmond Dantès, ucigașul

tatălui meu, al surorii mele nevinovate... Și când veneam aici cu gândul să mă întăresc în ideea răzbunării pe care am jurat-o tatălui meu la patul lui de moarte, numele tău îmi răsună la ureche, repetat de ecoul mormântului unde zac victimele tale! Oh! Morții strigă împotriva călăului lor... nevinovatul otrăvit în anul al nouălea repetă numele neînduratului și crudului său călău, Edmond Dantès., După ce trecu acest moment de exaltare, el redeveni liniștit și hotărât.

— Așadar un om s-a mai coborât deja în mormântul familiilor Saint-Méran și Villefort, își zicea dânsul și acest om este Edmond Dantès. Nu cumva ai venit să-ți învii victimele,

Cum zicea paznicul? Oh, pricep, ai venit să te bucuri, blestematele! De priveliștea cadavrelor victimelor tale, să le tulburi singurătatea mormântului cu râsul tău, ca și cum ai vrea să le răpești și tăcerea și pacea sicriului; ca și cum ai vrea să le faci să sufere și după moarte.

În timpul acesta, Benedict urma pe paznic care se opri apoi la un grilaj de fier, care înconjura un mormânt de piatră, închis cu o portiță tot de fier. Paznicul puse felinarul pe o treaptă a hrubei și Benedict înainta spre mormântul familiei sale.

La o mică distanță, paznicul sta așteptând poruncile lui Wilmore.

Benedict scoase o pungă și porni spre el, făcând să sune banii.

— Iartă-mă, excelență murmură paznicul refuzând dar mai bine e să faci tot ca rândul trecut, să lași punga lângă felinar la ușa mormântului. Pentru că, înțelegi... eu tremur... deși văd bine că ești om ca și mine, că te miști, că umbli... nu știu... dar ai un aer așa de solemn și de teribil că îngheț... iartă-mă, e o slăbiciune a mea. Învățat să trăiesc între morți, mi-e frică de dumneata și nu de ei, pentru că nici ei și nici altul dintre cei vii nu face ceea ce faci d-ta.

Benedict îi făcu semn să plece și, văzându-l că se depărta, porni spre poarta mormântului. Acolo văzu pământul dat de curând la o parte de către paznic, care părea să cunoască de minune voințele lui Wilmore. Benedict scoase o cheie falsă, o introduse în broasca porții și o învârti. Trase atunci de poartă și o deschise, făcând apoi un pas înapoi și ducând mâna la nas ca să se ferească de mirosul infect ce ieși din mormânt.

Poarta se deschise lesne, fiindcă pământul fusese dat la o parte jur împrejur.

Benedict luând lampa, se coborî în hrubă.

Hoț îndrăzneț, ucigaș cutezător, el tremură de spaimă, neputându-și birui groaza ce-i insufla acel loc tăcut, acel întuneric solemn al azilului morții. Din când în când șovăia, se împleticea, dar opintindu-se ca să-și stăpânească groaza pufni într-un hohot de râs, strigând, parcă ar fi vrut să-și facă curaj:

— Cum? Edmond Dantès este oare mai curajos decât mine? Cum, când el a precipitat într-acest mormânt cadavrele ce se odihnesc aici, eu nu voi avea curaj să mă cobor! Aida, de... acum poate cine știe... el a venit aici, a coborât treptele de marmură fără teamă și fără groază...

Vorbind astfel, coborî cele din urmă trepte și intră în hrubă care nu avea o suprafața mai mare de treizeci de palme pătrate. Pe ambele laturi erau bănci de marmură, dintre care opt deja ocupate cu sicriuri de plumb.

— Marchiz de Saint-Méran, zise el, citind numele scris pe întâiul sicriu, a fost socrul tatălui meu, gentilom vechi. Plin de prejudeții, cadavrul lui trebuie să fie împodobit cu nimicuri scumpe de la cap până la picioare. Zise și ridică în sus capacul sicriului. Scheletul, îmbălsămat și acoperit cu o uniformă bogată, avea într-adevăr mai multe cruci și decorații de mare valoare.

Benedict le luă și închizând la loc sicriul, se apropie de acela pe care sta scris: Doamna de Saint-Méran, și-l deschise:

— Oh! Murmură Benedict ce bogat ești împodobită ca să dormi somnul cel din urmă, mare și nobilă damă; cea din urmă dovadă de nebunie pe care omul o dă lumii și după care i se cunoaște toată deșertăciunea.

Inelele și giuvaerurile ce împodobeau degetele și pieptul cadavrului trecură în mâinile lui Benedict, care se duse să jefuiască al treilea sicriu, pe care se citea: Doamna de Villefort.

— Nu, pe acesta nu... exclamă Benedict, întorcându-se și oprindu-se în fața celui de-al patrulea, cu inscripția: Valentina de Villefort.

— Fecioară simplă ca floarea câmpului, cadavrul tău nu poate avea alte giuvaeruri decât sfântul prestigiu al nevinovăției. Să trecem înainte.

— Ah! Eduard, Eduard! Sărmană ființă de nouă ani numai Eduard, fratele meu, tu vei fi răzbunat.

— Acum e rândul tău, tată, urmă banditul ridicând capacul altui sicriu de lemn mai sărac și mai simplu decât celelalte și în care zăcea un cadavru înfășurat într-un sudar alb.

Benedict contemplă câteva minute acel cadavru.

— Ah! Pe fruntea ta, dragă tată, se vede încă urma durerii înspăimântătoare ce ți-a pricinuit vederea soției, fiului și fiicei jertfite unei răzbunări neînduplecate.

Buzele tale parcă murmură încă cea din urmă dorință pe care ți-ai exprimat-o într-acea noapte, când, după ce mi-ai istorisit pe lung toată viața ta, ți-ai dat cea din urmă suflare în brațele mele. Voința ta se va împlini, urmă Benedict, apucând de mână cadavrul și scoțând un cuțit ascuțit da, mâna aceasta care n-a putut, cât ai fost în viață, pedepsi excesele unei răzbunări teribile, va putea, după ce tu ai murit, izbi în față pe Edmond Dantès.

Și hoțul tăie cu cuțitul mâna uscată și îmbălsămată a cadavrului și luând-o cu mult respect, strigă închizând sicriul:

— Adio pentru cea din urmă oară! Fiu dezmoștenit și obscur; odraslă necunoscută a unei familii puternice, m-am coborât în ultima ei locuință, ca să-mi iau singura mea moștenire violând și călcând în picioare, toate legile omenești. Tristă moștenire, dar îndestulătoare, de-mi va da putința să ajung acolo unde mă va călăuzi mâna de mort. Și acum, să plecăm.

Benedict luă felinarul și ieși din hrubă. Cine l-ar fi văzut atunci, palid, pierit la față, ieșind din mormânt, risipind umbrele nopții cu brațul lui luminos, l-ar fi luat drept un răposat care, însuflețit de vreo patimă care nu murise încă cu dânsul, revenea pe pământ părăsind tihna mormântului.

Benedict se opri și răsuflă tare, își șterse sudoarea de pe frunte, puse felinarul jos și râse, râse lung.

— Wilmore, zise el, în curând va veni cineva aici și te va acuza de profanația aceasta.

Într-adevăr, când paznicul se duse să-și ia felinarul și punga făgăduită, căută în zadar pe aceasta din urmă.

— Ah! Murmură el am făcut rău că n-am primit-o. Wilmore s-a folosit de nebuneasca mea temere și a râs de mine. Și a doua zi, observând că hruba fusese deschisă și că sicriurile fuseseră violate, jură că Wilmore era un hoț și că-l va aresta la a treia vizită ce va cuteza să-i mai facă.

Capitolul VI Scena teatrului Argentina din Roma

În zilele lui ianuarie 1838, două prietene, amândouă tinere, amândouă frumoase, își sfârșiră studiile muzicale începute la Paris și încununate de un examen public la Academia italiană, se pregăteau a-și începe cariera artistică. Debutând în Roma, pe scena frumosului teatru Argentina.

Luiza și Eugenia d'Armilly, încă din copilărie, dezmiardaseră ideea unui viitor de libertate și de neatârnare, un viitor care să le dea sublima coroană de artist, coroană ce nu se cumpără cu aur și pe care lumea o dă numai celor care sunt însuflețiți de focul sacru.

Uneori Eugenia, unindu-și glasul ei sonor și expresiv cu sunetul pianofortului Luizei, petrecea zile întregi într-un cabinet de studiu, ale cărui uși, încuiate pe dinăuntru, nu îngăduiau nimănui să profaneze micul sanctuar, în care geniul ei se pregătea la zborul uriaș pe care-l medita. Alteori Eugenia, făcând să-i alerge degetele agile pe clapele pianului, acompania glasul Luizei și în locul accentelor tari și expresive ale Eugeniei, se auzeau armoniile duioase și pasionate ale Luizei. Căci era un mare contrast între caracterele celor două prietene. Mândră și hotărâtă, Eugenia era cedrul maiestuos care înfruntă nepăsător urgia vântului. Suavă și sfioasă, Luiza era umila viorea ce se ascundea la rădăcina copacilor și se pleacă la cea mai ușoară adiere: o privire mândră o face să tremure.

Deși de la Paris societatea pe care o primea și o frecventa familia Eugeniei, era dintre cele mai bogate și mai alese, nu putuse captiva deloc inima entuziastă a cântăreței. Muzica și teatrul erau singurele ei pasiuni. Luiză, după ce fusese profesoara ei, devenise singura ei prietenă, tovarășa ei, sora ei de glorie, de muncă și de fericire. Luiza primise făgăduielile ca și jurămintele noii preoțesc a artei, după ce o inițiase, în toate misterele acestui cult divin. Eugenia, călcând în picioare cu abnegație sinceră, orice simțământ profan, părăsi cu dispreț tot ce putea atrage pe o fată de vârsta ei, adică tată, mamă, onoruri, bogății și lingușiri, ca să intre în marea familie ce are ca șef pe zeul Apolon.

Cele două prietene începuseră părăsind Franța, spre a face o mică excursie artistică prin orașele principale ale Italiei și admiraseră Milanul, Genova, Veneția, unde daseră câteva mici concerte spre a pune la loc banii cheltuiți cu drumul.

În cele din urmă, se duseseră la Roma spre a da examen pentru ca glasul lor, perfecțiunea cântului lor și inteligența lor în arta dramatică să poată fi prețuite cât valorau.

După ce daseră acest examen, biruința fu deplină. Și îndată văzură deschizându-se porțile aurite ale acelui paradis, la care așa cu dor se gândeau. A doua zi după examen, visul începu să facă loc realității, pentru că încă de dimineață ele primiră biletele de vizită ale mai multor directori de teatre, între care și pe al impresarului teatrului Argentina, a cărui primadonă își sfârșise angajamentul.

— Ei bine, Luizo, ce zici? întrebă Eugenia, sărind din pat și uitându-se la ceasornic care arăta miezul zilei, să primim propunerile impresarului de la Argentina?

— Eu aș zice că da, dacă se învoiește ca să ne alegem noi repertoriul.

— Ei! Negreșit, răspunse Eugenia îmbrăcându-se și tremurând de frig "semiramis", "Atila"...

— "Nina", "Parisina" adăugă Luiza, dar, haidem să dejunăm, ne vom rânduie pe urmă ideile, pentru că socotesc că domnii directori nu vor întârzia mult ca să vină.

— Vin răspunse Eugenia, vin, au de-a face cu noi. Pentru că e vorba de viitor. Când mă voi apuca eu, vor vedea ei.

— Ce spaimă o să aibă, impresarul! zise Luiza, zâmbind și uitându-se în ochii negri și maiestuoși ai Eugeniei.

— Negreșit, răspunse aceasta cu mândrie, eu sunt jumătate bărbat și, de mă voi apuca, știu să-i învârtesc frumușel pe domnii aceștia, îți aduci aminte ce bine mi-am jucat rolul de "Lion" când am fugit cu tine din Paris, îmi aduceam aminte de d-nul Leon d'Armilly și când am crezut că tu erai în primejdie, n-am avut oare destul curaj ca să rostesc tare vorba "pistol"?

— Oh! Ce vreme și aceea! Murmură Luiza.

— Ah! Când eram lângă tine, în haine bărbătești, strângându-te în brațe, acoperindu-te de sărutări, pe dată ce biruiam câte o piedică; atunci nu tremurai cum tremuri acum.

— E că se apropie întâiul nostru debut și mă tem; dacă am fi primite rău?

— Ei! La Milano, la Genova, la Veneția nu le-a plăcut cântul nostru? Apoi, rezultatul examenului numai să ne descurajeze nu poate.

— Așa e, dar acum lucrurile sunt cu totul altfel. E vorba să ne arătăm pe scenă, să dovedim că suntem actrițe de valoare. Și, vezi, cât despre mine, eu știu cânta aria Parisieni, dar nu pot zice că știu să fiu Parisiana.

— Și eu, sunt oare eu sigură că voi putea reprezenta bine pe Semiramis, că voi putea simți tot ce trebuia dânsa să simtă, așa încât publicul să creadă că vede înaintea-i pe nobila regină a Asirienilor, smerită, tremurând plină de remușcări, auzind glasul lui Ninu său nebună de, dragoste, beată de iubire în fața lui Arsace? Întreba Eugenia cu toate acestea, vezi, nu tremur pentru debutul nostru. Am o încredere prea mare în lecțiile pe care mi le-a dat, în studiile pe care le-am făcut împreună, ca să pierd curajul în fața unei întreprinderi pe care atâtea alte femei au încercat-o și în care au izbutit în aplauzele entuziaste și frenetice ale unui public inteligent și nepărtinitor.

— Ei, dragă Eugenio, sorții sunt aruncați și viitorul așa de zâmbitor, pe care-l doream la Paris, e aproape să se adeverească, în curând renumele ne va duce numele la Paris, în familiile noastre, după ce vor fi fost înscrise în cartea de aur a nobileței artistice. Oh! Ce mult îmi place o asemenea noblețe! Ea nu se cumpără cu un pumn de bani și nu se capătă decât prin muncă și prin merite personale. Vezi cum strălucește faima artiștilor și cum își aruncă lumina asupra generațiilor care urmează și i se închină înaintea.

— Luizo! Luizo! strigă Eugenia, râzând. Ce entuziasm! Tocmai cum îmi place mie.

Cele două prietene se duseră, în urmă, la dejun. După ce mâncară și-și mai aranjară puțin toaleta lor elegantă, primiră vizita directorului teatrului Argentina, care, temându-se să nu-i scape cele două tinere artiste, se duse la ele înaintea colegilor săi: părțile se învoiră, impresarul primi condițiile ce i se puseră și chiar în ziua aceea, cu toate regulile prescrise, se iscăli angajamentul celor două primadone absolute.

Peste o lună, se repetă la teatrul Argentina opera lui Rossini, Semiramide și în toate diminețile mergeau o mulțime de diletanți ca să aplaude cu entuziasm anticipat pe debutante și să felicite pe impresar că le angajase, pentru că cele două artiste făgăduiau minuni, deși atunci prima oară ieșeau pe scenă.

Sosi în sfârșit ziua reprezentației și îndată ce se luminează teatrul Argentina, se și umplu de lume, care vorbea, laudând și ridicând în ceruri meritul doamnelor d'Armilly.

Pe când aceasta se petrecea în loje, la parter și în coridoarele teatrului, un tânăr de douăzeci și doi sau de douăzeci și trei de ani, înalt, bine făcut și înveșmântat fără lux, dar foarte elegant, făcându-și loc printre lumea grămadită la ușa teatrului, izbuti cu mare anevoință să ajungă la casă, mulțumită opintirilor disperate ale unui cicerone dibaci care, trăgându-l de haină, îl împingea prin acea lume strânsă de anunțul pompos cu care afișele vesteau reprezentația din acea seară.

— Un bilet, un bilet, prietene! strigă ciceronele, dând cu palma în măsuta controlorului.

— Un bilet! răspuse acesta, un bilet acum? Dar, se poate? Vei veni mâine, băiete și de vreme, dacă vrei un bilet pentru seară. S-au luat toate, dragul meu, toate și nu mai e nici unul.

— Nu mai sunt bilete, zise ciceronele tânărului.

— Ah! Și totuși eu trebuie să intru în sală! strigă acesta. Și voi intra.

— Nu mai sunt bilete, stăruia ciceronele.

— Atunci, du-mă pe scenă, pentru că vreau să văd. Pricepi? Vreau să văd.

— Ce să-ți fac eu, domnule? Trebuia să spui mai demult. Maistrul Pastrini ți-ar fi îndeplinit dorința. Dar, acum e cu neputință, cu neputință. Lasă, domnule; mai bine haidem să vezi arhitectura teatrului. Poftim cu mine.

— Du-te dracului cu arhitectura ta. Ți spun că trebuie să văd spectacolul și tu vrei să-mi arăți zidurile și coloanele. Ești nebun de legat.

— Domnule, Argentina este un teatru admirabil, răspuse neobositul cicerone. Bilete nu mai sunt și, deoarece nu poți vedea nimic înăuntru, e bine să te oprești pe afară. Poftim cu mine și vei vedea o clădire din cele mai frumoase, dacă nu cea mai frumoasă clădire de teatru.

— Lua-te-ar dracul! Hai pe scenă! strigă tânărul scuturând cu nerăbdare pe cicerone de braț.

— Dar nu se poate intra.

— Spune că sunt străin și că vreau să văd; nu mi-ai spus că dacă vine un străin în Roma, trebuie să vadă tot ce e mai bun în acest oraș mare?

— Pe sfânta Fecioară! strigă ciceronele. Scena și mașinăriile Argentinei se arată ziua, nu noaptea când e spectacol.

— Ești plicticos rău! Du-mă la portar, am să vorbesc cu dânsul. Trebuie să intru și voi intra. Și vorbind astfel, împinse înaintea pe cicerone care,

întinzând brațele lungindu-le, strângându-le, parcă s-ar fi pregătit să înoate, izbuti să-și facă drum prin mulțimea grămadită la ușa teatrului.

Peste câteva minute el ajungea împreună cu străinul, aproape suit în spatele lui, la poarta secretă care ducea pe scenă.

— Cine e acolo strigă portarul, ieșind repede în calea ciceronului ca să-l oprească în drum.

— Oh! exclamă străinul, îngălbenindu-se când văzu fața roșie și umflată a portarului, om mic și gras, luminată de un felinar care se afla în apropiere.

Ciceronele șopti un cuvânt misterios la urechea portarului.

— Cu neputință, dragul meu, cu neputință, răspunse acesta. Am ordin să nu las absolut pe nimeni în seara aceasta pe scenă; ordinul e drastic și azi mai mult decât oricând...

Reprezentatie extraordinară... două debuturi.

Portarul se opri, scărpinându-se după ureche, apoi urmă:

— Așadar, domnul vrea să intre, vrea să intre cu orice chip, nu e așa? Ar da oricât ca să intre, adăugă el cu un aer viclean, nu e decât un singur mijloc; ar trebui să capete pentru aceasta voia specială a domnului director. Eu mă duc chiar acum să încerc.

Și vorbind astfel, ridică ochii asupra străinului, care nu pierdea nici el din ochi nici măcar una din mișcările portarului. Văzându-l, acesta făcu un pas înapoi, zăpăcit și zicând:

— Oh! Oh! Să fie adevărat?

— Sunt tot așa de mirat ca și d-ta, domnule, zise străinul și încep să cred că aerul Romei produce metamorfoze foarte extraordinare.

— Și eu... eu eram într-acest moment convins că aș fi putut fără să mă înșel să-ți dau numele de Ileus, crezând că rămăseseși pe teren zdrobit de pumnul viguros al unui nou Ulise.

— Ce e drept și eu m-am purtat puțin cam ca sărmanul cerșetor pretinzând la mâna Penelopei dumitale, răspunse străinul, dar, ce vrei, dragul meu? O Diană misterioasă, un Esculap binevoitor și-au adus aminte de mine și, mulțumită intervenției lor, furtuna s-a depărtat de deasupra capului meu. În timpul acestui dialog, ciceronele își plimba uimit ochii de la unul la celălalt fără să priceapă înțelesul cuvintelor lor, dar ghicind după gesturile ce le fac că subiectul dialogului trebuie să fie de foarte mare însemnătate.

Străinul observă aceasta.

— Ia seama, domnule, zise el, urmând a vorbi cu portarul, acesta nu e locul potrivit pentru asemenea convorbiri.

— Ai dreptate, am să te duc în odăița mea și voi dovedi că știu să uit trecutul. Intră.

Tânărul se despărți de cicerone și intră în odăița portarului.

— Zău, domnule baron, e foarte curios

Un personaj faimos din Odiseea, care vrea să gonească pe Ulise din casă, îl provoacă să se bată, se bate, dar care cade turtit de un pumn pe care i-l dă Ulise sub ureche, sfărâmându-i falca

— Ei, domnule Andrea Cavalcanti, ai de gând să mă compromiți? Nu vezi că mi-am pus titluri în buzunar?

— Socoteam că jucai o comedie, așa din capriciu, ca și un oarecare alt membru al familiei dumitale.

— Ah! Din capriciu? Ar fi într-adevăr un capriciu foarte extravagant!

— Istorisește-mi așadar ce ți s-a întâmplat, dragă domnule Danglars!

— St! Taci odată, nu mă cheamă Danglars. Portarul teatrului Argentina nu poate și nu trebuie niciodată să se cheme Danglars.

Dar, spune-mi, cum dracul ai putut fugi de agenții polițienești care trebuiau să te aresteze ca ocnaș, fugit din închisoare, tocmai în momentul când erai să iscălești contractul de înșurătoare cu Eugenia?

— În cel mai prozaic mod. Îți voi spune apoi că viața mea n-a fost până acum nimic altceva, vorbind sincer, decât o țesătură ciudată de intrigi, de curse și de fugi. Dar fuga dumitale, fuga dumitale, domnule baron.

— Afurisit viciu! Exclama Danglars roșu la față ca racul și ștergându-și sudoarea care-i curgea șiroaie de pe frunte.

— Iertați-mă, domnule Danglars.

— Ei, ai dres-o; din rău în mai rău.

— Dar cum trebuie să-ți zic?

— Știu și eu? Zi-mi cizmă, zi-mi zero; cel care nu mai are bani, nu mai are nici nume.

— Așadar, ești ruinat?

— Cu desăvârșire murmură Danglars cu glas stins de n-aș fi dobândit locul acesta de portar, aș fi murit de foame! Da, de foame! Repetă dânsul cu amărăciune.

— Ar fi fost într-adevăr o moarte înspăimântătoare pentru un ilustru baron. Dar cum ai făcut să ajungi la această extremitate?

— Ce? Făcu Danglars, palid și alb la față ca o bucată de pânză.

— Un om a ieșit din adâncimile pământului ori ale mării cu o putere nespus de mare spre a distruge visul meu de fericire..

Benedict tresări fără voie auzind cuvintele lui Danglars.

— Și cum îl cheamă pe omul acesta? întrebă el.

— Oh! exclamă baronul Danglars, aruncând jur împrejur căutări sperioase. E multă vreme de când eu nu mai rostesc acel nume teribil temându-mă ca nu cumva sunetul lui fermecat să-l facă să-mi apară înaintea.

— Ce? E cu puțință să fi ajuns la un asemenea grad de: spaimă! Să fie el oare așa de îngrozitor? Oh! Urmă Benedict oamenii sunt slabi și fricoși!

— Nebunule! exclamă Danglars, de l-ai cunoaște. Te-ai retrage speriat dinaintea lui. Mi-ai putea, oare, spune tu cine e, unde e și de unde a venit contele de Monte-Cristo? Benedict scoase un hohot de râs așa de țipător și de zgomotos, încât bietul portar al teatrului Argentina înmărmuri.

— Am cu dânsul o datorie sfântă! O datorie de sânge. Și mâna de mort" e deschisă ca să primească plata acestei datorii!

Danglars căscă ochii mari să priceapă însemnătatea cuvintelor aceluia, care i se păreau cu toate acestea că conțineau un mister îngrozitor.

— Nu pricep, murmură dânsul.

— Și cu toate acestea, e un lucru foarte simplu. Pentru care motiv tremuri rostind numele pe care l-a adoptat marinarul Edmond Dantès?

— Ah! Dar de unde știi?

— Este taina mea. Acum, răspunde-mi.

— Nu e locul bun, pentru Dumnezeu! zise portarul. Dacă vrei să știi, voi veni mâine să te văd și atunci vom putea vorbi. Unde stai?

— La hotelul Pastrini.

— Ah! Știu unde este.

— Prea bine. Și, deocamdată, dacă-ți trebuiesc ceva bani, adresează-te la mine.

— Cum, adică? Tot mai urmezi să joci rolul prințului Cavalcanti? Ori tot mai ești și acum protejatul contelui de Monte-Cristo? În cazul acesta pe care nu vreau să-l socotesc adevărat, aș face rău să-ți vorbesc așa cum fac acum.

— N-ai nici o teamă, domnule. Nu ți-am spus că am o datorie de sânge cu Edmond Dantès? Nu sunt prințul Cavalcanti: eu sunt un hoț, un bandit, fără nume, fără patrie și fără Dumnezeu.

— Ah! Ce zici? Strigă Danglars înspăimântat și ducându-și într-un mod instinctiv mâinile la buzunare, sări repede înapoi parcă s-ar fi ferit de o lovitură de cuțit.

— Și unde nădăjduiești să ajungi, călătorind astfel ca Evreul rătăcitor, adăugă el. Călăuzit de o mână de mort, care se cutremură încă de furie și de mânie în fundul mormântului său, voi ajunge până la Edmond Dantès.

Ei, dragă domnule Andrea. Știi dumneata că încep a crede că ți-ai cam pierdut mințile?

— Foarte mulțumim pentru compliment. Dar deocamdată lasă-mă să mă urc sus, și, crede-mă pe mine, eu te pot servi și-ți Pot fi de ajutor ca să-ți recapeți averea. Pot să ți-o dau chiar și-ndoită de-i vrea.

— Oh! Da, da. Lasă-mă acum să mă urc sus, pentru că vreau să mă asigur dacă debutantele de astă seară sunt acelea pe care le presupun eu.

— Ah! Cele două d'Armily?

— Da; dacă nu mă înșel, d'Armilly era numele profesoarei fiicei dumitale Eugenia.

— Așa e; dar ce vrei să zici?

— Fiica dumitale avea o patimă specială pentru teatru și pentru muzică și acum cred că domnișoara Eugenia stă sus pe scenă tremurând, în momentul în care-ți vorbesc, înaintea umbrei lui Ninu.

— Oh! E încă prea devreme; abia s-a început.

— Bine. Ceea ce mi-ai spus, mă confirmă în bănuielile mele cu privire la cele două d'Armilly. Te felicit sincer, domnule, de interesul ce are fiica dumitale ca să ridice la loc averea ce ți-a fost furată.

Danglars oftă.

— Așadar, ne-am înțeles; mâine, domnule baron Danglars; cred că nu vei uita că trebuie să ne întâlnim la palatul meșterului Pastrini, via del Corso.

Și, rostind aceste cuvinte, Benedict plecă, lăsând pe bietul portar foarte mirat și adânc convins că va afla de la dânsul lucruri de cea mai mare însemnătate cu privire la Edmond Dantès.

Capitolul VII Găurile din cortină

Pe când scena pe care o istorisirăm se petrecea în odăița portarului, cele două prietene d'Armilly se pregăteau de debutul lor și, strângându-se una pe alta de braț, se preumblau pe scenă.

— Cred că trebuie să fie foarte multă lume și că teatrul e plin de tot, murmură Luiza. În curând are să se ridice cortina și avem să ne întâlnim iarăși aici, în fața publicului, sub ochii tuturor.

— Ai dreptate, Luizo; și eu ca și tine, simt niște fiori trecând prin trupul meu; mi-e frică; într-un asemenea moment, cu neputință să nu tremuri; totuși, sunt hotărât convinsă ca nu-mi va lipsi curajul și că voi uita tot ce n-are a face cu Semiramis. Și-mi va fi cu atât mai lesne lucrul acesta cu cât Arsac este tocmai Luiza mea iubită, tu vei fi, prietenă, îngerul meu păzitor; noi ne vom ocroti, ne vom sprijini reciproc. Dar ia spune-mi, îți aduci aminte de un lucru foarte ciudat care s-a repetat de mai multe ori? Prima seară când am venit aici la repetiție n-ai observat pe un om care a venit să ne deschidă loja și care îndată ce ne-a văzut, a fugit țipând?...

— Negreșit și bine că spuseși, îmi aduc aminte.

— Omul acela e portarul teatrului; și, a doua seară, pe când eram în loja mea, am auzit un dialog care mi s-a părut interesant și pe care ți-l voi repeta aproape întocmai, pentru că mi-l aduc aminte bine.

— "Când domnișoara Eugenia va ieși din lojă, nu uita să-i ceri cheia, de va uita să ți-o dea.

— Nu voi face niciodată aceasta.

— De ce?

— Am motivele mele.

— Dar, totuși cheile îți sunt încredințate dumatăle și astfel nu-ți faci datoria.

— Voi cere orice cheie vei vroi, afară de aceea.

— Ah! Așadar, nu vrei să vorbești cu domnișoara Eugenia d'Armilly?

— Dar această domnișoară Eugenia d'Armilly m-a cunoscut la Paris într-o poziție, alta decât cea de acum și nu mi-ar plăcea ca..."

— Dialogul fu întrerupt urmă Eugenia și de atunci n-am uitat o singură dată să duc cheia în odaia portarului. Ei bine, când eu trec și pun cheia pe masă, aud totdeauna un zgomot mare, pricinuit desigur de graba cu care portarul se ascunde de ochii mei.

— Dar cum îl cheamă?

— Oh! Are un nume comun, Iosif. Dar, se poate prea bine ca să-l cheme altfel.

— Să fie oare bietul prinț Cavalcanti, care era să devină bărbatul tău, de nu i se da pe față minciuna? întrebă Luiza.

— Ce idee! Acum el trebuie să fie ghilotinat pentru omucidere apoi, omul care se ascunde de mine mi-a părut mult mai bătrân, când l-am văzut, așa, în treacăt, întâia dată; mai scund, mai gras...

— Să fim cu luare aminte, Eugenio, poate să fie vreun om trimis de familia ta.

— Oh! Eu nu mă tem de nimic... Dar, ia te uită, Luizo... Mi se pare că cunosc pe doamna aceea care intră în momentul acesta în loja numărul patru din rândul întâi, zise Eugenia care aruncase o privire în sală printr-una din găurile cortinei.

— Oh! Făcu speriată Luiza uitându-se la loja ce i se indicase.

— Ce este? întrebă Eugenia.

— Doamna aceea, urmă Luiza, îngălbenind la față. Doamna aceea este... da., da... Oh! Doamne, Dumnezeule! Poate m-am amăgit, dă-mi binoclul tău ca să mă uit mai bine, Eugenio.

Eugenia scoase din buzunar cutiuța în care se afla elegantul ei binoclu și-l dăde prietenei. Aceasta-l luă și-l îndreptă spre loja numărul 4.

— Eugenio, ai tu într-adevăr o tărie de suflet nebiruită, iată un prilej de a o dovedi. Uită-te.

Eugenia se uită, pe urmă se dădu înapoi parca ar fi fost izbită de trăsnet, murmurând:

— Mama!

Într-adevăr, Eugenia uitându-se la loja aceea, nu putu deocamdată deosebi bine figura doamnei Danglars care părea ocupată să vorbească cu cineva care o asculta ascuns la spatele ei. Dar necunoscutul cu care dânsa vorbea ieșise din lojă și doamna Danglars era cu fața întoarsă spre scenă în momentul când Eugenia o examina cu binoclul.

Șuierătura directorului de scenă se auzi între culise, spre a înștiința pe actori să se pregătească.

— Ai auzit, Luizo? întrebă Eugenia. Curaj, haidem în loja noastră și când vei avea pe umeri mantia reginei Asirienilor, fii sigură că nu va mai fi nimeni, nici în lojă nici la parter, care să-mi preocupe mintea.

Dacă într-acel moment s-ar fi ridicat cortina, publicul ar fi aplaudat desigur gestul inspirat și sublim al Eugeniei, dar momentul nu venise încă și publicul presimțea parcă geniul ce era să i se manifesteze, căci făcea să se audă un murmur din cele solemne și confuze care întovărășesc totdeauna așteptarea unui eveniment mare și care ține în nerăbdare toate spiritele agitate de mii de felurite simțăminte pe care nici un cuvânt omenesc nu le-ar putea traduce. Murmurul care nu seamănă tocmai rău cu acela al valurilor oceanului, părea să anunțe celor două prietene apropierea biruinței sau a înfrângerii lor.

Eugenia, strângând mâna tremurândă a Luizei, o duse repede în loja lor a cărei ușă o închise.

— Hai, Luizo, zise ea, pregătindu-se ca să se îmbrace, acum nu mai e vreme să tremuri; adu-ți aminte numai că de seara aceasta atârna viitorul carierei noastre.

Eugenia da cu atâta sânge rece exemplul curajului, încât Luiza își redobândi prezența de spirit în curând apoi mai găsea un fel de încurajare și de siguranță în obiceiurile italiene care nu osândesc nobila carieră dramatică și nu aruncă, precum face mai toată Europa, un fel de afurisenie socială asupra tuturor celor care mai mult sau mai puțin țin de teatru. Cunoscând îngâmfarea deșartă a doamnei baroane Danglars, femeie nobilă și înrudită cu cele mai însemnate familii aristocratice, își închipui lesne ce dureros era să fie pentru dânsa a vedea pe Eugenia apărând pe scenă, în rolul Semiramidei; și de aceea, se îngălbeni cugetând la blestemele pe care le va arunca asupra ei baroana, care o va învinovăți de acea hotărâre a fiicei sale în care dânsa aprinsese energica flacără a artei și care o făcuse să fugă din casa părintească spre a se azvârli în vârtejul unei vieți, splendidă uneori ce este drept, dar de cele mai multe ori furtunoasă.

Cu toate că, în Italia, cariera teatrală este socotită ca una dintre cele mai onorabile și se face chiar un fel de cult geniului care știe străluci" deasupra celorlalți, nobila baroană Danglars, coborâtoare din familia Servieres, n-ar fi putut niciodată să ierte pe aceea care zisese fiicei sale:

— Eugenio, tu urăști viața din Paris, tu iubești libertatea, iubești muzica; să plecăm, să mergem a ne face actrițe.

În sfârșit, Rubiconul era trecut.

Eugenia și Luiza, se strânseseră în brațe una pe alta, parcă ar fi vroit să repete cum trebuie să se îmbrățișeze pe scenă și în același timp șuierătura directorului de scenă dădu al doilea semnal care chema pe actori din culise.

Peste câteva minute se ridică cortina.

Eugenia își juca rolul cu toată maiestatea și mândria caracteristică a femeii regine, Semiramis.

Glasul ei limpede, sonor și puternic, captivă de la început luarea aminte a diletanților; când se sfârși cavatina, triumful ei începuse.

În vremea aceasta, în loja numărul 4 domnea o nespusă agitație; un binoclu sta neconținut ațintit asupra figurii Eugeniei și, din minut în minut mâna care-l ținea, părea că tremură tot mai convulsiv. Doamna Danglars își ștergea fața palidă cu batista; când cu o mișcare repede se da în fundul lojei; când parcă împinsă de un resort puternic, se pleca înainte, cu gâtul întins, cu ochii pironiți pe nobila, eleganta și măreața persoană a noii Semiramis; apoi, când templul lui Belu rămase gol și apărură generosul și interesantul scit, brațul doamnei Danglars tremură mai tare, pentru că recunoscuse, așa încât să nu se mai poată îndoi, că fizionomia pasionată și melancolică a lui Areace era aceea a profesoarei fiicei sale Eugenia. Nobila baroană se văzu nevoită a privi pe fiică-sa în rolul Semiramidei și chinul ei ținu mai multe ceasuri. Cu obrajii aprinși de focul mâniei ce o devora, ea nu întârzie să aibă una din crizele acelea nervoase care urmează totdeauna după o mare zguduire morală, îi veni ideea că, spre culmea înjosirii, nu i-ar mai lipsi decât să vadă în seara aceea pe bărbatul său apărând în balet. De douăzeci de ori vru să plece, dar o putere irezistibilă o ținea locului; și ea rămase, gâfâind, pe scaunul lojei, până ce se sfârși reprezentația.

În cele din urmă pumnalul lui Arsace se înfipse în pieptul desfrânatei Semiramis care căzu la picioarele fiului său; Baroana scoase atunci un țipăt; nimic nu mai lipsea, într-adevăr, chinului ei, decât să-și vadă fiica trântită cu fața pe scândurile unei scene, în fața unui întreg popor; dar strigătele de "bravo!" și aplauzele poporului aceluia înecară țipetele baroanei care ieși pe dată din lojă, umilită, furioasă împotriva sa însăși și a fiicei sale.

— Da. Murmură ea. Suindu-se în trăsură, un diavol a jurat să mă înjosească, să mă înjosească pretutindeni.

La Paris, mamă a unui ticălos bandit amenințat de asprimea legilor; la Roma, îmi văd fiica, în vinele căreia curge sângele familiei Servieres, cumpărată de un pumn de aur, servind de spectacol mulțimii... Ah! Cine știe, cine știe dacă într-alt oraș nu-mi voi găsi bărbatul la spatele trăsurii vreunui mitocan îmbogățit.

Și lacrimile curgeau șiroaie pe obrajii nobilei baroane. Așa de mândră și așa de îngâmfată.

Cele două prietene excitaseră un entuziasm care ajunsese la delir și a doua zi primiră de la impresar două cupe admirabile de argint cizelat, foarte frumos lucrate și de mare preț.

Capitolul VIII Doi oameni fără nume

Portarul teatrului Argentina, gândindu-se la foloasele ce-i putea deriva din întâlnirea unui om ca Benedict, se pregăti să meargă la dânsul, la hotelul meșterului Pastrini, cu gândul hotărât de a se folosi, pentru izbutirea ideii, pe care o avusese totdeauna în cap, de a redobândi cu orice preț și cu orice mijloc, averea pierdută, de calitățile unui caracter așa de îndrăzneț și care părea să nu se teamă de oameni, deoarece declarase cu o nerușinare fără seamăn, că era hoț, plastograf și ucigaș.

Se duse deci cu multă speranță la Benedict, căruia el îi zicea Andrea.

Benedict trăsesse într-adevăr la renumitul hotel al lui Pastrini.

După dejun, luat în toate regulile și în abundență, el chemă pe vicleanul stăpân al stabilimentului.

— Sunt la ordinele dv., excelență, zise Pastrini, scoțându-și șapca de lână de pe cap și salutând adânc.

Benedict stătu un moment ori două fără să-i spună nimic, apoi aruncă din mână ziarul pe care se prefăcea că îl citește, îl măsură pe italian de sus până jos cu privirea lui cruntă și sinistră.

— Meștere Pastrini, începu dânsul, apartamentul acesta nu-mi place.

— Oh! Oh! Și pentru ce excelență?

— Pentru ce? Ah! Vrei să știi și pentru ce, meștere Pastrini? Pentru că nu pot dormi în tihnă.

Italianul se tulbură. Benedict urmă:

— Cine stă sub odaia aceasta?

— Ah! Un tânăr, bolnav de tot, care, pe câte mi-a spus servitorul său, călătorește ca să se vindece de o apatie morală. Va asigur ca el e un om de minune, deși încă nu am avut norocul să-i aud glasul; stă de o lună în Roma și încă n-a ieșit, cred, de trei ori și vine totdeauna acasă la ceasuri cinstite și cuviincioase.

— Și eu spun că minți meștere Pastrini. Pricepi? Minți.

— Eu, excelență! zise hotelierul, silindu-se a-și juca înainte rolul său de perfectă nevinovăție.

— Hai, sfârșește cu ipocrizia! Pe mine nu mă poți amăgi. Bolnavul tău, care a venit aici ca să se distreze de o boală morală, s-a întors acasă mai târziu decât un ceas de dimineață și nu numai atât: a strigat, a făcut gălăgie, a blestemat până la două, fără să se gândească la vecini, parcă ei nici n-ar fi fost pe lume.

— Zău!

— Hai, hai! Pe urmă a plecat iarăși și când s-a întors băteau patru ceasuri de dimineață.

— Așa este, excelență, răspunse Pastrini cu o mai mare siguranță, am văzut și eu toate astea, dar ce vreți? Cred că din când în când are atacuri nervoase pentru care medicii i-au recomandat să iasă îndată din casă, când îi vine la orice oră, noapte ori ziua și negreșit, fiindcă ar tulbura prea mult pe vecini. Dar puteți fi liniștit, excelență; servitorul lui m-a asigurat că atacurile vin din an în an.

Benedict zâmbi batjocoritor și aruncă o privire piezișă meșterului Pastrini.

— Eu nu prea am încredere în atacurile acestea și mai curând aș crede că tânărul bolnav e un individ care "atacă" mai curând pe alții decât să fie el atacat. Ia seama, meștere Pastrini, a fugit de curând din Franța un om care face tot soiul de crime: seduce, omoară, fură și nu respectă nici copiii, nici bătrânii, nici fete, nici biserici, nici mormintele chiar.

— Sfântă Fecioară! Ce-mi spuneți, excelență! exclamă meșterul Pastrini, căscând ochii mari. Oh! Dar acela trebuie să fie imens de bogat.

— Se zice că are milioane și că le ține ascunse într-un loc necunoscut, unde nu ajunge razele soarelui și împresurat de apă nesănătoasă.

— Dar, excelență, vecinul dumneavoastră nu pare să aibă nici douăzeci și trei de ani și, pe urmă e așa de subțirel, așa de galben, că de l-ați vedea o singură dată, bănuielile dumneavoastră ar pieri.

— Subțirel și galben.

— Galben, galben, tocmai, nu; dar foarte palid. Benedict se sculă foarte tulburat și se plimbă cu pași mari, frecându-și mâinile prin păr și suflând greu ca și cum l-ar fi înăbușit căldura.

— Oh! Văd, trebuie neapărat să plec de la hotelul dumitale. Meștere Pastrini.

— De ce, excelență? Ce vă lipsește? Nu sunteți servit bine.

— Te atenționez spunându-ți că clientul de la etajul întâi mă supără. Ai urechi și n-auzi, ochi și nu vezi.

— În cele din urmă, ce este, excelență? Ce vreți să ziceți? întrebă Pastrini, care începea să dea oarecare atenție observațiilor lui Benedict.

— Bine, am să-ți explic tot. Există în lume o ființă care vine nu se știe din ce loc, care e fiul nu se știe al cui, o ființă pe care mulți o socotesc născută și produsă de noroiul încălzit de razele soarelui, după cum materialistii afirmă că s-a procreat întâiul om. Ființa de care vorbesc a studiat în vreo peșteră, ca aceea de la Cuma, arta de a prezice viitorul și de a face rău oamenilor și a găsit secretul de a-și schimba pielea ca șarpele, ca să-și ajungă mai lesne scopul.

Aceasta nu mă miră, pentru că se zice că chimia este o știință miraculoasă; cu chipul acesta, răufăcătorul acela se înfățișează sub diferite aspecte după locul unde se află și după oamenii cu care stă în relații. Uneori e un popă bătrân și gârbov, încovoiat de ani, care șoptește cuvinte sfinte la urechea acelora pe care vrea să-i ispitească; alteori e un lord original și flegmatic, încăpățânat ca un catâr; alteori își zice conte și se înfățișează ca cel mai-desăvârșit și mai bogat cavaler de pe pământ.

Omul acesta este în genere cunoscut sub numele de contele de Monte Cristo.

— Ah! exclamă Pastrini făcând o săritură înapoi și schimbându-se la față.

— Ce! Ce! L-ai văzut cumva? întrebă Benedict.

— Spuneți înainte, spuneți înainte, excelență.

— Prea bine! Ți-am spus că hoțul, plastograful, sacrilegiul, ucigașul se numește Monte-Cristo, urmă Benedict, fără să-și dezlipească ochii de pe Pastrini, a cărui fizionomie manifesta tulburarea ce-i agita spiritul, în urma uimitoarelor coincidențe, pe care le vedea în această povestire în unele istorii din trecut.

Acest om care, prin imensitatea bogățiilor sale și prin puterea ce i se atribuiește, e socotit mult mai mare decât ceilalți oameni, a abuzat de tot și de toți și acum e urmărit de urgia dreptății pământești. A luat nu de mult la Paris numele de Benedict și și-a zis pe urmă prințul Cavalcanti; a fugit din închisoare, omorându-și paznicul, apoi s-a dus la un cimitir zis Pe-re-Lachaise, și, amăgind pe paznic, a profanat mormântul unei familii nobile, furând niște giuvaeruri cu care erau împodobite cadavrele. Și iată că acum, schimbându-și forma, adică luând o altă înfățișare, a fugit din Franța... pornind, se pare spre Italia unde, cum se spune, are relații secrete și ticăloase.

Meșterul Pastrini era îngrozit, pentru că în alte vremuri stătuse în hotelul lui un domn care-și zicea conte de Monte-Cristo. Totuși îndrăzni să pună vreo câteva întrebări:

— În cazul acesta, nu urmăresc pe vrăjitor?

— Nădăjduiesc că toate farmecele lui nu-i vor fi de nici un folos și că va fi recunoscut. Sunt oameni răspândiți în toată Europa, plătiți de guvernul francez și destul de capabili de-al răsturna de pe pedestalul său înalt...

Benedict făcu un gest expresiv, ca și cum ar fi adăugat: meștere Pastrini, fii cu luare aminte la străinii de la etajul întâi, caută să afli cine sunt și fii cu pază și prudent. Te poți duce.

— Și eu sunt unul.

— Plecând de la mine, urmă el.

Italianul ieși tulburat și tremurând, zicând că nu s-ar mai numi Pastrini de n-ar afla chiar în ziua aceea tot adevărul în privința a tot ce i se spusese despre tânărul bolnav, căruia îi dăduse apartamentul de la etajul întâi.

— Oh! Murmură el printre dinți, mi s-a părut mie totdeauna că contele de Monte-Cristo cu amanta lui greacă și cu sclavul lui negru, avea un aer extraordinar. Sângele rece cu care vedea omorându-se osândiți... căldura cu care discuta pe când ei scoteau țipete de agonie și mai ales îndrăzneala cu care se cobora, cum se spune în culcușul lui Luigi Vampa, banditul... nu erau lucruri firești. Eh! Zică-se orice: adevărul e că dreptatea lui Dumnezeu

e desăvârșită și că omul, oricât ar fi de puternic, nu poate scăpa multă vreme de dânsa.

Pe când Pastrini făcea reflecțiile acestea filozofice, Benedict se plimba prin odaia lui în lung și în lat, frecându-și mâinile cu un aer foarte mulțumit zicând:

— Ei, toate vor merge foarte bine. Discreditând pe omul acesta în spiritul lui Pastrini, am făcut ceva de minune, pentru că sunt sigur că în curând toată Roma va ști ce am vorbit. Apoi, voi izbuti să aflu cine este misteriosul meu vecin de la etajul întâi și voi depărta de la mine ochii justiției, dacă i-ar veni cumva ideea să mă urmărească până aici. Oh! Voi smulge dinții balaurului care a mâncat bătrâni, copii și fecioare spre a-și satisface ura lui cea monstruoasă.

"Edmont Dantès! Edmond Dantès! Când sub falsul nume de lord Wilmore ai venit să mă scoți din temnița de la Toulon, ai fi putut să faci din mine un om de treabă; dar m-am amestecat în drama ta infernală; mi-ai smuls masca în momentul în care, încrezându-mă în tine, mă credeam în culmea fericirii!...

Ah! Îți trebuia un prinț Cavalcanti pentru săvârșirea unui plan misterios pe care numai tu îl cunoșteai și de aceea ți-ai aruncat ochii pe sârmanul ocnaș de la Toulon care, resemnat, își făcea osânda. Fii blestemat! O răzbunare neîndurată te va urmări pretutindeni. Da, pretutindeni mă voi ține de pașii tăi. Da. Pretutindeni, întocmai cum călăul își urmărește victima. Deja în inima mea nu mai sunt simțăminte de umanitate care să mă poată opri; îmi stau înaintea minții cuvintele tatălui meu care striga răzbunare împotriva călăului crud și fără milă care, la sfârșitul unei opere afurisite de cruzime, se duse să-și privească victima și să-i nimicească judecata dreaptă cu râsul lui satanic

Oh! O familie întreagă nimicită pentru a te răzbuna pe un singur om, e prea mult!

Unde-ți era religia ta, Dumnezeuul tău?... acolo unde este religia mea, unde este Dumnezeuul meu... în vreun colț al cerului sau al iadului... În sufletul meu nu mai e loc decât pentru o nespusă dorință de răzbunare; odinioară mă împingea ambiția, acum sunt însetat numai de sângele tău.

Edmond Dantès, tu mi-ai dat exemplul; tu vei plânge într-o zi fapta mâinilor tale".

Peste câteva minute Pastrini reveni anunțând vizita unui individ care nu vroia să-și spună numele.

Benedict zâmbi de acel scrupul și dădu ordin ca misteriosul vizitator să fie introdus în apartamentul său.

— Bun! Mormăi în sine Pastrini primește oameni fără nume, ceea ce înseamnă că, să mă ia dracul, el nu e altceva decât un spion al guvernului francez însărcinat să urmărească pe faimosul vrăjitor.

Făcând reflecția aceasta, chemă pe portarul teatrului Argentina și-l introduse în apartamentul ocupat de Benedict.

— Și pentru ce-ți ascunzi numele, dragă baroane Danglars? Îl întrebă acesta, așa încât să-I audă hotelierul, care asculta la ușă.

— Baron! Murmură Pastrini, uimit... ah! Asta înseamnă mult! Un baron travestit! Iată ceva curios de tot! Să ne retragem; nu vreau să mi se bănuiască curiozitatea, adăugă el, pornind gânditor de acolo.

În timpul acesta, portarul teatrului Argentina rămase înmărmurit, cu gura căscată și cu ochii pironiți pe Benedict, parcă se temea să zică vreo vorbă de frică să nu-i dea prilej de a repeta numele de Danglars și titlul de baron.

— Dragă domnule, urmă Benedict, pari a fi rămas uimit, de ecoul numelui și titlului dumitale?

— Nu ți-am spus aproape îndeajuns că titlurile n-au nimic a face cu mine? Ia spune-mi, ai fi foarte mulțumit dumneata să-ți zic eu prinț Cavalcanti?

— Acesta nu mi-a fost numele meu niciodată.

— Cum?

— Am luat parte cu dânsul într-o comedie a lui Monte-Cristo.

— Monte-Cristo, întrerupse Danglars cu ciudă și cu frică totodată, adăugând apoi îndată: tocmai din pricina lui n-am eu nume.

— Ca și mine.

— Ce, nu ai nume? Nu te cheamă Andrea?

— Nu.

— Nu înțeleg. Atunci cum se face că ai venit la Roma? Cum ai dobândit un pașaport?

— Într-un mod foarte simplu. Am în puterea mea niște moaște furate contelui de Monte-Cristo cu ajutorul cărora capăt tot ce vreau: este secretul

care-l ridica mai presus de ceilalți oameni, care-i da putere să-i nimicească spre a se răzbuna pe dânșii.

— Ce-mi tot povestești? Nădăduiesc că n-ai să-mi spui că există vreo baghetă magică.

— Nu, negreșit; moaștele mele sunt cu totul altceva și nu e nici o asemănare între dânsule și baghetele magice. Iată-le.

Și vorbind astfel, Benedict deschise o lădiță și Danglars se dădu înapoi palid ca un mort la față și murmurând cu groază:

— Mâna unui cadavru!

— Taci, nenorocitul! Urmă Benedict, închizând lădița și punând-o într-un loc secret. Mâna aceasta mă călăuzește spre un loc anumit unde neapărat trebuie să ajung într-o zi. Ei bine. Acum după ce-mi cunoști moaștele, cere ce vrei.

— Ce? Ce vrei să zici? Vorbești serios? întrebă Danglars căscând ochii mari.

— N-ai auzit? zise Benedict stând pe un scaun și aprinzând o țigare.

— Atunci trebuie ca să-ți istorisesc tot ce mi s-a întâmplat, pentru că altminteri nu m-ai putea pricepe.

— Îți pierzi vremea degeaba, răspunse Benedict, te văd sărac și pe cât se pare, nu ești în bună înțelegere cu familia dumitale. Îmi fac deci o idee perfectă despre tot ce s-a întâmplat.

— Ce, d-ta?

— Și de ce nu? La Paris erai un om înzestrat cu multe calități sociale. Fără îndoială, vei fi avut încurcături în treburile financiare și, făcând bine socotelile, ai observat că nu-ți mai rămânea nimic decât să zici un adio melancolic nevestei, cum îl zisese cu câteva zile mai înainte fiica dumitale, curajoasa Eugenia. E lucru foarte simplu.

— Tocmai, reluă Danglars cu mare sânge rece și cu o îndrăzneală sfruntată, ceea ce am făcut eu, ar fi făcut oricare altul în locul meu. Însă nu știu restul, în împrejurimile Romei am fost prins și jefuit de tot ce aveam, de o bandă de tâlhari de drumul mare, al cărei cap mi s-a părut că era tocmai contele de Monte-Cristo și am rămas sărac întocmai ca Iov.

— Ei, dragă; astea-s basme, basme de spus seara la copii.

Edmond Dantès n-avea nevoie să fure; era prea bogat pentru ca să întrebuințeze acest mijloc onorabil de a-și apropia averea altuia. Mai curând îmi vine să cred că avea de regulat cu dumneata vreo socoteală întârziată de

bani ori de acțiuni, zise Benedict, uitându-se drept în ochii lui Danglars și spionându-i toate mișcările.

— Văd că ești un om ciudat, pentru că ai darul să ghicești lucrurile pe care cineva nu vrea să ți le destăinuiască, răspunse Danglars. Este tocmai așa cum ai zis. Între mine și Edmond Dantès era o mică partidă neîncheiată încă. Dar, acum toate lucrurile acelea au trecut și nu mai pot fi îndreptate: mai bine e să nu mai vorbim de ele. Să ne ocupăm de prezent, dacă binevoiești.

— Cum vrei.

— Cunoști dumneata cumva vreun secret care să mă poată face să reintru în bunele grații ale fiicei și ale nevastei mele? Una e pe cale de a câștiga un munte de aur în cariera ei artistică, cealaltă posedă deja un milion și jumătate. Și, îți poți închipui că un om ca mine, fără nume și fără avere, nu poate neglija o familie cu asemenea merite.

— Ah! Ești un nerușinat meșter și deștept, pe sufletul meu strigă Benedict cu un hohot zgomotos de râs care făcu pe bietul Danglars să tremure.

— Dar d-ta? zise el, cu un gest stupid și brutal.

— Oh! Ai dreptate, foarte mare dreptate și eu nu sunt altceva decât un nemernic nerușinat; și așa voi fi tot restul vieții răspunse Benedict cu o nespusă nepăsare, aprinzând o altă țigară și legănându-se pe picioarele scaunului este singurul mijloc de a trăi bine în lumea aceasta în care virtutea nu știe unde să se mai ascundă și rătăcește zdrențăroasă de colo până colo fără ca nimeni să cugete a-i da o mână de ajutor.

— Până aici suntem cu desăvârșire de acord, reluă celălalt ticălos dar, să lăsăm filosofia și să vorbim de ceea ce ne interesează.

— Vrei să trăiești la un loc cu fiica dumitale? Îl întrerupse Benedict.

— Oh! Nu tocmai, pentru că ea are niște ciudățenii care nu-mi prea plac mie. Ar fi mai bine să găsim un expedient care să mă ducă în brațele nevastei mele. Ce bună, ce minunată femeie! Când am lăsat-o avea un milion și jumătate; acum geniul ei speculator trebuie să fi îndoit suma, așa că, azi, posedă trei milioane. Drace! Urmă el, scărpinându-se după ureche, trei milioane! Trei milioane în mâinile mele ar face mai mult decât îndoit în trei ani, îți garantez eu. Te asigur, dragă domnule, că ne-am mai putea împăca puțin cu viața... și desigur că noi ne-am putea învoi...

— Ce? Întrerupse Benedict cu mândrie; mi se pare, domnule, că până acum nu ți-am cerut nimic, ba chiar eu ți-am oferit...

— Așadar? întrebă Danglars tot mai zăpăcit și fără să priceapă ce însemna acea purtare a lui Benedict.

— Domnule baron.

— Să sfârșim glumele. Nu mai am nici o para frântă, așadar nu mai sunt baron.

— Vei fi iarăși în curând, pentru că eu am planul meu și acolo unde nu poate să ajungă mâna unui muritor...

— Va ajunge mâna lui Dumnezeu.

Benedict se porni pe un hohot de râs batjocoritor și disprețuitor.

— Prietene, am auzit pe mulți oameni batjocorind pe Dumnezeu, așa că sunt mai mult decât dispus să mă îndoiesc de existența lui. Eu voiam să zic că unde nu ajunge mâna unui martor, va ajunge aceea a unui mort.

Danglars se înfiora, murmurând:

— Nu trebuie să glumești cu morții.

— Ah, ești fricos și superstițios! Atunci nu vom mai face nimic.

— Dimpotrivă, te asigur că ne vom înțelege de minune.

— Dar jură-mi că, oriunde vei fi, de vei primi un ordin al meu, îl vei executa fără să te codești:

— Asta e cam mult.

— Pe sufletul meu! Ai face și pe un sfânt să-și piardă răbdarea și nu știu ce mă oprește să te tratez ca pe un nerod ce ești.

— Domnule, exclamă baronul, gesticulând ca un om căruia îi este frică.

Benedict îl măsură din ochi de sus până jos cu o nespusă mândrie.

Danglars coborî ochii.

— Hai, fă-ți curaj urmă Benedict, vrei ori nu vrei? Hotărăște-te ca să sfârșim odată.

— Bine. Și cât timp va trebui să aștept?

— Cincisprezece zile.

— Ah! Și acum jură-mi fidelitate și supunere

— Pe ce?

— Pe Mâna de Mort, răspunse Benedict, deschizând cufărașul în care se afla mâna lui Villefort.

Danglars își făcu silă și întinzând mâna dreaptă rosti cu glas stins cuvântul sacramental:

— Jur!

Capitolul IX Spionii francezi

Meșterul Pastrini era prudent și ca toți cei de profesia lui, avea slăbiciunea să fie curios în cel mai mare grad. De aceea când văzu ieșind vizitatorul din apartamentul călătorului francez, chemă un servitor și arătându-l pe misteriosul baron, îi recomandă să-l urmărească până va afla unde stă.

Servitorul, viclean, ca o vulpe, își îndeplini admirabil sarcina ce i se dase, așa că bietul baron ruinat nu mai putu face nici un pas fără ca Pastrini să nu fie pe dată informat.

După ce luase măsura aceea, el făcu semn unui om care se plimba de câteva ceasuri în sus și în jos pe dinaintea hotelului; acest om observând semnalul lui Pastrini, înfășurându-se bine în manta, își afundă pălăria pe ochi și merse într-o odaie unde se afla biroul meșterului Pastrini.

Noul sosit se așeză pe un scaun, își aruncă într-un colț mantaua, își scoase pălăria și se pregăti să aștepte; apoi scoase din buzunar niște mătănii și, pe când le învârtea printre degete, rosti câteva rugăciuni.

— Ei! Prietene Peppine, zise Pastrini, intrând în cabinet, a cărui ușă o închise cu mare luare aminte.

— Pe sfânta Fecioară! exclamă Peppino ținând neconținut în mână mătăniile, numele meu aici e cunoscut, e prea cunoscut, chiar pentru ca să fie bine și necesar să-l ții cu glas așa de ascuțit!

— Așa e, așa e; dar ce vrei? M-au zăpăcit bucuria, plăcerea... răspunse Pastrini.

— Și pentru ce plăcerea aceasta? Pentru ce bucuria aceasta?! Îl întrebă Peppino.

— Am să-ți spun.

"Îți aduci aminte de cearta pe care am avut-o amândoi, când; acel ticălos, acel viclean, acel vrăjitor, acel antropofag numit. Monte-Cristo..."

— St! Mai încet, meștere Pastrini ori se vor încurca din nou ițele, răspunse Peppino, încruntându-și sprâncenele.

"Când vorbești de protectorul nostru, de mântuitorul nostru, nu uita că trebuie să zici domnul de Monte-Cristo de vrei să rămânem prieteni. Pricepi? Monseniorul mi-a scăpat viața căpătând de la Sfântul Părinte grațierea mea, când eu deja pusesem un picior pe scara spânzurătoarei.

A scăpat apoi și pe scumpul meu Luigi Vampa, în loc să-l dea, cu cei mai buni dintre colegii săi, poliției", atunci când întâmplarea i-l dase în mână; trebuie deci să înțelegi că nici eu, nici Luigi Vampa și nici unul dintre ceilalți tovarăși ai noștri, nu vom da voie unuia ca tine să nu respecte cum se cade pe domnul conte".

— Ei! Ei! Ia te uită! Păcat că au ieșit din modă coroanele Capitoliului, că ai dobândi una ca orator. Apoi ce-ți pasă ce cuget eu despre contele tău de Monte-Cristo, deoarece, în cele din urmă, mă necăjesc pentru dânsul?

— Pentru dânsul? întrebă ironic Peppino.

— Negreșit, adăugă Pastrini, cu un aer foarte important. Să știi că în Franța contele tău e foarte bine văzut, așa că agenți de-ai guvernului francez îl urmăresc până aici.

— Asemenea treburi spune-le altora îl întrerupse Peppino el are destui bani ca să-și cumpere toleranța universală de la Dardanele până la Maeelan

— Așa e; dar vezi că-l pierd faptele lui cele bune; sunt unele lucruri pe care guvernele nu le pot îngădui.

— Adică? Pastrini, explică-te.

— De pildă, să te desfătezi ucigând lumea, despărțind pe bărbat de nevastă, făcând intrigi peste intrigi, săvârșind ticăloșii, ce mai știu... Ia spune-mi, îți par fapte bune? Știu bine că vorbesc cu un bandit roman; dar orice lucru își are marginile sale și de pildă tu n-ai avut încă cutezanța obraznică de a intra în mormânt ca să insulti pe morți și să le tulburi liniștea eternă! Trăiești în catacombele lui san Sebastian, dar de mii de ori mi-ai spus că respecti oasele morților care se mai odihnesc acolo.

— Oh! Pe Sfânta Fecioară! Cu morții nu se glumește.

— Negreșit, tu și altul ca tine puteți face orice oamenilor vii, pentru că în cele din urmă, sunt vii și Dumnezeu te va ierta pentru o mică penitență; dar să râzi de morți, să-i insulti, când ei nu se mai pot răzbuna, când știm că sufletul lor își dau seama de faptele lor în cer ori în iad, e o mârșăvie mare, nu-i așa, Peppino?

— Negreșit, răspunse banditul, vii n-au de-a face cu morții, decât ca să-i îngroape! Pe urmă cadavrul e al pământului, după cum sufletul e al lui Dumnezeu. Ei bine, Pastrini, sfârșește. Ai zis așadar că domnul conte de Monte-Cristo e urmărit de guvernul francez? E adevărat?

— Așa de adevărat că, spre a scăpa de agenți, s-a văzut nevoit să-și schimbe forma și numele.

— Ho! Ai început să le spui prea groase! Urlă Peppino, cum e cu putință ca un om să-și schimbe forma?

— Ah! Știința e foarte puternică răspunse Pastrini. Parcă a creat-o dracul pentru a ispiti pe oameni și a-i pierde în momentul când au deșertăciunea de-a crede că știința lor îi face puternici și mintoși cât și Dumnezeu. Ei bine, contele tău de Monte-Cristo e unul din cei care au deșertăciunea aceasta, pentru că întemeiat numai pe judecata sa a vrut să propună și să dispună ca și cum ar fi avut totodată și existența de om și existența de Dumnezeu. Și cugeți tu că guvernul nostru va lasă în pace pe un individ de soiul acesta? În momentul acesta agenții francezi trebuie să se fi învoit cu guvernul nostru și mâine faimosul semizeu se va vedea urmărit, nu numai în Roma, ci în toată Italia.

— Dar nu mi-ai spus că și-a schimbat forma și numele? întrebă Peppino, care începea să creadă istoriile pe care i le spunea hotelierul. Cum vor putea să-l recunoască agenții francezi, devreme ce el și-a schimbat forma?

Pastrini zâmbi de milă ca unul ce iartă orbirea altuia.

— Prietene Peppino, răspunse el, bătându-l pe umăr, aici, în casa mea este unul dintre acești agenți francezi și acest agent bănuiește mult pe un personaj misterios care se găsește aici.

— Ce zici? Domnul conte e la Roma? Strigă iute Peppino.

— Ce conte, dragul meu? Nu ți-am spus că nu e nici un conte de Monte-Cristo; dar că el e un vrăjitor misterios, pe care-l caută tribunalele?

— Ah! Și tu crezi? Tu! Murmură Peppino dând din cap cu neîncredere pentru că vorba vrăjitor n-avea absolut nici un înțeles pentru dânsul.

— Vezi bine, răspunse Pastrini. Cred cum cred în Dumnezeu. Oh! De-ai fi văzut pe oaspetele meu, galben, scund slab, subțirel, totdeauna înfășurat într-o manta largă, ferindu-se de a da ochi cu mine și cu toți... și mai ales locuind în acelaș apartament în care a stat și contele!

— Și plătește ca și dânsul?

— Ei! Nici o para mai puțin. Așa, că-l servesc cu respect și-i îndeplinesc toate capriciile.

Peppino stătu un moment pe gânduri, apoi, ca și cum ar fi luat o hotărâre, zise:

— Ai fi tu așa de treabă, încât să-mi arăți pe misteriosul locatar al apartamentului ocupat de d-nul conte?

— Ah! exclamă hotelierul. Și pentru ce?

— L-aș putea recunoaște.

— Prietene, ascultă sfatul pe care ți-l dau eu: devreme ce Luigi Vampa e în cele mai strânse relații cu Monte-Cristo, du-te repede, fără zăbavă și spune-i cum privesc curțile din Europa. Îi vei face un serviciu prietenesc care-l va feri de o surprindere din partea justiției, pentru că știi tot atât de bine cât și mine că banda lui Luigi Vampa se bucură de toleranță numai grație influenței contelui; și dacă influența aceasta se prefacă în fum, eu unul n-aș da nici o para frântă pe capul faimosului Luigi Vampa.

— Pastrini, reluă Peppino, ți-am mai spus că vreau să văd pe oaspetele tău misterios ca să-i ofer ajutorul lui Luigi Vampa. Dacă domnul conte are nevoie de pumnalele noastre, de carabinele noastre ori de ajutorul nostru, îi vom dovedi că suntem tot aceiași.

— E mai îndărătnic decât un catâr, răspunse Pastrini, sculându-se ca să aprindă o lumânare. Oaspetele meu nu primește pe nimeni. Dacă este într-adevăr contele de Mon-te-Cristo, trebuie să aibă planurile sale. Așadar, schimbă-ți ideea; te poftesc la masă, vei avea vreme să te gândești la un alt plan. În acel moment se auzi un zgomot ușor la ușă și Pastrini făcu un semn lui Peppino care se ascunse pe dată în colțul cel mai întunecos al odăii, răsucindu-și în mână mătăniile. Pastrini deschise ușa și văzu pe individul a cărui vizită o aștepta, adică pe omul însărcinat de dânsul să urmărească pe agentul francez.

Acesta își făcu datoria cu o fidelitate scrupuloasă și primi ca răsplată voia de a se duce în bucătăria hotelului, unde se adunau în fiecă seară câteva haimanale din care el își făcea poliția sa particulară și pe care îi hrănea sub pretextul de caritate.

— Pe Dumnezeu! strigă Peppino, sculându-se și aruncându-și repede mantaua pe umeri, îndată ce ieși spionul.

— Ce e? întrebă Pastrini, văzând că banditul se pregătea să iasă, nu stai la masă?

— Îți închipui, nerodule, că atunci când mi se povestesc neghiobii din acelea pe seama mântuitorului meu, am să stau degeaba pentru o masă?... Haidade. Pe mâine; acum am și eu niște iepuri de urmărit: agentul francez de pildă.

Și, pe când vorbea astfel, făcu un gest de hotărâre adâncă, din acelea al căror privilegiu îl au bandiții romani atunci când se găsesc într-o situație anevoioasă și pleacă fără zăbavă din odaia lui Pastrini spre a porni după bietul baron ruinat, portar la teatrul Argentina.

— Ah! Murmură Pastrini văzându-l că pleacă. Am spus eu totdeauna că un om așa de bogat și de ciudat ca contele de Monte-Cristo nu putea fi bun creștin cu tot titlul lui. Să aibă ca slugă un nubian mut! De ce trebuia să fie mut feciorul? Când faci numai lucruri permise și cinstite, în fața lumii, la ce-ți trebuiește o slugă care nu vorbește? Apoi amanta lui greacă și care nu pricepe nici o vorbă, nici italiană, nici franceză, nici engleză! Și-apoi stă în relații cu bandiții!...

Socot că e mai mult decât trebuie spre a face lumea să se mire și să vorbească. Eu unul spun, cui vrea să mă audă și să mă creadă, că acest conte este cel mai rafinat nerușinat, din câți au fost, sunt și vor mai fi. De aceea să alergăm repede în apartamentul celuiilalt agent francez.

Capitolul X Surprindere

Pe când Pastrini avea dialogul, pe care l-am raportat, cu Peppino, Benedict se gândise serios la misterul în care parcă vroia să se învâluie vecinul său de la etajul întâi! Apoi, ca și cum deodată ar fi luat o hotărâre decisivă, se așeză la masă și-și pregăti hârtie și condei ca să scrie.

— Oh! Vreau neapărat să știu cine este vecinul meu! zise el cu un aer triumfător. Planul meu este foarte bun și prevăd de pe acum că va avea un rezultat din cele mai minunate.

Apoi se apucă să scrie următoarea scrisoare:

"Cineva care stimează și respectă mult pe excelența voastră, a aflat că secretul excelenței voastre e descoperit la Roma. Excelența voastră să-mi dea voie a o înștiința, pentru că n-aș vroi pentru nimic în lume ca dv. să suferiți cât de puțin din această cauză.

Afecționat, Conte de Monte-Cristo."

— Oh! Ce idee bună, uimitoare! Murmură Benedict iscăbind scrisoarea cu acel nume ilustru; omul acesta e cunoscut pretutindeni și de toți; misteriosul meu vecin va crede înștiințarea pe care i-o trimit. Dacă vrea să-și ascundă numele, ce neliniște, ce spaimă! Dacă nu, va arunca hârtia, tratând ca intrigant pe nobilul senior.

Tocmai atunci se ivi și Pastrini, care, cu demonstrațiile celui mai smerit respect ceru, mai înainte de a intra, voie lui Benedict.

— Intră, zise acesta pe când închidea scrisoarea.

— Iată biletul pe care mi l-ați cerut pentru teatrul Argentina, mâine se dă opera Semi-ramis, în care debutează pentru a doua oară tinerele d'Armilly,.

— Prea bine.

— Excelența voastră n-are să-mi dea alte porunci?

— Trebuie să duci îndată scrisoarea aceasta locatarului de la etajul întâi.

— Cum, excelență! Dar el nu vrea să primească scrisori.

— Ce, ce? Meștere Pastrini! Pui piedici, când poruncesc eu! Vreau, vreau, mă pricepi? Să-i duci scrisoarea aceasta, pentru că așa-mi place mie și fără să mai stai la îndoială

— Mă voi supune, excelență, răspunse Pastrini, cu un aer de smerenie ipocrită, după ce-și aruncă ochii pe plic. Totuși vă voi spune că n-are adresa... și că e lucru rar o scrisoare fără nume. Cum vrei să-l fac să priceapă că lui i-ați trimis scrisoarea aceasta?

— Ei! Meștere Pastrini, trebuie să-ți spun că ești cam tare de cap. Ce fel, n-ai în casa dumitale o foaie de plumb, o bucată de pergament, în sfârșit ceva în care să poți înveli scrisoarea spre a o introduce în odaia străinului? O cutie cu prăjituri, de pildă!

Meșterul Pastrini dădu din cap, murmurând cu un aer de om neconvins:

— Oh! Ar fi însă un abuz care ar vătăma creditul bucătăriei mele.

— N-ai grijă, bucătarul dumitale nu va spune nici un cuvânt nimănui despre aceasta și creditul bucătăriei dumitale nu va suferi cât de puțin. Hai, meștere Pastrini, cu scrupulele dumitale ai să mă faci să cred în cele din urmă că ai oarecare relații cu acel bucătar misterios; eu, care, după cum știi, sunt un student care călătoresc spre a mă instrui în *bellearte*, examinând cu luare aminte monumentele arhitecturii vechi; nu pot să sufăr misterele. M-ai înțeles? Apoi îți declar că locatarul dumitale nu-mi place mie mult, ș-apoi îl bănuiesc foarte învățat în chimie și în fizică experimentală, fără să mai spun că el este unul din cei mai buni arhitecți din Europa; așa că sunt bine hotărât să vorbesc cu dânsul. Vreau.

Hai, hai, meștere Pastrini, du-te, norocul ne va ajuta; poate că vei găsi și dumneata un prilej bun de a vorbi despre treburile dumitale cu un vrăjitor care-ți poate prezice fără greș ziua și ceasul morții.

Meșterul Pastrini, care murea de poftă de-a vorbi cu locatarul său de la etajul întâi, se conformă poruncii lui Benedict și se însărcina să-i dea scrisoarea.

Să ne întoarcem acum la Peppino și să-i observăm toate mișcările în casa presupusului agent francez.

Peppino, urmând întocmai indicațiile căpătate asupra casei unde locuia sărmanul baron ruinat, acum portar la teatrul Argentina, ajunsese acolo fără a întâmpina cea mai mică piedică, dar nu fără să se fi dus mai întâi pe la bancherul său; bandiții romani se înțeleg totdeauna cu câte un cămătar, ca să aibă bani; ca om dibaci în meseria sa, el observă casa și poarta, ferestrele, tot.

Convingându-se că era cu neputință să intre acolo cu sila, recurse la un vicleșug și bătu în poartă.

Peste câteva minute, se auzi glasul lui Danglars întrebând cine era și Peppino răspunse:

— Vreau numai să vă dau o scrisoare, excelență.

— Oh! Oh! Iată altul care-mi zice excelență, cugetă Danglars; și adăugă cu glas tare:

— Îmi spui că ai să-mi dai o scrisoare și din partea cui?

— Nu știu, excelență; tot ce vă pot spune e că vine din Franța.

— Din Franța! Repetă Danglars încet și pe când o sudoare rece îi acoperea fruntea. Desigur, prietene, ai greșit adresa; zise el tare căci cine mi-ar putea-o trimite?

Peppino rămase un moment cam zăpăcit și neștiind ce să răspundă, totuși redobândindu-și iute prezența de spirit, zise:

— Un domn care stă la hotelul Pastrini, via del Corso.

— Ah! Ah! Am înțeles, e de la Andrea Cavalcanti cugetă Danglars și deschise poarta.

Peppino se urcă și intră în odaia bietului portar al teatrului Argentina, având grijă mai întâi ca să închidă bine poarta din stradă. Pe urmă, băgând mâna în sân, porni repede spre dânsul și, scoțând un pumnal ascuțit, i-l puse la gât.

— De-i scoate cel mai mic țipăt, domnule baron, te omor. Surprinderea baronului fu așa de mare că un moment nici nu putu vorbi. Se îngălbeni teribil și tremură din tot trupul așa încât să inspire milă.

— N-ai teamă, domnule baron, îi zise Peppino cu aerul cel mai blând din lume. Asta nu vrea să zică nicidecum că eu am să am cinstea de a te omorî, e numai o mică înștiințare care nu va fi pusă în faptă dacă dumneata vei binevoi să te convingi că nu trebuie să strigi.

— Ce vrei cu mine? întrebă Danglars, făcând o uimitoare efortare asupra-și ca să-și biruiască frica.

— Un lucru de nimic, domnule, reluă Peppino. Știu tot și mai ales știu pentru ce te afli dumneata la Roma; este însă un alt mic secret pe care aș vroi să-l cumpăr în numele domnului Luigi Vampa, în mâinile căruia d-ta, domnule baron, ai avut deja bunătatea să verși bagatela de șase milioane de lei.

— Bun! Murmură Danglars care începea să-și mai vină puțin în fire. Faci o mare greșală de a confunda verbul "*fura*"! Cu verbul "*vârsa*". Fără de această confundare, ai fi putu spune: domnu Luigi Vampa, ale cărui mâini mi-au furat șase milioane lei.

— Luigi Vampa are cinstea să propună domnului baron cu toată loialitatea și sinceritatea care-l caracterizează următoarea învoială: Domnul baron îmi va spune numele tovarășilor săi, îi va aduna la o întrunire foarte secretă, la Coloseu, în mijlocul nopții și va primi în schimb o mie de forinți asupra cărora îi pot da chiar acum o mică arvună.

Discursul său, mai bine-zis propunerea banditului, era cât se poate de extravagantă, mai extravagantă decât cele pe care și le-ar fi putut închipui cândva baronul de Danglars. Căscă ochii mari și încercă a se convinge că nu dormea.

— Ce vrei, domnule baron, asta e gramatica noastră, și-ți spun drept că voi muri fără să o schimb, pentru că-mi place mai mult decât oricare alta.

Dar să revenim la noi; d-ta, domnule baron, ai suferit acea mică nenorocire din porunca domnului conte de Monte-Cristo, zis altfel și Simbad marinarul și cum e firesc lucru nu-i ești tocmai recunoscător; eu însă nu te învinuiesc pentru aceasta, domnule baron: părerile sunt libere. Cât despre mine, însă, în loc să fiu mânios pe dânsul, m-aș arunca în foc pentru el. Vezi așadar că noi urmăm căi foarte diferite. Dumneata, negreșit, ai jurat să dobori stejarul; eu, dimpotrivă, să încheiem, domnule baron.

Peppino îl înțelese, ridică în sus brațul făcând să sclipească pumnalul pe când cu mâna stângă sună banii conținuți într-o pungă, sunet care produsese asupra inimii nobile a lui Danglars cel mai plăcut efect.

— Domnule, zise el, nu știu despre ce vrei să vorbești, îmi spui despre tovarăși! Ai avea bunătatea să mă deslușești unde-i am pe acei tovarăși! Poate că nu știi că eu acum sunt numai un biet portar la teatrul Argentina, că nu fac afaceri.

— Basmе, povești, domnule baron; ți-ai ales rău momentul de a mi le spune. Moneda asta n-are curs. Știm foarte bine că ești agentul guvernului francez, că lucrezi la nimicirea contelui de Monte-Cristo...

— Eu, eu! Tot ce știu eu despre omul acesta e că el e un fel de mit care seamănă cu dinții Sibilei Cumana.

— Înainte, domnule baron.

— Știu că acest conte de Monte-Cristo a fost victima unui furt considerabil care i-a lăsat afacerile cam încurcate.

Peppino zâmbi, dând din cap.

— Și ce i-au furat?

— Aur nu, dar ceva foarte ciudat, extraordinar de ciudat; un talisman cu care el dobândea tot ce dorea și cu care-și săvârșea negrele sale răzbunări.

— Iacă alta acum, întrerupse Peppino. Și ce talisman era.

— O mână de mort, răspunse Danglars. Peppino se îngălbeni și se înfiora.

— Se zice; urmă baronul că pretinsul conte de Monte-Cristo, care a atârnat atâta vreme admirația Europei cu magnificența și cu capriciile lui, a căzut într-o stare ridicolă de când i s-a furat acel talisman și nu mai știu altceva.

Peppino avea și el multă superstiție, ca orice om din clasa de jos, superstiție care formează mai toată religia acestor oameni slabi, pentru care fiecă cuvânt din Biblie, fiecă mișcare a preotului sunt mistere care se respectă numai din cauza obiceiului moștenit în curs de veacuri.

Peppino, bandit îndrăzneț și netemător, care în stare normală ar fi ars cu cel mai mare sânge rece creierii unui om în punga căruia ar fi bănuit că se găsea o monedă de aur, n-ar fi avut curajul să înțepe cu un ac brațul unui cadavru; ba ar fi fost văzut îngenunchind lângă corpul victimei sale și rostind rugăciuni pentru odihna sufletului mortului.

Faptul că i se spunea, combinat cu vorbele lui Pastrini, produse așadar o vie impresie asupra lui, impresie care nu era nicidecum favorabilă contelui de Monte-Cristo, căruia totuși îi datora viața.

Toate simțămintele de simpatie, pe care purtarea acelui om și nemărginita lui putere le insuflaseră banditului, se stinseră pe dată în inima lui, din momentul când dobândi convingerea că puterea aceea nemărginită avea ca temei un fapt oribil, posesiunea unei mâini de mort, tăiată negreșit, chiar de dânsul cu o îndrăzneală sacrilegică, profanând astfel un mormânt și tulburând odihna morților.

Totuși, dacă simpatia dispăru, recunoștința cu datoriile legate de dânsa rămase și Peppino jură să scape viața contelui după cum contele o scăpase pe a lui.

— Domnule baron, oricât ar fi de ciudat ceea ce dumneata mi-ai istorisit, eu tot stărui în întrebarea pe care ți-am pus-o cu privire la tovarășii dumitale.

— Asta-i! Dar cine sunt tovarășii aceia? Ți-am spus că nu mă mai ocup de afaceri.

— Domnule, să nu pierdem vremea, reluă banditul. Dacă nu-mi spui ceea ce-ți cer, te omor.

— Îți jur că te amăgești; ai fost rău informat... eu n-am nici un gând împotriva contelui de Monte-Cristo.

— Bine! Vreau să te cred, dar atunci spune-mi cine e acela care a furat talismanul acela, și-ți voi da ca răsplată o mie de florini.

Răspunsul acesta nu-i displăcu lui Danglars, care se pregăti să spună tot.

— Și mă pot întemeia pe prudența dumitale? întrebă el

— Da, răspunse Peppino.

— Bine. Adă banii, atunci.

— Drace! Murmură Peppino, numărând banii în mâna lui Danglars, mult te grăbești! Gândește-te bine, domnule baron, cel puțin. Dacă dumneata nu vei spune adevărul, îți-primejduiești viața. Iaca banii.

— Și iată adevărul, adăugă Danglars, care fără să se oprească, urmă în chipul următor:

— La hotelul Pastrini, la etajul al doilea, stă un om din Franța, care posedă talismanul furat, dacă trebuie să-l credem, de la contele de Monte-Cristo. Am văzut chiar cu ochii mei într-un cufăraș de abanos cu brățări de oțel lustruit, mâna de mort acoperită cu un vâl subțire și am observat într-un deget! Al mâinii aceleia un inel mare de aur pe care mi s-a părut că avea săpat un nume.

Și baronul se uită lacom la banii pe care-i avea în mână, uimit că așa de puține cuvinte, îi produceau așa de mulți bani.

— Acum, domnule baron, dacă dumneata vei avea bunăvoința să urmezi a mă informa despre posesorul mâinii de mort, eu, Pep-pino, aghiotantul lui Vampa, îți făgăduiesc să întregesc suma pe care ai primit-o; dar te prevestesc totodată că cea mai mică minciună, ar fi cauza morții dumitale.

— Dar eu nu mai știu nimic despre omul acesta, te asigur.

— Mâine, poimâine ai putea să știi...

— Ah! Așa se poate; învoiala e făcută. Dar unde te voi găsi?

— Nu e necesar, domnule baron, să stabilim un loc de întâlnire, pentru că îndată ce vei afla ceva o vei putea spune fără teamă omului care-ți va da cuvântul de ordine "fidelitatea lui Vampa și a lui Peppino".

— Și unde voi găsi pe omul acela?

— Pretutindeni.

— Dar banii?

— Îi vei primi din mâna lui.

Apoi banditul își luă rămas bun de la Danglars și plecă mulțumit de convorbirea sa și convins că lăcomia lui Danglars va fi cel mai bun mijloc de spionaj, într-adevăr, Danglars. Îndată ce dispăru Peppino, își frecă mâinile cu bucurie și începu a crede că norocul, obosit, vroia să-i zâmbească iarăși.

— Fără îndoială voi face slujba aceasta; îmi place, muncă puțină, greutăți puține, bani mulți, e tocmai o slujbă pentru mine.

Și luă hotărârea de a se retrage din onorabila funcție de portar al teatrului Argentina și legănat de visuri aurite, dezmiardat de cele mai zâmbitoare himere, adormi liniștit și dormi până dimineața, ca și cum nimic n-ar fi trebuit să-i tulbure nevinovăția sufletului.

Capitolul XI O vizită neașteptată

Doamna Danglars plecase din Paris cu ideea hotărâtă de a părăsi Franța, pentru că unei femei obișnuită din copilărie, cu luxul, cu eleganța capitalei, provincia nu-i prezintă nici o atracție, n-avea nimic care să-i deștepte vreo simpatie, decât poate numai pentru scurtul anotimp al primăverii.

Doamna Danglars nu putea admite puțința ca ea să ducă o viață trândavă și plicticoasă într-un oraș de mîna a doua. De aceea după ce merse la Lyon, stătu acolo cât timp trebui lui De-bray să vîndă palatul ei somptuos din Paris și să-i trimită un ordin ca să primească banii. Acei bani fură destinați cheltuielilor drumului. Și în urmă, ea se grăbi să iasă din Franța și porni cu vaporul spre Roma.

În sfârșit superba cupolă a lui Sf. Petru, deslușindu-se maiestooasă pe cerul albastru al Italiei, se arătă ochilor fermecați ai baroanei Danglars, a cărei inimă se deschidea delicios, parcă ar fi renăscut la o altă viață.

A doua zi, doamna Danglars sta în hotelul Pastrini, într-un mod cu totul particular care o costă îndoit; acel mod însăși îi convenea cel puțin pentru toată vremea în care nu era să știe cu siguranță dacă bărbatu-său și fiică-sa se aflau în orașul acela și, aflându-se acolo, cu ce se ocupau.

Pașaportul ei era al unui tânăr din familia Servieres, bolnav, care călătorea ca să se distreze. Sub acest nume era cunoscută în hotel, unde se îmbrăca femeiește numai noaptea ca să se ducă la teatre.

Întâmplarea aduce uneori întâlniri pe care nu le-ar putea naște nici cel mai îndurat prigonitor. A doua seară după ce ea merse la Argentina, baroana se afla în față cu fiică-sa care debuta... Fu, cum am spus, o lovitură de

trăznet pentru dânsa: crezu că era să moară. Și de aceea, din momentul acela se hotărî să nu mai calce în acel teatru, în care mândria ei primise o lovitură așa de teribilă și a nu mai ieși din apartamentul său. Acolo, cuprinsă de o mânie și de o furie neputincioase, recurse la toate expedientele bogatei sale imaginații spre a găsi un mijloc de a scoate pe Eugenia din cariera în care intrase. Acest mijloc îi fu insuflat de îngâmfarea ei.

— Mă voi duce, zise, la dânsa, voi vorbi, o voi strivi sub povara rușinii și îmi va cădea la picioare ca să-mi ceară iertare.

Îngâmfata baroană se amăgea. Oricum, a doua zi după reprezentația Semiramidei sau mai bine zis a doua zi după triumful celor două tinere d'Armilly baroana Danglars se duse la o bătrână în casa căreia luase cu chirie un apartament. Acolo își făcu schimbarea din tânăr bolnăvicios într-o femeie frumoasă și viguroasă, și, înfășurându-se într-un șal lung, se sui într-o trăsură elegantă.

— La doamnele d'Armilly, zise ea vizitiului cu un aer plin de disprețul cel mai îngâmfat.

Trăsura plecă în galop.

Cele două primiseră bogatul dar al impresarului și ținându-se cu dragoste de brațe, plângeau de fericire și de entuziasm când auziră oprindu-se o trăsură și aproape pe dată sunetul nerăbdător al clopoțelului anunțând o vizită.

— Oh! Nu mă amăgesc, strigă Eugenia. Iată a douăzeci și patra trăsură..., nici mai mult nici mai puțin. Oh! În cele din urmă treaba aceasta devine plicticoasă, ce zici tu, dragă? Douăzeci și patru de trăsură în aceeași zi la aceeași poartă! Parcă ar sta aici un ministru, un agent din diplomația înaltă, ori contele de Monte Cristo? Totuși, știu prea bine cu toții că tu, tu singură, suava și duioasa mea prietenă, atragi atâta lume.

Și vorbind astfel Eugenia acoperea de sărutări pe iubita ei Luiza.

— Oh! Arsace nu va ieși repede din amintirea romanilor, pentru că ei sunt cunoscători buni; ei au putut prețui mai bine decât toți excelența metodei tale, inteligența acțiunii tale, noblețea și inspirata expresie a gestului tău.

— Încet, încet, dragă Eugenio, nu cumva crezi că am făcut mai mare efect decât tine?

— Nu, dar sunt convinsă că fără de tine n-aș fi putut reprezenta cu aceeași putere rolul Semiramidei.

— Ei! Ei! Eugenio, îți faci despre mine o idee care trece peste orice margini; orbirea ta, generozitatea ta nebună te face să-ți uiți meritul tău. Aici vezi două coroane, care nu sunt nici mai puține, nici mai puțin bogate decât ale mele și aceasta vrea să zică că poporul italian nu face nici o deosebire între noi și pune, în nepărtinirea sa, într-aceiași cumpănă talentul nostru și-i dă o aceeași răsplată.

Eugenia nu răspunse nimic, dar aruncă cu respect și cu dragoste brațele pe după gâtul profesoarei, prietenei și tovarășei sale.

În momentul acela se deschise ușa salonului și intră o femeie de vârstă mijlocie, guvernanta casei celor două domnișoare d'Armilly.

Capitolul XIII Mama și fiica

Îndată ce guvernanta intră în salonul unde se aflau Luiza și Eugenia, aceasta fără să-i dea vreme a spune vreo vorbă, exclamă cu nerăbdare și cam cu mânie:

— Ce e, Aspasiă? Mi se pare că ți-am recomandat să nu ne întrerupi niciodată când avem de studiat.

— Iartă-mă răspunse Aspasiă, dar nu e vina mea dacă am venit să vă întrerup. Știu că nu vreți să fiți tulburate din studii; dar a venit o doamnă franceză abia sosită și care, cu toate împotrivirile mele, cu toate că i-am spus că n-o veți primi în momentul acesta, vrea neapărat să vă vorbească.

— Vrea neapărat! Repetă Eugenia mirată de ciudata pretenție. Ei bine, eu nu vreau.

— Stai, Eugenio, îi zise Luiza. Și întorcându-se către guvernantă, o întreabă:

— Zici că e o doamnă franceză?

— Da.

— Oh! Repetă Eugenia, dacă socotește că noblețea dă dreptul de a veni în casa noastră când n-avem gust s-o primim se înșeală amarnic! Să-ți dea,

dacă vrea, cartea de vizită va fi de-ajuns. Du-te, Aspasio și să nu vii nechemată. Dacă-ți va da cartea de vizită, pune-o la un loc cu celelalte primite astăzi și du-le pe toaleta mea. Du-te.

Eugenia rosti această din urmă poruncă cu un ton care n-admitea răspuns.

Și de aceea Aspasia socoti că nu mai avea ce să facă decât să plece.

Cele două prietene se apropiară de piano-forte și după câteva preludii, începură să repete faimosul duet din opera Semiramide. Dar întâiele note abia le ieșiseră de pe buze și spre marea lor mirare, auziră deschizându-se iarăși ușa și guvernanta se întoarse.

— Oh! strigă Eugenia nerăbdătoare, în chipul acesta ne va fi cu desăvârșire imposibil să studiem astăzi. Dragă Aspasio, parcă ți-ar fi suflat un spirit rău ca să nu ne lași în pace? Nu cumva ai uitat ce ți-am spus?

— N-am uitat nimic, domnișoară; dar doamna de care v-am vorbit, a vrut să vă aduc cartea sa de vizită.

— Ah! Din ce în ce mai bine! exclamă Eugenia. Acum două minute, doamna aceea zicea că vrea neapărat, acum a schimbat adverbul și vrea acum. Mă aștept ca în curând să intre cu sila... E glumeață istoria.

— Ia dă-mi cartea Aspasio, zise Luiza întinzând mâna ca s-o primească.

Aspasia făcu un pas înainte și dădu cartea de vizită, de carton lustruit, pe care era scris în litere de aur un nume aristocratic de femeie.

— Să fie cu putință! Murmură Luiza arătând repede cartea Eugeniei.

— Baroana Danglars! zise aceasta cu răceală. Să intre, adăugă ea apoi făcând un semn guvernantei care se grăbi să iasă.

— Te-ai îngălbenit, zise Eugenia Luizei. N-ai teamă, dragă și nu te speria de dojenile și de mania mamei. Independentă și liberă, nu voi vroi niciodată să reiau lanțul pe care l-am rupt.

Pe când vorbea astfel, degetele ei, agitate ca de o mișcare convulsivă, alergând pe clapele pianului, scoteau sunete repezi și viguroase, sub care ea încercă să înăbușe suspinele care fără voie îi ieșeau din piept.

Luiza, cu capul în jos, gânditoare și tristă, sta cu ochii pironiți pe cartea de vizită, care venea să-i tulbure astfel în mijlocul triumfului pacea sufletului. Inima-i bătea puternic și un oftat lung se unea uneori cu zgomotoasele acorduri ale pianului.

Baroana Danglars intră, îmbrăcată simplu cu o rochie de catifea neagră și cu o pelerină împodobită cu dantelă pe umeri.

Era din fire palidă; dar în momentul acela, o roșeață ușoară-i acoperea obraji și-i colora buzele care, contractate disprețuitor, arătau cât de dureros îi era amărâtă inima.

Eugenia merse înainte-i și se aplecă cu respect ca să-i sărute mâna; dar doamna Danglars rămase nemișcată și Eugenia se roși până în vârful urechilor.

— Ca să izbutesc a te întâlni în Roma, domnișoară, zise în fine baroana, a trebuit să-ți dau numele de Eugenia d'Armilly; așadar acum îmi stă înainte Eugenia d'Armilly și nimeni nu silește pe Eugenia d'Armilly să-mi dea această dovadă de respect.

Și pe când vorbea astfel, doamna Danglars aruncă o căutătură piezișă asupra prietenei fiicei sale, care părea că pricepuse perfect de bine cât erau acele cuvinte de insultătoare pentru dânsa și apucată de tremur părea o victimă în fața călăului. Apoi ca să intre în scenă, dând o lecție fiicei sale, se uită împrejur parcă ar fi căutat un scaun.

— Oh! Stai, doamnă, zise repede Eugenia, dar nu destul de repede pentru ca baroana să n-aibă vremea a zice:

— Nu știu dacă actrițele au aceleași reguli de bună-cuviință ca toată lumea, dar te înștiințez că n-am obicei să vorbesc în picioare.

Și la acele cuvinte rostite cu cel mai adânc dispreț, Eugenia se îngălbeni ca un cadavru, iar Luiza de o constituție mai nervoasă, se făcu roșie ca o cireășă.

— Doamnă, reluă Eugenia, care își pierduse cu desăvârșire răbdarea și făcând o sfortare spre a vorbi cu tărie, regulile de bună-cuviință ale artistelor sunt acelea ale lumii întregi, mai cu deosebire în Italia, unde trebuie să știi că aristocrația artei merge umăr la umăr cu aceea a nașterii.

— Ce fel! zise îngâmfata baroană cu un zâmbet batjocoritor. Dar eu sunt convinsă că, nu numai merge umăr la umăr, dar îi iese și înainte cu mult. Oh! Negreșit, aristocrația dumată de naștere nu ți-ar fi procurat o așa de mare, așa de firească, așa de "publică" simpatie. Cu toate acestea, Dumnezeu singur știe cum s-a putut întâmpla acestea. Foarte des sfaturile rele au asupra celor fără experiență o înrăurire așa de mare încât îi târăsc la nebuniile cele mai extravagante.

Baroana aruncă o altă căutătură piezișă Luizei, parcă ar fi vrut să se asigure de efectul cuvintelor sale.

Eugenia tremură de mânie și de mândrie și fu cât pe ce să răspundă, dar glasul mamei sale îi tăie vorba.

— Eugenio, ai negreșit de gând să mă întrebi ce scop are vizita mea. Te asigur că vei înțelege în curând scopul acesta. Când aparținem prin naștere uneia dintr-acele clase ale societății înalte, înaintea cărora mulțimea se închină, nu putem să urmăm toate capriciile noastre cu aceeași lesniciune și nepăsare! Cum le urmează fiii claselor de jos și populare, care n-au nimic de pierdut și tot de câștigat. Și lucrul acesta este așa de adevărat încât ai crezut de cuviință să-ți ascunzi numele de familie și să iei altul de o mai mică însemnătate.

N-ai fost destul de tare, fiica mea, ca să te dezbari cu totul de ceea ce se numește "omul vechi" și în ochii celor care te-au cunoscut ai rămas tot aceeași Eugenia de Servieres și Danglars Ei bine, numele acesta nu poate în nici un chip aparține unei actrițe, oricât de sublim ar fi locul ocupat de dânsa pe scenă, mai ales când eu, care-ți sunt mamă, mă cred în drept săi reclam.

— Să reclami? întrebă Eugenia cu glas încet și tremurat și cu ochii pironiți în pământ.

— Și de ce nu?

— Nu te pricep.

— Și mi se pare totuși lesne de priceput; când întrebuițez cuvântul "a reclama" vreau să zic că vei face să înceteze cu sfaturile mele nebuneasca greșeală a fiicei mele. E datoria mea, Eugenio; și, de ai uita tot ce-mi datorezi, eu nu am uitat nimic.

— Mamă, murmură Eugenia, pe genele căreia tremurau două lacrimi mari, dumneata ești bună și generoasă; de aceea am nădăjduit totdeauna mult în indulgența dumitale. Totuși să nu crezi că vreau cumva să părăsesc nobila carieră, pe care liberă și irevocabil am îmbrățișat-o, te asigur, fără sfaturile nimănui, emancipându-mă astfel de ticăloșiile, de eticheta și de monotonia nesuferită a vieții celei de rând. Nu; făcându-mi planul de fugă, aducându-l în faptă cu curaj și cu hotărâre, sfidând mii de piedici și de primejdii, n-am avut ideea a mă întoarce în casa părintească întocmai ca o fetiță pocăită de o greșeală săvârșită... te respect... te iubesc mult... dar, ce vrei? Viața aceasta liberă și glorioasă este singura mea ambiție.

— De-ajuns, Eugenio! strigă baroana, sculându-se... Știu eu cărui lucru să atribui rătăcirea ta, pe cine să învinuiesc de durerea pe care am suferit-o într-acea blestemată seară. Ah! De-aș fi putut presupune la timp un lucru așa de grozav! N-aș avea acum rușine să fiu mama unei comediante

— Doamnă!

— Dar nu voi mai fi multă vreme, Eugenio, urmă baroana sculându-se de pe scaun. Tu nu vei voi să mă faci să mor de mâhnire, nu-i așa?

— Oh! Mamă, fie-ți milă! Dumneata nu înțelegi ce este să spui unei actrițe, care e actriță din instinct natural, din vocație: încetează de a mai fi artistă, redevine femeie de rând!

— Oh! Acesta e din cale-afară! Întrerupse baroana cu un zâmbet batjocoritor. Îți faci o idee prea mare pentru tine, Eugenio. Dar tu nu știi ce este pentru o femeie de naștere ilustră, pentru o femeie din societatea mare să aibă o fiică pe scândurile murdare ale scenei! O fiică pe care o iubea, pe care o crescuse în simțămintele unei nobile mândrii și pentru educația căreia nu cruțase nimic? Eugenio, aceasta îmi întrece puterile. Ideea aceasta mă ucide! Trebuie ca una din noi două să facă jertfa, pricepi Eugenio? Nu vin aici să-ți fac o scenă de sentimentalism; las asemenea strâmbături actrițelor care caută efectul. Și dacă istrionele contrafacând neconținut natura, ajung să exagereze personajele pe care le reprezintă în comedie și nu pot să aprecieze durerea adevărată sau plăcerea adevărată care ne domină...

— Mamă, mamă! strigă Eugenia, tremurând și sfâșiindu-și batista cu dinții.

— Ce înseamnă această scenă? Nu mi-ai spus că ești actriță? De ce nu ți-aș vorbi așa cum aș vorbi cu orice altă femeie de meseria ta? Răspunse doamna Danglars. Apoi, întorcându-se către Luiza d'Armilly îi adresă direct cuvântul:

— Domnișoară Luiza d'Armilly, dă-mi voie ca să-ți mulțumesc de zelul fără seamă pe care l-ai pus ca să înveți pe fiica-mea muzica. Eleva face într-adevăr cinste profesoarei și ar fi anevoie de deosebit care din ele e profesoara și care școlărița.

Luiza aruncă o privire rugătoare asupra prietenei sale care înainta spre a se pune între dânsa și îngâmfata baroană.

— Suntem acum, zise Eugenia două prietene intime, două tovarășe nedespărțite de lucru, de studii, de glorie și de soartă. Dumneata, mamă, care, mulțumită nașterii dumitale, n-ai avut niciodată trebuință să lucrezi ori

să studiezi, pentru ca să câștigi nume și mijloace de trai, dumneata n-ai să înțelegi, nu poți să înțelegi ce sfântă e prietenia care ne leagă. Dar cel puțin respect-o. În saloanele luxoase ale societății dumneavoastră nu există asemenea prietenii; în pompa nobilei nu se găsește o asemenea simplitate sublimă. Ei bine, pentru dânsa eu disprețuiesc numele ilustrei familii din care mă cobor, pentru dânsa disprețuiesc soarta strălucită ce-mi aparținea.

Baroana tresări auzind aceste din urmă cuvinte, așa de hotărâte.

— Pentru dânsa, în sfârșit urmă Eugenia, strângând pe Luiza în brațe, îți zic; mamă voi fi totdeauna a dumatăle, dar voi fi artistă.

Baroana înțelese că nu putea nădăjdui nimic de la acea prima vizită și murmurând cuvinte fără șir și furioase ieși repede din casa celor două prietene.

Pentru o femeie ca doamna Danglars, care nu se putea învăța cu ideea de a părăsi societatea în care trăise totdeauna, pentru o femeie așa de afundată în prejudecățile castei sale, care numai printr-un instinct de nebună îngâmfare disprețuia clasele inferioare, nu era nimic pe lume decât vocația fatală a Eugeniei.

Doamnei Danglars nu-i mai rămânea decât să plece din Roma, unde în curând, fără îndoială, vre-un cercetător al faptelor și treburilor altora, lacom de știri era să dea în vileag curiozității publice biografia noii actrițe și una dintre cele două d'Armilly era să fie cunoscută atunci drept Eugenia Danglars.

— Acum un ziar se duce pretutindeni și toți îl citesc! În Franța vestea se va reproduce în curând și va fi raportată din gură în gură, din foaie în foaie; la Londra, era să se știe pe din afara și faima va proclama pretutindeni, în toate orașele lumii civilizate, istoria celebrei actrițe Eugenia Danglars care, din pricina unei sublime vocații părăsise mamă, rude, familie, onoruri și bogății spre a urma aspra carieră a cântului.

Baroana fu un moment cuprinsă de descurajare: un moment își plecă fruntea sub fatalitatea care o prigonea de o bucată de vreme. Cuprinsă de o vie melancolie, trecu în revistă toate nenorocirile care o loviseră de o vreme. Fuga bărbatului, apariția nenorocitului căruia dânsa îi era mamă, scrisoarea fatală a amantului ei Villefort scrisă în ajunul morții, intransigența fiicei sale Eugenia, parcă vroia să o piardă. Cu toate acestea ea nu era o femeie care să se dea biruită de fatalitate. Îngâmfarea ei, amorul ei propriu respingeau o asemenea idee și-i arătau drumul ce trebuia să ia. Jură să oprească pe

Eugenia sau mai bine s-o azvârle afară de pe calea pe care o luase și pregătindu-se să înceapă acea urzeală de intrigi mai ales în care strălucea vigoarea inteligenței și toată dibăcia și iscusința ei femeiască.

Capitolul XIII Scrisoarea lui Benedict

Vizita baroanei Danglars, cititorul nu trebuie să o uite, precedă scrisoarea pe care Benedict o iscălise cu numele contelui de Monte-Cristo; și prin urmare evenimentele pe care avem să le istorisim și care urmară acelei vizite se întâmplau înainte ca ea să fi primit acea scrisoare, ale cărei consecințe le vom vedea îndată.

Baroana Danglars avea, cum am spus, o odaie rezervată în casa unei babe, unde-și opera metamorfoza sa din adolescent bolnăvicios în femeie frumoasă și viguroasă.

Doamna Danglars, cu un mic sacrificiu bănesc, cumpără secretul babei, spori suma spre a avea dreptul să ceară un secret de mai mare însemnătate, lucru care-i convenea Gabrinei; și deci o chemă în odaia ei și încep dialogul pe care-l referim.

— Se află în Roma un om hotărât, capabil de o întreprindere anevoioasă dar bănoasă?

— Sunt mai mulți.

— Cel mai dibaci?

— Îl voi găsi.

— Când?

— Mâine.

— Prea bine.

— Omul acesta trebuie să frecventeze teatrul ca o persoană obișnuită cu astfel de spectacole.

— Vă garantez eu despre dânsul.

— Va trebui să facă un fel de răpire două, trei răpiri, câte vreți voi. Să-l lăsați pe dânsul.

— Și cine mă asigură de supunerea lui?

— Interesul lui.

— Dar despre tăcerea ta?

— Cine mă asigură mai curând de a dumneavoastră, zic eu? Ați venit aici și credeam că erați bărbat; pe urmă am văzut că erați femeie ca și mine. De atunci veniți des la mine: vă schimbați costumul și forma când vreți și când vă place; nu știu cine sunteți și nici nu caut să aflu. De cumva ați face vreo faptă rea și aveți afaceri cu justiția, mi-ați face plăcere să nu pomeniți despre mine.

Baroana fu nevoită să se mulțumească cu atâta și așteaptă până în noaptea următoare ca baba să găsească omul înzestrat cu calitățile necesare pentru înfăptuirea unei răpiri.

Când se înnoptă, adolescentul bolnăvicios din familia Servier ieși înfășurat în mantaua sa de la cap până la picioare și se duse acasă la babă, unde, contra obiceiului nu vru să-și schimbe costumul și să devină baroana Danglars.

— Ei bine, omul?

— Este aici.

— Cum e?

— De statură înaltă, de un curaj și de o îndrăzneală neîntrecute, gata să vă slujească la orice. Excelența voastră să-l plătească bine și să nu se îngrijească de rest.

— Nu-i spune că sunt femeie.

— Oh!

— Pune abajurul la lampă pentru ca să fie în umbră și cheamă-l!

Baba făcu ce i se zise și presupusul adolescent se înfășură cu mare luare aminte în cutele mantalei, trântindu-se pe un fotoliu moale.

Peste câteva minute, se auziră pașii unui om care suia scările și îndată intră un individ, a cărui fizionomie destăinuia vicleșugul vulpii și curajul leului. Dintr-o privire el măsură pretinsul tânăr și văzu cu cine avea a face, mult mai înainte ca, baroana să fi avut vreme a observa același lucru.

Fură câteva momente de tăcere, în timpul cărora noul venit își scoase cu politețe pălăria de pe cap, și-și trecu mâinile prin păr, ca să-l aranjeze puțin.

— Mi se asigură că ești gata să duci la bun sfârșit o misiune care este puțin cam grea zise de Servieres, prefăcându-și glasul.

— Da, excelență, răspunse individul.

— Chiar dacă misiunea de care este vorba ar fi răpire?

Banditul zâmbi și făcu un gest de dispreț, parcă s-ar fi așteptat la ceva mai anevoios.

— Foarte bine, urmă de Servieres, după ce se gândi un moment. Ne poate auzi cineva aici?

— Sunt singur, răspunse banditul.

— Ai obicei să mergi pe la teatre?

— Știu pe dinafară toate ariile de operă.

— Așadar ai vizitat toată Italia?

— Cunosco palmă cu palmă toată bucata de pământ de Reggio până la Aosta, atât de partea mării Corsicane cât și aceea a Adriaticei.

— Să ne mulțumim deocamdată a vorbi de teatrul Argentina.

— Ascult.

— Cunoști pe cele două actrițe noi?

— Cine nu cunoaște în Roma pe cele două d'Armilly?

— Vorbesc despre cea mai tânără.

— Eugenia?

— Da.

— Închipuiește-ți că un om din lumea aceasta o iubește cu patimă, închipuiește-ți unul din acele simțăminte nedomolite care te fac să calci în picioare și lume și legi, să treci prin orice primejdii, să sfărâmi orice piedici ca să ajungi la posesiunea unui lucru adorat, unul din acele simțăminte care cresc și se întăresc prin disprețul rece al acelui lucru adorat și care, tocmai ca și trăsnetul, care sfărâmă și arde tot își ajunge la scop.

— Pricep.

— E vorba de răpirea Eugeniei D'Armilly.

— Nimic mai simplu.

— Și când se va face?

— Fixați excelența voastră noaptea și ceasul.

— Cum?

— Excelență, mi s-a spus că plătiți bine: trebuie să vă servesc deci după cum plătiți. Vă rog și vă repet să-mi spuneți noaptea și ceasul când trebuie făcută răpirea.

— Înainte de toate îți recomand un lucru, zise baroana, ezitând un moment și parcă având remușcări de a atenta așa de mișelește la libertatea Eugeniei.

— Ce?
— Respectul cel mai adânc.
— Bine-înțeles.
— Cât mai puțină silnicire.
— N-aveți teamă
— Și cine-mi răspunde de supunerea punctuală a dumitale?
— Îmi veți plăti după ce voi fi săvârșit răpirea, excelență și răpirea vă va putea spune de nu voi fi fost respectuos cu dânsa, în afară numai de aceea că am răpit-o?
— Unde te voi putea găsi?
— Cunoașteți catacombele lui san Sebastian?
— Nu răspunse de Servieres,. Care adaugă pe dată: Gândește-te, domnule, sarcina dumitale nu se sfârșește aici, a o răpi nu e de ajuns, mai trebuie apoi să duci pe Eugenia la Neapole.
— Cu asta nu mă pot însărcina.
— Atunci o vei duce la mănăstirea pe care ți-o voi indica eu?
— Negreșit; numai să ne primească.
— Vă vor primi.
— Spuneți-mi ziua răpirii.
— În seara în care va trebui să cânte Semiramida înainte de începerea spectacolului.
— Mănăstirea?
— Îți voi lăsa aici numele, mâine la amiază.
— Atunci, deoarece nu voi avea cinstea să vă mai văd, plătiți-mi dinainte.

Baroana prevăzuse tot, scoase punga și plăti banditului banii pe care îi cerea dânsul.

— Bine, bine murmură ea, văzându-l că pleacă. În mănăstire ți se va sfârși visul tău extravagant care mă compromite. Eugenio, te vei căi în singurătate, pentru că ți-ai părăsit pe mamă-ta într-o zi.

În seara zilei următoare, doamna Danglars primi scrisoarea pe care i-o trimitea Benedict prin Pastrini și pe care o repetăm aici:

"Cineva care stimează și respectă mult pe excelența voastră: a aflat că secretul excelenței voastre e descoperit în Roma. Excelența voastră să-mi

dea voie, a o înștiința, pentru că n-aș vroi pentru nimic în lume ca dumneavoastră să suferiți cât de puțin din această cauză.

Afecționat "Conte de Monte-Cristo"

Dacă fără de veste capul Medusei, cu părul ei șerpuitor și cu înfățișarea înspăimântătoare pe care i-o dase răzbunarea Minervei, s-ar fi arătat în aer înaintea ochilor sărmanei baroane, n-ar fi înmărmurit-o mai mult de cea care o cuprinse când sfârși citirea biletului iscălit contele de Monte-Cristo.

— Să fie vis? Citi iarăși.

Nu era nici o îndoială. Nu visa. Avea în mâini o scrisoare care-i spunea că secretul ei era cunoscut în Roma! Ce secret? Căruia secret îi putea dânsa atribui cuvintele acelea decât răpirea Eugeniei? Ah! Da, fără îndoială, la răpirea aceea făcea aluzie contele de Monte-Cristo. Dar el unde era? Cum aflase că dânsa, doamna Danglars, se afla la Roma?

— Ah își zise ea cu un zâmbet amar, uitam că omul acesta extraordinar are privilegiul să vadă în întuneric, să citească în viitor și să ghicească prezentul, chiar de l-am socoti acoperit cu cel mai nepătruns mister. Pentru acest om nu există taine, nu există mistere. Dar unde e? Trebuie să-l văd... trebuie să-i vorbesc... El e mare și puternic și nădăjduiesc că-mi va veni într-ajutor.

Vorbind astfel, se duse repede la masa de lucru, scrise, îndoi și pecetlui o scrisoare, și-i puse ca adresă următoarele cuvinte:

Excelenței sale, domnului conte de Monte-Cristo. Foarte urgentă.

Mare fu mirarea lui Pastrini când primi scrisoarea aceasta ca s-o dea vecinului de la etajul al doilea și îndată ce văzu adresa fu cât pe ce să se întoarcă înapoi și să spună că persoana căruia i se trimitea scrisoarea nu era la hotelul său și nu se afla nici măcar în Roma; dar aducându-și aminte de vorbele lui Benedict și cugetând că poate acesta-i va desluși enigma, se sui la etajul al doilea și intră în odaia bucătarului său.

— Excelență, sunt grozav de obosit.

— Ai umblat mult?

— Nu, excelență, răspunse Pastrini, scoțând un oftat lung.

— Ai suit scara în fugă?

— Pe Madona! Sunt obosit de povara unei scrisori.

— Ce vrea să zică această glumă, meștere Pastrini?

— Ah! Glumă, glumă! Poate că așa i se pare excelenței voastre; dar când o scrisoare are adresa aceasta!

— Ce adresă?

— A contelui de Monte-Cristo! strigă Pastrini.

— Dă-o înapoi, zise Benedict.

Până când Pastrini să n-aibă vreme de a zice un cuvânt, scrisoarea era deja în mâna agitată a celebrului asasin.

— Dar, excelență! D-v. Nu sunteți contele.

— Ei! Sunt secretarul lui.

— D-voastră! zise Pastrini zăpăcit. D-voastră, secretarul lui! Dar, îmi spusese-ți că...

— Ah! Dragul meu Pastrini, de astă dată îți declar că nu mai stau un singur moment în hotelul duminică, pentru că ești nesuferit de curios.

Pastrini, care de câțiva timp nu mai pricepea absolut nimic din câte se petrecuse în casa lui, se văzu nevoit să plece în biroul său, unde aștepta ocazia de a vorbi cu Peppino spre a-i spune că secretarul celebrului conte se află la Roma.

Benedict plecă de la hotelul Pastrini, luând cu sine misteriosul cufăraș și un geamantan de piele care era singurul său bagaj, cu intenția hotărâtă de a se folosi de norocoasa descoperire pe care o făcuse. Se duse acasă la portarul teatrului Argentina și bătu în poartă cu atâta aroganță, încât sârmanul baron ruinat tresări pe scaun și fu cât pe ce să cadă jos.

— Ei, baroane, strigă Benedict.

— Tot aceeași glumă domnule, te-ai jurat, se vede treaba, să mă prăpădești?

— Dacă-ți zic baron, dragul meu, e că sunt convins că ești în ajun de a-ți redobândi averea, răspunse Benedict, suindu-se și punând într-un colț geamantanul, dar ținându-și cufărașul la subțioară.

— Ce este? Nu cumva pleci în vreo călătorie?

— Vreo călătorie? Ah! Pricep de ce-mi pui întrebarea aceasta! Geamantanul te-a amăgit. Dar ia spune-mi, dragul meu, mi se pare că dacă te muți nu e obiceiul să-ți lași lucrurile în casa de unde pleci!

— Te muți!

— Da.

— Dar...

— Nu cumva, dragul meu, ai pe aici vreo odaie neocupată?

— Nu, nu, zău nu am, se grăbi să răspundă baronul care nu se putea deloc împăca cu ideea că va avea onoarea vecinătății prințului Andrea de Cavalcanti.

— Rău! Rău! Dragă baroane! Ah! Îmi aduc aminte... am ceva de făcut; dă-mi hârtie, un condei și o călimară.

— Domnule, îți repet că n-am odăi libere în casă... Iacă. Aici e sufrageria, dincoace bucătăria...

— Ei! Eu n-am deloc gustul să fac planul casei dumitale; nu-ți cer nici o deslușire în privința aceasta, te rog numai să-mi dai hârtie, un condei și o călimară.

— Vrei să scrii?

— De ce nu baroanei Danglars? Răspunse Benedict. Baronul făcu o săritură înapoi, pentru că simți o emoție violentă.

— Ai să scrii baroanei?

— Și pentru ce te miri așa de mult domnule baron? Nu ți-am făgăduit să ți-o dau în mână împreună cu cele trei milioane ale ei, dacă cumva te mai căiești încă că ai părăsit-o pe dânsa și milioanele ei, se înțelege. Da, baroana este la Roma, mi-a scris și am să-i răspund.

— Ți-a scris?

— Îi cunoști scriitura?

— Așa cred.

Benedict îi arată scrisoarea, trimisă de baroană pretinsului conte de Monte-Cristo.

— Ah! exclamă baronul, citind numele acela pe plic. Scriitura este a ei, nu e de zis; dar pretinzi că ți-a scris dumitale și nu e numele dumitale acesta.

— Nu e al meu, bine, zise Benedict, zâmbind. Și apoi adaugă îndată:

— Dragă baroane, nu-ți mai aduci aminte de talismanul meu miraculos... Ah, dacă îmi dai voie, bine că-mi aduci aminte, lasă-mă să pun aici cufărul meu. Dar nu te atinge de el, conține "mâna de mort".

Danglars, fără voie, se înfiora; Benedict, urmă:

— Domnule, am comandat baroanei să vină la Roma și să-și vândă palatul și argintăria din Paris. Ea mi s-a supus. Diseară-mi așteaptă ordinele și am venit să mă sfătuiesc cu dumneata în această privință.

Tonul convins cu care Benedict rosti aceste cuvinte, uimi pe sărmanul baron care rămase cu gura căscată și cu ochii deschiși mari.

— Parcă aş visa, murmură el. Nu cumva sunt menit a fi inundat de o ploaie de aur?

Sărmanul, fermecat, îşi închipuia că vede acoperişul casei acoperit de monede de aur; visul era frumos... dar era vis.

— Ai curaj, deci, domnule baron, îi zise Benedict; deşteaptă-te, ieşi din amorţeală. Scriu baroane, şi-i anunţ apropiata dumitale vizită.

— Eu! Să mă duc la dânsa? Nu, nu, niciodată, niciodată.

— Înţeleg, te temi că baroana să nu te mustre pentru nevrednica dumitale purtare faţă de dânsa. Dar n-ai nici o teamă, îţi garantez eu că toate vor merge bine şi că baroana se va arunca dânsa mai întâi în braţele dumitale.

— Oh! Asta baroana n-a făcut-o niciodată, cel puţin de bună voie, nici chiar în timpurile cele mai bune.

— O va face acum. Ai curaj şi lasă-mă să scriu! exclamă Benedict poruncitor şi scrise următoarele:

"Doamnă, nu sunt în stare să vă dau sfaturi; totuşi, părerea mea este că nu trebuie să vă îngrijiţi de nişte lucruri care nu merită a vă nelinişti. Am dejunat astăzi cu domnul baron Danglars în căsuţa sa de ţară, unde mi-a arătat o colecţie de tablouri de mare preţ de un gust deosebit; am observat între altele portretul dumneavoastră care vă seamănă admirabil. Aşa încât, văzându-l, nu am putut să nu şoptesc cuvintele acestea: Frumoasă baroană, eşti rea, dar răutatea ta place celor care te cunosc.

Daţi domnului baron buna veste a aflării dumneavoastră la Roma şi nu mă îndoiesc că se va grăbi să vă facă o vizită mâine seară. Cât despre răpire, credeţi-mă pe mine, nu se va face, pentru că aţi fost trădată; dar omul nu va spune nimic care să vă poată compromite."

După ce sfârşi scrisoarea şi o iscăli cu numele contelui de Monte-Cristo, o pecetlui şi-i puse adresa doamnei baroane Danglars.

— Acum, zise el, trebuie ca s-o ducă cineva la adresa ei.

— Nu e nimeni aici, aici nu sunt slugi, răspunse baronul, care în vremea aceasta se plimbase prin odaie afundat în socotelile privitoare la chipul cum el va întrebuinţa milioanele baroanei, îndată după ce se va fi împăcat cu soţia sa.

— Ah, sărmăna baroană, pe când ea arde de dorința de a se uni cu d-ta, stai aici ca o bucată de gheață și nu te gândești nici măcar la lucrul cel mai neînsemnat, de a găsi adică un om care să ducă scrisoarea la adresă. Ingratule,... dar ia ascultă, a bătut cineva la poartă... oricine va fi, mi-l trimite cerul; cel dintâi care va sosi aici îmi va face serviciul de care am nevoie.

Baronul încruntă sprâncenele și întreabă:

— Cine este?

— Pe o mie de draci, domnule baron, deschide. Sunt lucruri care nu se pot striga din uliță, răspunse de afară un glas bărbătesc.

— Ce minune! Ce minune exclamă Benedict. De astă-dată, dragul meu, nu-ți zic eu baron.

— Pentru numele lui Dumnezeu! Ia-ți geamantanul și du-te în odaia dumată... sau mai bine nu..., ar fi mai bine să te duci de tot.

— Îți pierzi mintea? Semnalul se repetă.

— Ah! Doamne Dumnezeule! exclamă baronul care parcă călca pe jăratec.

Benedict alergă la poartă și o deschise, în vreme ce Danglars, care nu putu împiedica mișcarea aceea, făcu un gest de mânie și încercă să-și ia un aer care să arate noului venit în ce mare încurcătură îl punea.

Capitolul XIV Pretinsul secretar al contelui de Monte-Cristo

Vizita neașteptată era a lui Peppino, care auzind de la Pastrini că secretarul contelui de Monte-Cristo se afla la Roma alergase la baron ca să capete de la dânsul ceva deslușiri în această privință, pentru că după cum am spus, bandiții de sub căpitania lui Vampa aveau pentru conte un cult dus până la fanatism.

Danglars se afla atunci într-una din cele mai grele împrejurări și tremura că nu va putea ieși dintr-însa cu cinste.

Peppino sui repede scara și se prezentă, dar rămase puțin cam zăpăcit văzând înaintea sa pe un necunoscut.

Danglars îi aruncă o privire expresivă și rugătoare care s-ar fi putut traduce astfel:

— Fii prudent și nu mă compromite.

Lui Benedict, vederea lui Peppino, a căruia îmbrăcăminte arăta ca a unui om căruia i se poate propune să câștige bani, îi cauză o mare mulțumire, pentru că fu sigur că găsise astfel omul ce-i trebuia pentru ca să-i ducă scrisoarea.

Făcu așadar un pas spre dânsul, zicând:

— Prietene, ai fi așa de bun să te însărcinezi cu un comision?

— Ce anume? întrebă Peppino, ai cărui ochi se ațintiră un moment asupra necunoscutului.

— O scrisoare, răspunse Benedict, nepărând deloc zăpăcit de privirea cercetătoare a banditului; O scrisoare care trebuie dată chiar azi la hotelul Globului, via del Corso.

Cui, domnule?

Danglars făcu un gest patetic, dar Benedict răspunse fără cea mai mică ezitare:

— Doamnei Danglars. Trebuie să i-o dai în mână dânzei, care stă în odăile 2, 3 și 4 de la etajul întâi și să stăruiești până ce o va primi.

— Eu, unul, mă duc bucuros; dar de mă va întreba, cine-i scrie, ce să fac?...

— Să-i răspunzi: secretarul contelui de Monte-Cristo.

A încerca să descriem nenumăratele senzații ce se grămădiră tumultoase în inima banditului și se zugrăviră pe fizionomia lui la cuvintele acelea, ar fi zadarnic. Se dădu înapoi, împins parcă de un respect invincibil, dar tremură fără voie și se îngălbeni la față, ca și cum numele acela ar fi redeșteptat întrânsul o amintire lugubră; apoi, se uită la Danglars parcă ar fi vrut să-l întrebe ceva și privi apoi iarăși la Benedict care rămăsese nepăsător.

— Scuzați-mă, domnule, cunoașteți pe acela de care vorbiți?

— Pe secretar sau pe conte? întrebă Benedict.

— Pe unul și pe celălalt.

— Unul din ei sunt eu.

— Așadar, dumneata ești secretarul contelui?

— Îmi pare că ți-am spus și nu văd ce necesitate este s-o repet. Totuși un cuvânt. Stăruința pe care o ai de a-mi pune întrebarea aceasta, mă face să cred că cunoști pe stăpânu-meu.

Banditul coborî capul.

— L-ai servit cumva?

— Oh! răspunse banditul, dimpotrivă, excelența sa a avut bunăvoința de a ne servi pe noi.

— De a ne servi pe noi? Oh! Oh! Acest noi spune multe, și-mi aprinzi dorința de a-ți vorbi cu o ocazie mai bună.

— Sunt la ordinele dumitale, domnule; cu toate acestea mi se pare că ar trebui să ai un semn ca să ne recunoști.

— Îl am.

— Atunci...

— Dragă baroane, zise Benedict lui Danglars, fă-mi plăcerea de a mă lăsa singur cu omul acesta.

Baronul trecu în odaia de alături.

— Prea bine, urmă Benedict. Dumneata știi, negreșit, ce fel de om este contele.

— Da, un om extraordinar.

— Cum se poate vedea după semnul acesta care-i arăta calea pe care trebuie s-o urmeze. Uită-te. Și el deschise cufărașul. Banditul sări înapoi speriat, ducându-și mâinile la ochi și murmurând:

— Mâna unui cadavru!

Benedict închise imediat faimosul cufăraș, observând cu bucurie efectul produs asupra lui Peppino.

— Ea va fi de-acum înainte cuvântul de ordine.

— Ce ordine, domnule, ce ordine? Nu e între noi cuvânt de ordine de acest soi și nici n-a fost altul decât numele excelenței sale. Ți-am cerut un semn, un gest, o vorbă, oarecare după care să mă asigur că ești prietenul contelui. Totuși, te cred, fiindcă ciudatul lucru pe care mi l-ai arătat se potrivește cu ciudățenia faptelor și ideilor unui om superior vieții și morții, cum este domnul conte.

— Acum am să te întreb, cine ești?

— Un om căruia excelența sa i-a scăpat viața și care a jurat să i se supună întru toate și totdeauna.

— Totuși, se vede că faci parte dintr-o companie de mai mulți... pentru că te-ai slujit de cuvântul noi, vorbind despre domnul conte.

Peppino se uită primprejur și se apropie apoi de Benedict. Murmurând:

— Sunt prietenul și tovarășul lui Luigi Vampa.

— Ah! Iată un nume pe care-l cunosc de multă vreme pentru că l-am auzit de atâtea ori din gura contelui și a intendentului său Bertucio.

— Bertucio!

— Da. Am ceva instrucțiuni pentru Luigi Vampa.

— Ah! Aveți instrucțiuni pentru dânsul? Atunci îl veți putea întâlni la Coloseu.

— Bine, dar mă vei însoți ca să mă prezinți, deoarece eu nu-l cunosc și nici el nu mă cunoaște. Locul nostru de întâlnire va fi aici, poimâine. Acum, du scrisoarea aceasta baroanei Danglars și nu trebuie răspuns.

Peppino se închină și plecă fără să răspundă, ca să se ducă, fuga, în via del Corso.

— Baroane! Baroane! strigă Benedict.

— Ah! Dumneata ești dracul! zise Danglars, punându-se în fața lui Benedict parcă ar fi vrut să-l admire.

— Voi fi, de va trebui, dragul meu... Dar ia spune-mi cine e omul acesta?

— Aghiotantul lui Vampa, faimosul Peppino, Vampa.

Benedict scoase un țipăt.

— Ce e?

— Nimic baroane, nimic! Vreau să spun că această "mână de mort" nu va întârzia să-și ajungă ținta, pentru că trebuie să înțeleg că mortul căreia dânsa-i aparținea, avea o misiune de îndeplinit pe lume. Ah! Urmă el cu exaltare, din fundul mormântului tău mut de marmură, răzbunarea-ți ridică brațul, purtător de dreptate! Curaj, curaj! Vei ajunge, da, vei ajunge.

Și pe când vorbea astfel, exaltat, în delir scoase din cufăraș mâna înțepenită, o sărută cu entuziasm și cu respect, pe când o lacrimă mare-i căzu de pe gene pe obraji.

Danglars îl privea cu mirare și cu spaimă, pentru că nu înțelegea nimic din acele cuvinte și nu pricepea entuziasmul frenetic, extravagant al lui Benedict

— Domnule, zise acesta, după ce încuie în cufăraș talismanul care producea o spaimă așa de mare lui Danglars, ce soi de om e Vampa ăsta?

— Am avut, din nenorocire, cinstea să-l cunosc, pentru că. După cum știi, este omul care m-a despuiat de cele șase milioane pe care veneam să le pun în siguranță aici.

— Știi că acele milioane pe care contele de Monte-Cristo a avut prostul gust de a și le lua, nu erau tocmai ale dumitale.

— A fost o greșeală în socoteli... îmi aduc foarte bine aminte cum s-a întâmplat totul.

— Să revenim la Luigi Vampa.

— Este un om care nu se dă în laturi de la nici o piedică, ca să se țină de vorbă și care, în comanda oamenilor săi desfășoară, pe cât mi s-a părut, o hărnicie și o hotărâre cum rar se văd.

— Este înalt de statură?

— Nu, mijlociu.

— Robust?

— Oh, nu se vede ca să aibă o putere supraomenească. Benedict păru mulțumit de răspunsurile lui Danglars: edita, fără nici o îndoială, un plan mare, pentru că uneori fruntea lui încruntată și ochii lui luau acea expresie fioroasă și sinistă pe care o avusese atunci când plănuia omorul paznicului său în închisoarea "Forței".

— Acum, dragă domnule, îi zise Danglars, ducând dărnicia până la punctul fabulos de a scoate din fundul unui dulăpior o sticlă de Lacrima-Cristi, care formează una din ramurile cele mai prețioase ale contrabandei italiene, aici avem cu ce ne uda gâtul și pot de vrei să-ți ofer și pișcoturi.

— Ah! Ești un oaspe perfect și-mi insuflă dorința de a prelungi șederea în casa dumitale. Totuși, nu te voi supăra multă vreme, pentru că se apropie momentul în care va trebui să te unești cu scumpa dumitale jumătate și atunci...

— Dar știi că ești un om neprețuit? Dezinteresarea dumitale în afacerea aceasta e uimitoare, sublimă...

Și goli dintr-o dată un pahar de vin.

— Îți sunt foarte recunoscător, baroane; dar, ce vrei, așa m-a făcut mama; împăciuirile acestea, îmi sunt foarte dragi. Deja parcă de acum mă și bucur de deliciosul tablou al unirii acestora. Ce scenă patetică va fi aceea a întâlnirii dumitale cu interesanta baroană. Va veni o zi când mă vei căuta și nu mă vei găsi, pentru că eu voi fi dispărut cum dispar păsările care ne iau

ochii cu splendoarea penelor lor și ne extaziază cu cântecele lor... acele păsări de care vorbește Juvenal... fœnexii...

— Și încotro-ți vei îndrepta zborul?

— Întreabă mai bine în ce loc vrea să cadă trăsnetul ce scânteie în nor, când, pornit din ceruri, despică aerul și face să licărească deasupra capetelor noastre zigzagurile lui repezi și puternice. Mă voi duce unde mă va duce mâna aceasta uscată.

— Pentru numele domnului, te rog, reluă Danglars, sfârșește cu istoria asta, eu n-am absolut nici o patimă pentru miracole și greu mă vei putea face să cred că mâna unui cadavru îți arată calea pe unde trebuie să mergi.

— Dumneata nu știi ce poate asupra mea talismanul acesta! Ce idei îmi deșteaptă în creierii arși de focul suferințelor și de frigurile mâniei. Oh! Iartă-mă domnule, urmă îndată Benedict. Schimbându-și tonul și zâmbind ironic, toate acestea nu înseamnă nimic, să vorbim despre altceva.

— Tocmai asta doream și eu.

— Pe cât se pare, dumneata ai treburi cu bandiții lui Vampa, dragă baroane! N-ai teamă, hainele nu fac pe om! Ce-mi pasă mie de relațiile pe care le ai cu dâșșii? Aceasta nu te va opri pe dumneata să fi baron și să posezi cele trei milioane ale scumpei dumitale jumătăți!

— Nu, domnule, te înșeli; n-am nici o afacere cu dâșșii. Dar de când cu celebra aventură pe care o știi, aventură a cărei victimă au fost, cunosc pe Peppino; și banditul vine din când în când să-mi golească sticlele de Lacrima-Cristi.

Benedict fu convins că, dimpotrivă, banditul era furnizorul de vin al baronului.

— Cum ți se pare?

— Foarte bun.

— Ah! Stai, cât despre vizita pe care ai să-o faci baroanei, dacă ai plăcerea aceasta, să fii sigur că eu nu știu nimic... Am ochii închiși.

— Ți-i voi deschide eu, își zise Benedict, după un moment de reflecție, în timpul căreia goli, spre marea mâhnire a baronului, alte patru pahare de vin, mâncând mai toate pișcoturile aduse pe o tavă. Și pe urmă, zise tare:

— Măine seară la șase ceasuri fix să te afli la ușa etajului în-tâi al hotelului Globului, cu numele și titlul dumitale, baronul Danglars

— Ah! Scumpa mea soție locuiește la hotelul acela? Întreabă repede Danglars cu un ton care nu scăpă lui Benedict

— Nu ți-am spus că locuiește acolo, dar are odaie în hotelul meșterului Pastrini și atâta tot.

Baronul oftă ca și cum aceste cuvinte distrugau o idee pe care gândurile lui o făcuseră să se nască.

— Bine, ! zise el. Acum să ne hotărâm rolul. Mă prezint mă anunț cu titlul meu și pe urmă?

— Pe urmă?... Ce, ți-ai pierdut mintea? Ei bine, ea te va primi.

— Mă va primi, bine. Și pe urmă?

— Ah! Asta-i exclamă Benedict, pufnind în râs. E prea din cale-afară asta. Pe dracu! Ai vrea să te învâț tot ce un om care știe trăi în lume poate să facă atunci, când se află în fața nevestei sale, de care era despărțit și care posedă trei milioane de lei? Atunci m-aș crede dator să-ți declar că ești un prost, un idiot, un netot din cei mai mari.

Baronul nu mai stăruie și goli restul sticlei. Iar ucigașul ceru un pat, își puse cufărul sub căpătâi și-și făcu planurile pentru a doua zi.

Capitolul **XV** Furtul

Ajutat și favorizat de noroc, fiul fostului procuror regal părea a străbate fără piedică calea crimei. După cum norocul are uneori capriciul să facă dintr-un om favoritul său, asemenea nenorocirea se agață de altul spre a-l face victima sa și-l urmărește pretutindeni. Pentru omul acesta nu mai există nici Dumnezeu, nici dragoste, nici patrie; fiu al crimei, moștenirea lui e crima.

Benedict părea să fie unul dintr-acești fii ai fatalității, pentru care ceilalți oameni nu sunt frați, pentru că niciodată nu-l văzuseră fără să-i râdă cu dispreț în față; pentru că-i tăgăduiseră legăturile civile și religioase care îl puteau face să intre în familia comună.

Benedict era un paria. Și ca un paria se purta; ca un paria căuta să se răzbune.

Baroana Danglars primind scrisoarea pe care i-o trimisese pretinsul conte de Monte-Cristo prin secretarul său, credea că într-adevăr contele era

la Roma și că, printr-unul din multele capricii obișnuite acestui om, vroia mai întâi să-i capete bunele grații și apoi să se prezinte la dânsa.

După ce tremurase primind întâia scrisoare, a doua îi redase toată liniștea. Ba chiar o făcu să cugete foarte mult și foarte adânc. Benedict făcuse scrisoarea cu mult meșteșug. Aruncase într-însa câteva cuvinte despre casa de țară a baronului, despre colecția lui de tablouri, lucruri ce dovedeau că baronul era bogat și în acest caz baroana se gândea că o împăcăciune cu baronul n-ar fi tocmai rea. Mai ales apoi că situația ei era foarte gravă și că n-ar fi putut trăi în societatea înaltă, fără să poată spune ce i se făcuse și de ce-i lipsea bărbatul, de atâta vreme. Împăciuirea i-ar fi redat o poziție legală în fața lumii; ea n-ar mai fi fost nevoită să trăiască izolată.

Și a doua zi, după ce întâmplările pe care le-am istorisit în capitolul precedent, pe la patru ore seara, misteriosul tânăr de Servieres, care locuia la etajul întâi al hotelului Pastrini, via del Corso, după ce mâncă, dispăruse ca să facă loc unei dame, frumoasă, palidă, înveșmântată cu eleganță, care nu era alta decât baroana Danglars.

Meșterul Pastrini, nu știa absolut nimic despre transformarea doamnei Danglars și, cu toate zvonurile ciudate ce se răspândeau despre tânărul Servieres, cu toate că misterul vieții lui îl intriga foarte mult, era însă un lucru care nici nu-i trecea prin cap lui "Pastrini și anume că tânărul de Servieres ar fi fost femeie.

Baroana Danglars aștepta vizita bărbatului ei, anunțată de contele de Monte-Cristo, când auzi pe Pastrini bătând la ușa odăii sale și strigând:

— Domnule! Domnule!

— Ce este? întrebă doamna Danglars, îngroșându-și glasul și căutând să dea cuvintelor sale un accent italianesc.

— Îmi dai voie?

— Intră.

Pastrini, care punea totdeauna aceeași întrebare și totdeauna primea un același răspuns negativ, găsind de asta dată liberă intrarea și înlăturată bariera ce se opunea de obicei curiozității sale, deschise repede ușa și intră rotindu-și ochii jur împrejur prin odaie cu o căutătură pătrunzătoare.

— Pe Sfânta Fecioară! Murmură el în sine, observând prezența doamnei Danglars. Tânărul de Servieres are în odaia sa o femeie care desigur că nu-l plictisește. Trebuie să fie un excitant pentru momentele sale de apatie morală.

— Ce e, Pastrini? Ce vrei?

— Doamnă, întrebam... căutam... îngână Pastrini căscând ochii mari.

Dar baroana îl întrerupse:

— Pricep; domnul de Servieres a ieșit. Dacă ai însă ca să-i anunți vreo vizită, poți să-mi spui mie.

— E vrajă, ori ce? Cugetă Pastrini. Glasul femeii acesteia seamănă cu totul, dar cu totul cu glasul tânărului de Servieres.

— Hai, vorbește.

— Vedeți cartea aceasta?

Și-i dădu o elegantă carte de vizită, întinzând lung brațul ca să nu atingă cumva pe doamna Danglars.

Baroana luă cartea și citi "*secretarul contelui de Monte-Cristo*", făcu un semn de mirare și porunci pe urmă lui Pastrini să introducă pe vizitator. Hotelierul se grăbi să iasă.

Pe când se petrecea scena aceasta, un om sta în sala hotelului având aerul să aștepte pe cineva.

Peppino, care se învârtea des pe acolo mirosind după știri, văzu pe omul acela și, scoțându-și repede pălăria, se duse în drumul lui, cu capul plecat adânc în piept.

— Domnule, murmură el încetișor, pe când Benedict trecea pe lângă dânsul.

— Ah! Tu ești, Peppino, ce vrei?

— Să primesc ordinele dumneavoastră.

Benedict mai ocoli o dată sala fără să-i răspundă și în fine se opri în fața banditului.

— Pentru serviciul domnului conte... o trăsură peste o jumătate de ceas, aproape de hotel. Nu trebuie să-ți mai spun că vizitiul să fie discret și prudent.

— Ca un surdo-mut, răspunse Peppino. Ei, da; știu eu cum vrea să fie excelența sa.

— Stai puțin, zise Benedict. Cunoști cumva vre-un căpitan de corabie? Peppino zâmbi.

— Știu bine că cunoști sute adăugă pe dată Benedict. Excelența sa, vorbindu-mi despre tine, mi te-a zugrăvit, ca pe un om aproape universal; așadar, domnul conte vrea un "*lugre*" sa un "*yacht*" care să poată merge la...

— Insula lui Monte-Cristo, mă prind, întrerupse Peppino cu un aer triumfător.

Benedict încruntă din sprâncene, ca un om care știe bine despre ce se vorbește.

— Ai dreptate; tocmai așa.

— Fiți liniștit, domnule; cunosc în port câțiva care nu vor aștepta să fie rugați spre a servi pe excelența voastră; vor fi chiar, foarte mulțumiți de cinstea pe care le-o faceți.

— Tu înțelegi repede; trebuie să spui ca corabia să fie gata a porni chiar de mâine la primul semnal.

— Pricep. Mă duc și diseară vă voi spune numele căpitanului.

— Unde? întrebă Benedict cu un zâmbet care însemna: Nu știi locul.

Peppino se închină atunci din nou, în semn că așteaptă să-i indice locul.

Benedict se apropie și-i șopti două vorbe la ureche. Peppino plecă iute ca fulgerul. Pastrini tocmai venea.

— Pe Madona! exclamă italianul, învârtindu-și în mână șapca de blană.

— Vă declar că am văzut cu ochii mei, pe tânărul de Servieres de care întrebi, schimbat în femeie.

— Ți s-a năzărit, meștere Pastrini! răspunse Benedict cu un gest de dispreț.

— Vă jur, domnule, că veți rămâne și dumneavoastră tot atât de mirat ca și mine.

— Lasă-mă în pace! Ești plicticos... îi zise Benedict, trecând înainte ca să se ducă în apartamentul doamnei Danglars care aștepta, întinsă cu multă cochetărie pe divan, pe secretarul excelenței sale și având pe figură, ca să-l primească cel mai amabil zâmbet.

Benedict intră cu multă îndrăzneală și închise ușa cu luare aminte. Apoi merse ca să se închine cu adânc respect înaintea baroanei.

— Am onoarea de a-mi prezenta omagiile mele baroanei Danglars? zise el.

Ea scoase un țipăt.

— Sfântă Fecioară! exclamă ea pe când ochii ei frumoși rămâneau pironiți pe figura foarte cunoscută a secretarului, pe buzele căruia se vedea cel mai batjocoritor zâmbet.

Baroana stătu câteva momente nemișcată ca o statuie, mai palidă ca de obicei, cu ochii ațintiți pe omul pe care fatalitatea i-l scotea iarăși în cale

spre a o face să sufere.

— Doamnă baroană, zise Benedict, prefăcându-se a nu-i observa uimirea e vreme multă de când n-am mai avut plăcerea să vă prezint omagiile mele. Mă pot informa de starea sănătății dumneavoastră?

— Iertați-mă, domnule, îngână baroana, încordându-se;

— Mi se anunțase o altă persoană... de aceea n-am putut să nu simt oarecare mirare, o oarecare tulburare...

— Nu, doamnă, persoana ce vi s-a anunțat sunt eu.

— Cum? Dumneavoastră sunteți secretarul contelui de Mon-te-Cristo? întrebă ea.

— Și de ce nu? Reluă Benedict.

— Dar nu sunteți dumneavoastră domnul Andrea Cavalcanti?... urmă baroana, vânăta la față.

— Da; sunt, cum ziceți, Andrea Cavalcanti, răspunse Benedict cu îndrăzneală, observând cu necaz că baroana își acoperea fața cu mâinile.

— Sunt același Andrea Cavalcanti care fu aproape să se însoare cu curajoasa dv. fiică Eugenia Danglars, care a fugit în noaptea în care trebuia să se iscălească contractul, întrerupt de sosirea comisarului de poliție care venea să aresteze pe Andrea Cavalcanti, fugit din temnița de la Toulon.

— Atunci, domnule, zise baroana după o scurtă tăcere nădăduiesc că ai făcut pe comisar să-și recunoască greșeala?

— Ar fi fost cam anevoios, doamnă, pentru că într-adevăr am fugit din pușcărie, reluă asasinul cu o nespusă cutezanță. Apoi, omorâsem un om la poarta palatului locuit de contele de Monte-Cristo, în câmpiile Elisee, la Paris. Și eram urmărit și pentru omorul acesta; trebuia să fiu ghilotinat la Paris, eu.

— Dar atunci, nu vă înțeleg.

— Sunt convins, doamnă baroană.

— Și ce vrei de la mine? întrebă ea foarte încurcată.

— Vreau să vă repet ceea ce am avut deja cinstea să vă spun în scris și anume că domnul baron Danglars va veni astăzi aici.

— Oh! Doamne! exclamă baroana, sculându-se și împinsă parcă de o presimțire secretă Fiți sincer domnule; nu sunteți secretarul contelui de Monte-Cristo!

— Și pentru ce?

— Ah! Continuă ea cu exaltare tristă, pentru că domnul conte n-ar lua ca secretar intim un om fugit din temniță și acuzat de omucidere, demascată chiar de dânsul, în fața unei adunări numeroase în acea noapte teribilă. Oh! Doamne Dumnezeule! Ce fatalitate apasă asupra-mi! Benedict, ce fatalitate apasă asupra voastră!

— Benedict! exclamă el. De unde știți că mă cheamă Benedict?

— De unde știu? Nu v-aș putea spune; așa e domnule. Nu, nu-mi mai aduc aminte ce fel am aflat. Dar vă numiți Benedict și ați suferit mult, nu e așa?

— Doamnă baroană, tulburarea dumneavoastră e extraordinară. Ce vă pasă dumneavoastră dacă am suferit? Pentru ce-mi vorbiți de aceste suferințe? Ori o faceți numai din întâmplare?

— Nu, nu din întâmplare; când cineva găsește o persoană, când în loc de a adresa muștrări, se arată a compătimi cu durerile, cu suferințele sale, eu cred că n-ar trebui să-i răspundă cu răceala pe care o arătați dumneavoastră.

— Când v-am cerut eu să luați parte la supărările mele? Parcă aș avea nevoie... apoi, pentru ce vorbim de acest lucru, când cu totul de altă natură e motivul care mă aduce aici.

— Motivul care vă aduce aici? Repetă cu amărăciune baroana. Crezi poate că eu nu-l știu, că eu iau drept bună fabula grosolană la care ați recurs ca să descoperiți ceea ce vreți să știți despre mine? Nu, nu; nu cred că sunteți secretarul contelui de Monte-Cristo, ci că sunteți și acum ceea ce ați fost totdeauna...

— Și ce am fost totdeauna? întrebă Benedict mirat și observând acea reticență.

— Oh! Nenorociture, nenorociture! Mormăi biata femeie făcând o mare efortare ca să-și țină lacrimile.

— Care motiv mă aduce atunci aici? Ați zis că-l știți

— Oh! E foarte trist lucru să fiu nevoită a-l spune.

— Doamnă!

— Vedeți că înțeleg tot. Ați dobândit nu de mult libertatea în Paris, dar...

— Dar?...

— Oh! Domnule! Aveți desigur un secret oribil să-mi comunicați, nu este așa? întrebă cu glas stins baroana.

— Nu vă înțeleg întrebarea doamnă baroană și mi se pare foarte ciudat ceea ce-mi spuneți deja de un sfert de ceas. N-am secrete să vă destăinuiesc și vă rog să aveți bunăvoința a-mi spune pentru ce am venit eu aici, deoarece mi-ați spus că știți.

Benedict duse în acel moment mâna la buzunarul stâng al pardesiului.

Baroana se înfiora.

— Domnule Benedict, steaua dv. este fatală; dar dacă ați întâlni în lume o ființă care să poată și să vroiască a vă face fericit, adică să vă asigure un viitor, nu splendid, dar capabil de a vă satisface toate trebuințele, ați părăsi calea pe care ați umblat până acum?

— Ah! Nu sunt asemenea ființe în lume. Caritatea e o minciună, o batjocură.

— Nu blestemați.

— Am exemple.

— Dar, dacă tot ce v-am spus s-ar întâmpla, nu din pricina carității numai, ci să presupunem că e din datorie...

Benedict pufni în râs.

— Din datorie, repetă el. Cine mai ascultă acum de datorie în lume și o urmează numai din inspirație? Doamnă baroană, nici să nu mai vorbim de aceasta. Știți că steaua mea este rea și așa va fi până la cel din urmă moment al vieții mele. Fiu al nenorocirii, consacrat morții și iadului, îndată ce deschisei ochii în lume, ce mai poate fi comun între mine și fericire pe lume? Crima și disperarea au fost nașii mei la botez și eu am fost spălat cu lacrimi și cu sânge.

— De-ajuns, de-ajuns, fie-vă milă!... Blestemați-mă! Murmură doamna Danglars apăsându-și inima cu mâna și căzând pe sofa.

Ah; cuvintele mele vă înspăimântă?... Curios! Nu păreți tot așa de hotărâtă, ca atunci când aflai că aveți de gând să vă expuneți copila unei răpiri. Eu, am ajuns la un punct pe care nu l-am prevăzut când îmi făcusem planul de a veni aici; cu toate astea avem câteva cuvinte să ne spunem: voi fi scurt.

Și el scoase din buzunar o hârtie scrisă și o întinse baroanei.

— Veți avea bunăvoința de a-mi face onoarea să iscăliți hârtia aceasta?

— Și ce conține? întrebă baroana cu un glas foarte tulburat.

— Un lucru foarte simplu, într-adevăr. Un ordin plătitibil la vedere asupra bancherului dumneavoastră, oricine ar fi el, pentru mizeria de trei

milioane de lei.

— Oh! Și cu ce drept îmi ceri aceasta?

— Cu ce drept?

Benedict dădu acestei întrebări un accent așa de batjocoritor și de amenințător, încât baroana se înfiora; totuși, reluă cu mult sânge rece:

— Da, domnule, repet: cu ce drept?

— Știi mai bine decât oricine că n-am nici un drept.

— Atunci, aș putea să refuz?

— Negreșit; dar într-un asemenea caz vă omor, răspunse scurt Benedict, îndreptând repede ca fulgerul, un pumnal spre inima baroanei și așezându-se liniștit lângă dânsa. Băgați bine de seamă că fierul acesta e otrăvit și că rana cea mai mică ar putea aduce moartea în cinci minute.

— Dar dumneavoastră nu veți avea iscălitura mea! strigă baroana, făcând o efortare puternică asupra-și și dovedind prin imobilitatea sa completa ei resemnare.

— Ce faci cu asta? Voi fura tot ce voi putea găsi aici. Fu un moment de tăcere.

— Ascultați-mă, domnule Benedict, eu nu mai am bancher, nu mai posed un credit de trei milioane. Sunt săracă și credeți-mă că în nici un mod n-aș putea să iscălesc hârtia aceasta fără să vă amăgesc.

— Basmе, basme, doamnă baroană. Când v-a părăsit bărbatul dumneavoastră, v-a lăsat un milion și jumătate; geniul dumneavoastră speculator și întreprinzător a îndoit căpătalașul și azi dumneavoastră trebuie să posedați trei milioane, fără să mai socotim restul. Vedeți bine că știu tot și vă previn că mă grăbesc. Iscăliți și împăcați-vă cu bogatul baron.

— Nu pot! Murmură dânsa.

— Atunci sunteți hotărâtă să muriți? Ar trebui să știți că nu mă dau înapoi de la nici o crimă.

— Dar aceasta ar fi o crimă care ar întrece cu mult pe oricare alta! Îngână sărmana mamă, dând liber lacrimilor care deja demult vroiau să-i izbucnească din ochi.

— Benedict, adăugă ea, vei fi prins, arestat și osândit!

— Vă amăgiți, doamnă; eu sunt prevăzător și prudent. Baronul va veni în curând aici. Ascultați-mă. Pe când el așteaptă ca să-l lăsați să intre, eu fug și sar într-o gabrioleță care mă așteaptă în uliță; mă depărtez repede, dispar. Baronul, nerăbdător de întârzierea dv. de a-l chema, va intra în odaia aceasta: văzându-vă cadavrul plin de sânge, va rămânea îngrozit... va voi să țipe, dar în zadar, nu se va putea nici măcar mișca din loc, groaza, spaima-l vor paraliza.. Pe urmă va intra curând în odaie altcineva; văzând un om în fața unei femei omorâte, negreșit că va pune mâna pe dânsul și îl va da justiției ca pe un asasin. Ah! Nu vă spuneam doamnă baroană? Ce ziceți de talentul meu? Nu e așa că văd lucrurile departe?... Haideți, iscăliți ori vă ucid.

— Oh! Doamne! Iartă-mă!

— Vorbe deșarte. Iscăliți.

— Benedicte, furtul acesta e blestemat, facă cerul ca, după ce-l vei fi săvârșit, să intri pe calea cea bună; vă voi da tot ce posed, voi fi nevoită să cer de pomană bărbatului meu sau fiicei mele.

Gândiți-vă în ce situație mă voi afla; socotiți bine tot ce-mi va mai rămâne. Lăsați-mi cel puțin cei șaptezeci de mii de lei pe care vi i-a dat la Paris procurorul regal.

Benedict tresări; dar incapabil de orice simțământ de recunoștință, răspunse:

— Fără să cercetez motivele care v-au putut sfătui să-mi faceți un asemenea dar anonim, cred că l-ați făcut mai mult din capriciu decât din dragostea aproapelui; totuși, vă voi lăsa banii aceia și astfel va fi ca și cum m-aș plăti de o datorie.

— Vă mulțumesc, domnule, răspunse baroana cu un accent de adâncă disperare și de ironie. Iată cheile dulapului meu, furați... Poate că într-o zi vă veți căi.

— Eu să mă căiesc! Eu! exclamă Benedict cu un ton batjocoritor. Cine sunteți dv. ca să-mi vorbiți astfel? Ca să vă închipuiți că eu, care n-am încercat până acum nici umbră de remușcare, aș începe o încercare tocmai acum pentru dumneavoastră; pentru dumneavoastră care sunteți o femeie și, cine știe, poate nu începătoare în intrigi și în crimă? Mai puține presupuneri, doamnă! Dacă aveți patimi rele, ca îngâmfarea de pilda, sărăcia în care vă veți afla în curând, vă va fi ca o pedeapsă, și, dacă în viața trecută

ați înfăptuit vreo crimă, ea va fi răsplătită de aceea pe care o săvârșesc eu acum. Veți primi pedeapsa în numele acelora care au fost victimele dumneavoastră Lăsați doamnă, vorbele; și deschideți-mi scrinul, pentru că sunt unele cu secret și cei care le vizitează fără voia proprietarilor, se pomenesc cu niște pistoale care le dau câte un glonte în cap.

Baroana, tremurând, șovăind, se îndreptă către scrin, îl deschise și întinse lui Benedict o mulțime de aur și de hârtii. Peste câteva minute, averea aceea trecu în buzunarele ucigașului și baroana abia mai poseda cei șaptezeci de mii de lei trimiși la Paris domnului Beauchamp pentru ca să-i dea lui Benedict.

— Acum, ucideți-mă! Ucideți-mă fiindcă socot că aceasta trebuie să fie cea din urmă scenă a dramei! Murmură ea.

— Nu, nu; departe de mine o asemenea idee în momentul acesta, încă un singur lucru. Oricât sunteți de obișnuită să vă îndepliniți voințele, de astă dată veți avea bunătatea să mi-o îndepliniți pe a mea. Îmi veți da brațul și mă veți însoți până în sală, unde se află acum desigur domnul baron Danglars. Tocmai băteau șase ceasuri.

— Într-adevăr, așa e, nu mă înșelam. Haidem, doamnă baroana și gândiți-vă că de vă va veni reaua idee de a face un singur gest împotriva mea la ieșirea mea de-aici, v-ați afla într-o rea situație. Nimeni, pricepi, nimeni nu vă va crede, pentru că dv. nu sunteți sau mai bine zis nu veți fi tânărul și interesantul Servieres, care călătorește din pricini de sănătate și ocupă apartamentul acesta. Acest tânăr bolnăvicios e o fabulă curată și asemenea fabule sunt ridicole pentru o doamnă ca dumneavoastră Nu credeți că acest mic furt face cât râsul lumii?

Baroana căzu în genunchi.

— Oh! Fie-vă milă! strigă ea, lăsați-mă să rămân aici, nu mă mai siliți să vă însoțesc. Plecați, plecați! Iau pe Dumnezeu de martor că gura mea nu va scoate nici un strigăt; plecați și facă cerul ca acești bani să vă schimbe în om cumsecade.

Tocmai se auzi glasul lui Pastrini care anunța de afară, pe domnul baron Danglars.

Baroana scoase un oftat și Benedict ieși repede din odaie.

Îl întâlni pe baron care voia să-l oprească spre a-i vorbi; dar îi răspunse că n-avea nici un moment de pierdut fiindcă alerga să închirieze pentru

baroană unul din palatele din piața del Popolo, în care dânsa voia să dea un bal.

— Vă recomand tăcerea, domnule baron și vă felicit de mai înainte de soarta ce vă așteaptă. Baroana este bogată, foarte bogată, mai bogată decât îmi închipuiam.

— Drace! Dar ce ești dumneata pentru dânsa? întrebă zăpăcit baronul și cam îngrijorat.

Benedict nu răspunse, îl strânse de mână și dispăru, pe când bancherul intra cu pași măsurați în odaie; apoi, văzând o trăsură oprită la o oarecare distanță, făcu semn vizitiului, sări în ea și dispăru iute.

Capitolul XVI Nevastă-mea

Baronul Danglars mai întoarse încă o dată capul său lat ca al unei vulpi ca să mai zică un cuvânt lui Benedict, dar banditul, coborând scara câte patru trepte odată, se lăsă ca să alunece de-a lungul rampei și dispăru fără să-i dea vreme să zică ceva.

Danglars, văzându-se singur, se îndreptă către apartamentul baroanei, la ușa căruia întâlni pe Pastrini, căruia se grăbi să-i zică:

— Mi-ai anunțat vizita?

— Excelența voastră, zise italianul, vrea să zică, fără îndoială, de i-am anunțat numele.

— Ei! Domnule hotelier, să nu mai facem jocuri de cuvinte, te rog, observă domnul Danglars, luându-și un aer foarte comic, de insultat.

— Iertați-mă, excelență, dar lucrul acesta nu e așa de puțin însemnat pe cât poate să pară. Ca să am onoarea de-a anunța vizita dumneavoastră, ar trebui să am pe cineva către care să mă adresez.

— Ei bine?

— Acest cineva nu există.

— Adică?

— Îmi închipui că excelența voastră întreabă de locatarul meu, nu e așa?

Baronul făcu o mișcare.

— De tânărul de Servieres?

— Ești nebun? Numele de Servieres trebuie să aparțină unei femei, pentru că eu cunosc foarte bine familia aceea și știu că nu mai are acum nici un coborâtor de partea bărbătească. Și eu vreau să vorbesc tocmai cu doamna aceasta.

Pastrini dădu din cap.

— Dar domnule, această doamnă nu se află în hotelul meu; în apartamentul acesta este numai un tânăr din familia de Servieres și doamna care se află acolo va fi, cred, în vizită, pentru că cel mult să fi sosit azi dimineață.

— Ți-am mai spus că ești nebun, și-ți repet. Numele de Servieres nu mai poate aparține azi unui bărbat și doamna de care întreb e în hotelul dumitale. Este o femeie foarte frumoasă, urma baronul, pregătind zâmbetul cel mai gingaș ca să se prezinte la baroană. Hai, lasă-mă să intru.

— Pentru Dumnezeu! exclamă Pastrini, ducând îndrăzneala până a închide drumul baronului.

— Încă o vorbă, excelență.

Baronul Danglars îi aruncă o privire de mânie, care spunea lămurit:

— Cu ce drept împiedici pe bărbat de-a trece pragul odăii nevastei sale? Totuși, își stăpâni furia și făcu un gest care se putea tălmăci:

— Vorbește și grăbește-te.

— Domnule baron, excelența voastră sunteți sigur că doamna de care este vorba este negreșit, o femeie?

— Cum adică? exclamă baronul făcând un pas înapoi, buimăcit de acea întrebare.

— Pe Madonna! Excelență, răspundeți-mi: știți sigur că e femeie?

— Nu trebuie oare să știu? Răspunse baronul din ce în ce mai uimit.

— Ah! Domnule, murmură Pastrini, îngălbenindu-se și tremurând. De-aș avea să vă dau un sfat, v-aș zice: nu intrați.

— Și de ce?

— Vă spun că locatarul meu nu poate fi nimic bun.

— Ce dracul spui?

— Are relații cu un om care ține într-un cufăraș o mână de mort.

Baronul făcu fără voie un pas înapoi.

— Și omul acela? întrebă el.

— Se zice că e vrăjitor.

— Dar doamna?

— Oh! Va fi o tovarășă a lui.

— Ei, dragul meu, aş putea crede că ai venit de la țara și abia să tot fi aici de o zi.

— Râdeți, luați-mă în răs cât vreți voi, excelență; dar am văzut lucruri așa de ciudate, încât nu pot crede că dracul nu și-a vârât coada aici. Vă jur că mâine la ceasul acesta, apartamentul, va fi gol, ori eu nu voi mai fi eu.

Baronul dădu din umeri, intră, trecu printr-o odaie și pătrunse în odăița unde se afla doamna Danglars.

Baroana era ocupată să-și aranjeze un zuluș în fața unei oglinzi și nimeni n-ar fi putut citi pe fizionomia ei cea mai mică urmă a emoției care-i sfâșiasse inima. Ochii ei negri și strălucitori, separați de o linie formată de sprâncenele ei admirabil marcate, exprimau o tărie nespusă de caracter. Buzele, subțiri, nu lăsau să iasă dintr-acea inimă zdrobită nici cel mai ușor suspin de durere; brațele tari și rotunde, mâinile agile, degetele lungi și subțiri, totul prezenta într-însa în momentul acela pe dama mare de Servieres, baroana Danglars, care fusese totdeauna în ochii lumii, hotărâtă la fire, nobilă și mândră.

Până când baronul să nu-i fi deosebit încă fața, ea văzuse pe bărbatu-său, a cărui figură se răsfrângea în oglindă și doamna Danglars observa chipul încurcat cu care dânsul intră, deși făcea eforturi nespuse de mari ca să-și dea curaj.

Baroana, încet, sfârși aranjarea părului, apoi se duse la scrin și închizându-l făcu să sune banii care se aflau întrânsul; mai făcu vreo două trei mici mișcări pe acolo, apoi în cele din urmă se întoarse.

— Ah! Aici ești, domnule? întrebă ea, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat între ea și bărbatu-său și s-ar fi despărțit numai de o zi. Pari dispus să ieși din nou, fiindcă, după cât văd, nu te îngrijești să stai pe un scaun. Aceste cuvinte-și făcură efectul; baronul prinse curaj și apropiindu-se câțiva pași merse de stătu în fața sofalei pe același scaun pe care stătuse mai înainte Benedict.

— Este cam frig azi, murmură el, încheindu-și pardesiul la piept.

— Încă n-am avut vreme să iau seama; cred că scrisoarea și cugetarea mă încălzesc.

— Ai scris mult?

— Voi fi scris, socot, vreo opt, nouă scrisori: îmi trebuiesc capitalurile și le-am cerut; vreau să termin niște afaceri...

O copioasă sudoare inundă fruntea baronului Danglars.

— Nu știu, într-adevăr, doamnă baroană, cum și de ce nu întrebuințezi un secretar.

— Oh! De când am avantajul să trăiesc singură, socotesc prudent, domnule baron, să fac eu însămi cât pot mai mult.

Fu un moment de tăcere adâncă.

— Ai avut gentilețea să vii la mine... ți-aș putea fi de vre-un folos? întrebă dânsa.

— Doamnă, mă crezi oare așa de mult interesat?

— Nu ar fi nicidecum de mirare... răspunse ea râzând, Un bancher... dar... iată... Nu știu dacă continui și aici profesiunea de la Paris. Nu cred însă ca să-ți fi pus cele șase milioane într-o pușculiță. Oh! Fiindcă veni vorba de Paris; n-ai mai vrut să vii pe acolo. Totuși, îți plăcea mult orașul acela...

— Afaceri importante m-au ținut la Roma, răspunse baronul, gândăvind și simțind că i se încurca limba și că nu găsea cuvintele.

— Clima Italiei îți face bine, nu e așa? Urmă doamna Danglars.

— Mai bine eram în Franța, răspunse baronul. Sunt sigur însă că voi fi mai bine acum la Roma, dacă dumneata vei avea cumva intenția să rămâi aici.

— Oh! Nu, mă duc la Civitavecchia, răspunse iute baroana, prefăcându-se a nu fi luat bine în seamă înțelesul vorbelor baronului, care oftă melancolic.

— Ai dobândit obiceiuri noi, urmă ea. La Paris nu te-am auzit niciodată oftând.

— Nimic mai firesc, doamnă; la Paris, nu sufeream.

— Și la Roma, da.

— Oh!

— Nu sunt medici buni pe aici? Ei! Dar Italia, de nu mă înșel, e mai îmbelșugată în cântăreți decât în discipoli ai lui Esculap.

— Doamnă, împotriva bolii mele nu poate nimic știința tuturor medicilor, nu numai din Roma, ci din toate capitalele mari ale Europei, răspunse baronul apăsând asupra fiecărui cuvânt parcă ar fi vrut să atragă atenția doamnei Danglars, care se grăbi să-l întrebe:

— Dar ce boală ai, în fine? Suferi de nervi?

— E o boală la duce. Nervii? Da, doamnă, ai nimerit. Excesul de emoții produce boala numită generic boală de nervi. Oh! Dar atunci e mult mai serios decât credeam. Ai așadar senzații vii, excesive? Rău... foarte rău. Închipuiește-ți, doamnă, un simț mânat chinuitor și dulce totodată, o obidă grea... gângăvea baronul, însoțind acele cuvinte cu un oftat adânc, parcă l-ar fi avut gata la poruncă.

Baroana încruntă sprâncenele ca și cum ar fi auzit un ce pe care nu-l putea pricepe.

— Obidă!... Obidă pentru ce?

— Pentru ce?

— Ai pierdut bani?

— Am pierdut ceva mai mult.

— Din ce în ce te înțeleg mai puțin. Ai pierdut vreun giuvaer de preț mare?

— Și mai mult.

— Ce? Eu îmi chinuiesc creierii, și...

— Am pierdut... adică a fost o vreme în care am pierdut...

— Sfârșește.

— Ah! Te-am pierdut pe dumneata doamnă! exclamă în cele din urmă baronul cu un gest așa de ridicol, încât făcu pe baroană să pornească unul din râsetele ei seci, studiate, care descurajau pe omul cel mai îndrăzneț.

Baronul, bietul om, rămase de piatră.

— Ce? Ai făcut asemenea pierdere și n-ai publicat îndată în toate părțile anunțurile obișnuite: Bacșiș cui va găsi sau va da indicii sigure, etc... Se vede că ai așteptat totul de la vreme și cu mare răbdare, dragă baroane!

— Da, am așteptat, am sperat; dumneata ești un înger și ca să nu mai iau comparații din rai, ești o femeie cum nu se mai găsește alta pe pământ și al cărui geniu ajunge până la limitele miracolului.

— Și d-ta, baroane, ești un om de o galanterie și de o amabilitate fermecătoare, zise baroana, care după o mică pauză, foarte grea pentru bietul Danglars, din ce în ce mai încurcat, adăugă:

— Știi că simt o nespusă plăcere vorbind cu d-ta?

— Îți mulțumesc de o mie de ori; dar nu mi-ai spus adineauri că aveai de gând să pleci la Civitavecchia?

— Am spus! Zău nu-mi mai aduc aminte; n-aș mai avea curaj să plec; e foarte trist să călătorești singur!

— Da, da, foarte trist; eu, unul urăsc ca moartea să fiu singur, și, deoarece suntem de acord asupra punctului acestuia, împing îndrăzneala până la a-ți propune un tovarăș.

— Vorbește lămurit; ce tovarăș?

— Eu.

— Zău? Dar ești neprețuit de gentil! Primesc, baroane, primesc din toată inima!

— Oh, baroană! exclamă el sculându-se și deschizând brațele parcă ar fi vrut s-o îmbrățișeze.

Baroana făcu același gest; dar deodată, oprindu-se făcu pas înapoi și se așează la loc pe sofa cu aceeași liniște. Răceala aceea îngheță inima sârmanului baron care se văzuse deja în gând aproape de a îmbrățișa trei frumoase și bune milioane de lei.

— Un moment, te rog, domnule, zise baroana cu cel mai mare sânge rece. Dacă simțământul pierderii mele a produs asupra dumitale o senzație așa de puternic dureroasă după cum îmi spuneai, eu acum simt una nu mai puțin puternică decât a dumitale și produsă de amintirea unui fapt: amintirea unei scrisori...

Cuvintele acelea fură un fel de lovitură de pumnal țeapănă și neprevăzută de care baronul nu se putu feri. Și de aceea el deveni fără de veste înspăimântător de palid.

— Când am plecat din Paris, am primit o scrisoare împodobită cu iscălitura dumitale. Scrisoarea aceea conținea expresii foarte pline de înțeles pe care, fără îndoială, nu vei fi putut să le uiți de atunci și până acum.

— Oh! Îți jur că nu-mi mai aduc nicidecum aminte de dânsule.

— Da? Nu-ți mai aduci aminte? Atunci, poftim, iată-ți scrisoarea pe care mi-ai trimis-o.

Și vorbind astfel, scoase din buzunar un portofel și din acesta o scrisoare pe care o desfăcu și se pregăti s-o citească cu glas tare.

— Scrisoarea aceasta mă pune la gânduri asupra dumitale; ascultă:

"Mult credincioasă soție,

Când vei primi scrisoarea aceasta nu vei mai avea bărbat.

Nu te înspăimânta din cale-afară; nu mai ai bărbat, după cum nu mai ai nici fiică! Adică eu voi fi pe unul din cele treizeci sau patruzeci de drumuri ce duc afară din Franța.

Îți sunt dator câteva explicații; și deoarece ești femeie în stare de-a le pricepe bine, ți le voi da.

O plată de cinci milioane, pe care a trebuit s-o fac azi dimineată, am făcut-o; o alta de aceeași sumă trebuie să o fac și am amânat-o pe mâine.

Azi plec spre a scăpa de un mâine care m-ar pune în grele încurcături.

Înțelegi, nu e așa, mult prețioasă soție? Mă explic.

Înțelegi, pentru că-mi știi afacerile tot atât de bine ca și mine și poate, chiar mai bine decât mine.

Ai admirat vreo dată repeziciunea căderii mele, doamnă? Ai fost vre-o dată uimită de topirea verigilor mele de aur? Îți mulțumesc: eu n-am văzut absolut nimic și n-am înțeles nimic; să nădăjduim că dumneata ai găsit puțin aur în cenușă.

Cu această speranță consolatoare mă depărtez, foarte prudentă soție, fără ca conștiința să mă mustră câtuși de puțin că te părăsesc. Îți rămân prietenii, cenușa de care vorbeam și pe deasupra libertatea pe care mă grăbesc să ți-o înapoiez.

Și tocmai este vremea ca să pun în acest paragraf un cuvânt de explicație bănească.

Câtă vreme am sperat că te ocupai de prosperitatea casei noastre, de soarta ficei noastre, am închis filosoficește ochii; dar când am observat ca făceai din casa noastră o vastă ruină, n-am mai avut curaj să mă întemeiez pe soarta dumitale. Te-am luat bogată, dar puțin onorată. Iartă-mă dacă-ți vorbesc sincer. Am sporit averea noastră, care a mers crescând până când niște catastrofe necunoscute și neînțelese de mine, aii răsturnat-o fără ca eu să am vreo vină. Dumneata, doamnă, te-ai îngrijit numai să-ți sporești averea dumitale, lucru în care ai izbutit, sunt moralmente convins.

Te las așadar cum te-am luat, bogată, dar puțin onorabilă.

Adio!

Și eu, de azi încolo, am de gând să lucrez numai pentru mine.

Crede în recunoștința mea pentru exemplul ce ai avut bunătatea să-mi dai și pe care se va grăbi să-l imite

Foarte afecționatul dumitale bărbat, Baron Danglars."

În timpul citirii acelei scrisori, baronul se schimbă de mai multe ori la față și se uită instinctiv de trei-patru ori prin odaie. Baroana nu-și dezlipi ochii ei pătrunzători de pe fața sărmanului ei bărbat care începu să priceapă ce proastă figură făcea acolo.

În confuzia și buimăceala fostului capitalist, baroana își gusta încet răzbunarea.

— Oh! Baroane! strigă ea râzând fără milă, cum se face că, fiind puțin onorată și onorabilă, aceasta este sincera dumitale mărturisire, îmi propui să mă însoțești?

— Baroană, reluă el, căutând în zadar să zâmbească crede-mă, scrisoarea aceea a fost produsă de un moment teribil de halucinație; mă vedeam pierdut și dumneata care, cum ți-am spus. Ești o femeie mult mai deșteaptă decât celelalte, trebuie să fi înțeles aceasta.

— Ai vrea așadar ca eu să uit nebunia scrisorii acesteia? întrebă ea.

— Ah! Doamnă, îți mărturisesc că aceasta este cea mai fierbinte dorință a mea! exclamă baronul, care simțea pătrunzându-i în inimă o rază nouă de speranță.

— Pot crede așa ceva?

— Da, da, doamnă; te-am ofensat și-ți cer iertare.

Și baronul Danglars avu inspirația să pună un genunchi în pământ și să-și plece capul pleșuv până aproape de picioarele soției sale.

Atunci baroana ajunsese în apogeul triumfului. Făcu vreo câțiva pași înapoi, scoase un hohot ascuțit de râs, al cărui ecou răsuna lung în inima baronului.

— Om josnic și vrednic de dispreț! Murmură doamna Danglars, te văd în cele din urmă plecând cu rușine capul la picioarele mele, implorând cu buzele tale murdare iertarea grosolanelor tale expresii. Și totuși această iertare trebuie să ți-o dau pentru că și eu sunt vinovată. Scoală-te, domnule; averea dumitale e distrusă pentru totdeauna. Văd că nu mai ai nici o para, pentru că mă rogi să mă învoiesc la împăcarea noastră presupunând că eu mai am încă banii pe care mi i-ai lăsat la Paris. Oh! Sunt săracă, nu văd înaintea-mi alt viitor decât mediocritatea... sau mai adevărat, mizeria neagră.

Du-te, domnule baron Danglars, du-te; chiar de n-ar fi așa, niciodată nu va mai trăi cu dumneata o femeie pe care ai necinstit-o și ai părăsit-o. Nu te învinuiesc pentru părăsire, dar te disprețuiesc de pasul pe care l-ai făcut azi

și care-mi dovedește că nu mai ai în dumneata nici cel mai mic simț de onoare și probitate.

Baroana tăcu și râse apoi din nou, cu un râs convulsiv.

Baronul era zdrobit.

— Un Dumnezeu sau un om a jurat ruina casei tale și casa ta s-a năruit piatră cu piatră, urmă baroana, în a cărei privire înfocată parcă lucea focul unui delir subit și fără de veste.

Un Dumnezeu sau un om a jurat rușinea și mizeria mea! Du-te, Danglars, pentru că ne otrăvim unul pe altul cu răsuflarea noastră. Oh! Mizerie, mizerie! Cu toate grozăviile și înjosirile tale, tu-mi arăți o fantasmă palidă și amenințătoare pe care bogăția mi-o ascundea. Remușcarea! Remușcarea!

Baroana își ascunse fața în mâini și stătu multă vreme așa și. În picioare, cu corpul dat înapoi și cu capul oscilându-i pe umeri.

Când își veni în fire, obrații îi erau aprinși de roșcata tristă a frigurilor nebuniei. Se uită lung, jur-împrejur prin odaie, oprindu-și ochii pe fiecare obiect parcă ar fi vrut să-și aducă aminte; pe urmă se duse la scrin și, melancolică, numără banii pe care i-i lăsase Benedict.

Baronul, folosindu-se de starea de amorțire în care părea căzută nevastă-sa, își luase pălăria și plecase încetișor.

Capitolul XVII Banditul roman și tâlharul parizian

După săvârșirea furtului aceluia, ce-i mai rămânea doamnei Danglars decât o viață de lipsuri și de mizerie? Își făcuse socotelile, își transformase toate lucrurile în bani și-și păstra cu luare aminte capitalul, hotărâtă să-l depună la vreun bancher bogat din Roma și să trăiască apoi din venitul care-i asigura un viitor destul de frumos.

Și planul acela fusese nimicit acum și biata femeie se vedea fără resurse, după ce se vor fi sfârșit cei șaiszeci de mii de lei pe care-i datora carității banditului care o despuiaze cu atâta îndrăzneală.

Baroana nu era o femeie care să recurgă la generozitatea fiicei sale, mai ales în urma scenei ce-i făcuse; luă deci hotărârea să facă singurul lucru ce avea de făcut; făcu un dar modest unei mănăstiri sărace și ceru să fie primită ca "soră" în sânul sfântului locaș.

Și acolo, în tăcere și în singurătate, își îngropa viața, gândindu-se tot mai cu spaimă la rodul amorului ei adulter cu Ville-fort și la viitorul ce-l aștepta pe Benedict; rugându-se lui Dumnezeu să o ierte pe dânsa și să întoarcă pe acel rătăcit de pe calea crimei.

Baronul Danglars, cu toate căutările lui foarte stăruitoare, nu se mai putu întâlni cu Benedict; hoțul, cu puterea ce dau aproape trei milioane de lei, știu așa de bine să se ascundă de căutările baronului, încât acesta crezu că n-avea altceva mai bun de făcut decât să ceară din nou locul de portar al teatrului Argentina, unde nădăjduia să se folosească de singura scăpare pe care o mai avea; generozitatea Eugeniei d'Armilly.

Deși stăpân pe o avere așa de colosală ca cea furată de la baroana de Danglars, Benedict nu se opri pe calea crimei, ba chiar făcu planul unui nou atentat pe care se hotărî să-l ducă la bun sfârșit.

Aflând că guvernul Papei pusese la preț capul celebrului Luigi Vampa a cărui ascunzătoare nu se cunoștea și care prăda cu o nespusă nerușinare împrejurimile Romei, se pregăti să facă o vizită în cea mai mare taină intendentului poliției; și apoi cugetând bine la acest lucru și socotind că baroana Danglars nu-l urmărea, poate și pentru că i se pierduseră urmele, porunci lui Peppino să oprească corabia încă pentru câteva zile și așteptă un prilej mai favorabil pentru a lucra în siguranță.

Întâlnirea de la Coloseu avusese efect și Luigi Vampa presupuse ca și Peppino că Benedict era într-adevăr secretarul contelui de Monte-Cristo; totuși, modul în care Benedict vorbea de acel om de care un destin îl legase, zicea el, avu așa de multă înrâurire asupra banditului roman încât încet încet pieri prestigiul contelui asupra bandei aceleia, formată din oameni foarte superstițioși deși profesia lor ar fi trebuit să-i ferească de așa ceva.

Benedict însă spuse banditului Vampa, marea lui dorință de-a scăpa de influența contelui de Monte-Cristo, făcându-se stăpân pe niște taine ce dânsul poseda în arta vrăjitoriei și banditul Vampa începu a se gândi serios la foloasele ce ar avea el, să supună dânsul pe conte la voința sa în loc de a-i fi supus.

Vampa era ambițios ca toți sclerații de soiul lui; bogățiile lui Monte-Cristo începeau să-l atragă și conspirația nu întârzie să se dezvolte condusă și dirijată de imaginația vicleană a lui Benedict.

— Da, da repeta el des lui Luigi Vampa și lui Peppino, puterea contelui este în mâinile mele. Vom închide ochii asupra scrupulelor religioase și vom ține pentru noi prețiosul talisman care face așa de puternic pe conte.

Această "mână de mort" a descoperit secretul, în care era învăluită calea care l-a dus la minele lui de comori nesfârșite.

Eu, unul, s-ar cuveni, fără îndoială, să plec din Roma cu prețiosul cufăraș care i-a fost furat, da de mă veți ajuta, rămân aici și voi lucra pentru folosul nostru comun.

Vampa și Peppino primiră propunerea lui Benedict care, din vorbele lor, ajunse să afle că contele de Monte-Cristo era în Orient.

Fiul lui Villefort avea așadar de gând să dea în mâna justiției romane pe formidabilul Vampa și aștepta o ocazie favorabilă de a-și spori averea. El observase cu adâncă mirare că în loc să se ascundă, banditul se arăta în locurile publice, mai ales la teatru și, foarte înțelept, cugetă că ori domnul Luigi Vampa avea o foarte mare încredere în sine ori că avea imensă încredere în agenții poliției; plecând de la această a doua ipostază, care era cea mai probabilă, era foarte necesar ca să fi cât de rezervat spre a duce la sfârșit trădarea pregătită și să nu lase pe domnul

Luigi Vampa a mirosi primejdia care-l amenința.

Benedict spiona toate mișcările și toate gesturile lui Vampa, așa încât peste trei patru seri petrecute la teatrul Argentina cu dânsul, putu să se convingă că Vampa nu era deloc nesimțitor la gingășia domnișoarei Eugenia d'Armilly.

Într-adevăr, Luigi Vampa se simțea viu impresionat de gestul mândru și hotărât al tinerei actrițe: care impresie nu întârzie să se schimbe într-un simțământ care agita zi și noapte inima banditului.

Ars de energica flacăra care făcea din caracterul său un factor de îndrăzneală și de cutezanță aventuroasă, el se hotărî să posede, măcar numai un moment, pe femeia care de pe scena Argentinei îl captiva sau mai bine-zis îl domina.

Un zâmbet de triumf se ivi pe buzele lui Benedict când citi în ochii lui Vampa puternica patimă care-l stăpânea.

Atunci, el începu să-i spioneze mișcările cele mai mici, urmându-l pretutindeni pas cu pas până ce, peste câteva zile, îl văzu intrând într-o casă modestă, unde locuia baba care ajuta la metamorfozarea pretinsului tânăr moștenitor al familiei de Servieres.

Benedict, dobândi informații mai precise asupra acestei femei și pricepu, fără cea mai mică greutate obiectul vizitelor lui Luigi Vampa, și, pregătindu-se de lucru, adoptă un plan a cărui executare fu obiectul statornic al cugetărilor lui.

A doua zi, întâlnindu-se cu Luigi Vampa, Benedict îl duse într-o cârciumă puțin frecventată; acolo, se așezară amândoi într-un colț întunecat, ca oameni care aveau de vorbit despre lucruri care au nevoie de cel mai mare secret. Francezul, stând câțeva vreme gânditor, rupse în sfârșit tăcerea:

— Știi că am făcut aici o descoperire ciudată? Am recunoscut în Roma pe o franceză fugită din Paris cu tată-său, după ce jefuise pe un oarecare prinț Cavalcanti cu care era să se mărite?

— Și ce-mi pasă mie de asta? Răspunse Luigi Vampa, punând cotul pe masă și rezemându-și fața în mână ca un om foarte plictisit de ceea ce i se spune.

— Dar nu știi două împrejurări de foarte mare însemnătate în această afacere. Prințul Cavalcanti era foarte bogat și contele de Monte-Cristo se afla în mare prietenie cu acest prinț, care acum stă foarte rău.

— Adică a fost jefuit.

— Da.

— Și ce-mi pasă mie dacă prințul era foarte bogat și dacă contele de Monte-Cristo era în mare prietenie cu dânsul?

— Stai încet. Am să mă explic, urmă Benedict cu un aer serios. Înainte de toate prințul era foarte bogat, pricepi că furtul a fost considerabil; al doilea, contele care era bun prieten cu dânsul, mi-a spus numele femeii care l-a jefuit, recomandându-mi s-o dau pe mâna justiției oriunde o voi găsi, pentru că a jurat să se dea averea prințului, așa de rău căzut. Ei bine, eu îți spun că femeia aceasta se află în Roma cu tată-său și în loc să alerg la justiția tribunalelor ca s-o acuz, vin să-ți propun dumitale o afacere frumoasă.

— Cum se numește femeia? întrebă Vampa, asupra căruia cele din urmă cuvinte ale lui Benedict făcuseră efect.

— Ei! Numele ei, răspunse acesta cu sânge rece, nu e un nume nici obscur, nici plebeu. Apartine familiei Servieres după mama, familiei Danglars după tată, care Danglars este faimosul baron căruia d-ta, după sfatul contelui de Monte-Cristo, i-ai furat șase milioane. Se numește, în fine, Eugenia Danglars, cunoscută astăzi la Roma sub numele de Eugenia d'Armilly.

La aceste cuvinte Luigi Vampa făcu o mișcare involuntară de mirare pe care în zadar încercă s-o ascundă sub o completă și afectată imobilitate. Benedict, prefăcându-se că nu a luat seama la gestul lui Vampa, urmă cu cea mai mare liniște:

— Și femeia nu e alta decât frumoasa actriță de la Argentina; acea Circe care adoarme și amăgește cu purtarea ei poporul roman... Ei, ce zici?

— Și întru ce-l amăgește? întrebă Luigi Vampa, cu un ton care destăinuia mare nerăbdare.

— Oh! În nimic; vroiam să zic numai că văzând-o, nimeni n-ar crede-o capabilă de a fi plănuit acel jaf, pe care l-a efectuat cu atâta istețime și cu atâta hotărâre.

Vampa rămase mut câțva timp.

— Oh! Tată-său e un ticălos din cei mai răi, capabili și gata să facă orice. L-am întâlnit alaltăieri într-o plimbare la villa de la Arquapendente, lângă care posedă o casă cu curte și cu grădină.

— Trăiește în bună înțelegere cu fiică-sa?

— Dar ce-ți pasă de asta? întrebă la rândul său Benedict.

— Ei, asta-i, reluă banditul, silindu-se ca să zâmbească. Îmi propui o mică expediție și te miri de-ți cer informații în această privință?

— Așadar accepți?

— Explică-mi mai întâi afacerea, și-apoi vom vedea.

— Ai nevoie de explicații, d-ta? Fie și așa; mă voi explica prin urmare categoric, cum dorești. Doi tovarăși trebuiesc să aibă încredere unul într-altul. Știu că ai putea să mă pierzi în cazul când ți-ar veni ideea de-a spune contelui, stăpânul meu, cu ce puțină fidelitate eu îl servesc la Roma, dar știu că m-aș putea agăța de dumneata și ți-aș ține gura: "Ecce homo!" și sunt deci convins că nu vei încerca să mă pierzi, cum nici eu nu voi încerca să te pierd pe d-ta; planul meu făcut cu dibăcie ne va fi de folos la amândoi.

Domnișoara Eugenia d'Armilly sau Danglars, care a jefuit pe prințul Cavalcanti, cu care era să se mărite, trebuie să aibă astăzi în mână un capital

destul de mare; în acest caz, se comite un mic atentat la libertatea domnișoarei Eugenia și se propune să se răscumpere cu prețul pe care vom găsi de cuviință să-l cerem și pe urmă ne vom face socotelile amândoi.

— Oh! Eugenia d'Armilly! exclamă nebunește Vampa, dând cu pumnul o teribilă lovitură în masă.

— Ce ai?

Întrebă Benedict.

Întrebă Vampa.

— Vrei să lucrezi de acord cu mine?

— Negreșit.

— Prea bine. Adă mâna, zise banditul, întinzând pe a sa și mâine la ceasul acesta la Coloseu.

— La Coloseu! Repetă Benedict strângând mâna lui Vampa.

— Lângă a patra coloană a porticului intern.

— Voi fi.

— Singur?

— Da; pe mâine.

Benedict și Vampa, care ieșeau din cârciumă, își mai schimbă o strângere de mână și se depărtară cu pași mari fiecare în altă parte.

— Oh! Murmură Vampa văzând pe Benedict că dispăre, cum ai trădat pe stăpânu-tău, mă vei trăda și pe mine, îndată ce-ți va veni la socoteală; deocamdată, tu fă-mi treburile și-ți voi da eu pe urmă răsplata trădătorilor.

Și acea amenințare misterioasă a banditului roman era însoțită de un gest care ar fi făcut pe Benedict, dacă l-ar fi văzut cât era de teribil și de hotărât, să tremure.

Capitolul XVIII Coroana

Imaginația îndelungată a unei artiste înzestrată cu toate darurile geniului inspirației, respinge toate ideile și prejudecățile claselor aristocratice.

De aceea, între Eugenia Danglars și mamă-sa era un abis.

Eugenia nu cunoscuse acea duioșie, acele continue îngrijiri zilnice, din toate momentele, cu care o mamă drăgăstoasă își crește și-și educă copiii; nu fusese, cu un cuvânt, obiectul acelor îngrijiri și sollicitudini pentru care o fiică rămâne față cu mamă-sa având o datorie mult mai sfântă chiar decât viața primită; pentru dânsa, din copilăria cea mai fragedă, doamna Danglarsera ființa care-i dase viața, și-atâta tot. Cum ar fi fost așadar subjugată de puterea tainică și simpatică a glasului zis al sângelei? Cum ar fi putut-o arunca acea putere în brațele femeii, care în adâncul inimii nu încerca nimic altceva pentru dânsa de-cât o mare nepăsare?

Eugenia, gândindu-se la trecut, în umbra căruia se pierdeau cele două ființe care-i dăduseră viața, urmând astfel numai un simplu instinct de reproducție, nu vedea într-însul decât pe femeia, pe prietena care o instruisese, care-i ținuse loc de mamă și privea zâmbitoare și plină de încredere în viitor orizontul luminos care i se deschidea înainte și prin care parcă vedea de departe, în litere de foc, simpla dar sublima deviză: "Artă și glorie".

Opt zile în urma convorbirii, pe care am arătat-o, dintre Vampa și Benedict, într-o cârciumă puțin frecventată, cine ar fi văzut pe Eugenia d'Armilly ar fi putut observa la dânsa un aer cugetător care-i întuneca fruntea cu un nor de melancolie.

Luiza deja de mai multe ori observase că, împotriva tuturor obiceiurilor sale, Eugenia voia să stea singură și izolată.

În momentul acela o lacrimă curgea pe obrajii actriței, semn vădit că o întâmplare misterioasă intervenise în viața ei intimă și Luiza încerca în zadar să usuce cu sărutări acele lacrimi care curgeau neconținut, ca și cum ar fi vrut să spună prietenei generoase că pricina care le făcea să curgă nu putea fi distrusă de dezmierdările unei femei.

Era una dintre acele seri în care Eugenia fugea de Luiza și vroia să stea singură. Ea se așezase, melancolică și pe gânduri, în fața ferestrei apartamentului său, uitându-se în aer, absorbită și distrată, la razele cele din urmă ale soarelui care, puțin câte puțin, lăsând în urmă capitala lumii creștine, dispăreau și parcă se reuneau toate pe cupola măreței clădiri a Sfântului Petru; din când în când un oftat ușor îi umfla pieptul și două lacrimi tremurau pe genele dese ale ochilor ei frumoși, ca două picături de rouă pe corola unei flori; Luiza intrase în odaie, fără ca Eugenia s-o vadă și de câțva timp o contempla cu mare neliniște, pricepând după langoarea ei că ea nu greșea bănuind ceea ce bănuia de câțva timp.

Înaintând așadar către Eugenia, se rezemă ușurel de umărul ei și-i puse o sărutare pe frunte, murmurând:

— Draga mea!...

— Luizo! răspunse Eugenia, tresărind, în vreme ce lacrimile îi curgeau șiroaie.

— În sfârșit, tu respiri în acest aer îmbătător al Italiei dulcea otravă a Corinei și a lui Tasso, nu e așa, draga mea prietenă? Începu Luiza.

— Oh! Trebuie eu, oare, să am taine pentru tine, Luizo? Când mă conving că ceea ce încerc este un simplu efect al imaginației.

— Și-ți face rău, simțământul acesta care este numai un simplu efect al imaginației?... pentru că văd că dânsul e mai puternic decât voința ta și că-ți înnoarează trista ta frunte, așa de energică și de însuflețită până dăună-zî.

— Așa e, Luizo; da, e mai puternic decât voința mea, mi-o biruiește după cum și eu am știut birui toate celelalte simțăminte care m-ar fi putut stăpâni. Oh! Îți aduci aminte cum râdeam eu de acele nebune protestări de iubire ce planau, ca să zic așa, înaintea mea și a ta? Îți aduci aminte cu ce zâmbet neîncrezător și batjocoritor răspundeam la oftările care însoțeau privirile ațintite cu dragoste asupra noastră? Îți aduci aminte de vremea aceea lipsită de griji și gânduri, când sufletul meu se credea eliberat de tributul pe care toți sunt osândiți să-l plătească în lume? Ei bine, cu toate acestea și eu sunt o biată femeie numai, ca toate celelalte... încep să sufăr pentru că încep să iubesc.

— Îți respect durerea, draga mea, și-ți ofer o inimă prietenoasă pentru ca să-i încredințezi gemetele și tânguirile.

— Primesc, Luizo, primesc și-ți mulțumesc, răspunse Eugenia, strângând-o de mână și acoperindu-i-o de sărutări. Nu aveam curaj să-ți mântuiesc simțământul care mă stăpânește; tu l-ai ghicit... acum, ascultă-mă.

Stătu un moment tăcută și pe gânduri, parcă și-ar fi adunat ideile, începu:

— Îmi recomandaseși să nu-mi opresc ochii pe nici un bărbat când eram pe scenă, ci să-mi alerg privirile peste orchestră și peste parter, fără să încerc a deosebi nici o figură, ca și cum toată acea mulțime s-ar fi aflat foarte departe de rampă. Ți-am urmat sfatul, în fața mea sta un public numeros și nu-l vedeam decât nedeslușit, ca și cum ar fi fost un nor negru din cei care trec pe sub picioare când ești în vârful unui munte. Dar într-o

seară, era acolo un bărbat, grămadă vie și nedeslușită; pe fruntea lui străluceau inteligența și frumusețea; ochii lui aruncau flăcări care mă aprindeau, mă ardeau, mă înnebuneau. Când începură aplauzele, acel om stătea nemișcat dar ochii lui îmi repetau tot ce ziceau cele o mie de buze delirante ce mă rechemau pe scenă. Din seara aceea, figura lui mi s-a arătat neconținut înaintea ochilor, în același loc, cu aceeași expresie, cu aceleași flăcări în ochi, cu aceeași putere de dominare asupra-mi. Și cine e dânsul? Cine e? Ce-mi pasă! Este bărbatul pe care-l iubesc, acela care-mi insuflă un simțământ adevărat și adânc pe care niciodată nu voi izbuti să mi-l smulg din inimă.

Fu un alt moment de tăcere, în care Eugenia-și ascundea fața în mâini și suspină.

Luiza se uită îngrijată la prietena sa și buzele ei rosteau suav cuvântul: sărmana!

— Și nu-l cunoști, Eugenio?

— Ți-am spus, nu-l cunosc. Știu numai atât că el e stăpân pe gândurile mele din momentul în care l-am văzut. Cine știe dacă el nu mă urmărește de multă vreme, fără ca eu să-l fi observat. Ah! Luizo, Luizo! Eu care disprețuiam cuvântul născocit de oameni ca să-și boteze nebuniile, acest cuvânt "dragoste" care stă neconținut pe buzele tuturor bărbaților și femeilor. Eu... eu am acum pe buze și inimă acest cuvânt și simțământul pe care îl exprimă. Și iată-mă fată vulgară ca toate celelalte fete de vârsta mea.

— Te înșeli, Eugenio! O fată de vârsta ta nu ar ști să simtă cum simți tu! Patima aceasta adâncă născută și dezvoltată în inima ta sub privirea înfocată a unui om, îți va da o mai mare poezie, mai multe atracții, pentru că te va ridica mai presus de tine însăși, căci nu trebuie să socotim lucrurile așa cum le socotește lumea toată. Adu-ți aminte că numai faptul de-a lăsa pe un bărbat să observe dominarea ce el are asupra inimii unei femei, înainte ca femeia aceasta să-i cunoască bine firea, poate fi începutul a marii nenorociri.

— Oh! El nu va ști niciodată tăria și puterea simțământului pe care mi-l insuflă! exclamă Eugenia cu mândrie.

— Să dea Dumnezeu! Murmură Luiza.

În acel moment, Aspasia le anunță că venise o trăsură ca să le ducă la teatru.

Eugenia își șterse ochii umezi încă de plâns, își puse șalul pe spate, coborî scara însoțită de Luiza și se sui în trăsură, care plecă de îndată.

Îndată ce puse piciorul pe scenă, Eugenia se duse spre cortina care o ascundea de ochii publicului; acolo stătu câțeva vreme, vrând parcă să-și biruiască dorința care o împingea să examineze, dar dorința o birui și ea înainta.

O tremură ușoară agită corpul Eugeniei, pieptul i se umflă și buzele i se deschiseră parcă ar fi vrut să dea drumul unui țipăt.

— Este acolo, murmură tânăra și frumoasa artistă. Este acolo și domină parterul, gata să-și arunce asupra-mi privirea lui puternică...

Dar spune-mi, nu e curată nebunie? Urmă Eugenia, întorcându-se către Luiza. Să mă las a fi biruită de privirea unui bărbat pe care nu-l cunosc, pe care abia l-am văzut fără să-i fi auzit măcar glasul...

Ah! Însă e într-adevăr frumos! Figura lui oacheșă, barba lui neagră ca pana corbului, dovedesc puterea lui; ochii lui mari reflectează inteligența și exprimă totodată noblețea și mândria caracterului lui. Uită-te la dânsul, Luizo, uită-te ce nobil și ce frumos este! Cum se uită de rece și disprețuitor la cei de prin prejurul lui și cum parcă ar fi la mii de leghe departe de locul unde se află.

Luiza era să răspundă, dar șuierătura directorului, dând semnalul "afară de pe scenă", nu-i dădu vreme să examineze bine pe acela pe care Eugenia îl zugrăvea cu atâta entuziasm.

Cele două prietene se întoarseră în culise și auziră cu oarecare emoție întâile sunete ale orchestrei care începea simfonia.

Se da cea din urmă reprezentație a Semiramidei și deci teatrul era plin, înțesat de privitori. Diletanții nu voiau să piardă cea din urmă seară în care glasul și gesturile celor două tinere d'Armilly păreau că fac să renască din pulberea veacurilor pe Semiramis și pe Arsace, însuflețiți de simțămintele care-i împingeau la crimă și la dragoste.

Eugenia cântă în seara aceea mult mai bine ca de obicei, dar privirea ei, mândră și disprețuitoare până atunci fără să răspundă, părea fixată pe cineva și a-i spune că el era alesul inimii sale pasionate.

În momentul când opera era pe sfârșite, o magnifică coroană, aruncată fără de veste de o mână nevăzută, despică aerul și căzu la picioarele Eugeniei, care o ridică și, după cum cere obiceiul, o sărută.

Cortina se coborî în zgomotul aplauzelor frenetice și ale strigătelor de bravo care încet, încet se stinseră, cu cât entuziasmul da loc comentariilor reci ale criticilor.

Coroana primită de Eugenia și pe care numele Luizei părea uitat, era mai bogată și mai splendidă decât toate cele care i se dăduseră până atunci.

— Într-adevăr, zise Luiza, examinând coroana fără cel mai mic semn de invidie, ci dimpotrivă cu plăcere, numai un prinț poate să fi avut ideea de a-ți oferi coroana aceea, unde aurul și diamantele strălucesc din belșug.

— Poate că e darul unei societăți din cele care se formează cu acest scop, murmură Eugenia, a cărei închipuire era foarte departe de a admite o asemenea ipoteză, pentru că, îndată ce rămase singură, sărută cu furie panglicele și florile, printre care căută, tremurându-i mâna, un obiect pe care-l bănuia ascuns acolo.

Și nu se amăgea; un răvaș mic se afla acolo și Eugenia îl luă cu lăcomie și se pregăti să-l citească.

O roșeață ușoară-i acoperi obrajii și brațele-i căzură în jos fără ca ea să aibă putere și îndrăzneală de-a ridica ochii pe amorosul bilet; dar dorința birui teama pudică a feței și...

Iată cuprinsul răvașului:

"Domnișoară! Întâia dată când v-am văzut, am fost dominat și fermecat, ca toți cei care mă înconjurau și înaintea căroră vă arătați, de energica expresie a privirii și geniului dumneavoastră. Crezând că impresia pe care o încercam era aceeași ca cea simțită de toți ceilalți spectatori, am încercat să mi-o ascund" chiar de mine însumi și s-o uit. Toate silințele mele au fost în zadar.

Imaginea dumneavoastră mă urmărește pretutindeni și am văzut că inima mea este subjugată, simțământ născut de această imaginație fermecătoare.

Acum nu trece un moment fără ca să nu cuget la dumneavoastră și împing nebunia până a vă face o declarație, care nu este, ca cele mai multe din nenumăratele pe care le-ați primit, dictată numai de buze.

Domnișoară! În umbră și în tăcere există un om care vă iubește din toată inima, care vă adoră și care în schimbul unui singur cuvânt ieșit din gura dumneavoastră, ar primi o veșnicie de chinuri".

Capitolul XIX Tată și fiică

A doua zi când cele două tinere d'Armilly sfârșiseră de studiat, Aspasia anunță un nume care făcu pe Luiza să se îngălbenească pe dată și ar fi făcut pe Eugenia să râdă, de n-ar fi fost absorbită de unicul ei simțământ. Acel nume era al baronului Danglars.

Eugenia își aducea aminte în ce mod mamă-sa salutase debutul ei în cariera nouă de artistă și se convinse deci că purtarea tatălui ei va fi cu desăvârșire alta și lipsită de acea îngâmfare de rasă, care domina pe baroana Danglars, damă de Servieres, adică coborâtoare dintr-una din cele mai vechi și mai nobile familii din Franța, și, de aceea, întorcându-se către Luiza, îi zise cu un zâmbet ușor pe buze:

— Liniștește-te, dragă prietenă; cunosc bine pe domnul baron Danglars; vizita lui îți va fi mult mai plăcută decât a mamei, vei vedea.

Și făcu un semn Aspasiei care se grăbi să introducă în salon pe domnul baron Danglars.

Baronul era îmbrăcat cu un costum sever și elegant totodată, semn că treburile-i mergeau bine. Pe fizionomia lui grosolană, care exprima în cel mai mare grad ambiția unei inimi înjosite și zgârcite, se citea o bucurie mare.

— Fiica mea! strigă el cu glas voios, însoțind acea exclamație cu un gest studiat și plin de emfază. Ar fi de prisos să te mai întreb ce faci, căci văd că sănătatea și fericirea fac pe figura ta un tablou vioi care întrece cu mult pe acelea ale vechilor secole ale lui Michelangelo și Rafael.

Eugenia schimbă cu Luiza o privire de înțelegere.

— Chiar de aș fi rea, tată, îi răspunse Eugenia sărutându-i mâna, n-ai putea nimic observa în acest moment, fiindcă figura mea exprimă bucuria de-a te revedea. Apoi plăcerea pe care am simțit-o totdeauna în prietenia dragei mele Luiza și studiul artei pe care o profesăm, totul îmi dă acest aer vioi pe care l-ai observat.

— Dă-mi voie să-ți prezint omagiile mele, domnișoară d'Armilly și să te felicit pentru afecțiunea și uimitoarea inteligență cu care ai educat spiritul

interesantei dumitale eleve, reluă baronul, înclinându-se înaintea Luizei d'Armilly.

— Poftim, stai jos, tată, se grăbi a-i zice Eugenia, arătându-i un fotoliu și stând și ea lângă Luiza.

Fu un moment de tăcere de care baronul Danglars se folosi ca să-și treacă mâinile prin păr și să se uite jur-împrejur, parcă ar fi vrut să caute în vre-un colț al salonului prezența de spirit pe care o pierduse.

— Așadar ești mai de mult la Roma? întrebă Eugenia cu un gest de nespusă curiozitate.

— Da..., sunt aici de câțva timp. Totuși trăiesc foarte retras... Din nenorocire am văzut ieri pe frumoasa Semiramis, de care aflasem că captiva atenția și admirația acestei capitale...

— Iartă-mă, tată, dar cred că ai văzut și ai admirat și pe prietena mea Luiza.

— Oh! Se înțelege, negreșit! Dar sunt tată, Eugenio și în inima mea nu mai avea loc alt simțământ afară decât acel pentru tine, cu toate că n-am putut să nu admir admirabilul și incontestabilul talent și geniul domnișoarei d'Armilly.

Luiza înclină ușor din cap și baronul, după ce se înclină și dânsul urmă:

— Și deoarece ochii unui tată iubitor au darul vederii duble când e vorba de copiii lui, mi-a fost lesne să recunosc, sub diadema suverană a nobilei suverane a Asirienilor, pe fiica pe care am iubit-o totdeauna așa de mult în adâncul inimii mele. Închi-puiește-ți așadar, ce bucurie am încercat Eugenio, văzând floarea societății romane aplaudând cu delir și cu entuziasm geniul așa de mare al unei... fiice a mea. Ah! Lucrul acesta mi-a insuflat o mare mândrie!

— Ce face mama? întrebă fără de veste Eugenia și totodată se sculă în sus parcă ar fi vrut să caute ceva pe masă și a avea libertatea de-a observa efectul produs de întrebarea aceea asupra baronului.

Eugenia luase seama că nici mamă-sa nu-i vorbise despre baron, nici el despre baroană și presupunând că nu trăiau în bună înțelegere, vru să se asigure despre aceasta.

— Baroana... răspunse baronul, prefăcându-se a fi apucat de un mic acces de tuse care-l chinuia de multă vreme... în unele împrejurări... Baroana... călătorește.

— E o îndeletnicire plăcută, zise Luiza d'Armilly.

— Și n-ai vrut s-o însoțești? întrebă Eugenia.

— Eu țin foarte mult acum la odihnă și la liniște, draga mea fiică; sunt obosit și nu-mi plac distracțiile, fiind însoțite de prea multe supărări! Ah! Adăugă el, tușind mult nu prea am eu de ce mă lauda cu călătoriile!

— Nu mi-ai spus că te-ai retras la Roma? întrebă Eugenia.

— Da, răspunse baronul. Stau în cetățuia de la Arqu-apendente unde posed o casuță pe care v-o pun chiar de acum la dispoziție.

— Îți mulțumesc de o mie de ori, tată; dar nu mă pot folosi de gingașa dumitale ofertă, fiindcă studiul continuă, ne obligă angajamentul nostru pe mine și pe Luiza, ne împiedică.

— Oh, dar nădăjduiesc urmă baronul că voi avea plăcerea unei vizite! Fie chiar și scurtă...

— Ții mult?

— Vezi bine că țin! exclamă baronul. O aștept cu cea mai mare nerăbdare, cu cel mai mare interes și adaug că, știind plăcerea pe care mi-ați face-o, sunt convins că n-ați mai vrea să întârziați, dumneata și amabila dumitale profesoară și prietenă de-a vedea mica-mi proprietate, care din momentul acesta este mai mult a dumitale decât a mea, dragă Eugenia.

— Ești cât se poate de gentil.

— Te asigur că nu vei mai găsi nesfârșitele condici și registre și foi de hârtie și acele numere care te plictiseau așa de mult în cabinetul meu de la Paris... M-am retras din comerț.

— Te felicit, zise Eugenia, pentru că numerele nu sunt câtuși de puțin poetice.

— Eu una le urăsc, adăugă Luiza.

— Sunt convins, totuși, că uneori vă sunt mai puțin antipatice, măcar atunci când vă primiți onorariile lunare... Este ceva la care vă puteți resemna.

— Pentru dragostea cerului! Tată, să lăsăm numerele în pace... Mai înainte de toate sunt convinsă că impresarii sunt cei mai de treabă oameni... Pe urmă, ce fac zece ori doisprezece lei mai mult?...

Baronul încruntă din sprâncene și zise:

— Totuși, greșeala aceasta repetată de zece ori, face o sumă de o sută de lei și încă de zece ori, face două sute și tot așa înmulțindu-se.

— Puțin îmi pasă, răspunse Eugenia cu cea mai mare răceală, ca să dea baronului a înțelege că ea se află într-o poziție bănească destul de bună. Spre

a nu primi nimic de la dânsul și a nu-l îndatora să-i ofere nimic.

— Prea bine, fiica mea, respect părerile și ideile tuturor. Și acum, după o sărutare bună, nu-mi mai rămâne decât să-ți spun unde-mi este locuința, pentru că sunt convins de delicatețea ta că tu nu vei voi să-mi procuri și în curând, plăcerea vizitei tale.

Și pe când vorbea astfel, scoase din portofel o carte de vizită elegantă și-o dădu Eugeniei.

— Sper, domnișoara Luiza d'Armilly, că dumneata nu vei refuza să-ți însoțești eleva, urmă el cu un zâmbet care avea pretenția să fie amabil.

— Oh! Noi nu ne despărțim niciodată, domnule baron, zise Luiza.

— De minune.

Baronul își luă ziua bună de la Eugenia, se înclină înaintea Luizei și plecă foarte mulțumit că intrase în bunele grații ale fiicei sale.

— Ce zici, draga mea, zise aceasta Luizei, îndată ce baronul se retrase nu e așa că este foarte amabil?

— Nu prea înțeleg această schimbare.

La Paris era mult mai zgârcit în cuvinte și pe buzele lui nu s-au auzit niciodată exprimate cuvinte de duioșie ca aceasta de pildă:

— Draga mea fiică!

— Dar, la Paris își urma caracterul

— Adică?

— Era bancher.

— Ei și?

— Un bancher n-are nici soție, nici fiică, nici prieteni... Un bancher are numai cifre...

Capitolul XX Bancherul retras din afaceri

Acum trebuie să explicăm în ce fel, din cea mai mare lipsă de bani, baronul Danglars ajunsese proprietarul unei vile mici în cetățuia de la

Acquapendente. Negreșit că cititorii sunt curioși să afle; și suntem datori să le satisfacem curiozitatea.

Îndată ce baronul Danglars ieși din casa fiicei sale Eugenia, porni iute către piața Spaniei, pe care o străbătu, apoi o luă pe ulița Frantina, trecu dincolo de palatul Fiano și Ruspoli și mergând tot înainte cu cea mai mare grabă ajunse în sfârșit în piața del Popolo, unde-și aruncă ochii de jur-împrejur, ca să găsească o persoană cunoscută.

După un moment el văzu venind spre dânsul un om. Acest om era Benedict.

Baronul alergă la dânsul.

— Drace, domnule baron, ai făcut o vizită foarte scurtă domnișoarei Eugenia! Credeam c-ar fi trebuit să pierzi mai multă vreme spre a-ți îmbrățișa fiica, pe care n-ai văzut-o de câțiva ani; nădăjduiesc totuși că ți-ai făcut datoria de tată bun. I-ai oferit cel puțin noua dumitale casă?

— Mai este îndoială!

— Cred că n-a primit.

— Dimpotrivă.

— Atunci, te felicit, domnule baron, fiindcă ar fi fost chiar păcat ca, între un tată și o fiică așa de vrednici unul de altul, să nu domnească cea mai desăvârșită armonie. Poftim, domnule baron, trăsura ne așteaptă și sunt grăbit să te așez în noua dumitale poziție și să împlinesc astfel voința baroanei, nevasta dumitale.

— Ești prea de treabă, domnule, zise baronul, plecând cu dânsul. Știu să-ți recunosc meritele; totuși ai un mic defect, adică acela de a nu fi lămurit în cuvinte; frazele dumitale au totdeauna un înțeles puțin hotărât... încât eu, pe credința mea, nu prea înțeleg rolul pe care-l joci pe lângă mine, acum. Ești prea rezervat, dragă domnule Andrea Cavalcanti.

— Și dumneata semeni foarte mult cu butia Damaidelor, pe care norocul se însărcinează s-o umple în locul acestor doamne.

— Nu te pricep nicidecum, zise baronul, căscând ochii mari.

— Vreau să zic că norocul îți este foarte favorabil și nu te arăți de-ajuns de mulțumit, răspunse Benedict. Erai sărac, aproape mizerabil în Roma, ducând o viață grea cu leafa mică de portar al unui teatru; capeți o convorbire cu nevasta dumitale și ești așa de nedibaci sau de nefericit încât nu-ți știi pleda cauza.

— Domnule, te asigur că am făcut tot ce am putut! strigă baronul, întrerupându-l. Dar a discuta cu baroana era o afacere foarte serioasă, ca și cum aș fi apropiat lumânarea de niște praf de pușcă; am crezut bine, fără să prea înțeleg tot ce mi se întâmpla, să fug și să scap de explozie.

— Fie, zise Benedict, urmând a umbla pe când vorbeau; să revenim la fapt.

— Acum opt zile am venit iarăși la d-ta; ți-am explicat voința doamnei Danglars, într-așa chip încât să te înștiințez de noua dumitale stare și după toate astea ai avut curajul să-mi spui că nu pricepi ce rol joc eu pe lângă d-ta? Zău, asta se cheamă să fii cam prea nerecunoscător, dragă domnule baron!

Astfel vorbind, amândoi ajunseră lângă o trăsură aflată în colțul unei străzi din vecinătatea uneia din porțile orașului. Benedict făcu un semn vizitiului, deschise uscioara. Pofti pe tovarășul său să suie, pe urmă intră și dânsul, așezându-se cu un aer supărat lângă baron.

Trăsura plecă iute de tot și peste câteva minute ea mergea pe un drum care depărta pe călători de Roma.

Cât ținu drumul, baronul cufundat în adânci meditații și ocupat cu diferite planuri, nu adresă nici un cuvânt lui Benedict, mut și el ca o statuie de piatră, pentru că ținând în mână firele urzei intrigii sale calcula care-i putea fi rezultatul.

— Ca să ajung la scop, își zicea el, îmi trebuie multă istețime, mult vicleșug, multă prudență și multă îndrăzneală: lucruri care nu-mi vor lipsi desigur și Edmond Dantès nu-mi va scăpa. Are să moară, are să moară!

Peste câteva ceasuri, trăsură în loc să urmeze drumul care-i putea duce în linie dreaptă la Acquapendente, o luă la stânga și intră într-un drum râpos la dreapta căruia se ridica ruinele unuia din faimoasele apeducte ce se aflau în mare număr în împrejurimile Romei. Pietrele pe care timpul le desfăcuse de pe acele grămezi enorme de granit se rostogoliseră deja și împiedicau pe ici-colo calea.

Trăsura merse încet și baronul, uitându-se pe uscioara, putu vedea lucrurile care-l înconjurau; la o mică distanță, zidurile albe și goale ale unei clădiri mici, pe jumătate ruinată, care părea din toate părțile înconjurată de un zid, o grădină pe care ierburile și mușchii creșteau în voie.

Peste câteva minute, trăsură se opri lângă poarta grădinii și Benedict coborî, urmat de baron.

În orice alt moment baronul Danglars ar fi făcut caz de erudiția sa spunând cărei școli aparțineau cele două statui țepene pe piedestalul lor, lângă poartă; dar abia făcu câteva observații asupra neglijenței cu care se lăsase iarba și mușchii să crească pe acele capodopere, lucrate desigur de vreo daltă renumită.

Intră, baroane, zise Benedict și cruță-mă de observațiile dumitale asupra neglijenței acestui loc rămas foarte multă vreme nelocuit.

Pe urmă trecură toată aleea gradinei și suiră scara de piatră cu treptele tapetate de mușchi; scara aceea ducea într-un fel de balcon cu două uși de intrare. Acolo, baronul se opri un moment, măsurând toată întinderea grădinii; printre măracini și ierburile dese ce creșteau în grădină se ridicau statuete de marmură de felurite mărimi într-o stare deplorabilă de stricăciune. Era și un eleșteu, a cărui apă mocirloasă furnica de broaște care, deșteptate de sunetul glasului, al pașilor baronului și ai lui Benedict, săreau în toate părțile. Totul acolo era ruină și tăcere.

Benedict deschise ușa vestibulului și arătă lui Danglars un salon al cărui pereți erau acoperiți de zugrăveli reprezentând fapte mitologice, cum căderea lui Fetonte, supliciul lui Prometeu, răpirea Europei, judecata lui Paris, etc.

Mobilele salonului erau foarte vechi, totuși nu se aflau în aceeași stare ca grădina, deși erau acoperite de un strat gros de pulbere și de pânze multe de păienjeni. La ferestre se aflau perdele de catifea decolorate de multă vreme.

Dacă te uitați bine, bine, spectacolul aceluia salon nu era tocmai consolator.

Baronul observă fiecare lucru cu luare aminte, se apropie cu aer îngrijit de Benedict și cutează să-i întrerupă adâncă meditație în care el se cufundase în fața unui tablou.

— Iată, zise Benedict fără să răspundă baronului, iată aci reprezentat incoruptibilul tribunal care nu judecă faptele după oameni, ci pe oameni după fapte. Aici nu mai sunt nici prieteni, nici bani, ci numai legea și în fața ei cade coroana celui drept sau spada celui vinovat, chiar dacă vinovatul acesta ar fi fost puternic cât și Dumnezeu! Și scoase un scurt hohot de râs.

— Ah! Urmă el, un tribunal ca acesta, nu poate exista decât în povești și oamenii i-au dat locul cei se cădea, după ce au cunoscut cât sunt de mizerabili și de neputincioși de a-și exercita dreptatea lor.

— Oh! Oh! Domnule Andrea Calvacanti! exclamă baronul, minunat de limbajul lui Benedict. Îmi pare că te ocupi adânc de studiul moral al oamenilor!

— Studiez de toate, eu, domnule baron, pentru că, drumul meu în lume, este foarte anevoios și am trebuință să ajung la capătul pelerinajului meu. Însă, să lăsăm reflecțiile acestea și să venim la ceea ce ne interesează. Casa aceasta, de azi înainte, este a dumitale; iată și actele de proprietate.

Și-i dădu o hârtie, pe care baronul Danglars o luă și o citi cu lăcomie, făcând apoi, cu multă gingășie, un gest de adâncă mulțumire.

Bancher la Paris, portar de teatru la Roma, se vedea acum proprietar funciar la Acqapendente, până să fie și mai bine.

Soarta se întorcea iarăși favorabilă spre dânsul.

Totuși era ceva în chipul și în purtarea lui Benedict care nu-i plăcea.

Așa cum e de adevărat că orice trandafir are ghimpi.

Capitolul **XXI** Via Appia

Benedict, cu o dibăcie foarte iscusită, dădu cont baronului Danglars de purtarea baroanei într-un așa mod încât el crezu tot ce i se spuse.

Și iată explicarea, sau mai bine povestea.

Baroana, mâhnită de o întâmplare tristă, hotărâse să dispară de pe scena lumii; totuși, văzându-și bărbatul cu desăvârșire sărac, crezu bine să i se asigure oarecare neatârnaire și deci însărcina pe Benedict să-i dea actele care-l făceau stăpân pe mica vilă, la care doamna baroană adăugă un capital care, în mâinile speculatoare ale domnului Danglars, era să se schimbe într-un venit bun și îndestulător pentru cheltuielile zilnice ale unui bancher retras din afaceri. Rămânea acum să-și dea seama de relațiile ce existau între Benedict și baroana Danglars; dar baronul cunoștea prea bine capriciile interesantei sale jumătăți și puțin se gândea la rest, din moment ce găsisese mijlocul de a-și îmbunătăți situația. Prin urmare nu întrebă pe tâlhar în privința asta, rezervându-și a-i pune câteva întrebări asupra noii sale situații.

Benedict satisfăcu pe cât putu mai bine pe baron, care rămase mulțumit de tot ce se întâmpla. Un singur lucru i se părea ciudat: de ce se dusesse să caute o vilă așa departe de Roma; dar ocupat de noile sale gânduri, nu luă atât de mult seama la acest lucru.

Nu trecuse o săptămână de când era proprietarul vilei și deja ea începuse a se schimba și a dobândi oarecare farmec. Grădina fusese curățită, mobilele scuturate de pulbere, focul se aprinsese prin căminuri și doi servitori stau cu tot respectul cuvenit așteptând ordinele noului proprietar al vilei.

Benedict făcu vreo câteva vizite baronului, care-l primea nespus de bine. Într-una din vizitele acelea, el găsi pe domnul Danglars ocupat cu pregătirile casei și fostul bancher crezu bine a-i face cunoscut că a doua zi trebuia să vină la el fiică-sa, Eugenia.

Pentru aceea începu:

— Ah! Domnule Andrea, nu știu dacă trebuie într-adevăr să-ți cer favoarea soției dumitale... Aștept pe cineva mâine și...

— Nu pot nicidecum dispune de ziua de mâine, răspunse Benedict; dar pot să-ți dau un sfat care-ți va fi mai de folos decât prezența mea.

— Care?

— Să pregătești o odaie și un pat în care să poată sta, o noapte sau două, o doamnă.

— O doamnă! exclamă baronul înmărmurit. O doamnă! Dragul meu! Ce înseamnă aceasta? Pe sufletul meu, sunt zăpăcit... cine e doamna aceea?

— Oh! Fiica dumitale.

— Ce zici?

— Adevărul.

— Dar ești vrăjitor d-ta?

— Ei, cine știe!

— Negreșit, din pricina acelui talisman, acelei mâini de cadavru?

— Domnule, strigă Benedict cu un ton așa de poruncitor încât îngheță cuvintele pe buzele baronului: de ai putea pricepe o singură dată ce poate mâna de mort, ai tremura cugetând la misiunea teribilă și misterioasă pe care ea trebuie s-o împlinească-și pe care o va împlini. Domnule, dreptatea nu trebuie să fie o vorbă deșartă expusă la batjocura lumii! Legea nu trebuie să fie o vorbă goală pe care oamenii o repetă fără a o pricepe... Și ca să arate

acest adevăr, o putere absolută, o voință supremă și atotputernică a scos din mormânt mâna de mort contra celei vii, mândru și vanitos.

Și astfel vorbind, Benedict plecă repede din salon, lăsând pe baron foarte viu impresionat de schimbarea rapidă care părea să se fi făcut în sufletul omului acelaia.

Ieșind din casa baronului, Benedict se sui pe calul cu care venise și în mare grabă porni spre oraș; totuși, în loc să intre pe barieră, urmă drumul râpos și intră în celebra via Appia, oprindu-se tocmai în fața cercului lui Caracalla.

Era noapte: luna descoperită inunda cu razele luminii sale palide și nesigure acea groapă circulară imensă ce se deschidea la picioarele lui Benedict și în care un poet ar vedea fără îndoială o nesfârșită procesiune de iezme albe care cu țipătoarele gemete ale vântului repetă ororile pe care le amintește numele tiranului.

Benedict nu luă însă de loc seama la acele vedenii și n-avea altă idee decât aceea de-a desluși în acea mare ruină umbra unui om cu care trebuia să se întâlnească. Într-adevăr, în curând se arătă acel om, înfășurat într-o manta închisă și urmat de alți doi inși, cărora le făcu un semn misterios.

Cei doi se depărtară iute și al treilea porni spre via Appia.

Benedict făcu un pas spre dânsul zicându-i:

— Peppino?

— Excelență, răspunse omul oprindu-se locului și uitându-se împrejur până ce zări pe Benedict.

— Instrucțiunile ce ți le-am dat?

— S-au executat.

— Ce face Luigi Vampa?

— Cuprins de o patimă tainică care-l domină n-a mai venit e de opt zile în catacombele Sfântului Sebastian, unde ne aveam cartierul general. Camarazii noștri murmură contra părăsirii acesteia, temându-se ca să nu-i fi trădat căpetenia sau să nu fi fugit.

Eu, care în lipsa lui Vampa comand banda, abia am opt oameni sub ordinele mele și aceștia par și ei foarte dispuși să urmeze pilda celorlalți, dacă Luigi Vampa nu vine mai curând.

— Foarte bine, murmură Benedict; dar n-ai căutat să mărești bănuielile sateliților tăi împotriva lui Luigi Vampa?

— Să mă iertați, excelență. Am vorbit deja să împărțim. Dar casa e goală pentru că Luigi Vampa a luat tot cu sine...

— Ce-ți pasă ție?

— Așa e, m-ați asigurat, excelență, că eu nu voi avea nevoie de nimic.

— Dar corabia?

— Gata la primul semnal să plece.

— Echipajul?

— Sigur și hotărât. Căpitanul.

— Ah, excelență, răspunse Peppino oftând, îmi spusese-ți că corabia nu trebuia să aibă decât un pilot ca să comande și să conducă manevre?

— Așa e! Acum să executați întocmai ce-ți voi spune. Peppino dădu din cap și Benedict urmă:

— Poimâine la ceasurile cinci dimineată să fii pe bord; yachtul, pe ancoră, mă va aștepta până la șase. Tu părăsește catacombele și sateliții să-și caute o altă viață.

— Oh! Excelență, întrerupse pe dată Peppino, de i-ați cunoaște... poate i-ați întrebuința și dumneavoastră pentru că sunt oameni de inimă și cumiți. Vă asigur că e o ocazie foarte bună ca să-i atrageți de partea dv.

— Ce vrei să zici? întrebă Benedict cu un aer foarte disprețuitor.

— Că ar trebui să vă coborâți cu mine în catacombe, unde ei vă așteaptă pentru că am îndrăznit să le făgăduiesc sprijinul și ocrotirea dumneavoastră

— E o nebunie! Am putea fi surprinși.

— Vedeți, domnule, reluă Peppino arătându-i în părți opuse două umbre ce se zăreau în depărtare printre monumentele de pe via Appia, sunt santinele care nu lasă pe nimeni să se apropie, chiar de ar încerca însuși Luigi Vampa să se apropie.

— Dar la ce-mi pot fi de folos oamenii tăi?

— Ascultați-mă: sunt opt și acești opt au fost aleși de mine ca să echipeze yachtul. Patru dintre ei cunosc toate porturile Mediteranei, cum cunosc eu toate drumurile din Italia. Vor merge deci cu dumneavoastră ori unde veți vroi și când nu veți mai avea trebuință de ei și de mine, vom pleca în Marea Neagră, în Marea de Marmara și în Arhipelag, unde se pot face treburi minunate.

— Văd că ești om cu minte, răspunse Benedict, după un moment de cugetare. Hai, mergi înainte, te urmez.

Și atunci, banditul roman plecă înaintea lui Benedict, pornind pe o potecă piezișă care ducea la o deschizătură făcută în teren și la intrarea căreia sta o santinelă.

Benedict, urmând pe bandit, coborî scara ce ducea sub o boltă foarte întunecoasă.

În capătul unui coridor lung, lucea o torță de rășină a cărei flacără roșcată, agitată de vânt, își mișca razele pe pereții subpământeni. Benedict vedea mai multe firide făcute în zid și care păreau destinate să primească coșciuguri.

Coridorul da într-o sală spațioasă: pe un altar de granit era pusă o faclă, în fața altarului se întindea o lespede de marmură neagră, care părea menită să servească de chenotaf cosciugelor răposaților depuși acolo, dar care în momentul acela servea de masă unor indivizi, ale căror fețe, înroșite de reflexul flăcării și de vin, purtau semnele unei vieți desfrânate și vinovate.

Ei țipau un cântec în cor, al cărui refren era

Vendeta! Vendeta! Pe care-l repetau cu entuziasm.

Peppino se opri și zise zâmbind încet tovarășului său:

— Să-i lăsăm ca să sfârșească; jură să se răzbune pe Luigi Vampa.

Înainta apoi în centrul vastei săli boltite și scoțând de la brâu un pistol și un pumnal, exclamă:

— Sus, prieteni, în picioare! Iată noua noastră căpetenie. Să-i pregătim o "forte-volta" ca să-i dovedim că între noi poate să se creadă în siguranță.

Bandiții tăcură, se sculară în sus, se puseră pe două șiruri, unii în fața celorlalți și ridicară brațele înarmate cu pistoale și cu pumnale, făcând astfel o boltă înspre care Peppino duse pe Benedict.

Benedict trecu îndrăzneț pe sub bolta formidabilă formată de pistoalele și de pumnalele ucigașilor, ceremonie foarte cunoscută și prin care se da a se înțelege căpeteniei că brațele acelea erau înarmate numai ca să-i apere viața.

— Prietenilor, zise Benedict cu fața întoarsă spre bandiți, deoarece voi vă încredeți în mine, mă încred și eu în voi.

— Da, da, comandați, ne vom supune! Strigară în cor bandiții.

— Luigi Vampa v-a trădat și în curând veți fi căutați aici de zbirii justiției, e nevoie deci ca să fugiți de-aici. Peppino are deja instrucțiunile mele în privința aceasta, îl puteți urma.

— Oh! Dar răzbunarea? zise unul dintre bandiți. Nu vom pleca de-aici fără să ne fi răzbunat pe Vampa.

— N-aveți grijă, răspuse Benedict. Vampa își va lua pedeapsa; sentința pe care ați rostit-o împotriva-i va fi executată de poliția din Roma care acum se pregătește să prindă pe trădător. De-acum înainte voi veți fi singura mea familie și mă însărcinez eu să vă duc acolo unde vă cheamă folosul vostru.

— Trăiască noua noastră căpetenie și moarte lui Vampa! strigă banda într-un delir frenetic.

— Peppino, urmă Benedict, dă-mi o cupă plină! Să beau în sănătatea acestor viteji tovarăși, în pieptul cărora bate o inimă și există simțăminte mult mai nobile decât au o grămadă de oameni care umblă siguri și la adăpost printre semenii lor. Și tăcu.

Peppino îi întinse o cupă plină și toți bandiții stătură gata să facă urări pentru formidabila lor alianță. Fiul lui Villefort scoase un ura! Duse cupa la gură și dădu pe gât conținutul.

Toți îl imitară.

După aceea, Benedict aruncă cupa care se făcu bucăți de peretele grotei; și el strigă:

— Acesta să fie al vostru adio catacombelor sfântului Sebastian, Romei, Italiei. Un viitor de plăceri ne așteaptă departe de aici. Vreți aur? Veți avea din belșug, fără milă. Înainte, înainte! Un Dumnezeu răzbunător mă cheamă pe țărmurile Orientului unde pregătește altaruri pentru jertfele unei răzbunări crude și fără milă

Bandiții aplaudară cu sălbatică voioșie cuvintele lui Benedict și peste câteva minute catacombele sfântului Sebastian erau pustii.

Facla, uitată pe altar, arse până la sfârșit cu o ultimă licărire, vie, repede și momentană, parcă repeta și ea tristul adio al bandiților, locului pe care ei așa de multă vreme îl profanaseră.

Benedict alergă la calul său rămas legat de un monument pe via Appia și, sărind pe el, porni în galop spre Roma.

— Mergi, mergi! Murmura Benedict dispărând printre lugubrele monumente, ca o umbră sinistră. Un diavol îmi călăuzește pașii, mă ajută, mă inspiră cu blestemata lui inteligență.

Mâine voi avea tot aurul lui Luigi Vampa, prețul lacrimilor și suferințelor tuturor victimelor lui; voi avea apoi și răsplata făgăduită pentru

capul banditului și cu toți banii aceștia voi lucra la o altă operă de suferință și de lacrimi. Edmond Dantès, tristă jucărie a groaznicei tale patimi, a feroasei tale răzbunări, mă voi arăta înaintea-ți, după ce te voi fi făcut să simți durerile și spasmurile cu care mâna ta a sfâșiat inima sărmanului meu tată! N-ai știut să ierți? În deșert vei cere iertare! Ai avut îngâmfare să te crezi puternic ca și Dumnezeu? Vei vedea îngâmfare ta zdrobindu-se în mâinile mele ca o sticlă într-ale unui copil.

Edmond Dantès... Trăsnetul care sfâșie norii și cade în spațiu nu respectă cedrul mândru, ci mai violent îl izbește!...

Peste puțin timp, era aproape de marea clădire a lui Flaviu Vespasian.

Se dădu jos de pe cal și se văzu pe dată înconjurat de vreo șapte-opt oameni din aceia fără meserie, care furnică în Roma în vecinătatea bisericilor, teatrelor, monumentelor și ruinelor și al căror mijloc de existență este a repeta tuturor străinilor istoria originii, întemeierii, distribuirii acelor rămășițe ale antichității care formează cartea veacurilor.

Unul din ciceronii aceia luă frâul calului, poate pentru că era începător numai în meseria de arătător al monumentelor; pe când tovarășii înconjurau pe Benedict, zicându-i cu cea mai mare politețe:

— Excelență, noaptea e frumoasă; mă puteți urma.

— Pentru ce?

— Ca să vedeți!

— Ce să văd?

— Pe Madonna! Monumentul lui Flaviu, monumentul cel mai celebru din Italia și din toată Europa, unde se puteau aduna optzeci de mii de spectatori! Veniți și vă voi arăta cușca fiarelor și vă voi explica pe larg toate măsurile ce s-au luat pentru ca dânsule să nu sară asupra spectatorilor.

Benedict răspunse cu un gest de dispreț suprem pentru supărăcioșii ciceroni și, trecând prin mijlocul lor, intră în faimoasele ruine ca să caute pe Vampa, așa cum, cu doi ani mai înainte intrase cam la același ceas, contele de Monte-Cristo căutând pe același om, la treisprezece februarie în ajunul primei zile a carnavalului din Roma, în care trebuia să se execute, în piața del Popolo, sentința de moarte rostită contra lui Andrei Rondolo, vinovat de omor săvârșit asupra respectabilei și venerabilei persoane a lui don Cesare Torioni preot la sf. Ion Leteranul și contra lui Peppino, zis Rocca Priori, acuzat de complicitate cu criminalul Luigi Vampa și cu oamenii din banda lui; cel dintâi trebuind să fie ucis cu ghioaga și al doilea decapitat.

Cititorii desigur n-au uitat scena în care Franz d'Epina, exaltat încă de amintirile magice ale peșterii lui Monte-Cristo, văzu, ascuns după o coloană, arătându-se un călător, suind scara pusă lângă aceea pe unde venise el în locul unde sta, oprindu-se pe platformă aproape imediat sub deschizătura rotundă, făcută în boltă și pe unde se putea vedea cerul presărat de stele.

Ciudată glumă a soartei!

Un om care suferise mult, scăpat ca prin minune din temniță, ajuns puternic prin bogății imense; un om al cărui tată fusese făcut să moară de foame, căruia i se răpise femeia adorată și care, uzurpând prerogative dumnezeirii, se pusese mai presus de legi spre a îndeplini o răzbunare teribilă, neîndurată, da se întâlnească lui Vampa într-acel Coloseu, spre a găsi mijlocul să scape de moarte pe un complice al acestuia, pe Peppino.

Și iată că, multă vreme în urmă, un hoț, un plastograf, un fugit din ocnă, un ucigaș, se ridică și el tot ca răzbunător al tatălui său, căzut victima celui dintâi și cu ajutorul aceluiași Peppino, dator contelui de Monte-Cristo și lui Vampa viața, dar făcut ingrat și sperjur de Benedict, vine în același loc, căutând pe același om, cu scop de a-l pierde, nu însă ca să răzbune societatea, ci pentru că acea pierdere intră în socotelile lui, face parte din misiunea lui de sânge.

Și, într-adevăr, te apucă groaza în fața șirului de crime ale fiului lui Villefort.

Geniul răului îl inspiră; Satan îl călăuzește: totdeauna crima pedepsită prin crimă.

Cel puțin virtutea nenorocită și prigonită găsea un sprijin în Edmond Dantès, un apărător puternic și energic, care răspândea binefacerile cu amândouă mâinile și care, dacă făcea să curgă lacrimi de durere și de disperare, făcea să curgă și lacrimi de recunoștință. Greșeala lui imensă era aceea de a se fi constituit singur judecător în afacerile lui, fără să cugete că greu lucru e să poți rămâne drept atunci când mânia te ametește și ura te orbește. Uneori, însă, el auzea glasul lui Dumnezeu, pe al cărui nume îl cinstea.

Era un înger căzut, da; dar un înger care-și aducea aminte de ceruri.

Dar de Benedict ce să zicem? Decât că era un diavol produs și aruncat pe lume din infern și asupra căruia niciodată nu se reflectase o rază din cer!

Conștiința lui Benedict va rămâne totdeauna aceea a unui criminal care nu cugetă la nimic bun?

Nu se va folosi el de imensa putere pe care și-a însușit-o decât pentru rău și nu va face nici un bine? Cine poate citi în tainele Providenței?

Capitolul **XXII** Coloseul

Celebrul amfiteatru, care deja servea de petrecere fiilor lui Romul, pare să derive cu numele de la o statuie colosală ridicată de Nerone la poalele monumentului; imensa clădire care arăta toată mândria vechilor romani, a avut pe rând trei numiri; piața lui Flavian, cirul Roman, cirul Fiarelor.

Acest nume ținu puțin și se întrebuintă apoi numai acela de Coloseu.

Benedict dispăru pe scara ce ducea în resturile Tribunei împărătești și de acolo-și roti ochii prin vastul teatru, parcă ochii lui ar fi putut despica întunericul nopții.

În locurile unde n-ajungeau razele lunii, licăreau câteva torțe în centrul unor grupe de oameni, căroră ciceronele le explica structura măreței clădiri.

Fiul lui Villefort, ferindu-se de a se întâlni cu ei, merse în mijlocul ruinelor spre partea numită cirul Fiarelor care era pustie; dar auzind niște pași se opri și se ascunse în umbra unei uriașe coloane din cele care țin cornișa porticelor. În curând, un om înfășurat într-o manta neagră, se arătă înaintea ochilor lui Benedict, luminat de o rază tristă și melodioasă a lunii. Omul acela ținea ochii ațintiți pe flacăra roșiatică a uneia din torțele ciceronilor, care strălucea la o mică distanță.

— Ea este! Murmură necunoscutul, care cu ochii tulburați urmărea mișcările flăcării. Ea este! Acea femeie pe care n-o pot uita un singur moment. Sărmanul de mine! Dus de durerea ce mă stăpânește și mă omoară, la ce voi izbuti? Oh! Eugenio d'Armilly, vei fi a mea?

— Vampa este, își zise Benedict, în momentul când banditul uitându-se jur împrejur se expuse razelor luminii în direcția în care sta ascuns ucigașul parizian.

Lumina torței care scânteia în partea aceea a ruinelor începu să se apropie de circul Fiarelor și Vampa se înfiora fără voie. Mergând spre coloana după care sta Benedict.

În momentul acela apărură la intrarea circului două femei, precedate de neobositul cicerone, care întinse brațul în care ținea torța, a cărei lumină agitată goni puțin întunericul în adâncimea circului, unde cele două femei își aruncară privirile curioase.

— Vedeți, zise ciceronele, aci e circul Fiarelor: în care ele scoteau urlete de furie și de foame, înainte de a fi duse în arenă, de unde erau luate apoi sătule de măcel, cu gura plină de sânge, cu ochii înfocați. Mai departe, urmă ciceronele, arătând un loc luminat de lună, era poarta pe unde intrau osândiții ca să nu mai iasă înapoi.

Aci era tribuna împăraților, de unde ei contemplau furia fiarelor și ascultau cu dispreț rugămintele creștinilor și ale sclavilor osândiți la acele jocuri barbare și sângeroase.

Ciceronele tăcu, ținându-și în sus brațul cu torța, pe când ele rezemate una de brațul celeilalte, se lăsau în voia senzațiilor pe care le produceau asupra lor locul, scena și explicațiile călăuzei.

— Luizo, zise cea mai tânără am mare poftă să mă cobor jos în fund, unde atâtea victime au tremurat în chinurile agoniei sub ghearele formidabilelor fiare din Africa și din Asia; vreau să cuget acolo, pe arena aceea udată cu sângele și cu lacrimile atâtor mii de femei care-și strânseseră la piept pentru cea din urmă oară, o fiică, o prietenă, căutând să le apere de dinții monștrilor. Vino, Luizo; vino, dragă.

Ciceronele aruncă o privire întrebătoare și inteligentă asupra celor două femei și rămase nemișcat așteptând ca să i se facă semn pentru a le însoți; dar semnul acesta nu-i veni din partea prietenilor, și, obișnuit cu capriciile vizitatorilor, el se mulțumi a lumina cu torța treptele scării; pe urmă se așeză jos, își rezemă torța de o piatră așteptând cu o eroică răbdare ca ele să se întoarcă, sucind în mâna dreaptă niște mătănii și ținând în stânga o țigară, pe care o fuma cu cea mai adâncă mulțumire.

Eugenia Danglars și Luiza d'Armilly ajunseră în Circ, a cărui întindere cea dintâi o măsură cu o privire energică, pe când cea de a doua sta mulțumită să rotească jur-împrejur privirea sfioasă și repede pe care o avea când nu era pe scenă.

— Te temi, dragă prietenă? Îi zise Eugenia și de ce? Nu te gândești că suntem singure? Amintirile triste ce redeșteaptă acest loc, îți fac rău? N-am făcut bine, recunosc, să-ți propun vizita aceasta fără de veste la Coloseu; te credeam mai puțin sfioasă și lesne de speriat. Oh! Cine și-ar fi închipuit că umbra nopții, un bolovan de granit te-ar fi putut tulbura așa de mult, pe câtă vreme eu sunt așa de bucuroasă în mijlocul ruinelor acestora. Tăcerea augustă și solemnă, umbrele solemne aruncate de uriașele coloane ale clădirii acesteia, pe care veacurile au contemplat-o totdeauna cu admirație, amintirile pe care le evocă fiecare piatră, arena aceasta... totul este în armonie cu spiritul meu!... Oh! Luizo, dacă tu ai fi iubit o singură dată cum iubesc eu, de ți-ai fi concentrat o singură dată cugetele toate asupra unei singure ființe, parte integrală din noi înșine... Oh! Atunci ți-ar plăcea umbra, tăcerea, singurătatea și izolarea!

Vampa asculta cu lăcomie cuvintele Eugeniei! Benedict auzea deslușit bătaia violentă și grăbită a inimii banditului roman pentru, că, după cum am spus, coloana după care el se ascunsese era aceeași de care sta rezemat celebrul bandit.

— Eugenio, zise Luiza pricep simțămintele pe care ți le insuflă această tăcere, această umbră și această singurătate, în care spiritul tău, liber de orice altă imagine, contemplă numai pe aceea care-l ocupă fără încetare; dar eu, care sunt sub impresia simțământului care-mi domină și-mi absoarbe toate gândurile, eu, care n-am energia și tăria caracterului tău, tremur la cea mai ușoară vibrație. Fiecare piatră îmi face frică și de după fiecare văd ieșind o figură lugubră care ne aruncă priviri sinistre și fioroase tocmai ca acele ale fiarelor. Ce vrei? Sunt fricoasă, sunt slabă... sunt ca toate femeile; într-un singur lucru mă deosebesc de toate celelalte: n-am nici o dragoste.

Eugenia, fără să mai asculte pe prietena ei, înainta melancolică și gânditoare în circ. Luiza se văzu nevoită s-o urmeze.

— Eugenio! Eugenio! strigă deodată Luiza, strigând pe prietena ei.

— Te neliniștește vre-o iluzie, dragă? întrebă Eugenia.

— Oh! Nu, nu, nu e o iluzie! răspunse Luiza, după o mică pauză și făcând o efortare spre a vorbi.

— Mâna ți-e rece, murmură Eugenia. Ți-e frică?

— Aș vrea să nu-mi fie frică, dar nu mă pot stăpâni.

— Spune-mi, ce-ți pricinuiește atâta spaimă?

— Uită-te, zise Luiza arătând cu mâna una din coloane. Acolo este un om.

— Unde?

— Colo, la coloana a patra, numărând de la stânga porticului.

— Nu-l văd, răspunse Eugenia urmând cu ochii direcția indicată de Luiza.

— Se va fi ascuns, fără îndoială; dar nu m-am amăgit, fi sigură. Am văzut acolo un om.

— Ei, altă închipuire; era umbra coloanei; mă prind că ți-a părut uriaș.

— Eugenio, Eugenio, hai de aici.

Luiza strânse iarăși de braț pe Eugenia, se întoarse în partea scării ca să plece dar se dădu pe dată înapoi, scoțând un țipăt de spaimă.

— Oh! Doamne! Murmură Eugenia. Luigi Vampa sta în fața celor două actrițe.

Neclintit ca o statuie, banditul nu-și ridica un singur moment ochii înfocați de pe figura Eugeniei și privirea lui parcă spunea mai mult decât nu îndrăzneala să spună buzele.

Totuși, situația făcea de neapărată trebuință câteva cuvinte, pentru că Luigi Vampa închidea drumul celor două prietene. El își descoperi capul, își lăsă mantaua să-i cadă și zise:

— Domnișoară, v-am spus că în umbra și în tăcerea nopții există un om care ar plăti numai o singură vorbă a dumneavoastră cu o veșnicie de chinuri? Căutând umbra și tăcerea nopții, m-ați întâlnit. Acum vorbiți.

Spaima pricinuisese Luizei d'Armilly un leșin ușor, cum se întâmplă persoanelor nervoase și biata femeie, rezemată de o bucată de granit, cu fața ascunsă în mâini nu vedea și n-auzea pe bandit. Dar îl vedea și-l auzea Eugenia, neînspăimântată, ci cu un simțământ nespus de teamă și de plăcere totodată, pentru că în omul din Coloseu recunoscuse pe misteriosul spectator de la teatrul Argentina.

— Domnule! Murmură ea, mă folosesc de această împrejurare neașteptată spre a vă mulțumi de frumosul dar cu care ne-ați onorat la ultima reprezentație a Semiramidei. Oricine ați fi dumneavoastră credeți în adânca mea recunoștință.

— Și nimic mai mult? întrebă Vampa cu glas surd.

— E tot ce trebuie să vă spun.

Eugenia făcu un pas înapoi ca să readucă pe Luiza în fire; dar banditul făcu un pas înainte și îngenunchind fără de veste, o apucă de mână.

— Domnișoară, domnișoară! Oh! Dumneavoastră simțiți foarte mult adâncul simțământ pe care mi-l insuflați!

— Uitați-l, murmură Eugenia, vrând să-și depărteze mâinile de buzele înfocate ale lui Vampa, dar n-avu curaj să facă această jertfă.

— Ar fi cu putință? Urmă Vampa. Cunoaște-ți dumneavoastră toată tăria cuvântului pe care l-ați rostit? Să vă uit? Oh! Nu, nu, nu pot.

— Sculați-vă, plecați, zise Eugenia, pentru că această impulsie momentană a simțămintelor ce ziceți că vă insuflu, ar putea fi socotită drept nebunie dacă ar continua mai mult.

— Măcar un singur cuvânt de speranță!

— Vă credeți în drept a-l cere? Întrebă Eugenia.

— Vă rog în genunchi.

— Domnule, aventura aceasta ar sta foarte bine într-un roman... Sper că în mintea dumneavoastră această întâlnire nu va lăsa o urmă mai adâncă decât nu lasă fulgerul în nori; că va rămâne îngropată în umbrele și în ruinele ce ne înconjoară, și-unde fără îndoială au mai răsunat deja de mii de ori cuvinte ca al dumneavoastră și care nu se mai repetau afară de aici. Măine veți râde singur de dv. dar de mine, nu.

— Ah! Vă înțeleg, zise Vampa cu un zâmbet plin de amărăciune. Nu m-ați putea crede, decât dacă timpul vă va convinge de sinceritatea cuvintelor mele.

— Așa este, răspunse Eugenia. Vedeți bine că nici nu vă cunoaștem măcar.

Cu toate acestea, Vampa, faimosul bandit care de atâția ani jefuia împrejurimile Romei, Vampa misteriosul bandit ocrotit de autoritățile civile, acest om de o mare inteligență, crezu orbește că planurile lui erau combinate într-așa chip încât să-i satisfacă toate dorințele, pe când Benedict era să piară omorât de bandiții lui îndată ce va scoate din gură falsul cuvânt de ordine pe care i-l dăduse el.

Vampa era cu desăvârșire amețit de delirul simțământului ce-l stăpânea; sângele lui, înfierbântat, îi întuneca dreapta judecată; ochii lui înfocați, răătăciți, nu mai vedeau așa de bine ca altădată oamenii și lucrurile. Acel delir al banditului semăna cu delirul care precede moartea, delir care

încet, încet se stinge și lasă pe om într-o zăpăceală fatală, fără durere, fără suferință și în care se face despărțirea veșnică a sufletului și a corpului.

Benedict, dimpotrivă, liber de orice simțământ care să-l orbească, combina cu sânge rece și calcula cu mintea limpede până la ce punct trebuia să înainteze ca să nu cadă din Scila în Caribda, adică fără să pățească ceva de la Vampa ori să se compromită în fața justiției.

Dintr-una din acele primejdii scăpase; Vampa, sigur că oamenii săi îl vor uide când se va înfățișa la intrarea catacombelor, nu se mai gândi la Benedict, care probabil vizitase pe intendentul poliției și nu avea la ce să se teamă din partea lui.

Vampa ieși din Coloseu cam la o jumătate de ceas în urma actrițelor și, înfășurându-se bine în manta, se duse la hotelul Londrei și al Globului cum într-un mod sau în celălalt, se numea hotelul din via del Corso.

Merse la Pastrini, care-l primi tainic în micul său birou.

— Ah! Domnule Luigi! strigă el. Este o bucată de vreme de când nu mai am onoarea și plăcerea să te văd. Cu ce te pot servi?

— Să-mi găsești o trăsură cu tot ce trebuie, adică cu un vizitiu cu minte.

— Prea bine. Lucrul e lesne. Dacă vrei, pot să-ți dau pe cea care a dus acum câțiva ani pe francezul cu milioanele primite la casa Thompson și French.

— Foarte bine.

— Când îți trebuie?

— Chiar acum.

— Ah! Te grăbești.

— Repede repetă Vampa cu ton poruncitor.

— Totuși ai să-mi acorzi două-trei minute ca să-ți spun două vorbe despre niște afaceri de cea mai mare importanță

— Hai, spune.

— Înainte de toate, zise Pastrini aghiotantul dumitale nu l-am mai văzut pe aici.

— Dacă ar fi părăsit un singur moment cartierul nostru general, nu și-ar fi făcut datoria și mi-ar fi călcat porunca, răspunse Vampa supărat.

— Și deoarece Peppino n-a venit pe aici, am primit de la un agent particular al casei Thompson și French, o informație foarte importantă pentru d-ta. Știi că ei se interesează mult de d-ta.

— Cred și eu! exclamă Vampa. De câte ori nu le-am readus în casă, pentru un câștig mic capitalurile pe care creditorii li le ceruseră! Casa Thompson și French n-a pierdut niciodată cu mine.

— Nu zic ba. Și de aceea, ei se îngrijesc mult de siguranța dumitale. Agentul particular de care este vorba a venit ieri să-l caute pe Peppino ca să-i spună că un necunoscut, din Franța de loc, s-a dus la intendentul poliției spre a primi răsplata ce se dă celui care te va prinde.

— Ah! Omul acela se crede deja stăpân pe mine? întrebă Vampa, fără să pară cât de puțin tulburat.

— Speră poate să te prindă, pentru că a cerut ajutorul forței armate, făgăduind să o conducă el însuși împotriva dumitale.

— Unde?

— E taina trădătorului.

— Dar numele lui?

— Și aceasta e o taină între dânsul și poliție.

— Și când se va face prinderea mea?

— Încurând, domnule Luigi; așadar ferește-te, gândește-te că capul este un capital pe care nu-l putem pierde ușor ca un pumn de gologani.

Vampa scoase un râs ascuțit, al cărui înțeles Pastrini îl pricepu.

— Ah! Trădătorul a luat deja banii pentru prinderea mea! exclamă Vampa. Ei, Pastrini, ți-am spus că-mi trebuie o trăsură și un vizitiu priceput.

— Dar părerea mea? întrebă Pastrini uimit.

— Nu face nici o para.

— Cum?

— Pastrini, Pastrini! Ești curios... și faci rău, pentru că eu nu pot să sufăr oamenii curioși.

Pastrini murmură o scuză și ieși repede din birou, unde banditul așteptă să-i sosească trăsura.

Peste o jumătate de ceas, Vampa ieși din hotelul Londrei, sări într-o trăsură cu doi cai admirabili, pe când Pastrini, apro-piindu-se de vizitiu, îi zicea cu un aer misterios:

— Afară de barieră să mergi încet. Excelența sa îți va spune restul.

Vizitiul biciui caii și trăsura plecă de-a lungul viei del Corso.

Era nouă și jumătate seara. La zece trăsura ieșise din Roma și era într-o răspântie; vizitiul se opri și așteptă ordinele călătorului. Vampa scoase capul pe uscioară și zise:

— La Acquapendente!

Pe când Luigi Vampa înainta înspre cetățuie, baronul urmat de un servitor cu un candelabru în mână, trecuse în revistă noua lui proprietate de la etajul întâi până la cel mai de sus. Pusese să se curețe toată casa, nădăjduind să primească a doua zi vizita d-șoarei Eugenia și a prietenei sale d'Armilly. Și prin urmare el nu pierdea din ochi munca servitorilor, nearătându-se tocmai mulțumit.

— Ei, zise el intrând în salon și stând pe un fotoliu enorm de lemn aurit, mobilă foarte veche, dar bine păstrată, ordinele mele s-au executat, dar foarte rău.

— Am făcut ce am putut, excelență, răspunse servitorul. Dar oricât de curățate și de scuturate, mobilele acestea rămân tot vechi. Dacă ați vrea să le schimbați, casa ar fi frumoasă.

— Ce? Ce? Să schimb mobile așa de vechi... Dar bine, nerodule, numai asta n-aș face. Știi tu că tocmai pentru că sunt vechi sunt mai prețioase. Ai tu idee ce reprezintă ele?

Servitorul se închină în tăcere, rușinat. Baronul urmă:

— Mai bine ar fi să-ți vezi de treabă și să nu te amesteci în asemenea lucruri, îți spuseseam să-mi găsești o femeie în vârstă care, să servească de servitoare fiicei mele puținele zile cât va vrea să stea aici.

— Am găsit, excelență, una. E o femeie de aici, o cunosc de mult. A și venit.

— Prea bine. Dacă nu te pricepi la mobile, cel puțin ții minte ordinele ce ți se dau.

— Fac tot ce pot, excelență.

— Ia candelabrul, vreau să merg la masă ca să cinez. Haidem.

Baronul, precedat de servitor care îi lumina, trecu printr-un coridor mic și intră în sala de mâncare, unde un alt servitor îl aștepta lângă un dulap-bufet.

Baronul se așeză la masă în fața micului tacâm și roti jur-îm-prejur o privire mulțumită, însoțită de un oftat.

— Ei, Danglars! Își zicea el. Ești singur, dar ești bine deocamdată și starea ta se va mai putea îmbunătăți. Trebuie să spun drept; e în lume ceva care mă ocrotește și care mi-a făcut până acum mari servicii.

Am crezut până acum că acel ceva era nevastă-mea, care mă răsplătea astfel de hapurile amare pe care mă făcea să le înghit, dar acum mi-a trecut

ideea aceasta și mai încep să cred...

Sunetul clopoțelului de la poarta grădinii, întrerupse scurt monologul baronului Danglars. Servitorii făcură o mișcare dar se opriră uitându-se nehotărâți la ilustrul bancher retras din afaceri.

Până când el n-a avut timp să deschidă gura, sunetul se repetă cu atâta violență încât crezură că clopoțelul era să se spargă în bucăți.

— Ce este? Striga baronul, sculându-se și reșezându-se cu o mișcare repede.

— Sună cineva, răspunseră servitorii.

— Da, repetă baronul. Clopoțelul încă nu s-a spart, aud că mai sună o dată și fără multe ceremonii. Da, alergați, netrebnicilor, urmă bancherul căruia îi venise parcă o subită inspirație. Văd bine că mâine va trebui să vă dau pe toți afară și să mătur casa de-așa oameni de nimic. Negreșit trebuie să fie domnișoara Danglars, fiica mea, care se va fi folosit de frumusețea nopții pentru a veni să se deștepte mâine dimineată în casa mea. Hai, aduceți încă două tacâmuri, aprindeți toate lumânările din candelabre, dați scaune. Ah! Am să-i arăt că inima unui tată e totdeauna gata pentru fiica lui.

Baronul se plimba agitat prin sufragerie, supraveghind modul cum servitorii îi execută ordinele.

Auzi, în timpul acesta, scârțâitul porții grădinii și intrând o trăsură care se opri la scara ce da în salonul cu tablourile mitologice zugrăvite pe pereți. Danglars făcu vreo câțiva pași spre ușă, dar fu întâmpinat de un servitor care revenea.

— Așadar?

— Excelență, e un domn care-mi spune că e intim cu dumneavoastră și are mi-a poruncit să las trăsura să intre în grădină.

— Un domn? Ți-a spus cum îl cheamă?

— Nu, excelență.

— Nerodule, în zadar fac eu toate, ai să fii servitor rău, tot țopârlan îmbrăcat și încălțat. E un lucru de neiertat. Se poate... un domn spune că mi-e prieten bun și acest nerod... nimic!... Repede... dă-mi o haină mai cuviincioasă... hai... iute... urcă sus... du lumină în salon... Am să vă arăt eu cum se slujește.

Strigând astfel, Danglars băgase deja pe braț o mânecă a hainei sale și se pregătea să îmbrace și mâneca cealaltă, când vizitatorul se arătă deodată pe pragul sufrageriei, zicând cu un glas batjocoritor:

— Încet, încet, domnule baron, haina nu face pe om!

— Ah! strigă Danglars, făcând un pas înapoi și schimbându-se la față cu o mână în haină și cu alta goală.

Noul sosit zâmbi și, înaintând cu curaj, se așază la masă înaintea unui tacâm: Baronul abia se mai putea ține pe picioare, care i se îndoiau de la genunchi; el se întoarse și făcu un pas ca să se rezeme de zid.

— Domnule Danglars, zise noul sosit, hotărăște-te, adică îmbracă-te cu haina pe care pari s-o uiți, ai nevoie să dai ordine servitorilor și cred că nu vei întârzia mult, pentru că altfel bucatele vor fi reci cu desăvârșire.

— Sigur... reci... da îngână baronul, cu glas înăbușit.

— Așadar, dă ordinele. Ei da, parcă ți-ai fi pierdut capul.

— Da... negreșit, bine ai zis." Așadar am ordine de dat? Și adică... nu știu bine.

— Ah! Am să vă explic... Poruncește să mi se pună trăsura în șopron. N-ai cumva un grajd?... n-aș vrea ca să sufere caii.

— Pe cât văd, cunoști casa... o cunoști toată... și-i cunoști pe toți, observă baronul, uitându-se cu ochii cășcați, mari la noul sosit.

— Tocmai așa cum ai spus, dar deocamdată, dumneata pierzi un timp foarte prețios și fără să faci nimic. Cina se răcește și dacă nu vrei să dai porunci, le voi da eu...

— Să se pună îndată trăsura în șopron și să se așeze caii în grajd..."

— Ah! În cele din urmă! Dar nu e de ajuns... Ascultă, urmă domnul acela întorcându-se către servitor care se pregătea să plece. Vizitiul să mănânce cu noi și pe urmă să i se dea un felinar și o manta ca să se acopere când va dormi. Du-te.

Și întorcându-se către celălalt servitor, urmă:

— Tu te poți duce: domnul baron îți dă voie. Servitorul observând că baronul nu contrazicea ordinul, se înclină și plecă. Rămaseră singuri.

— Sunt convins, domnule, zise Danglars cu o oarecare sfortare, că noi nu ne înțelegem bine: fără îndoială ai greșit.

— Tot ce se poate. Dar în ce privință?

— În toate privințele, îmi pare.

— Atunci eu nu te înțeleg pe d-ta, domnule baron. Deocamdată să cinăm, că azi nu am făcut încă această importantă treabă.

Baronul, bucuros ar fi rămas nemâncat în seara aceea; trebuia însă să se arate curajos. Se apropie deci ținându-se de pereți și se așază la masă,

lăsând, între dânsul și nepoftitul său musafir un loc și un tacâm.

— Pe cât văd nu mă așteptai numai pe mine. Credeai că poate am să vin cu altcineva.

— Ca să vorbesc drept nu te așteptam nici pe d-ta, nici pe altcineva, adică socoteam să cinez singur.

— Ia vezi și eu tocmai am hotărât contrariul. Patima mea este să călătoresc noaptea.

— Și noaptea e frumoasă... cam caldă însă, nu ți se pare și dumitale? întrebă baronul, ștergându-se pe frunte și pe față cu batista.

— Baroane, ce faci? Ai pus batista în farfurie în loc s-o pui în buzunar. Bancherul se roși și se grăbi să-și îndrepte greșeala.

— E o bucată de vreme de când nu ne-am văzut domnule Danglars. Din seara aceea când am avut cinstea să-ți ofer ospitalitate în palatul meu.

— Frumos palat! Mormăi baronul. Ticăloșii ăștia de tâlhari au mania să numească palat hrubele în care se ascund.

— Ce e drept, a trebuit să suferi gluma pe care ți-a făcut-o contele de Monte-Cristo, dar nu poți tăgădui că ți-a dat o cină bună. Dar de prisos am mai vorbi de trecut, deoarece el nu se mai poate schimba. Pe viitor să ne gândim numai la prezent: doresc ca să am, în noaptea asta, patul meu în odaia dumitale.

Bietul baron simți că i se zbârli părul în cap și un fior înghețat îi trecu de-a lungul șirei spinării.

— Patul dumitale! strigă el. Patul dumitale?

— Ce vrea să zică mirarea asta, dragă domnule baron? Ori în casa dumitale nu e obicei să te culci în pat ca să dormi?

— Nu este însă obiceiul...

— Ce?

— Un lucru așa de nou... răspunse în cele din urmă baronul, lăsând să-i cadă cu o adâncă descurajare cuțitul și furculița din mână pe taler.

— Ah! Pricep. Dar totuși trebuia să te aștepți că eu voi petrece noaptea în casa dumitale.

— Nicidecum răspunse el cu un zâmbet silit.

— Ei, ei domnule Danglars, te pricep de minune.

— Dumneata?

— Pe cinstea mea, urmă Vampa; te înțeleg, și-ți voi face toate scrupulele să-ți piară. Ce zici? N-ar fi bine să ne culcăm de acum? Eu aș

avea nevoie de odihnă.

— Ah! Ucide-mă o dată pentru totdeauna! exclamă Danglars sculându-se în sus, tremurând tot. Ucide-mă, dar fii sigur că nu vei mai găsi în casă la mine o sumă egală cu cea pe care mi-ai furat-o în ruina dumitale.

— Să te ucid! Domnule baron, reluă Vampa, sculându-se și el în sus. Să ucid și pentru ce? Ce înseamnă asta? Cred că începi să bați câmpii. Nu cumva ai uitat ce ți s-a spus?

— Dar ce mi s-a spus? Ce altă idee îți trece prin cap?

— Ah, da uituc mai ești, domnule baron... Trebuie, cum zice proverbul, să-ți pun punctele pe i. Te voi ajuta așadar să-ți vii în fire. De, azi sunt bun. A venit aici un compatriot al dumitale Benedict care, după câteva cuvinte schimbate cu dumneata a avut cinstea să-ți dea un lucru de mare valoare, nu știu dacă în hârtii ori în metal sunător; dar, probabil și în unele și în altele.

— Și pe urmă? Întrebă baronul schimbând fețe, fețe.

— Pe urmă... dar ce cap ai? Omul de care-ți vorbesc, amabilul domn Benedict, ți-a vorbit despre mine... și iată-mă aici

— În sfârșit! Ce e comun între dumneata și Benedict?

— Întrebarea e hazlie, răspunse Vampa cu mare răceală. Baronul căscă ochii mari și banditul, văzându-l că tace, urmă:

— Acum... nimic.

— Atunci, ce vrei de la mine?

— Ce ne-am învoit!

— M-am învoit eu la ceva?

— Ah! Asta e prea din cale-afară. Să sfârșim o dată, domnule baron, zise Vampa, care începea să-și piardă răbdarea.

— Să sfârșim, răspunse la rândul său Danglars; nu cer nici eu altceva.

— Crezi că ai primit bani prea puțini și socoți fără îndoială că vizita mea trebuie să-ți producă mai mult. Nu mă uit la asemenea bagatele, eu n-am fost niciodată bancher, ca d-ta. Poftim punga, domnule Danglars, ia-o, dar fii deștept.

Și Vampa aruncă punga pe masă, înaintea baronului, care din ce în ce, pricepea mai puțin.

— Te asigur, urmă banditul văzând că baronul ezita, că conține îndoit de cât ai primit deja. Este punga unui bandit roman, adăugă el cu o mândrie sălbatică, golind repede punga și vărsând aurul înaintea lui Danglars.

— Să vedem, acum suntem de acord.

— Dar ce vrei de la mine?

— Un lucru foarte simplu. Ospitalitatea pe ziua de azi și pe cea de mâine.

Baronul tresări, dar deja mâinile lui pipăiau aurul banditului, și-metalul acela liniști spiritul tulburat al nobilului Danglars.

— Să mă ia dracul de-am înțeles ceva din afacerea aceasta, cugetă baronul, strângând banii. Fie cum va fi, voi presupune că am fost în astă seară la comedia franceză și că n-am asistat decât la actul al doilea, sunt în mijlocul unei intrigi fără să o cunosc deloc și fără să pot da de capătul firului. Iată-mă la ordinele dumitale, domnule Vampa, urma el cu glas tare, însoțindu-și aceste cuvinte cu un zâmbet din cele mai gingașe.

— Aștept pe ale dumitale, domnule baron, zise Vampa.

— Voi avea plăcerea să-ți cedez patul meu și mă voi culca pe canapeaua din odaia mea, pe care dorm ziua.

— Oh! Dar..., vei dormi rău.

— Nicidecum; și-apoi mă voi culca târziu. Am de scris niște scrisori unora din Franța.

— Cum vrei.

Baronul chemă pe servitori, le spuse să lumineze apartamentul și să pregătească patul. Peste câteva momente, Vampa și el ieșiră din sufragerie ca să se ducă în odaia baronului.

Vampa nu se dezbracă; se înfășură în cearșaful patului și rămase de pază spionând toate mișcările baronului care, stând la un birou mic, răscolea prin niște hârtii, foarte ocupat să scrie o scrisoare.

După ce sfârși de scris, se răsturnă pe spătarul fotoliului și începu să cugete.

— Vizita "prietenului" Vampa îmi strică toată plăcerea la care mă așteptam azi dimineată... Dar, în sfârșit, patru mii de galbeni merită o jertfă; și Eugenia, vestită de scrisoarea aceasta că o afacere mă cheamă departe de aici, își va amâna pe altă zi vizita.

Vampa, care parcă îi ghici gândul, făcu o mișcare; baronul se înfiora dar văzându-și musafirul întins liniștit în pat, își urmă adâncile lui reflecții.

— Ah! Cred că încep să pricep primul act al comediei. Autoritățile romane orbite de a tolera minunățiile domnului Vampa, au început să-l urmărească și renumitul bandit, s-a văzut nevoit să caute un adăpost. Și iată, desigur, de ce m-a onorat cu vizita lui; a venit să caute un azil la mine, ei! A

plătit binișor o noapte în casa mea... Un bandit formidabil... un bandit al cărui cap e pus la preț... zău, zău, Danglars, soarta îți este favorabilă. Apoi zâmbi cu mulțumire.

Capitolul **XXIV** Comedia se încurcă

În zori, un servitor al baronului primind de la el un ordin particular, ieșea din casă și se pregătea să treacă prin grădină, când glasul lui Luigi Vampa îl opri în loc.

— Ei, îmi poți face și mie un serviciu?

— Sunt la poruncile dumneavoastră excelență.

— Pe cât văd, ai să treci pe lângă grajd; bate tare în ușă ca să deștepți pe leneșul de vizitiu care doarme și acum și dă-i banii ăștia ca să-și poată plăti de băut prin vreo cârciumă din vecinătate.

— Negreșit.

Servitorul luă o monedă de argint și plecă. Vampa sui înapoi scara și intră în salon, unde întâlni pe baron care pornise după el să-l caute.

— Nu pot dormi târziu; aerul dimineții îmi face bine.

— Ca și mine, domnule Vampa. Când se crapă de ziuă, nu mai pot, trebuie să mă scol.

— Acest obicei nu este însă dintr-acelea ale unui milionar.

— Ei! Eu sunt un milionar fără milioane, zise baronul, oftând adânc.

În timpul acesta, servitorul bătea tare și de repetate ori în ușa grajdului și, peste cinci minute, vizitiul deșteptat din somn alergă să deschidă.

— Ce este?

— Stăpână-tău îți trimite banii ăștia, prietene; cred că pentru ca să te aperi de frigul dimineții.

Vizitiul primi moneda și zâmbi cu un aer viclean, aruncând asupra servitorului o privire bănuitoare și măsurându-l bine de sus până jos.

— Așteaptă, zise el încheindu-se la haină și luându-și pălăria. Deoarece mi-ai adus bani de băut, e drept să nu rămâi cu gura uscată; vom dejuna împreună.

— Îți mulțumesc... dar mă grăbesc.

— Astăzi! Nu te uita la stăpâni. Ei totdeauna sunt grăbiți. Dar o slugă cuminte, oricât s-ar grăbi de mult găsește puțină vreme ca să golească un pahar. Hai, hai.

— Mulțumesc, ți-am spus că este cu neputință.

— Unde dracu alergi cu atâta furie? Mă prind că ai de dus vreo scrisoare!

— Ai ghicit. Mă duc în oraș. Am un drum lung de făcut.

— Te duci pe jos?

— Da. Patru ceasuri de drum, numai de nu mi se va întâmpla...

— Ce?

— Să scurtez drumul.

— Cum?

— Întâlnind persoana căreia trebuie să-i dau scrisoarea.

— Ai făcut foarte bine să vorbești, prietene, fiindcă eu îți pot fi de mare folos.

— Ce fel?

— Plec cu trăsură în oraș și în cazul acesta, fiindcă picioarele cailor mei sunt mai bune decât ale oricăruia dintre noi, vom avea vreme să sorbim o carafă; pe urmă te vei sui la spatele trăsurii și vom călători fără oboseală.

— Mi se pare că te-ai gândit bine și-ți mulțumesc din adâncul inimii.

— Ei-, piară supărările și cel care se gândește la ele! exclamă vizitiul luându-l de braț și alergând cu el spre o cârciumă aflată puțin mai departe de drum.

În timpul acesta ceasurile treceau. La șapte, baronul Danglars era să dejuneze cu Luigi Vampa, când amândoi văzură pe fereastra sufrageriei intrând în grădină o trăsură care, ca și a lui Vampa în seara din ajun, se opri la scara cea mare.

Baronul făcu o săritură de pe scaun și Vampa își păstra fizionomia lui nepăsătoare, mărginindu-se să zică:

— Așteptai, așadar o vizită?

— Eu... oh!... Dar cine să fie?... Nu-mi pot închipui...

— Într-adevăr... e de necrezut... Eu nu mă așteptam.

— Domnișoara Eugenia Danglars și domnișoara Luiza d'Armilly, anunță servitorul deschizând ușa.

— Cum? exclamă baronul, rămânând ca trăsnet.

— Cred că domnișoara Danglars trebuie să fie fiica dumitale?

— Da... da... Ah, lucrurile se încurcă rău, mormăi bancherul în sine... Dumneata poate domnule, nu, vei voi să fii văzut și în acest caz dă-mi voie ca...

— Dimpotrivă, domnule baron; îmi voi prezenta cu toată plăcerea omagiile mele domnișoarei Danglars.

— Dar numele dumitale? Îi zise încet și tremurând fostul bancher, numele dumitale este așa de cunoscut că... îmi vine o idee; ia deocamdată un nume fals...

Vampa zâmbi și răspunse:

— Mă învoiesc, domnule baron; alege-mi dumneata unul pe care-l vei crede de cuviință.

— Numele unei familii ilustre, de pildă.

— Fie, răspunse Vampa, a cărui figura se acoperi repede de un nor.

— Și, atunci toate vor merge bine, urmă baronul, pregătindu-se ca să iasă și făcând un semn lui Vampa care rămase pe scaun.

Domnișoara Danglars și prietena ei stăteau în salonul cu picturile examinând cu o privire curioasă mobilele antice.

— Dragă prietenă, zise Eugenia îți proorocesc că vom petrece o zi plăcută și vei vedea că n-am să fiu un prooroc mincinos. Cunosk pe tată-meu! E un om bun, la urma urmei și ne va face să râdem cu ideile lui noi. Simt că șederea aceasta la țară îmi va face bine și de aceea m-am grăbit să vin.

Tocmai atunci baronul intră în salon.

Fizionomia lui Danglars, deși el se prezenta cu demonstrații de cea mai mare bucurie, avea ceva zăpăcit și sperios care nu scăpă din vedere Luizei d'Armilly.

Eugenia alergă să sărute mâna tatălui ei și Luiza îi făcu un salut foarte gingaș.

— Vezi, tată, îi zise Eugenia, Vezi cu ce grabă îți înapoiez vizita; să nu crezi însă, că exactitatea aceasta provine de-acolo că mă tem să nu-ți rămân datoare cumva.

Tată-său era să răspundă; dar, făcând gestul cuiva care-și schimbă ideea, zise:

— N-ai primit azi o scrisoare de la mine?

— O scrisoare? Nu.

— Eu am scris și trimis una. Se vede că servitorul nu v-a întâlnit pe drum.

— Și ce-mi spuneai în acea scrisoare?

— Oh! Nimic, nimic! Acum nu ne mai poate interesa; era un simplu sfat...

— Voi primi totdeauna sfaturile duminale și sunt gata să mă conformez lor...

— Scumpa mea fiică! exclamă baronul Danglars, strângând-o în brațe. Ah! Domnișoară d'Armilly! Ah! Ce ziceți de mica mea proprietate? Am cumpărat-o cum vedeți în rea stare, dar antichitatea asta-mi inspiră un respect așa de adânc că m-am hotărât să nu o aduc în conformitate cu gustul modern.

— Și vei face foarte bine! Eu țin foarte mult la aceste moaște ale veacurilor trecute, răspunse domnișoara d'Armilly; cred că Eugenia este de părerea mea.

— Îmi pare foarte bine, zise baronul foarte îngrijat și uitându-se pe furiș în lungul coridorului care ducea în sufragerie și în care se vedea figura sinistră a lui Vampa stând la masă, de care își rezema brațul, ținându-și fața între mâini.

Danglars făcu o efortare, și, luând de mâini pe Eugenia, urmă:

— Fiica mea, nu e o vizită de ceremonie... Nu-l vei întâlni în salon... așa fără multă etichetă..., dejunul e gata și voi avea cinstea să ți-l prezint...

— Nu înțeleg bine, tată, zise Eugenia, observând confuzia care o făcea tatăl ei între dejun și vizită și neputând ghici pe cine avea să-i prezinte.

— Ai vorbit de o vizită care nu e de ceremonie... domnule baron, zise Luiza și noi pricepem bine că a noastră nu trebuie să fie astfel.

— Ce zici, Luizo? Tata nu putea să facă aluzie la vizita noastră... Ceremonii cu noi! Numai presupunerea ar fi injurioasă! M-aș supăra cu adevărat. De cine vorbești, tată?

— Ce, încă nu am spus... că aveam... un musafir?

— Și cine e?

— Ah! E un coborâtor dintr-o familie de prinți, răspunse Danglars asudând tare... Este un Romanelli-Spada.

Puterile baronului erau sleite și când el rosti aceste cuvinte rămase zdrobit.

— Nu-l cunosc, zise Luiza.

Baronul plecă capul și, luând pe Eugenia de mână, porni spre sufragerie; Luiza, poftită de baron, merse înainte.

Ajungând în capul coridorului, văzură pe Vampa sculându-se în sus și, cu o nepăsare stoică, părând a aștepta să fie prezentat domnișoarei Danglars.

— Fiica mea, domnișoara d'Armilly am onoarea să vă prezint pe domnul Romanelli Spada.

Eugenia ridică ochii asupra lui Vampa și pe dată tresări, rezemându-se brusc de brațul baronului care observă tulburarea fiicei sale.

— Ah! Murmură el foarte îngrijorat. Afacerea se încurcă. Se vede că se cunosc!

Eugenia văzând repede greaua poziție în care se află, își rechemă toată prezența de spirit și salută pe pretinsul Spada cu un zâmbet plin de dulceață.

Fiica lui Danglars nu petrecuse încă o dimineață așa de plăcută.

Stând lângă tată-său, i se părea că el a pierdut fosta-i asprime dobândită prin neconținută lui prezență în mijlocul cifrelor și a socotelilor. Era aproape de prietena sinceră și credincioasă, pentru care avea o iubire foarte pasionată și în fața ei sta omul care-i insufla o dragoste adâncă, o dragoste cum numai o dată se simte în viață, dacă se simte.

Ceasurele, nedespărțite surori care neconținut se scurg pe pământ, încete, dacă duc cu dănsese suferințe și dureri, repezi, dacă sunt întovărășite de plăcere și de veselie, zburau repede ca gândul și Eugenia vedea cu părere de rău dispărând acea dimineață, acea zi care fusese cea mai frumoasă din viața ei. Ah!

Capitolul **XXV** Răpirea

Fără ca Eugenia să-i fi spus un singur cuvânt asupra musafirului baronului, Luiza recunoscă îndată că el era omul care insuflase prietenei sale o dragoste violentă. Luiza zâmbea prietenei sale, când, în timpul zilei, Eugenia o îmbrățișa strâns și-și ascundea la sânul ei fruntea aprinsă: în acele zâmbete dulci, în acele priviri prietenoase pe care și le adresau una alteia era mai multă expresie, mai mult adevăr decât și-ar fi putut spune.

Vampa stătu neconținut mut și melancolic. Pe fruntea lui vinovată se vedea pecetea simțămintelor brutale care-l dominau. Privirea lui impură se aținea cu lăcomie pe comorile sânelui Eugeniei și aceasta se înflăcăra și mai mult. Eugenia simțea că el o stăpânea, că nu putea să reziste, că nu-și putea nici măcar ascunde tulburarea. Vulturul își fermecase prada. Vampa observă cu îngâmfare puterea care o avea asupra Eugeniei.

— Oh! Ea mă iubește, mă iubește exclamă el în delir, văzându-se singur în grădină. Nu poate nici să se ascundă. Mândria ei de femeie, mândria ei de artistă, totul se pleacă sub povara privirii cu care o farmec, cu care o mănânc din ochi.

Vampa încrucișa brațele și rămase multă vreme gânditor. Fruntea lui încruntată dovedea parcă cugete de crimă; privirea lui tulburată și nesigură manifesta dorința brutală care-i ardea sângele.

Soarele aruncă pe acea verdeață de toamnă cele din urmă raze palide ale lui și acele raze parcă dau un melancolic adio pământului până în ziua următoare.

Danglars, văzând că se îndeplinea proorocirea lui Benedict, începu să cugete matur la cele ce se petreceau, să mediteze la acea comedie, al cărei mister nu putea deloc să-l priceapă; după prânz nu mai văzuse pe bandit și lipsa aceea-l punea într-o mare grijă, grijă care crescuse așa de mult, încât el hotărî să-l caute.

Își luă deci voie să se depărteze un moment, sub pretext că trebuia să îngrijească de pregătirea odăilor, în care Eugenia și Luiza trebuiau să petreacă noaptea. Ieși din salon și călăuzit de o teamă nedeșlăuită, de un instinct oarecum firesc, se grăbi să se urce în odaia sa spre a vizita scrinul.

Eugenia, văzându-se singură cu Luiza, îi dădu brațul și coborî cu dânsa în grădină, pornind să se plimbe pe aleile ei.

Un gând nedeșlăuit, ca și teama baronului, călăuzi pe Eugenia pe acele poteci singuratică și întunecoasă. Frunzele uscate care acopereau pământul sub picioarele lor, pe când altele, mișcate de vânt, le cădeau din copaci pe frunte parcă ar fi vrut să le dea o înștiințare misterioasă.

Lacrimi involuntare tremurau pe genele Eugeniei și se uscau căzând pe obraji ei înfocați. Luiza nu îndrăznea să-și scoată prietena din acea meditație; mergea lângă dânsa, abia răspunzând cu un zâmbet suav la privirile duioase și rugătoare pe care i le arunca din când în când Eugenia.

Deodată, la cotitura unei alei, Luiza tresări, observând la o oarecare distanță figura tristă a lui Vampa, ai cărui ochi înfocați străluceau în umbra care începea să se întindă în acea parte a grădinii.

Eugenia îl văzuse și dânsa.

Fu un moment de nehotărâre și de tăcere.

A se întoarce ar fi fost a-și mărturisi înfrângerea unui bărbat, ale cărui purtări, al cărui nume dovedeau un perfect gentilom. Deci Luiza merse înainte cu Eugenia și Vampa înainta ca să le vorbească.

— În grădina aceasta se respiră un aer admirabil; și nu cred că am avut rea idee de a veni aici, deoarece ideea aceasta ați avut-o și dumneavoastră, domnișoarelor.

— Așa e, răspunse Luiza. Totuși seara devine cam răcoroasă și nopțile de toamnă fac să se dorească mai mult atmosfera caldută a unui salon decât aerul unei grădini.

Eugenia îi aruncă o privire rugătoare.

— Voi avea plăcerea să vă însoțesc, zise Vampa. Eugenia ar fi preferat aerul răcoros și răcoritor al grădinii, atmosferei căldute a salonului, dar nu avu putere să rostească nici un cuvânt și se lăsă dusă de prietena ei.

Vampa merse pe lângă dânsa.

Ajungând la scară, el lăsă pe Luiza să se suie și când Eugenia se pregătea încet s-o urmeze, îi zise cu un glas care tremura și părea că-i iese din inimă:

— Dați-mi voie, domnișoară, să vă spun adio.

Eugenia se opri și se întoarse.

— Plecați?

— Da și poate pentru totdeauna.

— Ce ziceți?

— Italia mă ucide!

— Și ce căutați afară din Italia?

— Puterea de-a uita, de se poate, simțământul adânc, excesiv care mă stăpânește. În Italia văd că mi-ar fi cu neputință.

— Și ce motive aveți de-a uita acest simțământ?

— Ah! zise Vampa cu un zâmbet amar. Când cineva suferă și iubește cum iubesc eu, nu sunt decât două extremități pe toată scara senzațiilor noastre: ori răsplătirea acestei dragoste și acestei suferințe, sau o desăvârșită uitare.

— Și crezi că nu trebuie să urmezi decât cea din urmă extremitate?

— Mă întrebați?

— Ar fi cineva în stare să vă schimbe hotărârea?

— Negreșit! Și ar fi de ajuns pentru aceasta un singur cuvânt!

— Acea persoană ar fi foarte fericită! Murmură Eugenia.

— Oh! Tot ce vă pot asigura e că, acea persoană n-ar putea calcula fericirea pe care eu aș simți-o auzind o singură vorbă așa de puternică, așa de suavă încât să-mi poată schimba disperata mea hotărâre. Oh! Gândiți-vă dacă omul care, după ce a trecut pragul morții, însoțit de mii de chinuri, ar reveni, chiar dacă moartea nu ar fi o nimicire totală a sufletului și a corpului, într-o viață plină de nespuse delicii, care-ar fi senzația încercată de dânsul? Ah! Și-ar putea oare cineva face idee de așa ceva?

— Luați seama, domnule, că treceți peste marginile verosimilului! O dragoste adâncă așa cum oamenii simt de obicei, e lesne crezută; dar cine poate crede într-o dragoste exprimată în idile de o imaginație exaltată?

— Aveți dreptate; nimeni nu crede și e o nebunie a o expune batjocorii. Și dv. semănați cu toți ceilalți: râdeți de simțământul pe care n-am avut curajul să vi-l ascund.

— Dar cum vreți să cred într-însul? Ce dovezi îmi dați?

— Ați vrea poate una dintr-acele dovezi calculate și studiate, în care adevărata patimă n-are nici un rol? Ah! Eu vreau cu orice preț să plec.

Vampa făcu un pas. Eugenia îl opri.

— Ce vreți cu mine? O întrebă Vampa cu aer crunt.

— Ah! Iertați-mă, așa e. Ce vă poate opri lângă cineva care vă e indiferent?

— Domnișoară! strigă Vampa, nu vă îndoiiți de simțământul pe care vi l-am mărturisit, pentru că ați râde astfel de opera cea mai perfectă a creației. Vă iubesc și toată ambiția mea stă în posedarea acestei mâini așa de gentile, pentru că de ea atârnă fericirea sau nenorocirea mea.

Vampa puse o sărutare înfocată pe mâna Eugeniei.

Ea făcu o efortare ușoară ca să și-o tragă înapoi.

— Nebun ce sunt! Geniul dumneavoastră, mândru și suveran nu vrea să cedeze la mărturisirea unei dragoste sincere și adâncă, pe care o socotiți un simplu capriciu! Oh! Adio pentru totdeauna, Eugenio! Adio pentru totdeauna... Cel puțin vă voi fi văzut o dată. Voi fi respirat o zi același aer cu dv... O zi, o zi voi fi fost fericit... Acum vine nenorocirea!

Vampa o lăsă de mână și porni spre poarta grădinii. Eugenia, împinsă de un impuls misterios, îl urmă..

— Nu, nu! Nu veți pleca astfel! Nu veți pleca fără ca eu să știu cel puțin ziua când vă veți întoarce!

— Câte iluzii m-au îmbătat astăzi! Urmă Vampa, oprindu-se iarăși și luând din nou de mână pe Eugenia, care nu opuse nici o rezistență. Iluzii! Iluzii! Și ce-mi folosesc acum când mă izbește nenorocirea? Eugenio! Eugenio! Vă veți gândi într-o zi la omul care v-a iubit cum se iubește o singură dată în viață?

Vampa deschise repede poarta și făcu doi pași afară din grădină. Eugenia nu-și trăgea mâna înapoi și sta lângă dânsul, tremurând, gâfâind, sleită de puteri, zdrobită de un simțământ puternic care, crescând tot mai mult, îi ardea sângele și-i da friguri și delir.

Vampa se uita împrejur ca cineva obișnuit să vadă în întuneric și zări la o mică depărtare o formă în care recunoscuseră trăsura sa.

— Ei bine, domnișoară, zise el, vedeți, suntem afară din grădină; întoarceți-vă și poarta aceasta ne va despărți pentru totdeauna. Măine poate nici nu vă veți aduce aminte de mine. Întoarceți-vă înapoi.

— Ah! Te iubesc! Te iubesc! Și nu mă vei părăsi!

— Nu, zise Vampa luând-o în puternicele lui brațe și alergând înspre trăsura.

Eugenia scoase un țipăt ascuțit în care era o expresie și un neînțeles amestec de spaimă, de mirare și de plăcere.

Pe când se petrecea scena aceasta, baronul Danglars, sfârșind a-și cerceta scrinul și asigurându-se că era bine închis, se întoarse în salon, unde servitorul adusese lumânări aprinse și văzând singură pe domnișoara d'Armilly, căută din ochi pe Eugenia.

— Eugenia se plimba adineauri aproape de vestibul. Totuși se înnoptează și am s-o rog să vină în casă.

— Te însoțesc, domnișoară zise baronul.

Luiza coborî repede scara, unde presupunea să găsească pe Eugenia, ascultând cuvintele de dragoste ale prințului Spada, dar rămase uimită nevăzându-l.

— Unde e Eugenia! întrebă baronul foarte îngrijorat, coborând scara.

— Poate se plimbă pe calea ce duce la fântână.

— Eugenio! strigă baronul, dar nu-i răspunse nimeni. Luiza și Danglars înaintară pe alea din fața scării; deja erau aproape de poarta grădinii, când țipătul ascuțit al Eugeniei ajunse la auzul lor.

— Doamne! Ce s-a întâmplat? Strigă Luiza alergând la poartă.

Baronul rămase nemișcat, împietrit.

— Dumnezeule! Dumnezeule! Aleargă domnule Danglars, aleargă... s-a întâmplat vreo nenorocire... am recunoscut glasul prietenei mele.

Baronul scos din letargie de strigătele Luizei, deschise poarta și făcu un pas, dar se opri și sări înapoi ca să nu fie stâlcit în picioare de doi cai viguroși care târau repede o trăsură.

— Ah! Domnule baron, zise Luiza zăpăcită de spaimă, apropiindu-se de el, Eugenia nu se arată... și trăsura aceea, Ah! Doamne, dumnezeule! Ai milă de ea...

— Domnișoară d'Armilly, zise baronul, mărturisește sincer ce s-a întâmplat.

— Eu!

— Da, d-ta; Eugenia era în grădină... și nu era numai să se bucure de răcoarea nopții.

— Ce zici!...

— Zic., te întreb dacă Eugenia era singură?

— Am lăsat-o cu prințul Spada!

— Mișelul! Sceleratul! strigă baronul.

— Dumnezeule! strigă Luiza, rezemându-se de brațul baronului ca să nu cadă.

— Domnișoară: de câteva zile s-a început în casa mea o comedie, o comedie teribilă... Și iată-i sfârșitul!

— Care?

— O răpire! O răpire!

— Iubita mea Eugenia! strigă Luiza căzând în genunchi. Baronul își încrucișa brațele pe piept și se uită cu furie și spaimă înspre drum, pe care se auzea hurea grăbită al "trăsurii banditului roman.

Se bătu cu mânăie peste frunte, murmurând:

— Ah! De mi-aș fi putut închipui!...

Capitolul **XXVI** Campi Lugentes

Era noapte încă, atunci când trăsura lui Vampa, intrând în via Appia, se opri în fața cercului lui Caracalla.

Vampa, dominat numai de simțământul dragostei, nu observase că nici o santinelă nu-i ceruse cuvântul de ordine, de când trăsura lor rătăcea printre funebrele monumentale ale viei Appia. Luă în brațele sale robuste corpul gingaș al Eugeniei și coborî încet cu dulcea sa povară în întuneric, până la intrarea catacombelor.

Acolo, Vampa se opri ca să se odihnească. Nici un glas omenesc nu ajungea la urechile lui: în jurul lui zburau liliicii, ale căror aripi se izbeau des de obrajii lui arși de friguri: nici o lumină nu? L călăuzea; totuși, el merse cu pașii siguri până în hruba spațioasă unde erau resturile vechiului chenotaf, care cu o zi mai înainte servise de masă bandiților; Vampa cunoștea direcția acelui chenotaf, înainta spre dânsul, puse pe el trupul Eugeniei și de buzele înghețate ale victimei sale își lipi buzele lui arse de voluptate.

Iată, grozăvia scenei aceleia întunecoase a crimei se înfățișa imaginației criminalului, îndată ce-și satură setea infernală asupra victimei sale care gemea. Un țipăt lung, răgușit și lugubru ca al unei fiare îi ieși din piept. Aruncă împrejur o privire înflăcărată, plină de spaimă, observând umbra și tăcerea care-l înconjurau.

Nici unul din faimoșii bandiți nu veneau să lumineze cu o torță acel tablou de silnicire, sau să ceară în numele tovarășilor partea ce trebuia să le vină dintr-acea crimă.

— Nu! Urla Vampa. Nu, nimeni, n-o va atinge; femeia aceasta este a mea și nu va fi a altuia decât a mea; vai de cel care va voi s-o atingă!

Și cu una din mâinile lui fierbinți strângea mâinile înghețate ale Eugeniei, pe când cu cealaltă dezmierda amenințător mânerul unui pistol prins la brâu.

— Rocca Priori! strigă el. Ecoul boitelor îi răspunse singur.

— Rocca Priori! strigă el și mai tare. Dormiți așa de adânc că glasul căpeteniei voastre nu vă poate deștepta? Ticăloșilor, pe care somnul vă

biruiește așa încât uitați paza necesară singurului nostru adăpost! Deșteptați-vă odată!

Vampa scoase pistolul de la brâu și trase două focuri, a căror lumină instantanee se răsfrânse pe figura Eugeniei, întinsă pe fatala masă neagră.

Împușcăturile se stinseră încet, încet.

Vampa întinse urechea ca să asculte murmurul lung ce urmă ecoului, când el repetă sunetul armei de foc.

Banditul, văzându-se singur, începu să tremure. Mâna lui înghețată și agitată strângea cu putere pistolul descărcat. Se vedea dezarmat.

Simțământul unei spaime nedeslușite îl cuprinse, o sudoare rece îi acoperi fruntea, îi era frică. Tot trupul lui Vampa tremura, un frig de moarte îi îngheța sângele în vine.

— Peppino, murmură el,. Să mă fi trădat?

Să fiu eu victima unei curse? Nu, nu, e cu neputință... Peppino va fi ieșit cu oamenii la lucru și crezând că nu mă voi întoarce așa de repede... Dar catacombele sunt pustii... El n-ar fi trebuit să plece, fără să lase aici două santinele; am de mult ca-pul pus la preț și deși am multe persoane care țin la siguranța mea, am și mulți vrăjmași.

Poliția nu știe intrarea misterioasă a acestor catacombe și nici n-o caută, pentru că de multe ori copoii ei au rămas în fundul circuitului Caracalla și pe via Appia, ale cărei monumente serveau de ascunzătoare oamenilor mei. Să așteptăm, așadar. Peppino se va întoarce!

Și se așeză lângă Eugenia, amăgit încă de o rază de speranță, precum se întâmplă tuturor oamenilor slabi care nu vor să se convingă de puterea acestor cuvinte: Totul s-a sfârșit!

Ceasurile trecură încet și banditul tot aștepta întoarcerea lui Peppino.

Încet, încet, el pierdu orice speranță. Orice iluzie.

El observă pentru prima dată adâncă letargie în care era cufundată Eugenia; corpul ei care zăcea pe masa unde se expuneau odată morții, pe acea masă pe care bandiții lui și el o profanaseră de atâtea ori cu orgiile lor, îl făcu să se îngrozească. Ridică brațul spre chenotaf parcă ar fi vrut să deștepte pe Eugenia, dar brațul lui nu atinse corpul victimei și un zâmbet amar i se ivi pe buze.

— S-o trezesc? zise el și de ce? La ce ar folosi? Țipetele, tânguiriile ei, s-ar ridica deodată sub boitele acestea întunecoase! Dar dacă somnul ei ar fi

al morții? Nu... nu; simt că trăiește... inima îi bate... ea doarme... sleită de teroare și de plăcere? Doarme. Mâine se va deștepta!

Și tăcu.

Peste câteva momente, reluă cu mai mare neliniște:

— Dar noaptea asta are să fie eternă? Voi fi eu nevoit să stau totdeauna în întuneric și îngrijat? Nu cumva capriciul unei puteri infernale îmi dă ca eternă tovarășă pe această femeie care doarme parcă ar fi moartă?

— Oh! Mai bine să vină moartea, dar totodată să vină și lumina, întunericul mă înăbușă, îmi îngheață sângele în vine!

Boitele acestea nu mai sunt acum decât ceea ce au fost odinioară... un mormânt; și în zidurile acestea scheletele își dorm, somnul lor veșnic! Oh! De câte ori am tulburat cu orgiile și cu crimele mele augusta odihnă a morților... Și acum, iarăși o tulbur cu cea din urmă crimă a mea.

Oh! Cea din urmă! Se grăbi el să repete și rămase parcă înmărmurit de ce zisese; și pentru ce cea din urmă? Este deja multă vreme de când doresc să azvârl departe de mine fierul ucigaș, care până acum mi-a înarmat mâna. Curaj!

Și aruncă departe de dânsul pistolul descărcat pe care mașinal îl puse iarăși la brâu.

— Departe de mine, armă ucigașă și fatală. Acum, Eugenio, te vei deștepta spre a mă duce la adevărata fericire!

Dar vai! Va putea cineva repeta fără groază și fără furie numele banditului care a furat, ucis, violat atâta vreme bătrâni, copii și femei spre a-și satisface lăcomia și brutală lui senzualitate?

Nu; blestemul mă va urmări pretutindeni: sunt osândit în ochii oamenilor ca și înaintea lui Dumnezeu. Aștept, vai! Și nădăjduiesc, ca femeia aceasta să se deștepte, ca buzele ei să vorbească, ca ochii ei să vadă, fără să cuget că primul ei strigăt prima ei privire vor fi de blestem... Eugenio, iartă-mă, iartă-mă!

Vampa căzu în genunchi la picioarele chenotafului și-și ascunse fața în mâini.

Peste câteva momente o licărire de lumină roșcată care apăru, îl surprinse.

Se sculă, răsuflând cu putere ca și cum ar fi dobândit o viață nouă și strigă:

— Peppino!

Nimeni nu-i răspunse. Lumina înainta.

— Peppino! Aceiași tăcere.

Atunci se înfiora. Singur, dezarmat, nu se putea apăra, îi veni ideea să se ascundă; cunoștea bine catacombele și era să se refugieze într-una din ascunzătorile cele mai adânci, când un om, arătându-se fără veste la intrarea hrubei, îl opri cu aceste cuvinte:

— În zadar, te-am văzut!

Flacăra torței ce acela avea în mână ilumina hruba. Necunoscutul făcu vreo câțiva pași înainte; în mâna lui dreaptă lucea țeava unui pistol.

— Benedict! Murmură Vampa, dându-se înapoi speriat.

— Taci, Vampa, ori te ucid! zise el, ținând pistolul și ridicând torța deasupra capului ca să vadă mai bine pe bandit.

— Nu cumva morții ies din somnul veșnic ca să mă chinuiască! Cugetă Vampa.

— Ți-ai satisfăcut blestemata ta patimă. Vin să iau partea ce mi se cuvine, zise Benedict.

— Peppino m-a trădat! Murmură Vampa. Și-apoi adăugă

— Ah! Pentru asta vii? Nu pierzi timpul, Benedict... Am făcut răpirea... Prețul răscumpărării libertății... este un lucru la care ne putem gândi și mai târziu...

— Ca toate astea mie, îmi trebuiesc bani chiar azi.

— Este cu puțință?

— Nu pe cât crezi tu.

— Ce fel?

— Vreau, cer bani chiar acum.

— Ce-mi pasă de ce vrei tu?

— Îți pasă însă de viață, prietene Vampa... Eu am obiceiul să fac așa ca faptele să urmeze cuvintelor... și sunt înarmat, vezi?

— Dar eu?

— Nu ești.

— M-ai spionat! Murmură Vampa furios, arătându-se totuși foarte liniștit deși își aducea aminte tocmai în momentul acela de teribilă înștiințare pe care i-o dăduse Pastrini din partea casei Thompson și French.

— Dacă sunt dezarmat, ce fac oare? Am eu nevoie de arme împotriva ta, când la cel mai mic strigăt vor alerга douăzeci de oameni gata să-mi execute ordinele?

Benedict dădu din cap cu dispreț și se mărgini să răspundă:

— Încearcă!

Vampa tremură fără voie, dar, redobândindu-și curajul strigă cu îndrăzneală:

— Nenorocitul! Benedict râse în hohot.

— Mai curând, tu ești nenorocit. Tu care te-ai lăsat a fi biruit de o patimă brutală, uitându-te fără să vezi și văzând fără să înțelegi. Vampa, nu știi tu că eu am aflat tot? Ești dezarmat și singur neavând alți tovarăși decât pe victima desfrânării tale. Din momentul când ai intrat în groapă, am așteptat ocazia de a mă prezenta ca un bun gropar spre a-ți lua lințoliul: am auzit detunarea pistolului tău și atunci m-am coborât, pentru că balaurul nu mai avea dinți și deci nu mă va mai putea mușca. Poate că mai ai un pumnal dar eu am în țevile pistolului, două gloanțe bune care te vor culca mort. Prietene, prietene, prietene Vampa, cruță-mă de osteneala de-a te despuia cu mâinile mele; cu alte cuvinte, cruță-ți restul vieții pe care-l mai ai în piept. Știu bine că ai luat toți banii care se aflau în casa bandei și tocmai de aceea ți-i cer. Vampa, chimirul, ori ești mort!.

— Trădătorule!

— Știi mai bine decât mine ce afacere este asta!... Nu fac cu tine nici mai mult nici mai puțin decât ceea ce de mai multe ori ai făcut tu cu alții... Fur... ei, domnule Vampa, nu mai pierde atâta vreme... Punga sau viața!

— Dar n-am bani.

— Vampa! Vampa!

— Ascultă-mă zise Vampa uitându-se disperat jur-împrejur. Tu ești francezul care ai făgăduit capul meu poliției romane. Vezi că și eu știu tot?

— Nu face nimic.

— Benedicte, tu vrei să mă jefuiești și să mă vinzi: unde e buna ta credință? Din ce școală nouă de criminal faci parte? De unde ai ieșit? Demon neloial și perfid, așa de întreprinzător și așa de hotărât? Oh! Adu-ți aminte că eu... eu am jefuit mulți călători... am și ucis pe unii... am săvârșit într-adevăr multe crime, dar încă n-am vândut niciodată capul cuiva!...

— Ce va să zică predica asta? Vampa, sunt foarte mirat, pentru că, în cele din urmă, cine ți-a spus că eu te-am vândut eu nu-s negustor de capete. Hai, supune-te soartei, pentru că tu singur ți-ai pregătit situația în care te afli, transportat de patima ta, ai ajuns în locul zis "Campi Lugentes" de care vorbesc poveștile; lasă să-ți curgă lacrimile pe acest câmp, suferă pentru că

ți s-a întâmplat și ție, cum mi s-a întâmplat și mie. Vei rămâne sărac... atât mai bine pentru sufletul tău: vei merge din casă în casă, din om în om, cerând smerit de pomană... Vampa, dă-mi banii!

Vampa făcu un gest de furie, parcă ar fi vrut să sară asupra dușmanului său, dar francezul ridică repede pistolul în pieptul banditului, care, palid și tremurând, fu nevoit să asculte cu capul în jos tot ce-i spunea fiul lui Villefort:

— Eu fur hoțului și aceasta îmi va dobândi mai mulți ani de iertare decât nu mai am de trăit: Tu îți vei ispăși păcatele și vei dobândi iertare. Apoi, Vampa, să lăsăm palavrele. Dă banii sau viața... Știi puterea frazei acesteia... Ești maestru în artă!

— Dar cine mă asigură că după ce-mi vei lua banii, nu mă vei ucide?

— De aș fi avut această bună intenție aș fi împlinit-o deja, ceea ce voi face de vei tot zăbovi.

— Hai, apropie-te.

— Pune banii pe marmura aceea, lângă victima ta și depărtează-te. Ah! Eugenio! Urmă Benedict cu fruntea încruntată; și tu ai încercat nenorocirea! Tu care ai fugit de sub ocrotirea mamei tale, tu care ai plecat singură în lume! Ce-ai făcut oare disprețuind acele dezmierdări iubitoare, acea severă protecție de care atâtea altele ar fi fost așa de mulțumite!... Eugenio, dacă somnul tău nu e al morții... suferă pentru că ai meritat!

Vampa puse chimirul pe marmură, făcu apoi câțiva pași înapoi. Benedict numără banii și-i luă.

Deși banditul roman observa cu luare aminte orice mișcare a lui Benedict, ca să-l atace fără de veste, acesta procedă în așa chip că pistolul fu totdeauna îndreptat spre Vampa.

După ce luă banii, francezul se retrase până la intrarea catacombelor, luând torța cu el și lăsând pe bandit iarăși în întuneric și dominat de chinuri noi.

Vampa căzu lângă chenotaf smulgându-și părul.

Fiul lui Villefort ajunse în fundul boitei și, trecând prin gura făcută în stâncă, întâlni un grup de vreo doisprezece oameni înarmați. Puțin mai departe se vedea un pichet de cavalerie.

— Domnule, zise Benedict unuia dintre ei, banditul este singur.

— L-ați văzut?

— Da.

Se retraseră apoi într-un colț unde își urmară convorbirea.

— Domnule, urmă francezul, am făcut Romei o mare slujbă: cred însă că nu mă veți lăsa să plec fără a-mi da de însoțitor pe vreun om al dumneavoastră, deși poliția n-are de ce mă bănuie. Eu am primit deja răsplata pentru capul hoților și-mi este de ajuns.

— Ce vreți să ziceți?

— Luați un sfert din suma aceasta și spuneți că am fugit prin vreo trecătoare secretă a catacombelor.

— Ah! Frica dumneavoastră poate să fie întemeiată... în sfârșit, doriți să n-aveți afaceri cu poliția și nimeni nu poate ști mai bine decât dumneavoastră în ce stare vă e conștiința. Dați-mi deci un sfert din suma primită, nu ca să calc ordinele primite ci ca să vă las să plecați. Trebuie să știți că ordinele erau să vă las în libertate îndată ce Vampa ar fi fost prins.

Benedict făcu o mișcare de uimire și trecu un fișic de bani agentului de poliție.

— Sunt bani?

— Numărați.

— Prea bine. Acum așteptați un moment până când oamenii mei vor fi pus mâna pe Vampa; pe urmă veți pleca oricând.

Căpetenia se îndreaptă spre grupul de agenți și strigă:

— Aprindeți torțele și coborâți-vă; ei, camarazi, la lucru! Torțele luciră pe dată și pichetul de cavalerie se apropie repede de catacombe: spadele ieșiră din teacă și sergenții de poliție se coborâră după Vampa.

Un țipăt disperat, un țipăt frenetic, nebunesc și furios, răsună peste câteva minute înăuntrul catacombelor.

— Ascultați; ați auzit?

Este strigătul leului care cade spre a nu se mai ridica. Este faimosul Luigi Vampa, căzut în puterea justiției romane.

— Acum plecați, sunteți liber.

Fiul lui Willefort dispăru printre ruine.

Capitolul **XXVII** Perfecțiunea dreptății lui Dumnezeu

Vampa, banditul care terorizase atâta timp împrejurimile Romei, era prizonier în cele din urmă și în curând avea să-și ia răsplata datorată multelor lui crime.

Nici un glas nu era să se ridice în Roma ca să-l apere și omul, surd totdeauna la rugămințile victimelor sale, nepăsător la agonia nenorociților căzuți în mâna lui, vedea cu groază ridicându-se înaintea-i teribilul instrument de supliciu, fără să observe printre curioși, unul singur pe a cărui fizionomie să se vadă semnele compătimirii. Nepăsarea, neîndurerarea pe care el o arătase față cu victimele sale, acum o întâmpina în tot ce vedea, în tot ce auzea, ca și cum providența ar fi vrut să-l facă să simtă și să priceapă ce dureros e momentul cel din urmă al vieții, neconfortat de adevărata prietenie ori de balsamul consolator al religiei adevărate.

Pe dată ce agenții de poliție pătrunseră în catacombele sfântului Sebastian, Vampa scoase acel țipăt sălbatic, la care Benedict răspunse cu un hohot de râs îndrăcit; Vampa ar fi vrut să se apere, dar recunoscă pe dată neputința de a face față singur și fără arme la opt oameni înarmați și hotărâți. Se supuse deci, fu arestat, pus în lanțuri și dus de acolo.

Vampa pricepu soarta care-l aștepta. Eșafodul și gâdele cu mâna lungă de fier i se arătară înaintea ochilor și el îi închidea mașinal, neconținut vederea în piața del Popolo unde se ridica fatalul instrument de supliciu.

Nimic nu putea să-l scape. Prieteni? N-avea. Aur? I se furase. Alergă cu mintea la Eugenia și un zâmbet amar îi rătăci pe buze și privirea lui pierdută, ca și cum el ar fi fost adâncit într-un neexplicabil și chinuitor vis, păru că blestema ceasul în care văzuse pe acea femeie.

Pe când banditul era dus la Roma în mijlocul escortei de cavalerie, fiul lui Villefort, înfășurat într-o manta largă, se coborâse de pe cal la poarta vilei baronului Danglars.

Începea să se crape de ziuă.

— Spune domnului baron Danglars că vin să-i comunic lucruri de cea mai mare însemnătate. Nădăjduiesc că nu mă vei face să aștept afară, zise el servitorului venit la poartă.

— Iertați-mă domnule, dar am ordinul de a nu deschide decât persoanelor cunoscute; cred apoi că excelența sa nu va voi să primească pe

nimeni în momentul acesta; aşadar n-aţi face rău să-mi spuneţi numele dumneavoastră

— Chiar de mi-aş spune numele tot n-ar servi la nimic; totuşi, spune excelenţei sale că sunt agent de poliţie şi că doresc să capăt ceva desluşiri cu privire la un fapt întâmplat astă-noapte unei persoane care trebuie să-l intereseze în cel mai mare grad.

Servitorul se retrase şi Benedict rămase aşteptând.

Luiza d'Armilly nu putuse închide ochii; tremurând la cel mai mic zgomot şi crezând că aude neconţinut ţipetele sărmanei sale prietene, aduse de vântul acelei nopţi fatale. Se trânti pe sofa şi deodată, sări în picioare auzind sunetul clopoţelului de la poartă. Mii de idei extravagante îi trecură prin cap; glasul îi pieri de pe buze, răsuflarea i se opri, ca şi cum aerul n-ar mai fi putut pătrunde în plămâni.

Baronul Danglars, cu toate că era adânc mâhnit de răpirea fiicei sale, nu putu să se împotrivească poverii cu care noaptea apăsa pleoapele, silindu-le ca să se închidă.

Danglars, trântindu-se pe pat îmbrăcat, dormea de câteva ceasuri şi somnul îi era tulburat şi dureros.

Luiza d'Armilly află deci ea mai întâi cine era necunoscutul care se prezenta aşa devreme.

Auzind că era un agent de poliţie, Luiza avu o presimţire bună; speră că ţipetele prietenei sale, atrăseseră atenţia cuiva pe drum, că trăsura pretinsului Spada fusese oprită de poliţie, care veghea în locurile unde mai lesne se fac asemenea acte de violenţă.

Alergă ea însăşi în apartamentul baronului şi-l deşteptă pe dată, după ce dădu ordin feciorului să introducă pe agentul de poliţie în salon.

Baronul, deşteptându-se şi aflând neaşteptata vizită, se pregăti să coboare.

Luiza, ieşind din apartamentul baronului, alergă repede să se pitească lângă o uşă, hotărâtă să nu piardă nici o silabă din vorbele necunoscutului, dar spre marea ei mirare îl căută în zadar în salonul gol; se întoarse ca să întrebe dacă străinul fusese introdus acolo şi răspunzându-i-se afirmativ, crezu că se amăgise, se întoarse de unde venise, deschise uşa salonului, intră! strigă, dar nu-i răspunse nimeni... era singură.

În timpul acesta, baronul care era să se coboare auzi un glas care nu-i era necunoscut.

— Vei recunoaște, domnule baron, că ești foarte încet în tot ce te privește.

Baronul se întoarse repede ca și cum ar fi vrut să dea dezmințire acuzării și scoase un țipăt de spaimă.

Benedict se afla înaintea lui.

— Dumneata, aici! zise el și pe unde ai intrat? Odaia n-are decât ușa aceasta.

— Ah! Uiți cât văd, că "mâna de mort" știe găsi în umbră ușile pe care altă mână nu le-ar putea descoperi!

— Glumești, domnule! Explică-te: pe unde ai intrat? Ce te obligă să-mi violezi astfel domiciliul? Vorbește o dată, dacă nu strig.

— Ai striga în zadar, pentru că nici nu mă gândesc să-ți fac rău. De-aș fi venit cu asemenea intenții aș fi putut face cât rău mi-ar fi plăcut.

— Dar ce vrei? Pe unde ai intrat? Întrebă din nou bancherul tot mai îngrijorat.

— Voi răspunde numai la prima dumitale întrebare și sper că ne vom înțelege lesne, închideți bine ușa aceasta pentru ca să nu ne tulbure nimeni.

— Dar, sunt așteptat jos!... nu știi poate... ah, nu, nu

Poate să nu știi...

— Știu tot, domnule. Ți s-a furat domnișoara Eugenia. Vampa, prietenul dumitale, face des asemenea treburi.

— Prietenul meu!

— Ți-a dat bani și i-ai primit.

— Eu?

— Da, d-ta...

— Ah!

— Tatăl unei fete tinere și frumoase, pentru ce poate să creadă că-i dă bani un bandit? Sunt de părere că ești mai isteț cu cifrele decât cu oamenii.

— Eu nu voi izbuti niciodată să înțeleg pe oamenii care nu se explică; ca d-ta, de pildă.

— Mă voi explica, dar închide ușa.

— Mai întâi coboară cu mine... trebuie să vorbesc cu agentul de poliție care a venit la mine, care-mi aduce, fără îndoială, vestea arestării răpitorului, și-mi va spune că sunt așteptat spre a se afla de la mine cine este Ah! Viața domnului Vampa este acum în mâinile mele.

— Închipuiri! De-ai avea un dram de judecată sănătoasă, te-ai feri să te întâlnești cu agentul de poliție.

— De ce?

— Măcar din instinct.

— Ce vrei să zici?

Baronul se îngălbeni și, tremurându-i mâna, încuie repede ușa cu cheia.

— Prea bine, domnule baron. Acu văd că ți-ai venit în minți. Ascultă-mă.

În momentul acela cineva bătu în ușă și se auzea glasul Luizei.

— Domnule Danglars!

Baronul era să răspundă, însă un gest al lui Benedict îi porunci să tacă.

— Domnule Danglars! Dar, ce vrea să zică misterele acestea! Ah! Toate astea mă înspăimântă!

Domnișoara d'Armilly, văzând că nu-i răspundea nimeni, se întoarse jos și peste un moment, i se auzi glasul chemând pe un servitor.

— Domnule baron. Zise Benedict, știu tot; Vampa a fost arestat, a declarat că a fost aici, a spus numele dumitale și trebuie să pricepi că justiția nu va lăsa în tihnă pe un om în casa căruia a petrecut noaptea un bandit ca acesta.

Sudoarea curgea în picături mari de pe fruntea lui Danglars.

— Atunci? Întrebă el speriat și uitându-se îngrijorat la ușă.

— Atunci! Dar e lesne de priceput, răspunse Benedict cu cel mai mare sânge rece. Îndată ce am aflat asta, am dat fuga să te prevestesc.

— Dar, ce e de făcut? Întrebă iarăși bancherul cu o agitație din ce în ce mai mare.

— Slab cap ai!

— Ah! Da, da, așa e, dragul meu prieten, dar unele lucruri ce ne cad în spate fără de veste ne produc un efect ciudat. Totuși, recunosc că nu e vreme de pierdut.

— Ce-ai făcut la Paris, după ce din socotelile dumitale a rezultat imensul "deficit" al băncii?

— Ah! Da, da; pe când procurorul văduvelor și orfanelor aștepta milostenia de cinci milioane, eu am fugit.

— Deci?" Pe când agentul de poliție te așteaptă în salon, cu gândul de a te înhața de guler, dă un ultim adio casei acesteia și fugi ca vântul.

Tocmai la asta mă gândeam, prea bunul meu prieten. Drumul?

— Te voi călăuzi eu.»

— Pe cinste? Întrebă baronul cu un ton rugător. Dar

— Îți jur! Hai, grăbește-te. În curând vor veni să bată ușa, ziua înaintea, de-i zăbovi nu vei mai putea fugi.

— Oh! Blestemat Vampa, murmură baronul, alergând la scrin și examinând locul unde și închisese banii.

— Lasă acolo bagatela aceea, îi zise tâlharul, am eu bani și-ți voi împrumuta.

— Ce? Cum? Să las ceea ce e al meu, pentru ca poliția să se îngrașe? Răspunse baronul luând în buzunar banii și hârtiile care se aflau în scrin. Oh! Puteam prea bine pune lucrurile în regulă din partea aceasta și apoi nu e așa de mare grabă să nu putem pierde, doua trei minute pentru câteva mii de galbeni... Acum sunt gata să fugim.

Și zicând aceste cuvinte apăsă pe un resort al tabloului ce decora un perete al odăii. Tabloul se învârti pe țățanile arcului în cornișă lăsând să se vadă o scară îngustă ce se cobora în jos în grosimea zidului.

— Pe aici, domnule baron, zise Benedict. Ei! Ia seama, scara e învârtită și treptele sunt umede, să nu aluneci.

— Ești vrăjitor! strigă Danglars lăsându-se a fi călăuzit și observând cu plăcere că tabloul își relua locul.

— Să mă ia dracul de mi-aș fi putut închipui acest secret... așa de miraculos!

În timpul acesta, Luiza d'Armilly merse din nou să strige pe baronul Danglars, de astă-dată însoțită de doi servitori. Ușa rămase închisă și nimeni nu răspunse la chemarea fetei.

Atunci începu a-și face ideile cele mai ciudate, dintre care una îi păru admirabilă: era că baronul Danglars rămăsese victima unui atac de apoplexie, care nu-i da putere să deschidă ușa; dar totuși ea nu înțelegea pentru ce el se închisese pe dinăuntru. Servitorii hotărâseră să doboare ușa, Luiza îi sfătui să mai aștepte câteva minute, în care strigă neîncetat cu glas tare pe bătrân, dar văzând că orice încercare era zadarnică făcu un semn și servitorii începură să împingă în ușa.

Peste puțin lemnul vechi al ușii începu să crape, cuiele ieșiră afară, broasca sări în mijlocul odăii și ușa căzu cu mare zgomot pe podele.

Luiza d'Armilly intră iute în odaie, luminată de candela rămasă aprinsă pe scrin și se uită împrejur cu mirare și cu spaimă.

Odaia era goală.

Spaima domnișoarei d'Armilly se mări; ea se îngălbeni ca ceara și inima îi bătea cu nespusă violență.

În acea casă intrase un om ce zisese a fi agent de poliție și acel om dispăruse ca prin farmec. Baronul nu era în odaia sa și, totuși, odaia era închisă cu cheia pe dinăuntru.

Ah! zise ea, făcând o sfortare spre a-și ascunde spaima care o cuprinsese și a nu o arăta servitorilor Domnul baron a plecat și degeaba l-am mai căutat.

— Dar, domnișoară, zise un servitor, pe unde dracul a putut pleca! Aș crede că pe fereastră, de n-ar avea gratii.

— Nu știu nici eu, răspuse fata. Dar a ieșit. Spuneți vizitiului să găsească trăsura, mă duc în oraș și când se va întoarce domnul baron, rugați-l să mă scuze că am plecat fără să-l aștept, din cauză că trebuie neapărat să mă duc la teatru.

Servitorii îi împliniră" porunca și peste câteva minute Luiza, plina de spaimă, tremura în fundul trăsorii care o ducea la Roma.

Abia intrând în casă, Aspasia alergă s-o înștiințeze că Eugenia venise foarte dimineată, dar că, simțindu-se cam indispusă, se culcase în pat ca să se odihnească.

Neținând seamă de acea înștiințare, Luiza alergă cu lacrimile în ochi în odaia Eugeniei și o strânse în brațe, dându-i dovezi de cea mai sinceră afecțiune.

Cele două prietene se sărutară și-și amestecară lacrimile. Eugenia își ascunse fața la sânul prietenei sale, ca să-și ascundă roșeața și rușinea, fără ca în inima ei să mai vorbească alt simțământ afară de acela care le unea de așa mult timp.

Pe când cele două artiste își schimbau astfel dezmierdările și Eugenia, căindu-se de mii de ori că se lăsase a fi stăpânită de un alt simțământ, gonea din inimă orice altă imagine afară de a Luizei, baronul Danglars își cunoștea poziția, tremurând de furie și de disperare în fața lui Benedict.

Ajunseră amândoi la piciorul întortocheatei scări pe care baronul urcă.

— Vei avea casă "gratis" și nu e tocmai rea, răspuse Benedict, pregătindu-se să deschidă ușa.

— Fie-ți milă de mine, pentru dragostea lui Dumnezeu! Francezul se opri și se uită lung la Danglars parcă ar fi vrut să-i citească gândurile.

— Drace! Bigot mai ești exclamă el. Apoi urmă:

— Mizeria e sora vitregă a bigotismului, cel puțin merg împreună totdeauna.

— Ei bine, dacă nu în numele lui Dumnezeu, cel puțin în numele minunii ce ți-ai propus, ai milă, reluă Danglars. Așa mai pricep. Dar ce vrei de la mine?

— Să mă ajuti.

— Cum? În ce?

— În tot, în tot. Mântuie-mă, ocrotește-mă!

— Nu cumva crezi, obraznic bătrân, că am să te iau după mine? Eu plec din Italia, o corabie mă așteaptă în port.

— O corabie! Repetă Danglars răsuflând tare și ridicându-se, o corabie!!!

— Ce e, ce e? întrebă tânărul, care observând gestul lui Danglars, duse repede mâna în buzunar unde se afla pistolul.

— Nu mi-ai spus că ai o corabie, care te așteaptă în port?

— Da.

— Ai pilot?

— Negreșit.

— Ah!

— Atunci!

— Ți-aș fi cerut locul acesta.

— Dumneata?

— Da, eu; dar deoarece te apuci de călătorit, se vede că ai de gând să faci comerț; poate vei lua mărfuri de contrabandă aici în Mediterană; ei bine, în cazul acesta mă ofer ca să vin și eu.

— Așadar, te pricepi să manevrezi o corabie și să faci afaceri mercantile?

— Da, mă pricep; când eram copil am stat tot pe mare, întins între baloturile de marfă încărcate pe corabie.

— Ce zici? Dar blazonul care-ți decora leagănul, dar numele strămoșilor dumitale?

— Am început fiind marinar... M-am urcat, m-am ridicat, până în punctul unde m-ai văzut; acum mă cobor și am să sfârșesc în punctul de unde am plecat.

— Îmi juri pe viață că spui adevărul?

— Da, jur.

— Gândește-te că, odată pe mare, dacă incapacitatea dumitale este recunoscută... vei avea un ucigaș vrednic de d-ta; pânțelele unui pește câine.

— Bine.

— Haidem, atunci; pune-ți titlurile în buzunar și urmează-mă. Istoria dumitale îmi pare tot mai interesantă, mi-o vei povesti pe mare. Zău, nimeni n-ar recunoaște sub redingota aceasta cu guler de catifea și cu căptușeală de mătase, bluza marinarului. Oh! Lume! Lume!

Capitolul **XXVIII** O noapte pe mare

Danglars însoțise pe Benedict și a doua zi se afla pe bordul yahtului care, ieșind din Tibru, pornea spre Corsica. Echipajul nu păru nou bancherului, aghiotantul era Peppino și acesta cunoștea pe Danglars de o bucată de vreme.

Ajungând în dreptul Livornului, Benedict trimise o barcă la uscat cu doi marinari ca să completeze aprovizionarea iahtului. Îndată ce se întoarse barca, yahtul cu velele latine umflate de vântul serii, după ce executaseră manevrele și strânseseră odgoanele, cei opt marinari care formau echipajul yahtului îl lăsară în voia vântului și întinși pe punte, își umplură pipele pregătindu-se să fumeze.

Peppino sta în picioare, rezemat de catargul de la proră, înfășurat în bluza lui groasă și se uita curios la omul care sta la cârmă și care nu-și dezlipea ochii de pe busolă.

Benedict, acoperit cu mantaua sa, sta lângă omul acela, parcă i-ar fi controlat mișcările.

Vântul se făcea tot mai puternic, cu cât se apropia noaptea și yahtul alerga cu mare iuțeală.

Observând aceasta, omul de la cârmă zise lui Benedict:

— Vezi, noaptea e rece, vom intra în drumul vântului și eu cred că vom putea alerga numai cu pânzele cele mici, strângând pe cele latine.

— Pentru mine, asta e grecește. Dar voi chema pe cineva care se va pricepe mai bine, zise Benedict. Ei, Rocca Priori! Cheamă pe pilot.

— Prezent! strigă pe dată un individ care se sculă repede dintre marinari.

— Maestrul Danglars zice că trebuie strânse velele latine. Zise Benedict.

Pilotul zâmbi cu dispreț, aruncând o privire de sus în jos lui Danglars.

— Și pentru ce?

— Intrăm în drumul vântului și vom putea alerga bine și nu mai cu pânzele cele mici.

— Ei, se vede că nu ții să cruți brațele echipajului că suflă dinspre Ict.

De ce am intra oare în drumul vântului? Nu știi poziția insulei Elba? Nu sud-vest?

Și yahtul care se apropia tot mai mult de linia vântului pierdea neîncetat din iuțeală, pentru că vântul îl oprea

Pilotul ridică din umeri, mormăind câteva cuvinte plin de ciudă, din care Benedict prinse pe următoarele:

— Eu, nu pricep modul de-a cârmui și nici nu vreau să-l pricep... Se vede că-i e frică camaradului de vânt!

— Ei, la locurile voastre prietene; zise atunci Benedict, Maestrul Danglars va comanda manevra.

Apoi, apropiindu-se de Danglars, urmă:

— Ia seama bine ce faci și ține minte că îndată ce ți se va recunoaște inutilitatea pe bord, te trimit peșcheș peștilor. Ți-am mai spus că nu mă grăbesc să ajung la insula lui Monte-Cristo

— N-ai grijă, răspunse Danglars cu cea mai mare liniște Cunosce de minune marea Mediterană și, cu toate că nu știu poziția insulei, o vom găsi fără greș.

Oamenii erau la locul lor. Unii țineau odgoanele, alții frânghiile, alții pânzele din-napoi.

Danglars examina busola, întări cârma și când yahtul intră în linia vântului ordonă să se dea jos velele latine și să se ridice trinchetele cele mici. Apoi se uită la Benedict, care părea mulțumit.

Pilotul se plimba pe punte, uitându-se urât la Danglars. Yahtul, alergând repede pe apă, nu mai ocupă atenția lui Benedict, care scoase un oftat adânc, respirând cu lăcomie aerul mării. Marinarii, mergând la proră,

intonau un cântec încet și monoton, al cărui refren îl însoțea și Peppino, în picioare între ei. Sunetul acelor glasuri părea să facă o impresie rea asupra lui Benedict. Simțea nevoia să fie singur și să nu mai audă şuieratul vântului printre odgoane. După o viață plină de aventuri și de primejdii, în fața unei încercări îndrăznețe și anevoioasă, voia să se reculeagă, să cugete la dreptatea cauzei ce-l împingea la acea răzbunare fără milă.

Chemă pe Peppino comandându-i să trimită pe marinari să se culce fără să lase "gardă" pe punte.

— Așadar dumneavoastră vă încredeți în cunoștințele domnului Danglars? Vă bizuiți pe dânsul? întrebă Peppino.

— Și de ce nu? Răspunse baronul fără baronie; Știu ei ce fac și te pot asigura că, de nu se va schimba vântul, aleargă câte șase noduri pe ceas și mâine dimineață vom aproape de-a fi trecut de insula Elba.

— Du-te, Peppino! Porunci Benedict. Peppino se supuse și peste câteva minunte toți plecară. Două persoane mai rămâneau pe punte. Benedict și Danglars. Amândoi părură a se abandona unei adânci meditații; unul stând cu brațele încrucișate pe piept și cu capul descoperit; ochii ațintiți pe marea care-și rostogolea valurile sub mantia întunecoasă a nopții; al doilea, cu brațul drept rezemat de bara cârmei și cu stânga ascunsă în sân, i se citea pe fizionomie expresia cuiva care-și trece viața în revistă, unul se gândea la viitor, celălalt la trecut.

Benedict merse încet spre Danglars și-l bătu pe umăr.

— Nu e nimic nou, se grăbi a zice maistrul Danglars, tresărind și aruncând o privire repede asupra acului busolei, yachtul merge în linia vântului cel bun...

Se gândeau amândoi la altceva decât la yacht,

Acum, zise Benedict.

— Te asigur...

— Lasă!... ce-ți pasă dumitale ca și mie de yacht și de mare, în momentul acesta de singurătate, de tăcere și de întuneric?

Eu mă gândeam la ce era să se întâmple, dumneata la cele deja întâmplate: unul din noi doi trebuie să-și dea trupul și sufletul ca să găsească pe un om contra căruia a jurat răzbunarea unui tată pe patul morții; celălalt trebuie să caute, în faptele trecutului ce l-a putut face să merite povara fatalității care-l apasă de câțva timp.

Vorbește, vorbește; trebuie să aud vorbind pe cineva care a comis crime.

Vreau să studiez crima sub diferitele ei înfățișări, vreau să știu toate modurile cu care cineva poate suferi în lumea aceasta.

Vorbește, vorbește pentru că vreau să înec, să sting suflu cu suflu toate afecțiunile cele mai scumpe ale unui om, vreau să nascocesc chinuri noi spre a-i smulge din inimă cele mai dureroase gemete.

Vai de mine de nu-mi voi ajunge scopul, de nu voi izbi bine, de-mi va cădea brațul dezarmat, de mi se va întuneca inteligența! Oh! Tată, tu ai rămas atunci nerăzbunat.

Danglars se uita cu spaimă la Benedict; niciodată nu-i auzise glasul întrerupt de suspinele unei tânguiri amare.

Fu un moment de tăcere, în care Benedict, dădu frâu liber lacrimilor sale, plimbându-se, cu mare agitație, până ce veni lângă Danglars.

— Domnule, acest Monte-Cristo, acest Edmond Dantès, spune-mi, cine era și de unde a ieșit așa de puternic răzbunător, neîndurător?

Danglars se cutremură.

Îți pot eu destăinui o taină care este între dânsul și Dumnezeu?

— De ce nu între dânsul și iad? exclamă Benedict.

— Ah! Fiindcă încep să cred într-un principiu sublim, de la care emană adevărata dreptate!

— Ah! Dumneata crezi că Edmond Dantès a fost inspirat de principiul sublim de care vorbești? întrebă Benedict cu un zâmbet imperceptibil de dispreț și de necredință.

— Cred! Murmură Danglars.

— Dumneata?

— Da, eu; și te voi face să împărtășești credința mea, dacă ai vrea să mă ascuți.

— Vorbește.

Danglars se gândi un moment și apoi începu:

— Pe la anul 1814 ori 1815 sosi la Marsilia un mic brick al casei Morel și fiul: eu aveam pe nava aceea slujba de pilot.

Și iată că în Februarie 1815 moare căpitanul brickului aproape de portul Ferraio; la 25 în aceeași lună intră în portul Marsilia, corabia comandată de un tânăr marinar, în care căpitanul avea mare încredere.

Trebuie să crezi că locul vacant prin moartea căpitanului stârni ambiția multora și pe a mea și începu deci să fac așa încât să capăt acel grad.

Vechimea mea pe bord, experiența mea pe mare, totul trebuia să mă ajute; totuși, întâmplarea vru ca tânărul marinar să-mi fie preferat. Atunci mă jurai să-l pierd: acel tânăr marinar era Edmond Dantès, care, amorezat nebun de o sărmană catalană care-l iubea și dânsa, ațâțase gelozia unui compatriot al său, gelozie neînfrânată. Cunosând firea catalanului și calculând până unde-l putea împinge focul ce-i ardea vinele, încercai să ațâț incendiul care trebuia să fie fatal lui Edmond Dantès.

— Și cum ai izbutit? întrebă Benedict cu glas posomorât și cu aerul care prețuiește și judecă acțiunile după vorbele pe care le ascultă.

— Folosindu-mă de o particularitate a celei din urmă călătorii, scrisai o denunțare împotriva lui Edmond Dantès, spunând că în drumul spre a se întoarce la Marsilia, se oprise în insula Elba, unde debarcase căpitanul și dădui denunțarea aceasta autorităților însoțind-o de mai multe amănunte care să arate pe Edmond Dantès ca agent al lui Bonaparte.

Fu, prin urmare, arestat ca bonapartist în momentul când se așeza la masă, spre a-și celebra nunta cu frumoasa catalană.

Din acea zi dispăru de pe lume omul care-mi făcea umbră; dar bagă bine de seamă, domnule, n-am putut nici atunci dobândi locul de căpitan al brickului.

Trecură cincisprezece ani și în timpul acesta catalana, măritată cu rivalul lui Edmond, devenise contesă de Morcerf și eu mă însurasem cu văduva domnului de Nargone, aveam titlul de baron Danglars și posedam mai multe milioane.

Dar iată că într-o zi iese, nu știu de unde, poate că din măruntaiele pământului, poate că din adâncul mării... un om imens de bogat și de puternic. Acest om era contele de Monte-Cristo. De atunci fatalitatea începu să mă prigonească. Eu, compromis de creditul ce i se deschisese asupra casei mele, trebui să fug din Paris ca să-mi scap restul averii. Contesa de Morcerf, femeia care fusese iubita lui, văzu mâna puternică a nenorocirii răsturnând toată clădirea prosperității sale. Nenorocirea, durerea, mizeria, nu întârziară să apară.

— Așteaptă puțin, zise deodată Benedict.. Și pentru care motiv, Edmond Dantès vru să aducă în mizerie pe femeia pe care o iubise? Ce crimă făptuise ea spre a merita pedeapsa teribilă pe care i-o trimise omul

care se zicea neinspirat de Dumnezeu? Nu-cumva Edmont Dantès pretindea ca ea să rămână fidelă lui și legăturilor cu dânsul pe care o așa de lungă lipsă le desfăcuse? Nu cumva pretindea ca o biată femeie care nu fusese soție bărbatului ei să fie osândită la o veșnică văduvie? Ah! Iată întâia ta crimă, Edmont Dantès, iată evidentă una din halucinațiile tale!

— Uiți oare că Edmont Dantès trebuia să se răzbune pe contele de Morcerf? Observă Danglars.

— Acest om care credea că e mai presus decât ceilalți, acest om care se proclama drept ca un Dumnezeu, n-a putut, n-a știut înțelege că mila e cel mai frumos atribut al dumnezeirii creștinești? Reluă Benedict.

Vezi ce om drept! Să jertfească unei răzbunări înspăimântătoare pe sărmana femeie care-l iubise, care și-ar fi dat poate viața pentru dânsul! Nebunule, în mijlocul pretensei tale glorii! Nenorocitul, în apogeul măririi tale ipocrite te ziceai chemat să împlinești cuvântul lui Dumnezeu!

— Nu, nu murmură Danglars tremurând și agitat. Un Dumnezeu îl făcuse puternic ca să pedepsească crima; eu cred în această taină.

— Ei bine, eu reneg Zeii voștri oricare ar fi, dacă dreptatea lor e ca aceea pe care a arătat-o Edmont Dantès! exclamă Benedict, ridicând pumnul către cer.

Danglars îngrozit îl opri iute cu mâna stângă.

— Ce zici? Pe când suntem atârnați deasupra abisului, în voia vântului și a valurilor, respingi astfel cea din urmă speranță a marinarului! Nebunule, examinează faptele și recunoaște în uimitoarea lor înlănțuire că este un Dumnezeu puternic mai presus de noi. Eu care am fost milionar și mă credeam ieșit de o mie de ori din obscuritatea în care m-am născut, am văzut cum milioanele mele au pierit ca un vârtej de praf suflat de vânt și cum am revenit la ceea ce eram atunci când meditam întâiul pas pe calea crimei. Oh! Da, este un Dumnezeu puternic; eu cred într-însul în adâncul sufletului meu.

— Fie, zise Benedict după un moment de cugetare. Vreau să cred în Dumnezeu, drept și puternic, pentru că el mă trimite să izbesc pe omul care s-a jucat cu divina lui milostivire, refuzând-o tuturor pe pământ. Am nevoie să cred într-un Dumnezeu puternic, pentru că în mine nu simt putere. Sunt mic și mizerabil în spațiul nemărginit care ne înconjoară. Am nevoie să cred în Dumnezeu, pentru că simt în mine un principiu superior materiei pământești și pe care pământul nu-l poate deci atinge.

Oh! Dumnezeule! Dumnezeule! Dacă simțămintele mele sunt culpabile, dacă nu e dreptă răzbunarea pe care am primit-o, îngroapă-mă pentru veșnicie în prăpastia care-mi stă sub picioare.

Benedict, pentru întâia dată, ridică ochii pe cer și căzu în genunchi.

În acel moment marea începu a deveni nemișcată, suprafața apei se preschimbă într-o imensă oglindă, până ce Benedict să n-aibă vreme a chema echipajul de manevră, o panglică roșie care despică repede firmamentul, urmat de o înspăimântătoare bubuitură de tunet anunță o furtună riscantă ca cele care nu sunt rare în Marea Mediterană.

Din cele patru puncte cardinale cerul parcă se despică spre a vărsa teribilele lui raze împrejurul yahtului nemișcat. Tunetele urmau la intervale rare și în curând tot cerul nu mai oferi decât priveliștea unui imens incendiu.

Capitolul **XXIX** Naufragiul

Cuprins de mirare la acest fapt neașteptat, tot echipajul yahtului se repezi pe punte. Danglars ținând țepăn în mâinile-i înghețate cârma, se uita cu groază la Benedict, care, în picioare, cu brațele încrucișate pe piept, semăna cu geniul răului, o umbră posomorâtă, pe care acel cer de foc părea că-l amenință.

Pilotul se folosi de prilej spre a pierde pe Danglars în ochii stăpânului yachtului. Om obișnuit cu teribila priveliște a elementelor dezlănțuite, el nu se temea și nu-și pierdea speranța pe câtă vreme cea din urmă rază a ei nu se stinge; alergă cu curaj la cârmă și smulgând bara din mâinile lui Danglars strigă cu toată puterea:

— La loc, tovarăși! Nenorocitul acesta nu se mai poate stăpâni de spaimă și vrea să ne prăpădească.

— Ah! Iertare, iertare! exclamă fără să cugete Danglars, pentru că el vedea cu spaimă venindu-i pedeapsa, că era un om care-i disputa locul, după cum el disputase locul lui Edmond Dantès.

— Ah! Ceri iertare! exclamă pilotul scoțând cuțitul și lăsând cârma.

— Iertare! Iertare Dumnezeu! exclamă iarăși Danglars. Dându-se înapoi din fața amenințătorului său rival.

— Nici o iertare, camarazi, pentru cel care ne sperie fără cauză cu țipetele lui, urmă pilotul pentru cel care tremură ca un câine, pentru că vede focul jucându-se cu apa în jurul lui.

La glasul pilotului, Peppino, luând o secure, se repezi asupra lui Danglars.

La lumina intermitentă a fulgerului se vedea un om în culmea deznădejdiei, țeapăn și rezemat de "peretele" corăbiei și ținându-se cu brațul stâng de odgoane, pe când cu cel drept înarmat cu o secure se apăra împotriva loviturilor ce-i dădeau doi oameni: pilotul și Peppino zis Rocca Priori.

Echipajul alerga în sus și în jos, înspăimântat, strigând, gesticulând, cerând milă și apucat de groază, în urma primului țipăt al lui Danglars. Yachtul zbura la întâmplare pe apă, cât dură acea scenă de zăpăceală.

În sfârșit, un țipăt ascuțit, dureros, un țipăt de agonie, domină toată gălăgia aceea.

La acel țipăt, toate glasurile tăcură și curând se auzi acela al pilotului care comanda:

— La manevră, camarazi, la manevră; trebuie să ridicăm trinchetul sus pentru că probabil că va veni uraganul. Curaj, curaj, nu e nimic, cine stă la cârmă nu e marinar de apă dulce.

Echipajul nu se opuse și yachtul condus de o mână dibace, stătu în loc în timpul furtunii.

Benedict rămase tot în același loc, ca și cum o putere mai presus de voința lui l-ar fi ținut acolo, în jurul lui se petrecuse ceva teribil pe care îl ghicea, fără să-l înțeleagă, pentru că sufletul lui era în armonie cu vijelia și absorbit de un singur gând.

— Oh! Dumnezeu! Murmura Benedict, recunosc puterea ta nemărginită care tulbură elementele din adâncimea mărilor până în înaltul cerului nu mai asistasem "la această privedește teribilă și frumoasă, în care se arată tăria brațului tău. Iartă-mă deci dacă ți-am tăgăduit de atâtea ori existența. Dacă tu nu-mi osândești dușmanul, dacă el merită ocrotirea ta, cu tot sângele nevinovat în care și-a mănjit mâinile, rupe, sfarmă aceste scânduri pe care mă înalț deasupra abisului. Dar, aceste limbi de foc care în fața mea cobor în ape parcă mă respectă.

Așadar eu sunt alesul teribil al voinței tale ca să pedepsesc fără milă pe cel care te-a ofensat în persoana unui copil, care era cea mai slabă ființă de pe pământ, precum tu ești cel mai puternic în ceruri.

Edmond, Edmond, fratele meu, eu nu te-am cunoscut, nu te-am îmbrățișat! Dar sângele tău era ca și al meu! Ah! Tu ceri răzbunare! Dumnezeu nu va lăsa nepedepsit pe ucigașul tău.

Când Benedict se uită să vadă ce zăcea la câțiva pași de dânsul, adică trupul lui Danglars, altceva se întâmplase.

Precum prevăzuse pilotul, vântul tulburând valurile, mărise grozăvia furtunii.

Yachtul, cu trinchetul ridicat sus, se rotea pe valuri care se adunau în jurul lui, când înaintând, când dându-se înapoi, jucăria vijeliei.

Pilotul, nemișcat de la locul său, asculta de câtăva vreme în aer niște gemete și țipete, pe care vântul le aducea de departe. Acele țipete, slabe uneori și neînțelese, semănau a gemete de oameni dezolați; alteori tari, ascuțite și sfâșietoare a unor oameni care pentru cea din urmă oară cereau ajutorul oamenilor, înainte de a implora pe al lui Dumnezeu.

Urechea pilotului aduna cele mai mici sunete, care îl putea face să înțeleagă în ce loc se petrecea catastrofa, pentru că era sigur că se întâmplase o nenorocire vreunei corăbii.

Uitându-se la busolă cu luare aminte așteptă cu băgare de seamă să învârtească bara cârmei.

Deodată, țipetele auzite se repetară mai tari și mai teribile din partea de unde sufla vântul și pilotul recunoscuse, după mișcarea yachtului, că se aflau aproape de o corabie mare.

Într-adevăr, la lumina repede a unui fulger, toți observară cu groază o enormă masă neagră, pe care un val o ridica pe spate deasupra yachtului, lăsând deschisă în urmă-i o prăpastie enormă în care acesta se cobora teribil, zguduit de la proră până la pupă.

Atunci se auziră multe glasuri țipând, cerând ajutor.

Benedict agățat de catargul yachtului, deosebi un glas care cu mare durere zicea:

— Sărmană mamă! Dumnezeu nu permite să ne putem revedea și îmbrățișa!

Aceste cuvinte găsiră un răsunet dureros în inima lui Benedict; cuvântul "mamă" îl făcu să tresară; era negreșit un fiu care, după o lungă

lipsă, alerga în brațele mamei sale și care la capătul călătoriei, poate vedea repezindu-se asupra-i trăsnetul care era să-l izbească.

— Ah! Murmură el, soarta n-a vrut ca eu să văd pe femeia care mi-a dat viață. Dumnezeu nu mă va lăsa să mor, fără s-o cunosc! Ah! Urmă el, cineva va putea smulge pe nenorocitul acesta de moartea care-l amenință?

Cu sânge rece și prezența de spirit curajoasă al omului de mare, pilotul recunoscând neputința de a scăpa echipajul de un apropiat naufragiu, căută să se ferească de o ciocnire cu formidabila corabie, cu o manevră abilă pe care o execută repede; dar manevra fu zadarnică, pentru că corabia pe care valurile o ridicau deasupra yachtului se coborî deodată în prăpastia formată de despizarea aceluia munte de apă care se închise apoi deasupra acelor scânduri.

Toți acei nenorociți scoaseră un țipăt... și fu cel din urmă. Nici un glas omenesc nu se mai auzi câțva timp.

Toți din echipajul yahtului păreau cuprinși de groază, când glasul lui Benedict, scurt și poruncitor, scoase pe marinari din spaima ce le insuflase acea priveliște groaznică.

— Șalupa pe mare! strigă el, tăind cu mâna lui frânghiile, cu care era prinsă bara.

— Șalupa pe mare? Repetă pilotul cu un râs ironic. Nu vedeți valurile?

— Cine vorbește aici? întrebă Benedict cu aerul amenințător, întorcându-se spre cel care făcuse observația.

Nimeni nu răspunse.

— Iute, Peppino, urmă el. Acum e momentul de a pune la încercare curajul tău și alor tăi. Cine este bărbat să sară în șalupă și să vâslească fără teamă.

Ah! Nimeni nu se mișcă? Iată îndrăzneții! Slabi și fricoși ca niște copii! Ei bine, eu mă voi coborî în șalupă, pentru că eu nu mă tem de mare, nu mă tem de întuneric! Rocca Priori, urmează-mă, să ne coborâm: aud glasul sfâșietor al unui om care țipă cerând ajutor.

Peppino sări, fără să se codească, în șalupă cu căpetenia lui, apucând vâsla cu care pretindea să biruiască valurile, elementele furioase.

Restul echipajului văzu dispărând mica barcă, fără nădejde de a o vedea revenind; deoarece marea era înspăimântător de furioasă și pilotul lua cerul de martor că asemenea cutezanță echivala cu o moarte sigură.

Neobosit și plin de curaj, Benedict vâsli, ajutat de Peppino, înspre locul de unde veniseră strigătele înăbușite ale naufragiatului.

Nici focul pe care norii-l aruncau neconținut, nici marea furioasă nu speriau pe Benedict, mândru, superb și aproape singur în mijlocul furtunii.

Peppino, observă cu uimire îndrăzneala omului acesta, se simțea inspirat de dânsul și devenind mai puternic spre a se lupta cu furia elementelor naturii.

Când ridicați pe coama valurilor spumoase, când înmormântați în adâncul prăpăstiilor, ei luptau neconținut spre partea unde se auzeau țipetele.

Și aceste țipete erau tot mai deslușite... Benedict răspunse cu glas bubuitor nenorocitului care cerea ajutor: Curaj! Dumnezeu îți trimite un ajutor!...

Capitolul ~~XXX~~ Necunoscuta

Să lăsăm pe Benedict care se lupta cu marea, cu vântul, cu focul și răspundea cu strigăte de încurajare la țipetele disperate ale unui nenorocit, parcă ar fi un înger mântuitor trimis de Dumnezeu și să observăm câteva fapte contemporane cu cele din urmă scene ale acestei istorii.

Într-unul din cele mai depărtate puncte ale Marsiliei, ale acestui oraș comercial ale cărui corăbii neconținut brăzdează apele Mediteranei, de la Tunis la Veneția, de la Malaga la Constantinopol, pe un teren de granit de oarecare înălțime era într-o vreme construită o baracă de pietre, ale cărei ziduri, văzute din partea orașului, se deslușeau melancolic în zare.

Acolo fuseseră odată mai multe colibe locuite de catalani pescari. Dar, în timpul când «războaiele lui Napoleon cereau oameni din toate părțile, acei catalani, siliți să urmeze pe viteazul corsican, își părăsiră locuințele și ele, încet-încet, se dărâmaseră, una singură mai rămânând, aceea de care vorbim.

O femeie locuia într-însa. Un pat, o masă, două scaune și un crucifix mare cu chipul Mântuitorului săpat în fildeș, formau mobila colibei, în fața

patului era o fereastră pe unde se puteau vedea apele Mediteranei.

Lângă odaia aceea era o altă cu un pat, o masă și un scaun, pe urmă o odaie mai mică și bucătăria.

Despre femeia care o locuia se spuneau lucruri foarte curioase. Unii ziceau că era o damă foarte mare, nevoită de ruină să caute singurătatea, tăcerea, uitarea vechii sale splendori; alții asigurau că era victima altor nenorociri decât bănești, pentru că ele niciodată n-ar fi putut zdrobi într-atâta, mai ales că avea un nume ilustru și nepătat. Și, întemeindu-se pe această presupunere, o a treia clasă de oameni făcea următorul raționament:

Femeia aceasta care plânge neconținut în singurătatea absolută la care se osândise. Nu plângea una din acele nenorociri pe care timpul le aduce și timpul le face să treacă; așadar o altă cauză pricinuia durerea aceea. Care era acea cauză? Ce lucru nu dispare, nu se stinge niciodată în noi, ba chiar crește, se mărește, dacă nu remușcările? Dar cine o văzuse o dată și o auzise vorbind, impresionați de seninătatea ei, nu puteau crede ca ea să simtă remușcări. La aceasta însă li se răspundea că pocăința e blestemul care dă seninătate celui care suferă de remușcare, balsamul care-i vindecă rănilor, redând ființei pocăite liniștea și tihna, care se observau la femeia aceea.

Acestea și altele încă era zvonurile ce umblau prin oraș asupra femeii din satul catalanilor și din ele nu era cu puțință să se tragă o consecință sigură: de aceea toți se în voiau s-o numească necunoscuta. Cum trăia acea ființă, toți știau: stând neîncetat la fereastră, ea se uita tristă la mare, dând liber curs lacrimilor; uneori, aplecată deasupra stâncii, de care veneau să se spargă valurile spumoase, părea că ascultă murmurul nedeslușit al apelor, care spune atâtea lucruri inimilor nenorocite. Totdeauna, îndată ce soarele începea să vopsească norii din aer în roșu, biata femeie ridica ochii spre cer plină de durere și buzele ei agitându-se păreau că murmură o rugăciune; apoi, când natura se învăluia în mantaua nopții ca să se odihnească, un geamăt tânguitor și dureros ieșea din pieptul nenorocitei, ca și cum ar fi pierdut o speranță! Și aceasta se repeta în fiecare zi. Seara se lăsa în voia iluziilor unei noi speranțe pentru a doua zi.

Venea a doua zi și uimită și tristă vedea sfârșindu-se și ziua aceea și lacrimile-i curgeau tot mai tare.

Biata femeie spera în zadar.

Mâna teribilă a nenorocirii parcă voia să-i prelungească chinul, până ce veni descurajarea.

Era ceva înspăimântător, era un chin de nesuferit.

Atunci simți necesitatea de a asculta un glas mângâietor, care să-i vorbească de Dumnezeu și de nemărita lui bunătate.

Scrise câteva rânduri și trimise răvașul la Marsilia.

Peste un ceas se apropia de satul catalanilor un preot bătrân, a cărui fizionomie era tipul desăvârșit al abnegației și al carității. Preotul se îndrepta spre singura locuință a satului și văzând ușa pe jumătate deschisă, intra stând mai întâi în ușă ca să-și anunțe sosirea.

Nimeni nu răspunse.

Preotul așteptă un moment și aruncând ochii pe fereastră, văzu pe marginea stâncii o femeie îngenunchiată, cu brațele întinse spre mare și cu ochii ridicați spre cer.

Peste un moment, preotul era lângă această femeie și fără să cuteze a o întrerupe, ascultă cu interes cuvintele ce-i ieșeau de pe buze, întretăiate de oftări.

— Nu, niciodată nu-l voi mai vedea! zise dânsa. Fatalitatea vrea să beau până în fund acest pahar de amărăciune, care de atâția ani nu s-a mai depărtat de la buzele mele. Albert, Albert, primește un adio de la mine, pentru că simt că mi se apropie moartea. Dar nu, nu voi muri, nu pot, nu trebuie să mor fără să te strâng la piept; nu mi-ar fi cu putință, să mă îndoiesc în ceasul din urmă al existenței, de Dumnezeu, mângâietorul celor nenorociți. Nu, nu, niciodată, exclamă preotul arătând cu mâna cerul sărmanei femei care scoase un țipăt văzând venerabila și solemna lui înfățișare. Este un Dumnezeu puternic și drept care stă, în ceruri, nevăzut de ochii noștri, dar văzut de mintea noastră. Te-ai îndoit oare de Dumnezeu? Atunci îndoiește-te de tine însăși!

— Oh! Părinte! strigă nenorocita, dar suferința aceasta fără sfârșit...

— Acum un moment, în locul acesta chiar, vorbeai de moarte; și moartea e sfârșitul suferințelor.

— Ce zici? Să mor fără să mai văd o dată pe fiul meu? Ah! Nu știi, nu știi ce e dragostea de mamă! Nu știi că, despărțită de dânsul, singura mea afecțiune pe pământ, e o veșnicie de când îl aștept zi cu zi, ceas cu ceas, minut cu minut și tot în zadar. Nu știi până unde mi-au ajuns suferințele... Nu ți-ai putea face idee de durerea mea, n-ai putea-o înțelege.

— Vin să te ascult și sunt gata să-ți întăresc credința după ce te voi fi auzit. Vorbește.

— Vino, părinte; și eu am nevoie să te ascult. Simt că credința mea se clatină... "sub povara unei groaznice fatalități.

Preotul urmă în tăcere pe femeia misterioasă în căsuța locuită de dânsa.

Ea se duse în odaia sa, așezându-se în fața ferestrei, își aținti ochii pe Mediterana, ale cărei ape se întindeau nesfârșite, apoi îi întoarse, melancolici dar resemnați, pe splendidul crucifix ce atârna pe perete și parcă rosti o rugăciune.

— Tată, zise ea, după un moment dă-mi voie să nu-ți spun întâmplările din primii mei ani; conțin o taină care trebuie să existe numai între Dumnezeu, între mine și un om pe care nu-L voi mai revedea.

Se opri puțin, ca să murmure numele lui Edmont Dantès și urmă:

— Victima unei puternice răzbunări, am primit lovitura teribilă a unei nenorociri care a căzut fără de veste asupra-mi. Văduvă și săracă, fără alt sprijin decât al fiului meu, fatalitatea vrea ca și acest fiu să fie nevoit a mă părăsi câțiva ani, ca și cum ar trebui să plâng într-o completă singurătate o greșeală involuntară a vieții mele trecute... acum când sunt mamă nu mai plâng, nu trebuie să mai plâng această greșeală.

— Dar, cel puțin, mi-ai putea spune care e greșeala aceasta? întrebă preotul, văzând că lacrimi mari curgeau din ochii femeii, care în disperarea ei îl chemase spre a-i aduce mângâiere cerului.

— Este că nu mi-am mai adus aminte de un om căruia îi consacrasem prima mea dragoste. Așteptând în zadar câțiva ani întoarcerea omului acela, la vestea falsă a morții lui, vărsai cea din urmă lacrimă de amantă pe presupusul lui mormânt și a doua zi mă măritai cu rivalul său, singurul sprijin ce-mi rămânea pe pământ. Acum plâng, cum vezi, dar plâng depărtarea iubitului meu fiu, plâng pentru că simt că mi se va stinge viața până să nu-l mai pot strânge în brațe. Oh! Dacă el s-ar întoarce, aș ști trăi! Întoarcerea "lui ar fi viața mea!

— Speră, doamnă, speră: nemărginită e bunătatea lui Dumnezeu.

— Să sper! Dar ce-am făcut, ce fac de atâta vreme! întrebă ea cu un zâmbet sfâșietor, zâmbet care părea o strâmbătură a agoniei. Să sper; Ah! Nu știi ce e cuvântul acesta, repetat și neconținut repetat, pentru cel care și-a pus totdeauna, totdeauna și în zadar, speranța în clemența lui Dumnezeu!... Oh! Mă va fi uitat oare acest Dumnezeu suprem... și sunt eu pentru totdeauna lovită de fatalitate pe pământ?

— Blestemi, blestemi! Dumnezeu nu uită pe ființele sale, zise preotul.

— Pentru ce atunci nu-mi dă singura fericire de a-mi îmbrățișa copilul când mi-a pus în inimă toate grijile de mamă? Oh, nu vede el că chinul meu e mai mare decât oricare altul?

La aceste dureroase cuvinte, un zâmbet suav trecu pe buzele preotului.

— Cugetă, zise el, care a fost chipul fecioarei Măria, când strânse în brațe trupul neînsuflețit al Mântuitorului, singura ei speranță, singura "ei mângâiere! Gândește-te de ai putere și curaj, ce noapte groaznică de nesfârșite suferințe a cuprins pe neprihănita Născătoare! Și cu toate astea dânsa, în a cărei inimă se aflau puternice credința și resemnarea, șterse lacrimile mironosițelor ce o înconjurau.

— Ah! Părinte, exemplul este sublim; dar Fecioara era mama lui Dumnezeu și eu sunt o biată femeie și puterile mă părăsesc.

— Mama celui pus pe cruce ți le va înapoia.

— Roagă-te pentru mine, roagă-te, murmură ea, pentru ca eu să văd portul într-această mare de dureri.

— Crezi în dreptatea lui Dumnezeu?

— Ce să răspund?

— Doamnă, ea e nemărginită și perfectă, așa cum noi n-o putem înțelege.

— Oh! Da, da, eu n-o înțeleg.

— Uită-te! exclamă preotul sculându-se și întinzând brațele spre crucifix uită-te la acel lemn sfânt și formidabil și îndoiește-te încă, dacă poți, de dreptatea și de nemărginita bunătate a acestui martir care s-a lăsat a fi pus pe cruce pentru noi! Vezi-i imaginea. Sângele acela nevinovat care pare a curge încă din pieptul lui a fost vărsat pentru răscumpărarea noastră. Acea frunte suverană, smerit plecată sub cununa de spini, a conceput opera generoasă și sublimă a redeșteptării popoarelor, în genunchi, doamnă, în genunchi, el te poate ierta.

La aceste cuvinte sărmana căzu în genunchi, în fața crucifixului și torente de lacrimi îi curseră pe obraji palizi.

— Ah! Dumnezeule! Dumnezeule! exclamă ea. Ce păcat am făcut ca să merit o așa aspră pedeapsă?

Apoi, coborând capul, cu brațele încrucișate pe piept și într-o adâncă meditație, tăcu.

Tăcerea aceea avea ceva solemn și abia era întreruptă de șoaptele încete ale buzelor preotului, care murmură o rugăciune.

Femeia se ridică.

Pe fizionomia ei se zugrăvea o nobilă liniște și ea nu mai plângea; în ochii ei, umezi încă, se reflecta seninătatea resemnării.

Credința își făcuse cale în inima ei.

Trecură câteva zile în care preotul făcu mai multe vizite locuitoarei din satul catalanilor și ea părea tot mai liniștită.

N-ajunsese însă în culmea nenorocirilor; deodată veni acel chin care n-are leac, n-are îndulcire.

Toți banii pe care-i avea se sfârșiseră și nici o altă resursă nu-i mai rămânea nenorocitei decât să cerșească o bucată de pâine. Să implore mila trecătorilor, să întindă mâna! Ah! Mai bine ar fi murit de o mie de ori! Nu, de o sută de ori, nu; ea nu va atrage asupra-și curiozitatea Marsiliezelor; nu se va târî din casa în casă spre a cere pâinea zilnică. Hotărârea ei era nestrămutată.

Luă cu un zâmbet amar cel din urmă ban de argint și-l schimbă pe hrană. Cu câtă economie o întrebuința; dar hrana se ducea, se ducea! Zilele treceau și nu-i mai rămânea decât o bucată de pâine și puține poame uscate. "Ce să facă?

Împărți restul acela așa ca să-i ajungă șapte zile; în acel timp, cine știe? Putea să-i vină vreun ajutor.

Trecură opt zile și ajutorul nu sosi. Nenorocita suferi întâia zi de foame. Zi teribilă și care-i aduse, în fiecare ceas, amare amintiri ale unui trecut pe care ea ar fi vrut să-l uite. A doua zi se simți slabă de tot; inima-i bătea cu violență, friguri o ardeau: simțea o căldură nespusă, se înăbușea, îi venea amețală. Delirul nu era departe. Se sculă, alergă să strângă firimiturile de pâine de pe masă. Era aproape momentul când era să le caute și pe jos. Și totuși era gata dispusă să moară de foame!

În sfârșit, în a patra zi de când suferea, o rază de speranță îi lumină mintea.

— Oh! Cine știe dacă peste alte opt zile nu va putea sosi fiu-meu? Și peste opt zile eu voi fi moartă de foame? Nu, nu, să așteptăm cât mai avem puțină viață în piept. Să așteptăm, să așteptăm. Și biata femeie, ieșind din casă, călăuzită de instinct, porni spre portul Marsiliei. Se opri de mai multe ori ca să se odihnească și să răsuflă; atunci întinse mâna trecătorilor; dar buzele rămăneau mute și ochii pironiți în pământ. Merse până în oraș fără să capete nici o milostenie. Simțea foamea, foamea ajunsă la extrem; bea apă și

apa îndoia furia foamei. Privirea ei slabă, nu mai deosebea lucrurile la o mică depărtare, un nor semănând a nor de praf ce-o înconjura; și casele, persoanele din jurul ei păreau a se învârti. Era începutul delirului.

Cu o mișcare instinctivă, biata femeie merse spre țărnișă, merse până la parapete, uitându-se fără să vadă, auzind fără să înțeleagă. Întrebă dacă nu era cumva noapte și i se răspunse cu un hohot de râs.

Soarele strălucea în toată splendoarea. Deja nu mai vedea, nu mai deosebea nimic; îi era foame și ajunsese la disperare.

Făcu câțiva pași și căzu în genunchi înaintea a doi oameni care debarcau, exclamând cu un glas stins:

— Mi-e foame. Pentru dragostea lui Dumnezeu! Ajutați-mă. Fu întâiul ei strigăt, cerând milostenie.

Cei doi abia debarcați dintr-o barcă, auzind acel țipăt disperat al mizeriei, se opriră în fața femeii care le cerea milostenie în genunchi.

Unul din ei scoase un ban din buzunar și-l dădu cerșetoarei, zicând:

— Scoală-te, iată un mic ajutor.

Banul căzu în mâna cerșetoarei care rămase tot în genunchi și urmă cu glas tot mai slab:

— Mulțumescu-ți Doamne!

Apoi căzu pe brânci și dădu un țipăt.

Capitolul XXXI Un ajutor din cer

La țipătul ascutit al cerșetoarei, cei doi călători, care își urmau drumul, se opriră: și cel mai tânăr zise tovarășului său:

— Eu mai am încă o datorie de îndeplinit.

— Care?

— Prima dată când pun piciorul pe uscat după groaznica furtună din care m-ai scăpat d-ta, ca și cum ai fi fost trimis de Dumnezeu, nu trebuie să ascult cu nepăsare strigătul mizeriei.

— Și ce vrei să faci?.

— Să împart cu nenorocita aceasta puținii bani pe care i-am scăpat din naufragiu; e foarte drept.

— Și nu eu am să te împiedic; dimpotrivă, te aprob, pentru că glasul mizeriei a produs totdeauna asupra-mi o puternică impresie.

Astfel vorbind, cei doi se întoarseră înapoi, apropiindu-se de cerșetoare, care sta tot în genunchi. Cel mai tânăr se aplecă zicându-i:

— Ei bine, ce aștepti aici?

— Aștept pe fiul meu, zise ea ridicând capul și arătându-și figura.

— Dumnezeu! Mama! Mama! Să fie oare închipuire? Am înnebunit eu? Strigă el, ridicând în brațe pe cerșetoare, pe buzele căreia văzu atunci un zâmbet suav, singurul răspuns ce nenorocita mamă îl putea da fiului ei.

— Ce zici, domnule de Morcerf?

— Oh! Vino, vino, să ducem acasă pe nenorocita asta! Cerul mă izbește fără îndurare: e mama!

Tânărul nu mai putu zice altceva, strâns îmbrățișat de mama sa, el își lipise buzele ude de buzele ei uscate ca și cum ar fi vrut să le însuflețească cu sărutările lui fierbinți.

Benedict privi un moment scena aceea mișcătoare; luă apoi măsurile necesare pentru ducerea cerșetoarei într-un birt vecin și împiedică pe curioși s-o urmeze în odaia unde ea fu pusă pe un pat.

Peste câteva ceasuri, mulțumită îngrijirilor, ea deschise ochii și dădu semne de viață.

Albert vru să-i vorbească, s-o îmbrățișeze, să o cheme de o mie de ori mamă; dar Benedict, spunându-i că sărmana femeie n-ar putea rezista zguduirii ce i-ar fi pricinuit acea emoție, slabă cum era, îl convinse pe Albert să aștepte până ce ea își va veni bine în simțiri.

Albert, așa se numea tânărul care-l însoțea pe Benedict, sta tot lângă ușa odăii în care zăcea necunoscuta. Un doctor venit să-i dea ajutoare, îl asigură că nu era nici o primejdie, că bolnava se va întrema repede, de nu va fi agitată de nimic. Aceste cuvinte reînsuflețiră pe Albert și, aruncând o privire plină de iubire în odaie, el se duse la Benedict, pe care-l găsi dând ordine lui Rocca Priori, locotenentul micului yacht.

— Prietene, îi zise Albert strângându-l de mână, doctorul mă asigură că nu mai e nici o primejdie pentru sănătatea mamei. Oh! Doamne, Dumnezeu! Îți mulțumesc, murmură el, ridicând ochii spre cer.

— Cu atât mai bine, domnule de Morcerf, sunt vesel: am dat ordine ca să se pregătească yahtul și să fim gata de plecare.

— Așadar, ai să mă părăsești? întrebă tânărul repede.

— Negreșit, răspunse Benedict. Întrucât te privește pe d-ta, mi-am împlinit misiunea. Ești pe uscat și lângă mama dumitale; ești fericit... deci pot să mă duc.

— Deja? Murmură Albert strângând de mână pe Benedict. Aș fi vrut, urmă el, ca mama să te vadă și să-ți mulțumească pentru generozitatea cu care ai venit în mijlocul furtunii ca să mă scapi.

— Nu te-am scăpat eu, zise Benedict, ci mâna lui Dumnezeu te-a smuls din sânul valurilor. Este un adevăr pe care ți l-am repetat prea de multe ori ca să-l poți uita. Ce interes m-ar fi putut face pe mine să-mi primejduiesc viața ca s-o scap pe a dumitale? Ce instinct m-ar fi putut călăuzi printre trăsnete și furia valurilor, acolo unde cu brațele dumitale obosite încercai în zadar să te ții deasupra apei, dacă Dumnezeu, nu ar fi hotărât astfel? Domnule, dumneata nu-mi datorezi nici o mulțumire: ceasul dumitale, scris în cartea soartei, nu se afla pe acea pagină fatală pe care Judecătorul Suveran a întors-o în acea teribilă împrejurare.

— Cel puțin îmi vei mai acorda câteva zile; e o favoare pe care ți-o cer... nu mi-o refuza... Delicatețea cu care te-ai ferit de a îmi pune întrebări asupra vieții mele îmi face o datorie să ți-o spun eu. Știu bine că n-am nici un drept asupra dumitale, pentru că sunt un străin pentru d-ta... dar... rămâi...

Un râs batjocoritor încreți buzele lui Benedict auzind aceste din urmă cuvinte.

— Dar nu știi că toate clipele mele sunt numărate și că nu mă pot opri pe calea ce am luat? Cale pe care o urmez, cum vezi, prin foc, printre valuri furioase și alte primejdii?

— Da, așa mi-ai vorbit totdeauna, adică așa încât să nu te pot înțelege; ceea ce-mi destăinuiește că există în viața dumitale ceva teribil... Poate o durere amară. Și dacă o singură dată dumneata mi-ai fi pus o întrebare oricât de mică, nu aș sta la îndoială să te întreb și eu cu tot interesul pe care mi-l inspiră afecțiunea întemeiată pe recunoștință, care e durerea aceasta. Totuși și eu știu să-mi dau seama de o durere adâncă, zise Albert oftând.

Benedict aruncă asupra-i o privire cercetătoare, parcă ar fi vrut să citească ceva pe figura lui.

— Drumul meu, zise el după o mică pauză, nu e un secret. Mă duc după cineva care nu știu unde se află.

— Aș fi indiscret să te întreb ce te poate face să-l cauți?

— Un lucru foarte simplu: o mână de mort, răspunse Benedict cu cel mai mare sânge rece.

Albert aruncă asupra lui o privire cercetătoare, parcă i-ar fi spus că acele cuvinte erau neînțelese pentru dânsul.

— Iartă-mă, domnule. - Zise el, dar cuvintele astea teribile mă fac și mai curios. Ele fac un efect foarte ciudat asupra mea, care am fost greu izbit de nenorocire.

— Crezi, prietene, că aiurez zicându-ți că ridic în fața celor vii mâna unui mort, tremurând încă de furia care n-a putut înceta într-însul?

— Oh! Desigur e formidabil acela, împotriva căruia te duce o așa de ciudată călăuză.

Benedict se uită împrejur ca să se asigure că nimeni altul nu-l aude și strângând de braț pe Albert, zise cu glas încet, dar expresiv:

— Ai auzit vreodată de contele de Monte-Cristo?

La acel nume rostit cu o expresie sălbatică de Benedict, Albert făcu un pas înapoi palid ca un mort; apoi împreunându-și mâinile și ridicându-le deasupra capului, lăsă pe dată brațele să-i cadă în jos cu putere, exclamând:

— Blestematul!

Benedict culese cu un gest neexprimabil blestemul aruncat contra lui Edmond Dantès.

— Îl cunoști? întrebă el cu un mare interes, apropiindu-se de Albert.

— Întreabă pe victimă dacă își cunoaște călăul răspunse acesta. L-am văzut puternic, ieșit din pulbere, aducând fatalitatea asupra familiei. Blestematul, de o mie de ori blestematul!

Albert se opri; apoi, ștergându-și o lacrimă, murmură:

— Ah! Mamă, iartă-mă dacă nu pot respecta ca tine numele unui om, a cărui teribilă putere este încă un mister pentru mine.

Benedict își șterse sudoarea rece care curgea de pe frunte în picături mari.

— Mare Dumnezeu! Murmură el, un alt strigăt care osândește pe acest om crud: sentința lui e scrisă deci pretutindeni de mâna ta puternică?

Urmă apoi un moment de tăcere.

Benedict înțelese după un gest al lui Albert, că el cunoștea foarte de aproape pe contele de Monte-Cristo și hotărî să-l întrebe de ce scosese acel strigăt de blestem.

— Prietene, zise el lui Albert care părea încă sub impresia tristă ce-i produsese numele lui Edmond Dantès, iartă-mi indiscreția, dacă te întreb ce relații pot exista între dumneata și contele de Monte-Cristo? Între el și mine există o datorie de sânge și trebuie să cunosc pe omul cu care am de-a face.

— Vei fi satisfăcut, domnule răspunse Albert. Totuși, dă-mi voie ca să mă duc mai întâi la mama pentru că aș voi s-o duc cât mai repede de aici.

— Du-te; dar fă ce-ți spun eu, nu-i pricinui nici o emoție. Vei putea sta aici până se va însănătoși pe deplin.

Albert, fără să răspundă ceva, porni spre odaia în care se odihnea mamă-sa; îngenunche lângă patul în care ea dormea, o contemplă puțin, îi puse o sărutare pe frunte, apoi se întoarse în odaia în care îl aștepta Benedict.

— Iată-mă, domnule: acum vreau să spun unui prieten ura pe care mi-o inspiră omul care se numește conte de Monte-Cristo.

Mi-ai spus că între dumneata și el este o datorie de sânge, în care te crezi creditor? Ei bine, asemenea datorie există și între mine și el, deși nu ca a dumitale, nu mai puțin teribilă însă și totuși am jurat solemn să nu mă răzbun.

— Dar cine ți-a putut cere un asemenea jurământ?

— Mama, răspunse Albert cu o expresie de nespus respect.

— Poftim, domnule, începe; te ascult.

Și Albert, încrucișându-și brațele pe piept și trântindu-se în fotoliu începu:

Capitolul XXXII Șarpele

În 1838 era în Franța o familie puțin numeroasă, al cărei șef era contele de Morcerf, tatăl meu; era formată din contele, din mama mea și din mine. În anul acela luai, eu care făceam pe atunci parte din înalta societate a Parisului, hotărârea de a merge cu un prieten al meu Franz Epinay să petrec carnavalul la Roma și plecai la Florența, unde hotărâsem să ne întâlnim. La Roma făcui cunoștință cu contele de Monte-Cristo, care ne scosese din încurcătură, pe mine și pe Franz, oferindu-se pentru prima zi a carnavalului, 22 Februarie.

Franz îl cunoștea deja pentru că, fusese cu dânsul în faimoasa grotă a lui Monte-Cristo.

La aceste cuvinte, Benedict încruntă sprânceana și întrebă cu aer cam neîncrezător: -

— Și dumneata ai crezut că grotă aceea nu era o născocire?

— Franz mi-a jurat că exista, răspunse Albert după cum îmi jurase că fusese primit de conte.

— Prea bine, urmează.

Albert reluă:

— De la 22 Februarie 1838 începură deci, legăturile mele cu contele de Monte-Cristo. Închipuiește-ți o prietenie sinceră, nici nu se poate dori altfel și vei avea o idee de acela pe care eu păream să-l fi inspirat acelui om fatal. Știind că plecând din Roma era să meargă la Paris, mă grăbii să-i ofer casa tatălui meu, propunându-mi să-l călăuzesc în oraș și în societatea cea mai bună din care, cum spusei, făceam parte.

Contele primi oferta mea.

Peste câțva timp în urmă, după ziua și ora fixată de el spre a se prezenta acasă la tatăl meu, avui o dovadă ce mult ținea el la exactitate, pentru că, fix

la ceasul hotărât și când prietenii anunțați de mine începeau să-și piardă răbdarea de întârzierea dejunului ce-l ofeream contelui, el intră în cabinetul meu.

După dejun, îl prezentai părinților mei. Și el se declară foarte bucuros de prietenia mea și plin de afecțiune pentru mine.

Oh! De câte ori mama, observând orbirea care neconținut mă stăpânea, mă întreabă cu ochi umezi de lacrimi dacă eram sigur că el mă iubea într-adevăr... Și de câte ori eu, sărman tânăr fără experiență, necunoscând lumea și oamenii, îi afirmam că contele de Monte-Cristo îmi era prieten, prieten adevărat, pentru că blestematul avea viclenia șarpelui și puterea magnetică a privirii fermecătoare a acestei reptile trădătoare. În timp de câte va luni, fui tovarășul nedespărțit al contelui de Monte-Cristo. Mi se părea că omul acesta n-avea taine pentru mine, că în orele lui de melancolie îmi destăinuia tot ce avea pe inimă și că inima lui era plină de bunătate și de dreptate.

Oh! Vălul nu întârzie a se sfâșia... sfârșitul iluziilor mele veni repede, teribil și fatal!

O acuzație groaznică, aruncată public împotriva tatei într-un ziar, adusese deznădejdea în familia mea. Deja Parisul nu mai avea atracții pentru mine, care vedeam insultat numele pe care-l purtam și de care până atunci fusesem mândru. În acea grea împrejurare, îmi veni iarăși în ajutor omul pe care-l credeam prietenul meu, deși mama mă asigura că contele nu era și nu putea fi așa de sincer pe cât îl credeam eu.

El stăruie și mă sili să-l însoțesc într-o călătorie de plăcere; îmbrățișai pe biata mamă și plecai cu dânsul.

Contele încerca totul ca să mă distreze: vânătoare, pescuit, alergări călare, tot ce putea și cu zâmbetul lui ipocrit pe buze mă silea să iau parte la petrecerile lui.

Peste câteva zile primii scrisoarea unui prieten, care mă anunța că autorul acuzării contra onoarei tatei fusese descoperit, îmi luai ziua bună de la conte și plecai la Paris.

Totul se dădu la iveală, citii hârtiile care dovedeau crima tatei. Văzui splendoarea numelui lui și al meu întunecată, stinsă pentru totdeauna, în bucuria și batjocurile dușmanilor mei. Văzui ușile saloanelor din Paris închise înaintea mea și a tatei; eu, eu care aveam nume glorios, un nume ilustrat de vitejiile unui războinic, eu care mă credeam deopotrivă cu cei mai nobili și mai iluștri... Ah! Eram nevoit să ajung un om fără nume, să nu mai

am nici un titlu și nici stima lumii! În delir... zdrobit de formidabila povară a rușinii, auzii dureroasele suspine ale mamei și glasul aproape stins al tatei care-mi cerea răzbunare.

Și mă ridicai cu furie ca să izbesc pe dușmanul care, fără milă, târâse la bara publicității o greșeală a tatei, fără să cugete că el era atunci unit cu o femeie a cărei soartă nu se putea despărți de a lui și că avea un fiu nevinovat de păcatul lui; dușmanul neomenos care, spre a se răzbuna pe un om, îi izbea totodată soția și fiul! Întrebai atunci cine era autorul nenorocirii mele... Ah! Știi, ghicești dumneata numele ce mi se spuse și mi se repetă? Conte de Monte-Cristo! exclamă Albert cu un aer amenințător și sărind în picioare parcă ar fi văzut arătându-se înaintea lui omul al cărui nume îi ieșise de pe buze.

— Deocamdată n-am vrut să cred, urmă el după o mică pauză dar numele acela era scris în hârtiile pe care le examinai.

Ah! Iată cum își bătea joc trădătorul de mine! Iată ce simțăminte avea el pentru mine de atâta timp! Iată în sfârșit, cum răspundea la prietenia sinceră pe care o aveam pentru el... Trădător! De o mie de ori trădător!... De este în cer un Dumnezeu bun și drept, cum îmi închipui eu, crima aceasta nu-i va fi niciodată iertată. Din primele zile în care mâna lui atinse pe a mea, în care m-a poftit să-i împărtășesc pâinea, ori el o împărtăși pe a mea, în care-mi vorbi și mă primi așa încât să mă captiveze... el deja medita trădarea.

— Domnule, urmă Albert după un moment de tăcere, trecându-și mâna pe frunte; de nu puteam reda tatei cinstea, îl puteam cel puțin răzbuna.

Mă dusei la conte.

El sta în loja sa la operă. Plecai ca să-l insult, neavând alt mijloc să-l silesc a se bate cu mine.

Blestematul mă primi cu aceeași abilitate, care-mi mări și mai mult aprinderea, îi spusei scopul vizitei mele și n-avu alt răspuns decât un zâmbet. Toți privitorii începeau să se uite la noi și deoarece insulta pe care mi-o adusese fusese publică, voiam ca și reparația să fie publică.

Mănușa mea atinse obrazul contelui de Monte-Cristo și a doua zi trebuia să se facă duelul.

— Și brațul dumatăle n-a fost destul de puternic spre a susține atacul? întrebă cu interes Benedict.

— Nu, domnule, răspunse liniștit Albert. Mă dusei dezarmat pe teren și acolo, de față cu martorii, dădui satisfacție contelui de Monte-Cristo și-i strânsei mâna.

— Nenorocitele! strigă Benedict sculându-se în picioare și aruncând o privire disprețuitoare asupra lui Albert care sta nemișcat. Apoi, fiul lui Villefort, căindu-se poate de vorba ce-i scăpase, se așează iarăși jos și, cu glas mișcat, întrebă cu blândețe:

— Îți pierduse și mintea?

— Nu! Murmură Albert.

— Atunci, cum?

— Cineva intrase în odaia mea în ajunul duelului și mă pusese să jur că voi respecta pe contele de Monte-Cristo.

— Și cine a putut dobândi de la dumneata un asemenea jurământ?

— O femeie pe care o iubeam așa cum nimeni nu-și poate închipui. O femeie al cărei un ceas de fericire l-aș plăti cu un an de chinuri pentru mine. O femeie ale cărei lacrimi îmi sfâșiau inima: mama!

Capitolul XXXIII Două victime nevinovate ale unei răzbunări teribile

Sfârșind prima parte a istorisirii sale, Albert era așa de mișcat încât nu mai avu putere să urmeze.

Se sculă și merse la mamă-sa. Observă cu mare mulțumire că răsuflarea îi era mai liberă și somnul mai liniștit, reveni apoi în sală și prânzi împreună cu Benedict, hotărât pe cât se părea să stea în Marsilia tot timpul necesar pentru deplina întremare a doamnei de Morcerf.

Fără să caute a afla cauza purtării dușmanului său, adică a contelui de Monte-Cristo, fiul lui Villefort era convins că nu putea îndreptăți nenorocirea pe care el o aruncase pe capul celor care nu-i făcuseră niciodată vreun rău.

Contele de Monte-Cristo avea într-adevăr nevoie să se răzbune de vreo insultă, de vreo furt, de vreo barbarie săvârșită împotriva lui sau a vreunuia din neamul lui?

Fie. Ca un om să se răzbune pe altul care i-a făcut vreun rău, e ceva de care nimeni nu se miră, deși cea mai frumoasă virtute a creștinismului este iertarea insultelor! Dar a jertfi răzbunarea acesteia pe cei care nu l-au insultat, a-i jertfi fără milă, fără îndurare lipsindu-i de tată, de prieten, de ocrotitor, zdrobindu-i sub o rușine veșnică, sub o fatalitate eternă, această comportare n-are nume, nu se poate califica în lumea civilizată. Ce va putea face oare ca să i se ierte lui Edmond Dantès imensa, monstruoasă lui greșală? Câte fapte bune nu va trebui să pună el în cumpănă pentru ca să echilibreze greutatea vinovatei lui comportări? De ar trăi și mii de ani, de s-ar ocupa numai cu practicarea virtuților generoase, n-ar putea șterge pata pe care fapta aceea i-a pus-o pe suflet în enormitățile săvârșite în șase luni... șase luni, un punct în eternitate.

A doua zi, Benedict, care găsea foarte interesantă istorisirea lui Albert, îl rugăa s-o urmeze.

Albert, mai liniștit cu privire la mamă-sa, reluă firul istoriei, stând ca și înainte, lângă Benedict într-una din odăile pe care ei le ocupau în hotelul "Rezervei".

După un moment de tăcere, în care tânărul își rânduiește ideile, el urmă astfel:

— Plecând din locul destinat pentru duel, mă grăbii să mă duc acasă, lăsând prietenilor mei nesfârșit subiect de a critica și tălmăci cât mai rău purtarea mea.

Îmi făcusem planul.

Strânsei toți banii pe care-i aveam, vândui mobilele ce-mi aparțineau din casa părintească și când fui gata de plecare, mă dusei în odaia mamei, nenorocita își strânsese și ea banii, îi pusese într-o boccea și era gata să plece cu mine. Îmi ghicise hotărârea, precum și eu pe a ei. Peste o jumătate de ceas coboram amândoi scara palatului nostru, ca să nu ne mai întoarcem în el.

— Dar tatăl dumitale? întrebă Benedict. Nevasta și fiul l-au putut oare părăsi fără să-i zică măcar un adio?...

— Tata urmă Albert, nu era omul căruia să-i placă un asemenea adio.

El ni-l dădu.. O detunătură de pistol răsună în vestibulul scării, pe când mama și eu intram în trăsură de poștă cu care eram să ieșim din Paris.

Contele de Morcerf se pedepsise singur.

Albert se opri puțin.

Benedict își încrucișa brațele pe piept contemplând cu un nespus de mare interes pe tânărul care-i spunea teribila sa istorie.

— Eram singurul sprijin al mamei, reluă Albert; eu care nu aveam nici avere, nici nume; eu, plin încă de prejudecățile trecutei mele aristocrații; eu, care nu mă simțeam în stare să întind mâna ca să cerșesc, de mi-ar fi fost închisă orice altă cale. Totuși, trebuia să cuget bine la viitor; să hotărâsc un chip de a trăi, să aleg o poziție, pentru că timpul trecea iute și mizeria nu era să întârzie de-a bate la ușa noastră.

Atunci luai o hotărâre.

Era să mă angajez în miliție și unind prețul vânzării mele la mica noastră avere, mă pregăteam să plec în Africa plin de dorință de a dovedi într-o zi Parisului că greșeala morală nu era ereditară în familia de Morcerf.

— Oh! Reluă el pe dată, încetai de a mă numi astfel... luai un nume mai simplu, mai obscur... acela de Albert Mondego, cum am fost numit în regiment.

— Ai fi putut lua altul, sau titlul matern... observă Benedict.

Albert zâmbi cu mâhnire și se grăbi să răspundă:

— Mama era fiica unor pescari. Peste o lună după înrolare, plecai în Africa unde stătui până acum, neconținut cugetând la singura ființă pe care am iubit-o, la mama! Ah! Și când, cu bucuria în inimă, veneam s-o strâng în brațe, uitând pentru plăcerea aceasta toate nenorocirile și chinurile suferite, soarta mă lovește iarăși; neîndurată, dovedindu-mi că n-am sorbit toate amărăciunile încă.

Mama a suferit de foame! Buna și iubita mea mamă a fost nevoită să întindă mâna cerșind un codru de pâine. Ah! Asta nu poate să fie voința lui Dumnezeu! Este un diavol care suflă blestemul său asupra-ne... Fatalitatea ne apasă!

Albert își ascunse fața în mâini, ca să nu se vadă două lacrimi ce-i curgeau pe obraji.

Benedict îl privi în tăcere, parc-ar fi vrut să întrerupă acea reculegere solemnă a unui fiu care plângea nenorocirile mamei sale.

— Acum, domnule, urmă Albert, știi ce fel de relații sunt între contele de Monte-Cristo și mine; știi și cine sunt; mă numesc Albert Mondego și sunt fiul lui Mercédès; nu posed nimic; puținii bani pe care-i aduceam din Africa i-am pierdut mai pe toți în teribilul naufragiu din care m-ai scăpat d-

ta; dar dacă voi putea să-ți arăt într-un chip oarecare recunoștința mea, te poți baza pe mine.

Și Albert întinse mâna lui Benedict care i-o strânse cu respect.

— Istoria dumitale m-a mișcat foarte viu, zise Benedict, Dragostea ce ai pentru mama dumitale este, sunt convins, o puternică mângâiere pentru fiu. Sunt mulți care n-a putut nici măcar vărsa o lacrimă pe mormântul mamei lor.

— E cu putință? întrebă Albert.

— Un om, de pildă, care să nu știe cine i-a dat viața.

— Ah!

— Care știe numai că a fost aruncat îndată ce a venit pe lume. Crede-mă, domnule Albert, sunt oameni mult mai nenorociți decât d-ta. Sunt nenorociri mai teribile decât a dumitale.

— Or fi! Murmură Albert.

Benedict zâmbi cu o ironie ușoară și exclamă:

— Știi dumneata ce e viața unui proscris?... Dar a unui proscris fără familie, fără patrie, fără măcar o speranță în inimă? Știi dumneata ce este furia, deznădejdea, setea, nebunia răzbunării? Ah! Urmă el mai liniștit, ai văzut acel cer negru, acea noapte adâncă, acele valuri furioase, acele limbi de foc. Ei bine, îți aduci aminte deznădejdea pe care ai simțit-o, în furia valurilor, în mijlocul furtunii, în bubuitul tunetelor și licăritul fulgerelor! Ah! Acolo, în mijlocul tuturor acelor grozăvii, fu un moment în care ai disperat; te-ai văzut în brațele morții, o moarte care nu era prietena mută și melancolică ce ne strânge încet, încet la pieptul ei înghețat, ci furia care ne chinuiește în brațele ei de fier și ne smulge sufletul, făcându-ne mai întâi să ne pierdem una câte una toate speranțele. Acum, închipuie-ți o asemenea situație, prelungită ca supliciul lui Prometeu și spune dacă victima acestei fatalități, dacă acest martir nu se poate socoti mult mai nenorocit decât d-ta?

— Și poate oare exista un asemenea martir, e el în realitate, nu numai în povești?

— Există, da, și-ți stă înaintea! exclamă Benedict. N-am nici prieteni, nici protectori, nici părinți, pentru că ei m-au îngropat de viu îndată ce m-am născut și acum au murit. Moștenirea mea a fost proscriciunea și răzbunarea. Ah! Răzbunarea, pe care o voi gusta încet, cercetând, studiind chinuri noi, suplicii noi ca să smulg din pieptul unui om pe care-l urăsc și un țipăt de durere cum ecourile n-au mai repetat.

— Ce? zise Albert, te-am auzit de mai multe ori vorbind de Dumnezeu și abia pot înțelege cum dumneata crezi în Dumnezeu și spui că el e mare și milostiv și totodată te lași a fi stă-pânit deun simțământ așa de urât ca răzbunarea!

— Dar n-am spus că cel care-mi inspiră acest simțământ este un om care nu știe să ierte? Un om care a jertfit răzbunării sale ființe nevinovate, curate de crima pe care el voia s-o pedepsească? Acum, e necesar, nu trebuie să las a se domoli furia care mă face crud, pentru că am convingerea că sunt alesul lui Dumnezeu ca să pedepsesc îngâmfarea omului acesta care s-a crezut perfect și iluminat, când era condus numai de o patimă predominantă și când puterea lui asupra oamenilor era întemeiată numai pe bogăția lui. Blestem etern cadă asupra acestui om pentru că el este contele de Monte-Cristo.

Albert și Benedict întoarseră repede capul și rămaseră nemișcați, împietriți de mirare.

Capitolul XXXIV Hotelul Rezervei

Mercédès era în pragul ușii.

Pe obraji ei slabi strălucea roșcata frigurilor; privirea ei, înflăcărată și nesigură dovedea că ea se află în delir. Scoasă din criză de un acces de friguri, însuflețită de puterea neexplicabilă a acelei stări de exaltare a sângelui, călăuzită de o cugetare vagă și nedeslușită, sări jos din pat, înfășurată în cearșafuri. O fustă scurtă rău prinsă pe trup, o cămașă, părul despletit pe umeri, gestul agitat și neregulat, toate astea îi dau o înfățișare de nebună. Ajungând la ușa odăii trase cu urechea; auzi cele din urmă cuvinte ale lui Benedict și scoase un țipăt ascuțit când auzi numele contelui de Monte-Cristo.

După ce îi trecu primul moment de mirare, Albert alergă la mamă-sa, care sprijinită de el, înainta aruncând împrejur priviri zăpăcite:

— Edmond, zise ea cu un zâmbet dureros mi-ai omorât oare fiul? De ce mă chinuiești cu văduvia, cu mizeria cu suferințele, cu foamea? Oh! Ce rău

ai plătit lacrimile vărsate de mine pentru omul pe care așa de mult l-am iubit. Unde e acest om? Ah! Să nu vină, să nu tulbure puritatea îmbrățișării, a sărutării pe care o păstrez fiului meu.

Fu un un moment de tăcere.

Albert sta în genunchi, cu ochii ațintiți asupra mame-si, cu buzele întredeschise, ca și cum excesul mirării sau al durerii îi tăiasse cuvântul în momentul când era să zică:

— Mamă, iată-mă.

Benedict, cu brațele încrucișate pe piept, asculta cu mare luare aminte tânguiriile Mercédèsei.

Oh! Da, da, cât te iubesc. Edmond, te iubesc cu o dragoste imensă. Te iubesc cât poate mai mult iubi o femeie. Și n-ai venit să mă iei de soție, și-ai plecat în momentul nunții și au trecut cincisprezece ani!... cincisprezece veacuri, de cincisprezece ori veșnicia... și tu tot departe! Cât am îndurat, câte lacrimi am vărsat... întreabă stânca catalanilor; îți va vorbi de mine, de suferințele mele; întreabă coroana ce-mi încingea fruntea în ziua cununiei mele, îți va spune de n-a fost de spini pentru mine. Întreabă patul meu conjugal și-ți va repeta suspinele pe care soția vinovată le păstra amintirii aceluia care nu-i era bărbat. Și acela erai tu. Pentru ce am meritat deci nenorocirea cu care m-ai lovit? Ce rău ți-a făcut fiul meu? Edmond, nu e dreptatea lui Dumnezeu aceea pe care o faci tu!

Dar tăcere, iată-l, el e, fiul meu... pentru care sufletul mi-e așa de chinuit... iată-l, iată-l, iată-l vine.

Mercèdes, rosti cu mare bucurie cuvintele acestea și deschise brațele, parcă" nu ar fi așteptat decât acel moment ca să strângă la piept pe fiul ei.

Și Albert, sculându-se repede, se repezi în brațele Mercédèsei.

— Iată-mă, iată-mă! Eu sunt, mama, adorata mama!

O sărutare și o îmbrățișare frenetică fură singurul răspuns al Mercédèsei.

O tăcere adâncă urmă după exclamația lui Albert, tăcere în timpul căreia, între mamă și fiu, se schimbară mii de dezmierdări.

Mercédès părea mai liniștită, pentru că frigurile, în urma acelei emoții își pierduseră puterea; totuși, ideile ei nu erau încă bine precizate, gândurile îi erau vagi și privirea zăpăcită pe care o arunca asupra lucrurilor din jurul ei dovedea agitația lăuntrică de care era stăpânită biata femeie.

Strângea din când în când convulsiv mâna lui Albert, rezemându-și fruntea aprinsă de sânul fiului ei în ochii căruia licăreau lacrimi de nespusă fericire și de adâncă mâhnire.

— Albert, zise în cele din urmă Mercédès tu ești? Da, da, simt că ești tu, inima unei mame nu se amăgește... Tu ești, tu, fiul meu, care te-ai vândut să mă susții și pentru care ași fi gata să-mi dau viața. Tăcu un moment și apoi urmă:

— Dar nu mă vei mai părăsi, nu e așa?.. Nu, nu, fiul meu, nu mă vei părăsi.

— Liniștește-te, voi sta neconținut cu tine, lângă tine, mama.

— Și dacă acel om puternic și răzbunător ar mai veni să ne despartă? Ah! Tu nu știi că în vinele tale curge sângele rivalului lui Edmond și că el n-aude și nu vede fără furie sărutările ce eu îți dau.

— Nu, nu, strigă Albert cu putere. Edmond e departe. Edmond nu ne mai vrea răul... Oh! Doamne! Urmă, el încet, fie-ți milă de mama!...

— Spune-mi, Albert, unde suntem? întrebă Mercédès, uitându-se îngrijorată împrejur.

— La Marsilia, răspunse el. Nu-ți mai aduci aminte de Marsilia?

— Oh, da! Dar casa aceasta?

— Casa aceasta este hotelul Rezervei.

— Ce zici? Strigă Mercédès strângându-l de braț și tremurând îngrozită. Albert repetă numele hotelului.

— Ah! exclamă Mercédès ca și cum ar fi simțit durerea unei răni adânci în inimă.

Apoi adăugă:

— Ce teribilă scenă s-a întâmplat aici, chiar în sala aceasta: și da, văd chiar aceiași masă, masa la care se aranja banchetul meu de nuntă... Colo, colo... văd încă figura pasionată a lui Edmond, aici fizionomia geloasă și trădătoare a lui Fernand Mondego.

— Mamă! exclamă Albert cu un glas plin de mâhnire.

— Ascultă, ascultă, urmă ea încruntându-și fruntea și ducând pe Albert la una din ferestrele ce dau în piață. N-auzi clopotele sunând? E pentru o cununie. Nu vezi pe femeia îmbrăcată în alb, cu fruntea încununată de o coroană albă... e mireasa care primește inelul nupțial. Înaintează alături de Edmond, în ai căruia ochi limpezi se citesc simțămintele puternice ale inimii.

Îndată după cununie... vezi un tânăr care înaintează încet, încet, pleacă capul cu privirea chiorâșă, cu fruntea încruntată, meditând la trădare.

Unde e, unde e lumea veselă și voioasă care adineauri trecea prin piață?
Este la masă în hotelul Rezervei.

Vezi, mireasa lângă mire și Iuda, care plin de veninul geloziei aruncă din când în când asupra soților priviri pline de ură.

Isuse!... iată-i, iată-i, îmi smulg soțul din brațe! Fernand Mondego l-a denunțat ca bonapartist. Soldații îl târăsc și eu sunt văduvă înainte de a-i fi fost soție!

După ce rosti aceste cuvinte, Mercédès căzu în brațele lui Albert, care o duse în odaia ei, unde o încredința îngrijirilor unei femei pe când Benedict alerga să cheme pe doctor.

Din fericire acea stare de exaltare febrilă se liniști după câteva calmante și peste puțin tânărul putu duce pe mamă-sa la căsuța ocupată de dânsa în satul catalanilor. Ea intră repede în convalescență.

Prezența fiului ei, aerul viu și curat ce exista în acea singurătate, îngrijirile ce i se dăduseră, îi liniștiră sufletul, goniră din mintea ei imaginile așa de triste ale unui trecut dureros.

Redobândi pe deplin facultățile intelectuale și putu adresa lui Benedict, câteva cuvinte de vie recunoștință pentru dezinteresarea cu care-și primejduise viața ca să scape pe a fiului ei.

În timpul acesta Albert pricepea că plecarea lui Benedict se apropia. Acest om îi inspirase o simpatie așa de adâncă încât nu ezită să-i zică prieten. Și într-adevăr ziua despărțirii nu întârzie.

Albert o ghici și strânse mâna lui Benedict, ca și cum i-ar fi zis un ultim adio.

— Domnule, îi zise într-o dimineață Benedict intrând în odaia sa, cum îți privești dumneata viitorul?

La această întrebare neașteptată, Albert se uită ținând la Benedict, a căruia fizionomie rămânea nepăsătoare. Nici un simțământ, nici un gând nu se putea citi pe figura lui, ale cărei trăsături erau nemișcate parcă ar fi fost săpat în marmură.

— Iartă-mi indiscreția, adaugă el, văzând că Albert nu răspundea. Dar simțim totdeauna o dorință vie de a ști care va fi viitorul unui om care ne-a deșteptat interesul și de care ne despărțim poate pentru totdeauna.

— Îți sunt recunoscător pentru delicatețea dumitale, răspunse Albert și am să-ți răspund. Dobândind voia să-mi pun un înlocuitor în Africa, mă întorceam, cum ți-am mai spus, cu ceva economii, cu care nădăjduiam să asigur odihna mamei și să-i dau o viață mai bună. Dumnezeu sau soarta a vrut să fie altminteri. Am pierdut însă tot ce-mi trebuia spre a face față cheltuielilor casei, până ce voi dobândi o slujbă oarecare.

— Și de n-o vei dobândi curând?

— Atunci voi lucra cu ziua, răspunse melancolic Albert, adăugând pe dată cu oarecare mândrie: Dar îți jur că mama nu va suferi nici o lipsă.

— Îți pizmuiesc dragostea ce ai pentru mama dumitale, îți pizmuiesc simțământul și adâncă resemnare cu care te supui voinței lui Dumnezeu.

— Trebuie să muncesc spre a susține pe aceea care mi-a dat viață, și-mi pare firesc, răspunse Albert cu cea mai mare simplitate.

— Așadar ești hotărât să muncești?

— Negreșit.

— Bine, Albert. Vezi că eu sunt cam de vârsta dumitale, totuși, ascultă ceea ce am să-ți spun și care e rodul experienței mele. Oricât de rea s-ar părea soarta unui om, el trebuie totdeauna să fie convins că un principiu superior și dumnezeiesc, oricare ar fi, ne cântărește, totdeauna, faptele în cumpăna Dreptății, răsplătind în curând pe cel nevinovat.

— Și, dumneata ai primit deja răsplata nevinovăției? întrebă Albert zâmbind.

— Nu, răspunse serios Benedict, nu, pentru că eu am făcut multe păcate mari și de aceea cred în pedepsirea greșelilor mele, cum și în efectuarea misiunii mele, pentru că am aflat că cei răi primesc, pedeapsa crimelor, viciilor și greșelilor lor, chiar și pe pământ. Iată de ce-ți afirm că cei buni își primesc de asemenea răsplata virtuților lor. Fii pe pace, Albert; deasupra noastră există fără îndoială un Dumnezeu care ne judecă!

Și, după aceste cuvinte, Benedict plecă din odaia lui Albert care, viu impresionat de gestul solemn și de cuvintele afectuoase ale mântuitorului său, n-avu curaj să-l urmeze, nici să-i răspundă, deși pricepea după purtarea și vorbele lui că dânsul pleca și nu era să-l mai vadă.

Peste o jumătate de ceas, Albert auzi glasul mamei sale care-l chema.

Alergă în odaie și o găsi stând la fereastră cu ochii ațintiți pe mare.

— Albert, spune-mi ce corabie stă colo pe ancoră și acum ridică pânzele? Am văzut-o ieri oprindu-se în fața stâncilor noastre.

Albert se uită în direcția arătată de Mercédès și observă un mic yaht elegant și ușor, care-și întindea pânzele la suflarea vântului și aluneca pe suprafața apei.

— Ah! Murmură Albert, după ce se uită un moment la mica corabie care începea să se pună în mișcare, este yahtul lui Benedict. Prevedeam eu că vroia să ne părăsească... Om ciudat, care-i păru a avea darul să biruiască furtuna, înaintând fără teamă printre fulgere și vârtejuri de apă, întocmai ca un geniu binefăcător ca să mă scape!? Adio, pentru totdeauna! Adio!

— Să ne rugăm pentru dânsul, zise Mercédès, mergând în genunchi înaintea crucifixului.

— Roagă-te; da, roagă-te mamă; negreșit și el cugetă la noi depărtându-se.

Albert deosebise un nor ușor alburiu pe bordul yahtului și, îndată după aceea, auzi detunătura unei mortiere, care porni tocmai în momentul când yahtul cotind vârful stâncii, trecea pe dinaintea casei Mercédèsei.

Era cel din urmă adio al lui Benedict.

Albert stătu puțin în picioare la fereastră, cu ochii ațintiți la corabia, care începea să fugă repede, dusă de vântul ce sufla dinspre coastă.

Mercédès se ruga, în genunchi în fața crucifixului și glasul ei suav chema clemența cerului asupra mântuitorului fiului ei. După ce sfârși rugăciunea, ea se sculă și merse să-și rezeme capul pe umărul lui Albert, zicându-i afectuos:

— Fiul meu, ne-am îndeplinit datoria față de străinul acesta, acum nu ne mai rămâne decât să-i păstrăm o adâncă recunoștință. Să aibă noroc în călătoria sa; noi vom trăi aici în pace.

— Da, mamă. Răspunse Albert, strângând-o cu multă dragoste în brațe. Da, noi ne putem bucura fără a fi tulburați de pacea aceasta, de această din urmă fericire.

— Dar pentru ce-ți sunt ochii plini de lacrimi pe când vorbești astfel? întrebă mișcată Mercédès.

— Pentru că nu pot îndeplini visul meu de toate nopțile, pentru că îmi este cu neputință să te fac să uiți trecutul cum nădăjduiam.

— Și crezi tu că eu nu găsesc în tristele amintiri ale acestui trecut de nenorociri și de necazuri o oarecare plăcere amară pe care, tu anevoie ai pricepe-o? Crezi, Albert?

— Dar n-aș voi, mamă, să-ți șterg numai lacrimile, aș voi să te feresc de dănsule.

Mercédès zâmbi, cu un zâmbet melancolic.

— Și cum ai putea tu să mă ferești de aceste lacrimi, al căror izvor e într-un abis săpat de atâția ani de nenorocire?

— Nimic nu e cu neputință cu ajutorul lui Dumnezeu; să presupunem un moment că eu aș sta lângă tine desfășurând înaintea ochilor tăi un imens, un nemăsurat tablou, zugrăvit cu peisaje bogate și magnifice, așa încât să întrecă tot ce imaginația celor mai buni artiști a putut închipui; aspectul înfloritor al atâtor orașe răspândite pe malurile aceluia lac care se întinde de la Gibraltar la Dardanele; costumele variate ale numeroaselor popoare; spectacolele grandioase ale naturii, cu feluritele culturi, de la creștinism până la cea mai de jos idolatrie și însfârșit paginile sublimе ale cărții veacurilor ce se zic ruine, răspândite pe pământ cu superbe lor inscripții... meditația, studiul acestor lucruri, mamă, n-ar face cât vedeniile triste care-ți smulg lacrimi! Oh! Dar ursita nu vrea ca eu să nu le mai văd curgând! Exclama cu durere Albert, căzând în genunchi lângă Mercédès. Oh! Mamă! Mamă!

— Bine, nu voi mai plânge Albert, zise suav Mercédès Lacrimile mele îți fac rău... fiule... Ah! Bine... iată, vezi? Nu mai plâng, nu plâng, îți spun. Știu bine, nu trebuie să te mâhnesc... nu, nu. Nu trebuie, nu vreau să te întristez cu lacrimile mele, care dealtfel pentru tine curg.

— Pentru mine! Lacrimi, pentru mine! Și de ce? Când sunt aici, când te îmbrățișez! întrebă Albert, cu glasul înăbușit de un exces de sensibilitate, pe care n-o mai putea stăpâni.

— Ești generos, fiul meu; dar știu tot ce-ți sunt datoare; eu te-am văzut vânzându-ți libertatea ca să-mi vii într-ajutor; te-am văzut părăsind, disprețuind lumea ca să mă urmezi în singurătate. Oh. Albert! Ce n-aș face ca să te văd fericit! Căci nu mi-e dat!... dar îmi va fi dat cel puțin să mor, cu ideea că ți-e merit un viitor frumos, așa cum meriți.

Toată ziua, toată noaptea, Albert se gândea la mijlocul de a căpăta vreo slujbă, cu care să poată face față trebuințelor vieții, să se poată feri de mizerie; și în toate zilele, în toate nopțile recunoștea imposibilitatea de a izbuti.

Mercédès care, trecând prin toate gradele disperării, văzuse până unde poate să ajungă mila lui Dumnezeu, îi spunea și-i repeta să spere; cuvânt consolator, al cărui înțeles nu-l poate pricepe cine n-a văzut în noaptea întunecoasă a mizeriei raza milostivirii dumnezeiești.

Raza aceea străluci în ochii lui Albert, care recunoscuseră pentru a doua oară că Dumnezeu nu-l părăsise.

Preotul, chemat cu câteva luni mai înainte de Mercédès în satul catalanilor, reveni întrebând de Albert.

— Iartă-mă, domnule, răspunse preotul închinându-se înaintea preotului.

— Dumneata ești Albert Mondego?

— Da, părinte.

— Fiul Mercédèsei, catalana?

— Tocmai.

— Dă-mi o dovadă, un semn că ești acela pe care o datorie imperioasă îmi spune să-l caut.

Albert se gândi un moment, uitându-se din când în când cu luare aminte la figura venerabilă a preotului, parcă ar fi vrut să citească pe dânsa înțelesul și motivele întrebărilor sale.

În cele din urmă se hotărî să vorbească.

— Întorcându-mă din Africa, am fost apucat de o furtună din care abia ca prin minune am scăpat, mântuit de un domn numit Benedict. Soseam pe o corabie a casei de comerț Morel, una dintre cele mai vechi din Marsilia.

— Făceai parte din echipaj?

— Nu, eram numai pasager. Servisem în Africa și mă întorsesem în concediul meu.

— Prea bine. Dumneata ești acela pe care-l caut.

Și preotul îi dădu o scrisoare și așteptă s-o deschidă. Albert ezita, deși adresa era a lui.

— Citește.

— Oh! Dumnezeule! exclamă Albert, îndată ce sfârși scrisoarea. Îți mulțumesc!

Albert citi încet scrisoarea a doua oară, oprindu-se la fiecare frază, la fiecare vorbă, parcă voia să-i cerceteze însemnătatea și să se convingă că nu se înșela, că nu era jocul unei iluzii.

— Oh! Ar fi prima milostenie pe care aș primi-o! exclamă el deodată, ieșind dintr-un vis milostenie! Nu, nu trebuie s-o primesc Benedicte, generozitatea ta nu mă supără... Dar sunt în lume oameni mai nenorociți decât mine; să fie pentru ei această milostenie, eu pot munci.

— Vezi până la ce punct te orbește îngâmfarea! zise preotul.

— Îngâmfarea! Repetă Albert. Îngâmfarea! Când spun că sunt oameni mai nenorociți ca mine și când vreau să li se dea lor ce mi se oferă mie, care pot munci?

— Tinere, reluă preotul zâmbind repet că nu simțământul carității te face să vorbești astfel. Tot îți mai rămâne puțină îngâmfare și ea care te face să refuzi ceea ce numești o milostenie, e o ofensă făcută lui Dumnezeu, omului generos care se interesează de d-ta, mie care vin să-ți aduc oferta.

— Așadar, știi cuprinsul acestei scrisori? întrebă Albert.

— Am scris-o eu. Pentru că așa a vrut domnul Benedict.

— Cunoști pe omul acesta?

— Nu l-am mai văzut niciodată.

— Știi cum cugetă, cum?...

— Negreșit că un adânc simțământ îi agită viața și acest simțământ e un secret între el și Dumnezeu, un secret care nu iese afară din confesional. Te pot asigura totuși că atunci când,

Mi-a dat suma pe care ți-o aduc, era împins numai de sincera convingere că împlinește voința lui Dumnezeu. Primește suma aceasta... Benedict este instrumentul prin care se face voința lui

Dumnezeu! Acum e departe de d-ta și te pot asigura că el nu simte cât de puțină îngâmfare sau vanitate pentru fapta ce săvârșește.

Și vorbind astfel, preotul dădu lui Albert un sul mic de hâr-tie pecetluit.

— Acum, urmă el, făgăduiește-mi, după voința prietenului dumitale, că un secret veșnic va înmormânta în sufletul dumitale simțul de recunoștință pe care darul lui l-ar putea naște în inima dumitale.

— Om generos! exclamă Albert dacă este vre-o crimă în viața ta, Dumnezeu ți-o va ierta!

Peste câteva momente, Albert era în odaia lui și număra în bilete de bancă suma de un milion și cinci sute de mii de lei!!!

Capitolul XXXVI Veneția

În primele zile din 1841, se afla la Veneția un tânăr francez care, fără să facă parte din ceea ce se numește înalta societate pariziană, era de foarte bună familie și posedea o cultură distinsă, care, unită cu o purtare deosebită, făcea din el un cavaler desăvârșit. Tânărul acela se numea Maximilian Morel și era însurat cu fiica unui fost magistrat, coborâtă din partea mamei din ilustra familie a marchizilor de Saint-Méran.

Căsătoriți de doi ani și jumătate ei nu văzuseră nici un nor pe fericirea lor; trăiau în cea mai mare unire, așa încât s-ar fi putut zice că erau două corpuri cu un singur suflet.

Unul n-avea bucurie dacă celălalt era trist; plăcerea, durerea, suferința, toate simțămintele le erau comune amândurora.

Valentina n-avea copii; de puțin timp măritată nu simțea încă dorința intimă a maternității care inevitabil se naște în femei după căsătorie. Nu sta niciodată departe de Maximilian, îl vedea în fiecare moment și dezmierdările lui nu-i lăsau poate timp să simtă trebuința sublimă a dezmierdărilor unui copil, pe fața căruia o mamă crede totdeauna în ceasurile când el e departe, că vede chipul și trăsăturile bărbatului său.

Maximilian n-avea decât vre-o două zeci și nouă de ani și Valentina șaptesprezece sau optsprezece. El era puternic și robust, tip al bărbatului de miază-zi, palid, cu ochii și cu părul negri; ea deși delicată și subțire, se arăta a fi de o constituție sănătoasă și viguroasă. Perechea aceea care, de când se unise, trăise în Franța, ascultă în cele din urmă dorința de a examina și alte societăți, alte obiceiuri diferite de cele care se pot observa în saloanele aristocratice din Paris.

Veneția fu primul loc care le atrase privirile și în care merseră. Amintirile tradiționale ale acelei vechi regine a Adriaticei și a Mediteranei, prestigiul vechii sale străluciri și mai ales frumusețea clădirilor sale, canalelor și punților sale, le atrase preferința tinerilor soți.

Deși căzută din vechea ei splendoare Veneția e tot Veneția, tot frumoasa prințesă adormită pe apele Lidului, care zâmbitoare se odihnește de vechile ei oboseli, de faptele ei glorioase.

Maximilian și Valentina se aflau deci la Veneția și se bucurau de acel aer incomparabil și de cerul străveziu al Italiei.

La ceasul când soarele aruncă asupra vechii catedrale San Marco ultimele lui raze, Maximilian și Valentina treceau prin piață, mergând spre țărmul canalului unde stau legate sute de gondole de toate mărimile.

— Draga mea, zicea Maximilian soției sale, după ce se plimbaseră puțin pe țărm, nopțile Veneției sunt nopți calde și liniștite, care mă împing să mă bucur de răcoarea canalurilor, în care luna pare că se oglindește cu bucurie și cu mister.

— În barcă, Maximiliane, răspuse Valentina, strângând ușor de braț pe bărbatu-său și uitându-se totodată îngrijorată la un om înfășurat într-o manta largă cu fața ascunsă sub marginile late ale unei pălării enorme.

Maximilian nu luă seama la mișcarea Valentinei care se uita neconținut la omul cu mantaua și cu pălăria mare.

— Câte gondole se duc și vin pe canal! Observă Maximilian Canalele sunt ulițele Veneției, gondolele trăsurile, iată și una care pare bună pentru noi. Ei! Gondolierul ne-a și ghicit gândul.

Valentina, ținând de braț pe Maximilian, porni spre treptele canalului, dar privirea ei îngrijorată examina totuși pe străinul care sta la o mică distanță.

Într-adevăr, nu departe de Valentina, se putea vedea o figură tristă și gânditoare care urmărea cu ochii toate mișcările Valentinei și ale lui Morel. Acesta se oprise în fața unui gondolier a cărui cămașă roșie curată și haină roșie cuviincioasă părea să arate că el aparține unei case nobile.

— Gondola ta e liberă? întrebă Maximilian zâbind.

— Da, excelență și ar fi pentru Giacomo o mare cinste dacă ați binevoi să urcați.

— Vezi, dragă Valentino, câtă politețe la venețieni? N-ai găsi așa ceva nicăieri. Ai auzit cum ne spune că ar fi o mare cinste pentru dânsul dacă am urca în barca lui? Giacomo, tu-mi pari un om de treabă.

— Mulțumită lui Dumnezeu și vechiului protector al Veneției, san Marco; de altfel, voi fi tot un mojiac pe lângă excelența sa și pe lângă doamna care-mi face onoarea să mă privească.

— Ah! Desigur că observă eleganța cămășii tale roșii.

— Așa e, zise Valentina observând curățenie la un om de asemenea profesiune.

Gondolierul răspunse cu o adâncă închinăciune.

— Cum se cheamă gondola ta? întrebă Maximilian.

— Valentina, răspunse gondolierul.

— Ce? întrebă doamna Morel uitându-se mirată la bărbatu-său.

— A zis că se numește Valentina; n-ai de ce să te miri. Eu simt tot mai mare plăcere să mă plimb pe canalul Veneției. Hai, Giacomo, adu gondola.

Gondolierul nu așteptă să i se repete ordinul, alergă la scărișică, trase de un lanț și aduse gondola la țărm așa încât Maximilian și Valentina să se poată urca lesne.

Deși de curând în Veneția, Valentina recunoscuse repede că acea gondolă nu semăna deloc cu simplitatea celorlalte care se încrucișau pe canal. Acea gondolă avea prora poleită, un umbrar de mătase, perne noi, în sfârșit era elegantă. Totuși, mai toată atenția Valentinei era ocupată cu altceva și nu făcu bărbatului ei nici o observație în această privință.

Intră în gondolă și se așeza; apoi, pe când gondolierul, vâslind cu dibăcie, făcea barca să zboare, depărtându-se de țărm, ea mai aruncă încă o dată ochii îngrijorați spre piață.

Abia plecase gondola și omul, care observa toate mișcările lui Maximilian și ale Valentinei, alergă la țărm și, scoțând un țipăt ca al puzei fără să dea semne de nerăbdare, așteptă să i se răspundă în același mod.

— Moșule zise el unui individ care se apropie de dânsul, ai făcut ce ți-am poruncit?

— Da, răspunse acesta, vorbind încet cu un aer maiestuos am avut o convorbire cu gondolierul cu cămașă roșie și am aflat că de câteva zile el este în serviciul unui francez bogat sosit de curând în Veneția.

— Și acest francez?..

— Ah! Ticălosul de gondolier a vrut să-mi dea a înțelege că nu-l cunoștea.

— Pe urmă?

— Pe Madona! Dar ce mult te grăbești, domnule, reluă cel întrebă.

— Mi-a trebuit mai bine de un ceas ca să intru în materie, dar... în cele din urmă, eu nu-s prost și întrucât privește viclenia pot duce de nas la școală

pe gondolierul venețian.

— Să vedem, zise cel dintâi nerăbdător.

— Așadar mărturisesc că degeaba am făcut tot, degeaba l-am sucit pe toate părțile... n-am izbutit să aflu numele francezului...

— Ah! Asta e priceperea ta cea mare? Ah! Așa l-ai dus de nas la școală pe gondolierul venețian? Deși te lauzi merită să-ți râdă cineva în obraz.

— Răbdare, răbdare, domnule. Ascultă-mă și pe urmă vei face cum vei voi. Convins că gondolierul nu știa numele stăpânului său, am început să cercetez aiurea și dacă n-am putut să aflu numele de botez al francezului, am izbutit cel puțin să aflu numele lui de familie.

— Care este?

— Foarte simplu: Morel.

— Morel! Repetă cel dintâi ca și cum acest nume nu i-ar fi fost necunoscut.

— Cel puțin acest nume mi s-a spus.

— Unde stă?

— Aproape de Giudecca, într-o căsuță care dă "de o parte pe canal și de alta pe villa san Martino.

— Prea bine. Șalupa?

— E gata.

— Să ne imbarcăm și hai la Giudecca.

Amândoi dispărură fără veste în mijlocul mulțimii care năpădea piața și țărmul.

În timpul acesta, gondola lui Maximilian ajunsese deja în larg și încet de tot, lăsa pe apă brazde ușoare de argint și de azur.

Maximilian și Valentina care trecuseră deja Canalazzul, păreau cu totul absorbiți de priveliștea superbă a Veneției văzute de acolo.

Valentina își ținea capul pus pe umărul lui Maximilian și ochii se aținteau cu dragoste pe gâtul omului de care își legase ursita; și în acel moment, ea binecuvânta pe Dumnezeu.

Gondola, ca un leagăn mișcat alene, se ducea încetișor pe valul liniștit și străveziu; și mișcarea ei înceată, măsurată, regulată, ca pendula unui ceasornic, mărea sensibilitatea celor două inimi pasionate.

În curând lacrimile începură să ude obrajii Valentinei., lacrimi de intimă bucurie, de nespusă bucurie care i se revărsa în inimă.

Maximilian strânse cu duioșie mâna Valentinei.

— Plângi, dragă? Îi zise. Ce te poate face să plângi?

— Crezi tu că lacrimile mele sunt lacrimi de suferință! Nu, nu, sunt lacrimi de fericire intimă pe care n-o cunosc decât de-când sunt unită cu tine... Ah! Dea Dumnezeu ca să pot totdeauna plânge astfel, iubite Maximilian!

— Și de ce ar fi altminteri? Răspunse tânărul, sărutând-o cu foc pe frunte.

— Iartă-mă! E o nebunie, văd, dar nu știu... o teamă nedeslușită, nehotărâtă, îmi strânge inima. Uneori îmi aduc aminte de binefăcătorul nostru și atunci tremur fără să știu pentru ce. Când chem binecuvântarea cerului pe acea frunte inteligentă, favoarea lui Dumnezeu asupra acelui om generos de la care ne vine fericirea... un gând misterios și teribil mă face să tremur, ca și cum aş presimți ruina și nenorocirea lui Edmond Dantès.

— Cu cât iubim mai mult pe cei cărora le datorăm o mare fericire, reluă Maximilian, cu atât mai mult ne temem de nenorocirea lor; dar temerea aceasta e neîntemeiată. Edmond Dantès e favoritul cerului, binecuvântat de câți îl cunosc pentru dreptatea și bunătatea lui. Fii fără teamă, iubita mea; și ca să scapi de aceste griji dureroase, să vorbim de altceva.

— Nu, nu, prietene, să rămânem la subiectul acesta. Vreau să-ți vorbesc de Edmond Dantès, sau mai bine de grota lui Monte-Cristo, care acum e a noastră și care a fost cel din urmă dar ce ne-a făcut contele.

— Vorbește.

— Spune-mi, Maximilian, e adevărat că noi suntem foarte bogați?

— Negreșit, mulțumită cerului și binefăcătorului nostru.

— Ai avut capriciul să păstrezi grota lui Monte-Cristo, în același lux și în aceiași bogăție barbară, cum ți-a dat-o contele.

— Era o datorie de recunoștință.

— Prea bine, dar recunoștința s-ar putea arăta în alt mod.

— Ce vrei să zici?

Valentina nu răspunse. Dar după o mică tăcere, exclamă:

— Ah! Toate bogățiile acelea, tot luxul acela barbar mă în-spăimântă, dragă Maximilian. Da, de mult, foarte de mult voiam să-ți spun acest mare adevăr, dar n-am avut curaj să întâmpin zâmbetul tău neîncrezător. Crede-mă Maximilian, nu-ți spun lucruri pricinuite de temeri copilărești, de temeri femeiești ci de o spaimă care are un mare fundal de adevăr.

— Spune, atunci! Ce adevăr face ca să te înspăimânte așa de mult splendoarea și bogăția grotei lui Monte-Cristo?

— Maximilian, zise Valentina cu o expresie îngerească, însoțindu-și cuvintele cu un zâmbet suav, ori pe unde trecem, găsim mii de familii pentru care acea bogăție îngropată în sânul unei stânci, ar fi o desăvârșită fericire; familii care n-au pâinea de toate zilele, înțelegi! Și căroră le-ar da-o pe un an întreg valoarea unui singur stâlp din cei ce susțin vestibulul grotei lui Monte-Cristo... Ah! De-ai vrea să crezi un vis pe care l-am avut trei nopți în șir... de nu mi-ai zice vizionară... ți-aș povesti acel vis teribil.

— Vorbește, Valentino, răspunse Maximilian cu un gest grav, pregătindu-se să-și asculte nevasta.

Valentina vorbi astfel:

Capitolul XXXVII Visul din grota lui Monte-Cristo

— Îți aduci aminte că în momentul când am coborât în grota lui Monte-Cristo, lumea păru oarecum că se sfârșește pentru noi, începând o viață fabuloasă, o existență care nu se poate adeveri în lume? Îți aduci aminte? Ei bine, tu, fără îndoială, n-ai uitat că într-o seară, cea din urmă pe care am petrecuto în acel loc fermecat, ai ieșit să vâneză căprioare care sunt multe pe acele stânci. Rămăsei singură.

Nu rămăsesem atunci prima dată singură, dar atunci prima dată încercai o tulburare nervoasă, convulsivă, neexplicabilă. Zdrobită, obosită, adormii... atunci visai un vis ciudat, uimitor.

Se făcea că sălile grotei erau luminate ca și cum lumina unui soare strălucitor ar fi pătruns prin pereți. Coloanele superbe, cu capitelurile lor de aur fin, cu bolta smălțuită de pietre scumpe, cu podeaua acoperită cu covoare de Alexandria, statuile magnifice cumpărate cu o mulțime de aur, datorate daltei celor dintâi maeștri, totul era inundat de o lumină care mă orbea. Parfurmurile orientale, care se înălțau, ca de obicei, din candelă de argint puse de jur împrejur, se răspândeau în atmosfera pe care o respiram și,

cuprinsă atunci de efectul magic al acelor mirosuri, cădeam într-o picoteală moleșitoare care precedă un somn adânc, liniștit și plin de vedenii ciudate. Ah! Dar din momentul acela orice plăcere încetă; visul fu teribil... și chinul meu ținu cât ținu și visul. Printre stofele de mătase întinse pe pereții grotei, printre stâncile în care era săpată grotă, vedeam o droaie de cerșetori, zdrențăroși, înconjurați de femei și de copii care cereau pâine cu glas tare. Strigătele lor, imn funebru al foamei și al disperării, mă făceau să mă cutremur de spaimă. Vedeam cu groază toată mulțimea aceea condusă de un necunoscut, apropiindu-se de grotă și învârtindu-se împrejurul ei parcă i-ar fi căutat intrarea.

Am vrut să mă scol și să fug; dar puterile și curajul îmi lipseau și nu mă puteam ridica de pe pernele moi pe care eram întinsă. Din când în când ajungeau până la mine strigătele foamei și țipetele se apropiau, până ce văzui acel val de flămânzi repezindu-se în grotă și năpădind-o. Oh! Îmi aduc încă aminte suferința cu care priveam acel spectacol! Ecoul dureros pe care-l aveam în inima mea, țipetele copiilor, râsetele convulsive ale mamelor și blestemele furioase ale bărbaților uimiți de splendoarea și de frumusețea sălilor grotei noastre.

La un semn al necunoscutului care conducea banda aceea, țipetele, râsetele, blestemele încetară și tăcerea cea mai adâncă domni în jurul meu. Necunoscutul înainta și punându-se într-un loc de unde-l puteam vedea toți, ridică brațele și întinse mâna, în care strălucea o cheie de aur.

— Fraților, exclamă el cu glas răsunător, bogății îngrămădite de mai multe veacuri în adâncul unei stânci creșteau zi cu zi, pe când sărmanii robi ai unei familii zgârcite vărsau lacrimi, pe care li le smulgeau foamea, ori sufereau dureri într-o muncă aspră și nefolositoare pentru copiii lor. Pedepsa pe care Dumnezeu a dat-o familiei zgârcite consta chiar în păcatul ei, căci trăi tot în mizerie, neocupându-se de nimic decât să hrănească oarba patimă pe care dracul o ațâța din tată în fiu; din veac în veac sporiră comorile acelei familii și stânca râpoasă a unei insule pustii le primea în sânul ei de granit, până ce taina comorii aceleia fu pierdută pentru o generație, în care blestematul neam se stinse. Multă vreme, multă vreme mai târziu, ca și cum Dumnezeu voise ca rodul sudoarei nenorociților robi ai feudalismului să revină la obârșia lui, adică la cei mizerabili, alese, printre cei muncitori, pe un om care să fie instrumentul voinței lui supreme. Omul acesta, a cărui tărie, credință și statornicie fuseseră puse la încercare de ani

și ani de nenorocire, primi destăinuirea comorii îngropată în insula pustie. Destăinuirea i se făcu între zidurile unei închisori în care se afla înmormântat de viu; dar mai târziu, brațul lui Dumnezeu îl scoase din acel mormânt și-l duse pe o stâncă ce domină această insulă pustie și acel om auzi glasul etern care-i zicea; coboară în adâncul pământului, apoi revino pe lume, unde vei putea șterge lacrimile mizeriei, răspândind fericirea în calea ta. Și așa fu; el coborî și văzu comoara îngrămadită de veacuri; dar din momentul acela Satan stătu pe lângă dânsul și-i șopti la ureche, ca să-l amețească, trădătoarele cuvinte:

"Tu vei fi de acum înaintea cel mai puternic din univers. Poruncește și vei vedea că și regii ți se vor supune."

Cuvintele acestea își dădură roadele.

Omul, mândru de el însuși, plin de îngâmfare și de vanitate, se întoarse pe pământ și, uitându-se cu dispreț la lume, se văzu mare și puternic, fără să țină seamă de pedestalul care se ridica deasupra fraților săi. Lăsându-se a fi biruit de patima lui predominantă, crescută cu bogăția neașteptată, avu îngâmfarea de a voi să propună și să dispună de oameni și de lucruri, urmând numai hotărârile exaltatei lui imaginații; în sfârșit, în loc să împartă cu cei săraci tot ce sudoarea săracilor strânsese, se făcu bogat și luă un nume în raport cu imensul prestigiu al nemărginitei sale bogății.

Dumnezeu a părăsit pe acest om și a căutat un altul.

Acest altul sunt eu! În mâna mea e cheia de aur primită de la cer. Cu ea am aflat secretul care ascunde pâinea voastră! Mân-cați, beți, copii ai mizeriei; totul vă aparține, pentru că Dumnezeu vi-l dă!

— Omul tăcu, urmă Valentina, Se făcu o tăcere adâncă, dar scurtă, pe urmă se auzi un țipăt de bucurie beată și de plăcere nebună. O flacăra neașteptată distruse pentru totdeauna toate bogățiile grotei lui Monte-Cristo; coloanele, bolta, statuile, pietrele scumpe, covoarele, parfumurile, nimic nu mai rămase, afară de pereții stâncii și de terenul gol și aspru de pe jos.

După ce rosti aceste cuvinte, Valentina tăcu un moment, ascunzându-și fața în mâini, parcă ar fi văzut înaintea ochilor teribila priveliște descrisă.

Era ceva solemn în istorisirea aceasta, ceva care aruncă în spiritul lui Maximilian un fel de groază nedeslușită; ceasul, tăcerea, liniștea nopții și acea imensă întindere de apă deasupra că-reia răsunau cuvintele melancolice

ale nevestei sale, ca o armonie lugubră, expresia naivă și plină de vioiciune a figurii Valentinei pe când își istorisea visul, totul izbuti să nască în sufletul tânărului o tulburare care se putea vedea după norul ce-i întuneca fruntea.

Totuși, Maximilian își redobândi repede tăria de inimă și răspunse Valentinei cu blândețe, dar cu sânge rece:

— Recunosc că asemenea visuri pot tulbura pe cel mai tare și mai hotărât; dar nu pot nimic asupra celui care are credință în dreptatea atotputernică a lui Dumnezeu.

— Crezi? zise femeia cu un zâmbet ușor de îndoială, grăbindu-se pe dată a adăuga cu un ton solemn:

— Eu totuși sunt convinsă că visele pe care le avem, nu o dată, ci de mai multe ori pe rând, la fel de identice cu aceleași împrejurări, sunt într-un oarecare mod înștiințări pe care ni le trimite cerul ca să ne pregătească la evenimente.

— Valentino! exclamă Maximilian, strângând-o de mână. Valentina își aținti ochii pe figura tulburată a bărbatului și, privirea ei pură îl întreba:

— Ce vom face, așadar? Rămăseseră câțva timp muți.

Gondola care alerga liniștită, ca o lebadă pe apă, începu să se agite de vântul nopții și apa, în a cărei suprafață se oglindea până atunci cerul presărat cu stele, începu să se încrețească ușor.

La acel semn amenințător, gondolierul dădu lopeții mișcarea necesară spre a schimba direcția și gondola, se întoarse cu prora spre Canalazzo.

Peste puțin ea ajunsese la țarm și Maximilian, făcând semn gondolierului, îi arătă canalul ce ducea la Giudecca.

Capitolul XXXVIII Cercetări

Îndată ce sosi acasă, Valentina alergă în odaia ei să se închine la icoana Fecioarei, tablou admirabil de Rafael, așezat pe peretele principal al apartamentului.

În timpul acesta, Maximilian se duse să dea niște porunci servitorilor.

Valentina, tulburată de teama ce-i insuflase visul pe care îl povestise bărbatului ei, avea acea credință sublimă pe care o inimă mândrită și pioasă o pune în Maica Domnului. Ochii ei erau plini de lacrimi mari, pe care le vărsa, încrezându-se în milostivirea lui Dumnezeu.

Maximilian deschise ușa odăii și nu cuteză să întrerupă rugăciunea fierbinte a soției sale; așteptă ca ea să se ridice, apoi merse la ea, o îmbrățișă duios și cu două sărutări îi șterse lacrimile ce-i străluceau încă în ochi.

— Draga mea, zise el, oare amintirea acelui vis urât îți face așa efect? Gonește vedeniile acelea care nu te pot nicidecum amenința pe tine, fiică iubită a cerului, care ai meritat totdeauna prin virtuțile tale ocrotirea lui.

— Tu numești vedenii visul meu!... un vis de atâtea ori repetat, îi răspunse Valentina, însoțindu-și cuvintele cu un zâmbet îngeresc! Și dacă ți-aș spune că, pe lângă câte ai auzit, am și văzut pe omul care părea a călăuzi pe flămânzi și pe zdrențăroși în grota noastră?

— Ce zici, Valentino? Aiurezi! exclamă Maximilian, îngălbenindu-se pe dată la aerul de adâncă spaimă ce se zugrăvi pe fața nevestei lui.

Ea râse convulsiv; și apoi urmă:

— Nu, nu aiurez, nu; ți-am spus că am văzut pe omul ce mi s-a arătat în vis... l-am și văzut. Privirea de foc cu care parcă mânca din ochi averile noastre nefolositoare, își păstrase toată cruzimea; se uita ținută la mine și simțeam cum o rază înfocată îmi străbătea pieptul și-mi intra în inimă ca și cum ar fi vrut să vadă găurile cele mai ascunse. Omul acesta, Maximilian, nu e o vedenie, nu este o fantomă închipuită; omul acesta... sunt trei zile deja de când nu mă mai pierde din ochi când mă plimb prin piață cu tine. Mă face să tremur, urmă Valentina cu glas înăbușit și ochii lui parcă îmi spun:

— "Valentino, nu vei împlini tu, oare voința lui Dumnezeu? Vrei tu ca atâtea familii de mizerabili, a căror avere e foamea, să blesteme pe femeia care ascunde în adâncimile unei stânci pustii comori din care jumătate ar fi de ajuns spre a-i face fericiți? Valentino, cea mai mare siguranță cu care te poți înconjura sunt binecuvântările tuturor familiilor pe care le vei mântui de chinurile foamei, împărțind cu ele averile tale nefolositoare."

Valentina tăcu; ochii ei liniștiți, limpezi și resemnați întrebară figura lui Maximilian, pe care se zugrăvisse o nespusă expresie de îndoială, de temere și de groază.

Uneori vroia să se îndoiască de starea minții Valentinei, auzindu-i vorbele; dar fermitatea și cumpătarea ei biruiau acea bănuială. Nu, nimic nu tulbura mintea soției sale. Totuși Maximilian, om cu creștere aleasă deși puțin cam liber-cugetător, nu putea pricepe ce fel Valentina, în stare normală, se lăsa a fi biruită de un asemenea simțământ născut numai de un vis.

Recunosc că ceva sublim și supranatural se arăta în expresia așa de pură a Valentinei și fiindcă, nu putea nici combate nici evita puterea acelui neexplicabil principiu, își plecă fruntea acelei puteri care-l domina.

Doamna Morel birui.

Hotărî pe Maximilian să părăsească fastul, fiul opulenței și să se reducă la mediocritate, punând pe săraci să se împărtășească din averile sale; dar învoindu-se cu generoasele simțăminte ale Valentinei, el nu vru să distrugă, cum ar fi voit ea, extraordinara avuție pe care le-o dăruise contele de Monte-Cristo, dându-le lor grota.

— Valentino, îi zise el, să presupunem că mâine bogăția noastră ar dispărea, care va fi atunci averea copilului nostru; dacă Dumnezeu ne va pierde?

— Și ce avere mai bună va putea el avea decât un nume binecuvântat pe pământ de mii de familii, ca re-l vor repeta cu dragoste? Întrebă Valentina cu o nespusă candoare, grăbindu-se să adauge:

— Crede-mă dragă, dacă aș fi sigură că averea pe care ne-a dăruit-o contele de Monte-Cristo n-ar fi produsă de spoliatori ai drepturilor poporului, aș păstra-o, aș spori-o poate, ca s-o dau copiilor noștri, dar...

— Ce zici, Valentino? Uți cu câtă dezinteresare, cu câtă afecțiune contele a făcut tot ca să ne mântuie? Bunătatea lui, generozitatea lui, noblețea caracterului lui nu-i dau nici un drept la recunoștința noastră?

— Dar, reluă Valentina, recunoștința ce am pentru ocrotirea ce ne-a acordat n-are nimic comun cu dorința de a mă dezbăra de splendoarea cu care el a vrut să ne înconjoare.

Dragă Maximilian, splendoarea aceasta mă sperie, n-o merit, n-o vreau; s-o împărțim cu săracii și atunci ne vom fi supus unuia din sfintele precepte ale religiei noastre: caritatea...

Maximilian nu stăruie și Valentina sperând să satisfacă sublima pasiune ce o stăpânea așteptă nerăbdătoare momentul în care prodigioasele avuții din grota lui Monte-Cristo vor fi cheltuite pentru ușurarea sărăciei.

Acum să spunem cine era omul care parcă sta spionând, atunci când Valentina și Maximilian intrau în gondolă.

L-am văzut dispărând cu celălalt, după ce schimbaseră câteva vorbe, dintre care cele din urmă fuseseră:

— Șalupa e gata?

— Da.

— Repede, să ne imbarcăm și mergi la Giudecca. Îndată ce Maximilian și Valentina, debarcând, urcară scara, care ducea la locuința lor și după ce gondola se depărta, o luntre lungă și subțire, împinsă de două lopeți, se apropie repede de dânsa, o aborda și doi oameni săriră înăuntru.

Gondolierul venețian, apucat fără de veste, scoase un țipăt de uimire; dar până să poată lua o hotărâre simți la gât vârful rece al unui pumnal.

— Taci, ori ești mort! I se strigă.

— Ce vreți cu mine? întrebă gondolierul redobândind puțin curaj.

— Vrei să faci avere?

— Frumos mod de a mi-o oferi! zise gondolierul uitându-se sperios la omul care-i oferea avere pe vârful unui stilet. Dacă spre a face avere e de ajuns să tac, jur pe san Marco, că opt zile gura mea nu se va deschide nici ca să zică un "Deus te salvet!"

— Știi să taci și să fii prudent? Îl întrebă străinul.

— Ca și canalul Orfano care, zic poveștile, nu lasă niciodată cadavrele să iasă deasupra apei.

— De minune, urmă cel cu pumnalul neridicându-l însă de la gâtul gondolierului, dar lăsând câteva monede de argint pe perna bărcii; apoi, întorcându-se către tovarășul său care ținea prora luntrei zise:

— Rocca, omul ăsta nu ne scapă, trage gondola lângă luntre și hai la yacht.

Porunca se execută și gondola remorcată de luntre despică în curând apele canalului, îndreptându-se către locul unde corăbiile de comerț stau pe ancoră. Peste o jumătate de ceas, micul convoi ajunsese lângă o corabie ușoară cu două catarguri, din cele care se numesc yacht.

Gondolierul venețian, deși îngrijorat mult de acea aventură nocturnă, sui cu hotărâre scara, de frânghie care atârna de o parte a yahtului și sări pe punte, urmat de cei doi care îl prinseseră. Santinela, după ce salută cu mare respect pe unul din cei doi, se întoarse la locul ei și așteaptă ordinele fără să se uite la gondolier.

— Camarade, zise cel care părea căpitanul yachtului, te voi întreba și cred că, de nu vei spune adevărul, vei plăti cam scump minciunile. "Cine ești?"

— Giacomo de la Lido și de câteva zile gondolier particular al domnului Morel.

— Ce soi de om este? Ca gondolier al lui trebuie să-l cunoști.

— Știu că e francez, răspuse gondolierul și după câte se spune e bogat, cu milioanele.

— Tu n-ai nici un motiv să-l crezi atare?

— Eu? Eu nu, urmă gondolierul, am auzit că are milioane și milioane, dar unde le ține nu știu.

— Asta-i? Când auzim vorbindu-se de ceva, mai bine decât toate ținării minte locul unde e sau se întâmplă cutare sau cutare lucru.

— Da; dar dacă nu s-a pomenit niciodată în convorbirile lor de locul unde sunt puse averile domnului Morel, ce vină am eu?

— Dar acele convorbiri ce erau? Spune?

— Astă seară, zise gondolierul, am dus pe domnul Morel și pe nevastă-sa afară din Lido și am auzit ceea ce vă voi spune, fără teamă ca să se mânie San-Marco, deoarece nu auzise în taină. Atunci, gondolierul începu a spune tot ce auzise de la Valentina cu privire la grota lui Monte-Cristo.

Căpitanul yachtului nu pierdea nici unul din cuvintele lui. Când Giacomo sfârși, căpitanul începu să râdă, zicând:

— Mi-ai spus un basm dintr-o mie și una de nopți. Oricum, știi tu dacă e pe Mediterana insula lui Monte-Cristo?

— N-am prea ieșit din Adriatica, nu cunosc decât punctele principale ale Mediteranei, răspuse gondolierul; tot ce pot spune e că insula lui Monte-Cristo e necunoscută în scalele comerciale.

Căpitanul yachtului, după ce gândi câteva momente, făcu semn să se aprindă lampa din cabină și, arătând cu mâna scara gondolierului, îl urmă încet. Cabina era atât de mare încât doi oameni se puteau mișca și vorbi liber într-însa.

Căpitanul aținti spre gondolier o privire lungă și cercetătoare, parcă ar fi vrut să îi citească pe față tot ce avea în cap; apoi, mulțumit parcă de acea examinare, șezu, rezemându-și capul în mâini și scoțând încet, una câte una, aceste vorbe:

— Da, da, așa e; există în insula lui Monte-Cristo o comoară enormă ascunsă acolo de barbari. Comoara aceea nu e a nimănui, poate fi prada primului ocupant; dar dacă cineva mi-ar arăta direcția acelei insule, mă jur pe Dumnezeu că l-aș face bogat.

— Ah! Dar cum s-ar putea lua bogățiile ce stau acolo, răspuse gondolierul, dacă sunt ale stăpânului meu?

— Dar de la cine le-a avut? întrebă căpitanul yachtului. Ți-am mai spus că nu sunt nici ale lui, nici ale tale, ci ale cui va ști să le scoată din sânul pământului. Dacă este un adevărat stăpân al lor, aceștia sunt săracii, pentru că ele nu sunt decât sudoarea săracilor schimbată în aur și pietre scumpe de vreun mare senior din trecut, zgârcit și crud. De ești om, de ai inimă, trebuie să pricepi că sudoarea, săracilor trebuie să folosească, nu bogaților. Dar să lăsăm vorba asta. Am să-ți dau un pahar de Lacrima cristi ca să te fac să uiți supărarea ce ți-am pricinuit, zise căpitanul și bătu ca să cheme.

Peste câteva minute, gondolierul, după ce gustase cu toate semnele de bun cunoscător al prețioasei băuturi aprinse pipa și aruncă căpitanului o privire de înțelegere pe care acesta se făcu a n-o pricepe.

— Eu cunosc câțiva copii ai legii.

— Ce lege!

— Ei, nu înțelegi? Care știu ce e contrabanda.

— Cum!

— Nu înțelegi cuvântul contrabandă, ei! zise el dând din cap, cu aer neîncrezător...

— Ah! Încep să pricep!

— De! E lucru limpede; și n-ai nevoie să fi prooroc ca să pricepi. Cunosc câțiva oameni de treabă, care îți pot arăta orice punct al Mediteranei, cum ți-aș arăta eu orice în oricare canal din Veneția.

— Așadar?

— Și ei cunosc desigur insula Monte-Cristo.

— Ș-apoi?

— Aș putea vorbi cu ei.

— Prea bine.

— Chiar în noaptea asta!... dar... dar ar putea avea unele scrupule...

— Care?

— Oamenii țin la bani cum ține un călugăr la vinul acesta.

— Și cam cât?

— Cu un răspuns ca acesta nu vor mai fi scrupuloși, răspunse gondolierul.

— Eu unul sunt gata să mă înțeleg cu ei și vin îndată să vă dau răspunsul.

— Prea bine; du-te și ține minte, de nu ești nebun, că nu mai am nevoie să-ți recomand să taci.

Căpitanul, rostind cuvintele acestea, făcu un gest foarte expresiv, la care gondolierul răspunse cu altul tot așa de expresiv care s-ar fi putut tălmăci așa: pricep de minune! Apoi se sculă să plece.

— Numele corăbiei dumitale? întrebă el.

— Furtuna.

— Pe san Marco, ce soi de nume rău ai ales pentru corabie! Observă gondolierul salutând și suindu-se pe scară.

Abia sărise în gondolă și se depărtase, când căpitanul chemă pe secund și arătându-i pe venețian care se depărta, îi zise: Rocca Priori, mâine să fie totul gata de plecare la primul semnal. Omul ăsta mi-a spus tot ce voiam să știu.

Capitolul **XXXIX** Contrabandiștii

Îndată ce gondolierul Giacomo legă gondola de treptele Giudecci, lângă palatul locuit de Maximilian Morel, porni cu foarte mare iuțeală pe o ulicioară strâmtă de-a lungul canalului și merse de bătu la o căsuță cu un singur etaj.

— Sfântă fecioară! exclamă dinăuntru un glas de femeie, de n-aș aștepta pe nemernicul de Giacomo, m-aș prinde că vameșii vin să ne dărâme ușa după denunțarea vreunui spion.

"Tu ești Giacomo"?

— Da, da, deschide iute.

— Oh, ce grabă! Trebuie să ai răbdare să aștepți; mai înainte, pentru că se cuvine să ceri cu politeță a fi primit înăuntru; pe urmă, pentru că

zăvoarele sunt ruginite și grele și mâinile mele n-au pielea așa de tăbăcită și de groasă ca a ta.

— Dar, termină odată, cu prostiile astea pierdem un timp foarte prețios, exclamă Giacomo cu un ton tot mai nerăbdător.

— Ah! Zău! Poate că domnul vine să-mi propună să fixez ziua căsătoriei noastre în catedrala cea veche a Sfântului Marcu, nu e așa Giacomo?

— Tu-ți bați joc de mine... totuși mai că ai ghicit.

— Zău, reluă femeia cu un râs batjocoritor care făcu să tresară inima deja agitată a gondolierului.

— În sfârșit, vrei să deschizi ori ba?

— Da, da; să vedem ce vrei?

Ușa se deschise și Giacomo se află înaintea unei fete frumoase de la douăzeci până la douăzeci și doi de ani, ale cărei brațe, goale până la cot, dovedeau cu musculatura lor vigoarea venețianei.

— Unde e frate-tău Petre?

— Ah, asta e bună seara pe care mi-o dai? Mi-ai face plăcere să pleci și să mă lași să dorm. Dacă-s eu nebună să pierd vremea cu asemenea monstru!

— N-ai dreptate să vorbești așa, dragă Rosino. De-ai ști de ce e vorba, n-ai face atâtea mutre, dacă am uitat să-ți dau bună seara.

— Oh, da, da, cu mine n-ai nevoie de complimente. De-aș fi vreuna din ticăloasele cu care ai obicei să stai prin cârciumă... atunci... da, da, da, ești un stricat!

— Rosino! exclamă Giacomo, văzând-o că își ducea șorțul la ochi... Nu vorbi așa, că n-ai dreptate. Vrei să știi de ce te-am întrebat de frate-tău? Spune, vrei?

— Nu, nu, nu vreau nimic, eu vreau numai să pleci de aici.

— Dar ascultă-mă, nu face pe supărata. Te-am întrebat de Petre, pentru că...

— Ți-am mai spus, domnule Giacomo-! strigă Rosina, șezând mânioasă la o masă pe care era un ulcior și un pahar; nu vreau să știu nimic, pricepi, da ori ba?

— Vorbești din gelozie.

— Ah! Gelozie! strigă ea sculându-se și punându-și cu mult dispreț mâinile în șolduri. Gelozie! Da ce, mă crezi nebună! Gelozie! De d-ta!

Gelozie! Ca să fiu geloasă ar trebui să te iubesc și încă nu mi-am dat creierul la reparație.

— Vezi, dacă o fată ca tine poate avea asemenea idei! Hai, să fim tot prieteni. Am să-ți istorisesc ce m-a făcut să-mi pierd atât de mult capul încât să nu-ți dau o sărutare de la început.

— Sărutare! Oh! Aș vrea să văd! zise Rosina, râzând iarăși. Să știi, domnișorule, că sărutările dumitale nu sunt pentru fetele ca mine.

— Ești prea modestă, lasă.

— Și tu un obraznic fără margini; ia seama să nu mă înfurii, pentru că vei auzi frumoase lucruri; ține-ți limba acasă, pentru că nu știi cine e Rosina.

Giacomo văzând că, așa cum începuse dialogul, nu ajungea la bun sfârșit, luă o hotărâre înțeleaptă: aceea de a tăcea. Se mulțumi deci să răspundă gingașei sale dușmane cu un zâmbet plin de iubire și se așeză ca să-și umple pipa. Pe urmă se pregăti să aprindă un opaiț. Dar Rosina trase opaițul la dânsa și începu să tot curețe fitilul, cu o nepăsare care ar fi scos pe oricine din răbdări.

Giacomo nu suflă, își puse pipa pe masă, se sculă ca un om care nu se supără, dar care vede un plan al lui neizbutind.

— Eu, eu nădăjduiam să întâlnesc pe Petre zise el, plimbându-se prin odaie... Afacerea cere grabă... orice zăbavă e fatală și nu e lucru de nimic... Să așteptăm pe Petre, el trebuie să vină.

Vorbind astfel, Giacomo se apropie de masă, luă paharul cu o mână pe când întindea pe cealaltă spre ulcior; dar Rosina, prefăcându-se distrată, se lăsă cât era de grea pe un colț al mesei, care se aplecă așa că ulciorul căzu și vinul se vărsă. Giacomo puse paharul la loc, pocni cu limba de cerul gurii și întoarse spatele Rosinei.

Răbdarea, resemnarea cu care bietul gondolier suferea răutățile gingașei tirane, folosiră mult pentru ca să-i biruiască necazul. Ea rupse tăcerea.

— Așadar, domnul Giacomo, gondolier în Rialto, e dispus să petreacă noaptea în casa mea? Deoarece nu te culci până nu se întoarce frate-tău nu cred să-ți fac supărare.

— Iar dacă frate-meu nu s-ar întoarce, astă-noapte?

— Oh, ar fi foarte rău, reluă Giacomo. Trebuie neapărat să vorbesc cu dânsul și cât mai de grabă.

— Ce-mi pasă mie?

— E vorba de o comoară... de o insulă pe care numai frate-tău o știe...

— Ei, pentru dragostea lui Dumnezeu! Lasă-mă în pace cu basmele tale, nu mă face să casc de somn... Lasă, lasă, dragul meu, nu mai am dinți de lapte, doicile nu-mi mai pot cânta na-ni-nani.

— Rosino, îi zise Giacomo, uitându-se la ea foarte serios, nu sunt copil nici eu și nu cred în basme și povești. Știu ce spun și am creier și cap destul, și...

— Oh! Știm! Știm! Ce mai cap mare are Giacomo! Reluă Rosina, din nou.

Lui Giacomo începuse să-i facă rău atâta batjocură, dar căută să se stăpânească.

— Râzi, glumești, ia-mă în râs cât vrei, Rosino, dar crede-mă, e un an de când ți-am făgăduit să te iau de nevastă și de atunci neconținut cuget să fac ceva bani.

— Ia te uită, îl întrerupse Rosina cu un aer naiv și cum se face că tu care știi mai multe și decât dracul n-ai găsit încă mijlocul de-a face bani?

— Ah! Dacă sfinții nu mi-ar fi dat destulă răbdare ca să ascult toate impertinențele tale ți-aș răspunde eu bine... dar hai, lasă, urmă Giacomo oftând. Norocul pe care l-am văzut de atâtea ori zugrăvit ca o femeie frumoasă, legată la ochi, mie-mi pare o pasăre frumoasă cu aripi de aur, care zboară neconținut înaintea săracilor fără ca ei s-o poată atinge măcar cu un deget. Și acum sunt sigur că am pasărea cu aripi de aur în mână, pe cât e de sigur că leul înaripat stă la picioarele Sfântului Marcu.

Aerul convins cu care gondolierul rosti aceste cuvinte atârță curiozitatea, păcatul de căpetenie al frumoasei Rosina; de aceea, uitându-se cu ochii ei mari și negri drept în fața lui Giacomo, îi făcu zâmbind dulce, întrebarea aceasta:

— Ți-o fi sete, Giacomo, e o bucată de vreme de când ar fi trebuit să-ți dau un pahar de vin, pentru că în ulcior nu mai e... dar tot atâta face, îți va fi și mai sete și vei bea mai cu poftă.

Și deschise un dulap, din care scoase o sticlă cu vin, pe care o dădu gondolierului.

— În sănătatea ta, Rosineto și altădată nu mai fi așa de rea!

— Rea, eu? Răspunse ea cu o naivitate bine prefăcută. Rea! Ți-e cântecul tău veșnic! Dar să vorbim serios. Ziceai că norocul, pasăre cu aripi

de aur, îți zboară neconținut primprejur, dar că nu izbutești s-o prinzi niciodată.

— Ți-am adăugat că acum nu-mi mai scapă, se grăbi s-o întrerupă gondolierul șezând lângă Rosina și luând-o pe după mijloc.

— În ce mod?

— Sunt poftit să scot o comoară imensă care e îngropată într-o insulă din Mediterana.

Rosina încruntă sprânceană, făcând un gest de îndoială.

— Ce insulă?

— De ți-aș spune secretul, l-ai păstra?

— Frumoasă întrebare.

— Vezi că am auzit de nenumărate ori că secretul în gura femeilor e ca pluta pe apă.

— E o glumă veche, zise Rosina cu atâta gingășie, încât căpătă o sărutare de la gondolier. Hai, mai bea un pahar; ori nu-ți place vinul meu?

— Vinul tău? Cum nu, zise Giacomo sorbind alt pahar și dând altă sărutare iubitei sale.

— Insula e departe?

— E insula lui Monte-Cristo, zise gondolierul.

— Ce! exclamă repede Rosina, făcând o mișcare să se scoale.

— Cunoști cumva insula? întrebă Giacomo foarte nerăbdător.

— Eu? Nici prin vis! Dar mi se pare un nume foarte frumos! Repetă-l.

— Monte-Cristo, repetă gondolierul.

— Monte-Cristo! Din ce țară face parte?

— N-am idee; dar e sigur că conține o comoară imensă care e a săracilor, deoarece e rod al sudoarei săracilor. Așadar vezi că și noi avem drept la acele averi, pentru că nici noi nu suntem bogăți; și odată ce vom avea punga plină, Rosineto... și vechea catedrală San-Marco care ne așteaptă... În sfârșit, aștept cu nerăbdare să vină fratele tău, care va ști să-mi spună unde e acea insulă, pentru că el cunoaște Mediterana cum cunosc eu Lido.

— Petre nu vine astă-noapte, zise Rosina după un moment de tăcere.

— Și pentru ce? Se vede că are mult de lucru?

— Da. Niște vin de Cipru și de la Constanța pentru contele Gradenigo care dă o serbare pentru întoarcerea prietenului său.

— Să ia dracul serbarea și pe prietenul contelui Gradenigo! strigă gondolierul dând cu pumnul în masă.

Rosina se uită pe furiș la el, parcă ar fi vrut să-l dojenească și se depărta cântând o barcarolă.

Giacomo rămase în tăcere, cugetând ce era de făcut.

— Giacomo, îi zise Rosina ridicând degetul să-i recomande să tacă și numărând bătăile ceasornicului de la catedrală, vizita nu trebuie să se prelungească mai mult. Ai auzit, este deja miezul nopții; și eu trebuie să mă scol odată cu soarele.

— Așadar, frate-tău nu se întoarce astă-noapte?

— Sfântă Fecioară! Nu se va întoarce poate, nici mâine.

— Bine! zise gondolierul, trecându-și mâna pe frunte. Atunci, mă duc. Noapte bună Rosineto și ține minte ce ți-a spus, Giacomo. Ziua cununiei noastre e ca și hotărâtă.

Rosina răspunse cu un gest foarte gingaș și încurajator la declarația lui Giacomo și închise repede ușa. Pe dată ce gondolierul plecă, ea ascultă zgomotul pașilor lui ca să se asigure că el se depărta; apoi, când se convinse că el era deja departe, frumoasa venețiană alergă să bată la ușa unei odăi din fundul casei, strigând de mai multe ori:

— Petre, Petre!

— Ce e? întrebă glasul răgușit al unui bărbat care căsca de parcă să-și desfacă fălcile, ca un om care dormea de trei luni.

— Scoală-te, Petre, pentru că-mi pare că a venit vremea să fim folositori binefăcătorului nostru.

Rosina repetă de două-trei ori cuvintele acestea, până ce frate-său, deșteptându-se bine, sări jos din pat, se îmbracă iute și alergă la Rosina.

Petre era un flăcău de vreo douăzeci și cinci de ani, de statură mijlocie, cu fața oacheșe și vioaie, cu portul mândru, cu gestul când blajin, când energic.

— Ce vrei cu mine, Rosino? întrebă el, frecându-se la ochi.

— Petre, tata, înainte de moarte, ne-a pus să jurăm că vom respecta totdeauna pe omul care ocrotea comerțul nostru de vinuri...

— Bine, așadar?

— Insula lui Monte-Cristo unde se ducea el să ia vinul, era cum bine știi, proprietatea lui Simbad marinarul și toți contrabandiștii au jurat acestui om o fidelitate eternă. Ei bine, protectorul nostru are în insula aceea un palat

subpământean pe care tata zicea că l-a văzut, adăugând că în acest palat erau mari bogății.

— Da, am auzit de mai multe ori pe tovarășii mei vorbind de minunile acestea; dar le-am crezut totdeauna o poveste și așa le cred și acum, când stau pe țărm și privesc stâncile goale și râpoase care formează punctul culminant al insulei.

— Tu ești slobod să crezi ce vrei, zise Rosina, oricum însă, în momentul acesta e un om care cugetă să prade palatul.

— Alta, acum! De la aceasta pioasă idee, e numai o piedică: spre a intra acolo trebuie să cunoști un oarecare secret...

— Secret ori ba, eu nu pot fi liniștită, mă tem. Giacomo a fost aici și mi-a vorbit într-așa chip încât bănuiesc că o bandă de tâlhari vrea să năvălească în insulă. Crede-mă, Petre, n-ar fi rău să te înțelegi cu cineva ce e de făcut, pentru că am jurat să respectăm interesele lui Simbad marinarul, ca pe ale noastre. Giacomo m-a întrebat de tine și i-am spus că ai de lucru pentru contele Gradenigo.

— Bine ai făcut. N-ai grijă Rosino, mâine ne vom gândi cum să împiedicăm furtul pe care zici că niște oameni au de gând să-l facă în palatul din insula lui Monte-Cristo.

— Ah, eu îmi pierd poate averea! Murmură Rosina peste câteva momente, culcându-se; dar rămân credincioasă făgăduielii de a respecta interesele aceluia care a ocrotit pe ale noastre...

A doua zi Petre, după o scurtă rugăciune la altarul patronului său, în catedrala san Marco, trecu prin piață și merse la țărm, uitându-se în toate părțile ca un om care caută pe cineva în mijlocul mulțimii.

După un timp, Petre observă pe gondolierul Giacomo care părea ocupat să prindă gondola de un inel de fier înfipt în piatră.

Alergă la dânsul.

— Ei, Giacomo!

— Tu ești, Petre? Ce fel... acum?

— Am sosit...

— Te credeam ocupat cu afacerea contelui Gradenigo, zise Giacomo încet, sfârșind de legat gondola.

— Am sfârșit mai repede decât credeam.

— De minune, pentru că am să-ți propun altă afacere.

— Mi-a spus Rosina și de aceea am venit să te caut, sigur că vei fi aici.

Astfel vorbind, Petre și Giacomo se depărtaseră de lume și se apropiară de scara Urișilor, goală atunci, așa era de dimineață. Așadar, de ce e vorba?

— De un lucru foarte simplu: sunt în vorbă să duc o corabie afară de aici la o insulă din Mediterana, o insulă zisă a lui Monte-Cristo.

Cunosc, știi, Mediterana; dar nu știi poziția acelei insule și sunt mirat și eu de aceasta: trebuie să fie puțin cercetată.

— Nu de mult am fost să iau niște lăzi de Malaga ca să le aduc în Veneția, se grăbi să zică Petre.

— Ei! Știu că oamenii ca tine cunosc insula cum îmi cunosc eu degetele. Așa că mi-ai face un mare serviciu spunându-mi drumul, înălțimea insulei...

— Numai atât vrei? întrebă Petre, râzând cu viclenie.

— Gândește-te, Petre, că e o afacere importantă.

— Sunt de câștigat bani siguri?

— Siguri pe cât e sigur că Sfântul Marcu n-a vrut să știe de turci pe cât timp Veneția a fost Veneția.

De vrei să mă însoțești într-un oarecare loc vei avea o dovadă de tot ce spun.

— Sunt gata.

— Bine, atunci voi veni să te iau la vecernie în gondola mea, la scara din canalul Orfano.

— Drace!

— Ce e?

— Urâtă idee ți-a venit!

— De ce?

— Pentru că despre canalul Orfano mi-e plin capul de istorii.

— Nebunule! Ce-ți trece prin minte!

— Nimic și ca dovadă mă poți aștepta, voi veni.

— Așadar, la revedere.

— Dumnezeu să te aibă în sfânta lui pază.

Petre și Giacomo dădură mâna și se pierdură în mulțime.

După un stâlp aflat la o mică distanță ieși repede un om care nu pierduse nici o mișcare, nici un gest al celor doi venețieni, cât le ținuse convorbirea și care alergă după gondolier și-l bătu pe umăr.

— Ei! strigă gondolierul întorcându-se repede, dumneata aici?

— Da, eu! Și nu te mira, pentru că eu sunt pretutindeni unde vreau să fiu și aud tot.

— Dumnezeuule, exclamă gondolierul, nu mă așteptam la atâta de la un simplu căpitan de yacht.

— Ai uitat, poate, că yahtul e "Furtuna" și căpitanul lui e voința lui Dumnezeu?

Gondolierul se uită uimit la acel om, ale cărui cuvinte i se păreau așa de ciudate.

— Nu te uita așa de zăpăcit la mine, Giacomo. Da, de când ai ieșit din corabia mea, ochii te-au urmărit pretutindeni. Te-am văzut dormind, te-am văzut transportat de un vis delicios: acela al bogățiilor din insula lui Monte-Cristo.

— Așa e, așa e! Deși sunt curios, mi-ar plăcea, spun drept, să văd de aproape bogățiile acelea.

— Le vei vedea.

— Am găsit deja mijlocul de a afla direcția drumului și poziția insulei.

— Diseară, după vecernie, să mă aștepți pe bordul "Furtunii".

Capitolul **XL** Groază

Familia Gradenigo era una dintre cele mai nobile și mai vechi din Veneția: splendoarea ei începuse în timpul lui Fahero, dogele așa de înțelept și așa de nenorocit. Și chiar acum conții de Gradenigo erau înconjurați de o oarecare aureolă glorioasă. Ei se bucurau încă de o foarte mare considerație.

Când în saloanele magnifice ale palatului Gradenigo se da vreo serbare, contele putea contempla societatea cea mai aleasă înghesuindu-se în casa lui. Și tocmai se pregătea o serbare splendidă în palatul Gradenigo. Contele da un bal. Dar pentru ce?

Se făceau multe presupuneri, dar părerea generală era că, contele voia să serbeze sosirea unui prieten la care ținea mult. Cine era însă acel prieten? Nimeni nu putea răspunde.

Maximilian, care adusese din Franța niște scrisori de recomandatie pentru conte, intrase în relații cu dânsul și era invitat și el la bal.

Cu o săptămână înaintea balului acela, câteva cuvinte veniră să tulbure iarăși sufletul Valentinei, abia liniștită în urma spaimei ce-i produsese ciudatul ei vis.

Într-o dimineață se prezentă la dânsa o fată din popor care ceru cu stăruință să vorbească cu doamna Morel.

Soția lui Maximilian se grăbi să poruncească ca fata să fie. Introdusă, merse în întâmpinarea ei, temându-se să n-o intimideze luxul și bogăția apartamentelor. Greu ar fi de spus cât era de naivă și de blajină fizionomia Valentinei în acel moment.

Îndată ce intră, fata, aruncând pe spate vâlul ce-i acoperea figura, alergă să se arunce la picioarele Valentinei.

— Fie-vă milă, doamnă! strigă ea fie-vă milă de mine. Ajutați-mă pentru că sunt pierdută!

Valentina, făcu semn servitorului care însoțise pe necunoscută, să plece. Acesta se supuse și soția lui Maximilian, observând cu durere expresia amară a figurii tinerei fete, îi zise:

— Ce zici? Scoală-te, fata mea; numai înaintea sfintei fecioare să te închini astfel.

— Oh! Ce bună sunteți! Nu m-a înșelat cine ridică la ceruri bunătatea dumneavoastră! răspunse fata sculându-se și sărutând mâinile Valentinei.

— Explică-te! Tulburarea ta mă mâhnește, lacrimile tale, tristețea ce te-a cuprins, îmi dovedesc, negreșit, că ai pierdut părinții, că ești orfană în floarea vârstei, zise doamna Morel scoțând un oftat adânc.

— Oh, da, doamnă! Sunt orfană, orfană de tată și de mamă și numai de șase luni; dar nu această nenorocire mă silește să vă cer ocrotirea.

— Vorbește.

— Aveam un frate, zise fata, un frate, singurul meu sprijin, singurul meu susținător pe lume și acest frate... ah! Mă tem că a căzut victima unei groaznice trădări... Și iată-mă acum cu desăvârșire, fără nimeni care să-mi vină în ajutor.

— Ce spui fata mea? Ce s-a întâmplat fratelui tău? Ce fel de ocrotire vrei de la mine! Vorbește și-ți făgăduiesc de acum că tot ce-mi vei cere...

— Oh! Da, doamnă întrerupse fata. Da; vă voi spune tot, tot ce vă cer. Mă numesc Roșa, dar în vecinătatea Giudecii și la Rialto sunt cunoscută sub numele de Rosina, zise sora lui Petre, care după ce se uită bine jur-împrejur, urmă:

— Tata era gondolier și frate-meu a moștenit de la el o meserie și gondola, precum tata le moștenise de la bunicu-meu. Acum patru zile, veni acasă la noi gondolierul Giacomo... Ah! Dumneavoastră nu știți cine e Giacomo? Gondolierul care stă în slujba bărbatului dumneavoastră Acest Giacomo, dacă trebuie să cred ce mi s-a spus, stă în relații cu o bandă de răufăcători și voia ca frate-meu să-i spună poziția unei insule puțin cunoscută și nelocuită, unde el pretindea că se află o comoară imensă. Era insula lui Monte-Cristo, urmă Rosina, fără să observe tulburarea doamnei Morel, tulburare care se făcea tot mai mare cu cât Rosina înainta în istorisire; și insula lui Monte-Cristo este a unui domn căruia familia mea îi datorează o eternă recunoștință și de aceea nu voiam deocamdată ca Giacomo să vorbească lui Petre. Dar ce să fac? Petre a hotărât să nu-i spună nimic și i-a dat a înțelege că-i va arăta direcția insulei. Până aici era bine; dar alaltăieri, urmă Rosina, suspinând primii o scrisoare de la bietul Petre al cărei cuprins dumneavoastră îl puteți vedea. Și Rosina scoase din buzunar o hârtie, pe care o dădu Valentinei

Valentina descifra conținutul scrisorii și citi:

"Dragă soră,

Am căzut victima unei trădări pregătită de Giacomo, gondolierul din Rialto: sunt ținut prizonier pe bordul "Furtunei", corabie necunoscută, al cărei căpitan mă silește să-l duc în insula lui Monte-Cristo, unde are să se săvârșească un mare furt. Aleargă de înștiințează pe stăpânul lui Giacomo și fă-l să fie arestat. "

Sărmanul tău frate, Petre"

Valentina dădu un țipăt când sfârși scrisoarea Rosina, fără să priceapă cauza țipătului, alergă la dânsa întinzând brațele ca s-o sprijine

— Ce aveți, doamnă strigă Rosina, observând paloarea obrazilor doamnei Morel

— Oh, nu e nimic, răspunse aceasta după un moment și cu glas slab.

— Fie-vă milă de mine ajutați-mă zise Rosina, împreunând mâinile cu un gest de disperare

— Draga mea, ce pot eu, o biată femeie, împotriva soartei care te apasă? Ce vrei?

— Vreau, vreau ca bărbatul dumneavoastră doamnă ca dumneavoastră, să faceți să fie arestat Giacomo. Poate el va da tot pe față, poate că tâlhari vor fi surprinși, arestați, poate că frate-meu se va întoarce acasă și Simbad marinarul nu va fi victima furtului acestuia în insula lui Monte-Cristo.

— Cunoști pe Simbad marinarul? întrebă repede Valentina.

— Oh eu, în persoană nu l-am văzut niciodată. Dar era cum am spus deja, protectorul intereselor comerțului aventurier al întregului nostru trib, lăsându-l să debarce în insulă

— Isuse! Și ce trib era, ce comerț făcea?

— Ah doamnă, eu sunt fiică de contrabandiști murmură fata căzând iarăși la picioarele Valentinei care o ridică îmbrățișând-o.

— Fă-ți curaj, fata mea! Se va face tot! Frate-tău se va întoarce. Ce-ți pasă de rest? Insula nu mai este a fostului protector al familiei tale. Lasă să fure ce vor, deoarece bogățiile acelea, rod al sudoarei săracilor, sunt ale săracilor.

— Oh ce ziceți exclamă fata, împreunând mâinile și uitându-se uimită la Valentina, care repeta aceleași cuvinte pe care ea le mai auzise deja din gura lui Giacomo.

— Du-te acasă, voi vorbi cu bărbatu-meu, tu, însă, nu spune nimănui nimic

— Așadar, gondolierul nu va fi arestat

— Nu

— Tâlhari vor săvârși furtul...

— Da

— Dar frate-meu?

— Se va întoarce.

— Mă puteți asigura că se va întoarce?

— Pot și ți-o afirm, murmură Valentina, întinzând mâna Rosinei, care i-o sărută

Doamna Morel alergă pe urmă în oratoriu ca să se roage lui Dumnezeu și plânse multă vreme acolo

Valentina se hotărî să nu mai spună nimic despre acea întâmplare bărbatului ei, deci, despărțindu-se de fata din popor, îi recomandase tăcere și prudență făgăduindu-i să facă totul spre a-i reda pe frate-său și când rămase singură, arse scrisoarea acuzatoare pe care Rosina i-o lăsase

Și se gândi pe dată să-și țină făgăduiala

Pe când soarele începea să dispară după munții Tirolului, Maximilian avea obiceiul să meargă să ia aer în piață. Valentina refuză să-l însoțească sub pretext că era indispusă, dobândind astfel câteva momente de libertate spre a alcătui un plan prin care să grăbească împlinirea făgăduielii ce dăduse Rozinei

Stând la fereastra odăii sale, ea se uita la apele canalului, pe care se mișcau încet câteva bărci

Valentina le examina cu luare aminte apoi, bănuise că recunoștea pe unul din gondolieri îi făcu semn cu mâna să nu se depărteze

Gondolierul era Giacomo.

Peste un moment franțuzoaica, îmbrăcându-se cu o mantie și acoperindu-și fața cu un văl gros, ieși zicând servitoarelor sale:

— Când va veni Maximilian, să-i spuneți că mă întorc îndată.

Apoi porni spre canalul Giudecca. Giacomo era în gondola lui și îndată ce văzu pe Valentina, sări pe scară, scoțându-și șapca.

— Apropie-te, îi zise Valentina, uitându-se jur-împrejur parcă s-ar fi temut să n-o observe cineva

Gondolierul se apropie de Valentina, deschizând o ușcioară la dreapta, intră în odăița care se afla în toate casele mari din Veneția, pe marginile canalului și care servea de depozit uneltelor gondolelor

Giacomo, gondolier obișnuit din copilărie cu capriciile frumoaselor venețiene, nu se mira de misterul cu care Valentina își însoțea acțiunile. Stătu nemișcat și mut înaintea doamnei Morel, așteptând ca ea să vorbească.

— Tu ești Giacomo, gondolier de la Rialto? Îl întrebă ea.

— Da, doamnă, sunt deja cincisprezece ani bătuți pe muchie de când nu mai umblu pe mare și de atunci San-Marco m-a văzut neconținut pe canale și pe Lido. Da, doamnă, eu sunt Giacomo și am onoarea să fiu în serviciul excelenței voastre și a soțului dumneavoastră

Valentina se gândi puțin cum să înceapă vorba.

— După cât îmi spui, Giacomo, sunt cincisprezece ani de când umbli pe canale și pe Lido; deci trebuie să cunoști toate vapoarele care au

abordat aici.

— Mai pe toate.

— Și, nu numai vapoarele dar și, pe Căpitanii lor?

— Încea mai mare parte.

— Prea bine, am să te întreb despre o corabie, încep însă prin a te înștiința că nu vei pierde vremea degeaba, Giacomo.

— Oh! Sunt aici pentru dumneavoastră doamnă, întrebați-mă și vă voi spune tot ce știu.

— Nu-ți va trebui multă silință ca să-mi răspunzi, pentru că e vorba de o corabie care era încă aici acum opt zile.

— Atunci vă pot răspunde cu ochii închiși. Vorbesc de "Furtuna".

— "Furtuna"! exclamă gondolierul tulburat.

— Cine e căpitanul ei? întrebă Valentina fără să-i lase vreme să-și vină în fire.

— Ei! răspunse Giacomo, redobândindu-și sângele rece și arătându-se trist. Excelența voastră mă întreabă tocmai despre o corabie pe care n-o cunosc după nume.

— Am priceput; trebuie să-ți vin în ajutor ca să-ți aduci aminte... yahtul "Furtuna" s-a oprit aici pentru că căpitanul lui voia să capete informații asupra insulei lui Monte-Cristo, în care el își închipuie că există o comoară ascunsă.

— Și nu e? Întrerupse Giacomo dându-se oarecum de gol.

— Asta e alt lucru și puțin trebuie să te intereseze. Acum. Răspunde la ce te întreb.

— Excelență, după cât îmi spuneți, îmi aduc acum prea bine aminte de micul yaht și de căpitanul lui, împreună cu care am golit, nu-mi aduc bine aminte unde, un pahar de lacrima cristi; el însă nu-mi prea plăcea, ba chiar îmi făcea frică; oacheș, cu părul cam cenușiu, cu ochii negri, cu fața cruntă; avea apoi niște vorbe să sperie pe o doamnă ca excelența voastră, de l-ar fi ascultat.

— Și ce zicea? întrebă Valentina puțin cam mișcată.

— Oh! Lucruri pe care san Marco nu le-ar ierta în gura celui mai netrebnic venețian... și faptele, faptele lui erau la fel cu vorbele; spunea că posedă un cufăraș cu o mână de mort înăuntru și voia chiar să mi-o arate.

— Ce-a spus că vroia să facă dânsul cu ea? întrebă femeia cu un ton ciudat, de interes și de spaimă.

— Mi-a explicat cu niște fraze pe care numai dracul le-ar putea repeta, de pildă că mâna de mort se ridicase împotriva unui om viu; și că dânsul, omul acela crunt, era voința mortului ieșită afară din mormânt și ocrotită de Dumnezeu.

La aceste cuvinte, Valentina simți o sudoare rece acoperindu-i fața; totuși, așa de mult o interesa lucrul acela, că urmă să pună întrebări gondolierului despre căpitanul yahtului "Furtuna".

— Și acest om, dacă cred ce mi s-a spus, a izbutit să cumpere pe un oarecare marinăr Petre, ca să-i arate direcția insulei Monte-Cristo.

— Da, așa e! Tocmai așa! Se grăbi să răspundă Giacomo, adoptând ideea Valentinei. Petre s-a vândut cu trupul și cu sufletul căpitanului "Furtunei" și a plecat cu el la insulă.

Căpitanul, pe cât mi s-a spus, are buna intenție să jefuiască insula, dar nădăjduiesc că nu va găsi decât bolovani și stânci; acelea sunt desigur comorile de care s-a vorbit așa de mult și care aparțin săracilor, pentru că au fost câștigate cu sudoarea săracilor.

De astă dată Valentina se înfiora de spaimă, observând ciudata coincidență între cuvintele lui Giacomo și visul ei din grota lui Monte-Cristo.

Hotărâtă să nu împiedice furtul și aducându-și aminte ce făgăduise Rosinei, schimbă vorba întrebând:

— Și crezi că Petre se va întoarce în Veneția?

— Cât despre asta aș pune mâna în foc, răspunse Giacomo.

Căpitanul yahtului nu-i va face nici un rău și el după ce-și va face misiunea pe bordul "Furtunei" va putea reveni.

— Și când se va săvârși această faptă?

— Peste cincisprezece zile Petre va fi înapoi.

— Ești sigur?

— Aici, pe lume, noi nu putem face altceva decât să ne bazăm pe ocrotirea Sf. Marcu. Nu zic deci că sunt sigur, dar că sper.

Fu un moment de tăcere, în care Valentina păru să facă un plan nou.

— Giacomo, zise ea apoi, am auzit des lăudându-se deșteptăciunea gondolierilor lui San-Marco.

— Și vi s-a spus adevărul, doamnă. Eu, de și mă socot cel mai nevrednic dintre tovarășii mei, tot cred că am meritat totdeauna bunăvoința tuturor celor care s-au folosit de mine.

— Poți tu găsi o barcă bună să navigheze pe Mediterana?

— Ei, am una mai bună decât Bucentaurul.

— Bine, ia bani, mâine, tot la ceasul acesta, vei veni aici și-ți voi spune ce vreau să faci

Doamna Morel dădu lui Giacomo o pungă plină și-i făcu semn să plece. Sui apoi scările vestibulului și intră, prin saloane, în apartamentul ei. Intrând, făcu un gest de mirare văzând pe bărbatu-său la o masă și citind.

Maximilian nu făcu nici o mișcare, văzând pe Valentina și se mărgini s-o întrebe:

— Cum te simți, mai bine, negreșit?

Dar vorbea cu un ton așa de rece și fără măcar a-și ridica ochii de pe carte, încât vedea bine că nepăsarea aceea era prefăcută, Valentina, observând aceasta, nu o atribui decât interesului ce-i pricinuia lectura și-i răspunse fără să facă cea mai mică aluzie la răceala lui

— Da, mă simt mult mai bine și sper că în curând te voi însoți la plimbare

— Dar n-aș voi ca cerul canalelor și dl pieței să-ți facă rău, zise Maximilian, uitându-se tot în cartea pe care o avea înaintea.

— Așa e, aerul Veneției nu prea priește, zise Valentina așezându-se lângă Maximilian și punând o mână pe umărul lui

— Așadar, vrei să pleci de-aici

Valentina nu răspunse, dar atingând cu vârful degetelor cartea în care Maximilian se făcea că citește, o închise.

Maximilian se răsturnă în fotoliu și încrucișând brațele, plecă capul pe piept

— Ce ai, dragă îl întrebă pe dată Valentina

— Oh scuză-mă, scuză-mă zise Maximilian sculându-se și plimbându-se cu neliniște prin odaie

— Ce este? întrebă Valentina sculându-se și ea, dar rămânând nemișcată în loc și uitându-se țintă la bărbatul ei

— Zic că în lumea aceasta nu poate fi fericire deplină, pricepi Când noi credeam a fi fericiți iată ca un diavol începe să rupă vălul iluziilor noastre strigă Maximilian, oprindu-se în fața nevestei lui și punându-și mâna dreaptă pe inimă parcă ar fi vrut să-i oprească bătăile, pe când cu stânga își da înapoi părul ce-i cădea pe frunte.

— Am crezut, da, mai mult decât toți ceilalți am crezut îndurata fericiri pe care o simțeam, urmă el fără să dea timp nevastei lui să vorbească și totuși m-am amăgit, cât puteam să mă amăgesc mai amar Și acum...

— Și acum întrebă, în fine, Valentina, care începea să se tulbure.

— Acum, acum, ce să-ți răspund zise el cu un ton de nespusă amărăciune.

— Nu pot nicidecum înțelege ce vrei să spui, zise ea uimită

Și se grăbi să adauge

— Numai dacă tu crezi cumva că fericirea mea și a ta pot scădea din pricina dorinței de-a dăruia săracilor bogățiile aflate în grota lui Monte-Cristo și de-a pleca din Veneția

— Oh întreit, împătrit decât ne-a dat Monte-Cristo, aș dăruia bucuros ca să distrug de s-ar putea ziua de azi și s-o dau dracului

— Tu blestemi

— Nu, nu, Dumnezeu să mă ierte și iartă-mă și tu Dar pentru dragostea lui Dumnezeu, nu mă mai întreba

Astfel, pentru întâia oară Maximilian vorbea așa nevastei, astfel pentru întâia oară el avea un secret față de dânsa

Valentina, convinsă că nu putea afla secretul acela, nu stăruia să afle însemnătatea cuvintelor bărbatului ei, dar plânse în tăcere toată noaptea, prima în care între ei nu domnea o armonie desăvârșită

Capitolul **XLI** Giovanni Gradenigo

A doua zi, Maximilian ieși, ca de obicei, să ia aer seara în piață.

Valentina, la ceasul când soarele sta să dispară după Alpii tirolezi, merse la fereastră să aștepte sosirea lui Giacomo. Acesta nu întârzie să se arate, împingând repede cu lopețile gondola către palat Ajungând la scara vestibulului, sări pe prima treaptă, legă barca și se sui apoi în vestibul unde peste câteva momente se afla în fața Valentinei.

— Ei bine, Giacomo zise ea.

— Scuzați-mă, excelență, murmură gondolierul aruncând în jurul său o privire cercetă-toare, dar ascundeți-vă, așa ca să nu ne vadă plicticosul acela care stă în gondola de colo și se uită aici Pe sfântul Teodor, aveam mare poftă să-l trimit să spioneze peștii din canal!

— Dar pe cine spionează întrebă Valentina Și de ce să mă ascund?

— Sfântă Fecioară, dumneavoastră nu știți ce e orașul acesta? Acum e ora întâlnirilor nocturne, dumneavoastră sunteți frumoasă, eu sunt aici cu gondola... în fața noastră curg canalele care duc la atâtea locuri secrete.

— Giacomo!...

— Nu vă mâniați, doamnă, nimeni mai bine decât smerita dumneavoastră slugă nu știe cum trebuie să vorbească unei doamne ca dumneavoastră; dar nu e mai puțin adevărat că de aș afla că Rosina mea. O fată ordinară, cum veți voi, stă de vorbă acum cu un gondolier, nu ar fi tocmai o veste bună pentru mine, numai dacă omul n-ar fi un prieten credincios. Ei doamnă, în Veneția se capătă bani pentru orice, și, spre nenorocirea noastră a gondolierilor, sunt câțiva oameni care observă tot și se duc să spună tot bărbaților, taților, fraților, iubiților, tot... ce vor și ce nu vor să știe.

— Și tu cunoști pe cel care mă spionează?

— L-am văzut ieri pe țărmul canalului în fața vestibulului și când m-am întors cu gondola și am avut cinstea să vorbesc cu excelența voastră, m-a chemat să-l conduc...

— Cine e? întrebă Valentina cu toată indiscreția nevinovăției.

— Este fiul domnului Gradenigo. Îl cheamă Giovanni Gradenigo. Veți fi auzit vorbindu-se despre această familie, celebră pentru bogățiile și desfrâul ei. Ah! Sunt puține poporane în Veneția care să se uite drept în fața domnului Giacomo Gradenigo.

Valentina tresări la acele cuvinte, apucată de un fel de gând nedeslușit.

Ea se ascunse repede în umbra vestibulului, pe când gondolierul examina pe omul din gondolă; terminându-și examinarea, el se apropie de fereastră.

— Ei bine, Giacomo?

— Vorbiți acum; domnul Gradenigo a plecat.

— Ți-am spus ieri să pregătești o corabie pentru Mediterana.

— E gata.

— Așadar, vom putea pleca când vom vrea?

— Negreșit.

— Și cum se cheamă corabia?

— Bonaccia. E un yaht foarte ușor.

— Bine. Acum ascultă; dacă peste două zile vezi un vâl alb prins la fereastra care dă în canal, va fi semn că plecăm a doua zi și va trebui să te afli aici devreme cu gondola. Dacă vezi fereastra cu perdelele lăsate...

— E semn că nu veți pleca.

— Da.

— Sfântul Teodor să vă ajute, doamnă, exclamă gondolierul.

Valentina, dându-i câteva monede de argint, plecă și se sui în apartamentele ei.

Giacomo, sări în gondolă; dar, în momentul când era să dea prima lovitură de lopată, un om care părea că observa tot ce se petrecea în vestibul, se arătă la o mică distanță, apoi alergă repede și dintr-o săritură fu în gondolă.

— Sfântă Fecioară! exclamă Giacomo, ținând lopata afară din apă și făcându-se că sta să se apere.

— Ce e, Giacomo? Întrebă cu aroganță noul venit.

— Domnul Gradenigo! Îngână Giacomo, descoperindu-și capul.

— Vrei să știi, ticălosule, că te-aș trata mai rău decât ereticii pe timpul inchiziției, de ți-ar veni poftă să scoți un singur strigăt care să mă compromită?

— Nu cumva vă temeți de strigătele mele? Întrebă Giacomo în râs.

— Nu, dar sunt sigur că tu știi cum am obiceiul să mă port cu cei care nu fac ce-mi place mie.

— Oh! Sunt convins! răspunse gondolierul, clipind din ochi ca un om care știa cu cine avea a face.

— Bravo, Giacomo! Urmă domnul Gradenigo bătându-l pe umăr și precum știi asta, știi că răsplătesc bine pe cine mă slujește bine?

— Iertați-mă, excelență! Dar, deși n-am nici măcar vreun văr de a noua spiță la universitatea din Padova, știu însă destulă logică pentru ca să nu admit nici un lucru care nu mi se dovedește cu rațiuni bune și experimentate.

Și abia sfârșise acea bucată de dialectică, când simți căzându-i la picioare o pungă plină cu bani.

— Na, câine! zise în același timp domnul Gradenigo.

— După vorbele acestea vă cunosc! exclamă gondolierul, luând punga.

— Giacomo, ia seama, pentru că răbdarea nu e virtutea mea de căpetenie.

— Tot așa spun și fetele din Rialfo.

— De ajuns.

— Nu mai suflu.

— Vâslește.

Brațul viguros al lui Giacomo, înarmat cu lopată tăie suprafața apelor, dând gondolei un impuls puternic ce o depărta de palat.

Când ajunseră departe, pe canal, patriciul arată direcția orașului și, înfășurându-se în manta, se așează pe pernă, așteptând momentul când să poată vorbi, fără să fie auzit de indiscreții.

Când gondola se depărta deci de celelalte, Giovanni reluă convorbirea cu gondolierul

— Giacomo, zise el, femeia cu care vorbeai nu ți-e stăpână, nici compatrioată.

— E franceză.

— Știu, nevasta unui francez al cărui nume obscur nu lasă urme în mintea unui Gradenigo; sunt multe împrejurări pentru care o asemenea femeie a putut vorbi două zile de-a rândul cu tine, dar cea mai probabilă e vreo dragoste clandestină, pentru care are nevoie de gondola și de istețimea ta Și o femeie care-și petrece vremea astfel, trebuie să se socoată fericită de a vedea că eu mă gândesc la dânsa.

— Pricep bine ce vrea să zică acest "gândesc" murmură Giacomo cu un aer de vulpe bătrână.

— Ei urmă domnul Giovanni, vai de cel care cugetă rău, zice proverbul și dacă proverbul se va adevăra pentru dânsa, atât mai rău pentru doamna, nu va avea de ce să se plângă.

E deja o bucată de vreme de când am pus ochii pe femeia aceasta și sunt plictisit cât Am vorbit de ea câteodată, dar, îmi trebuie subiect nou de vorbă Hai, spune-mi ce ți-a zis și ce ți-a cerut.

Giacomo, după ce se gândi un moment, spuse ce fel de serviciu îi ceruse Valentina, însoțindu-și istorisirea cu câteva adausuri care să atâțe capriciul domnului Giovanni și să-l împingă a face vreo nebunie din cele obișnuite lui.

Giovani Gradenigo nu stătu în cumpănă să jertfească liniștea Valentinei pentru plecarea sa. Prost crescut și având sub ochi exemplele rele ale unui tată desfrânat, tânărul nu asculta decât de patimile sale.

După o convorbire de câteva minute cu gondolierul, Giovanni se dădu jos în piață și înfășurându-se cu grație în manta, porni cu aer hotărât, spre un grup de prieteni care se plimbau pe sub porticele palatului Ducal, loc cunoscut mai ales cu numele de Broglio

Acolo se adună toți tinerii din Veneția și deci se face istoria publică și privată a tuturor elegantelor.

Giovani Gradenigo fu primit cu entuziasm și pe dată capătă cuvântul spre a spune o istorioară nouă

Tânărul își învăluie istoria în multe și dibace mistere vagi și cu perfide aluzii, avu un succes nebun și toți tinerii râdeau cu nespus haz.

— Dar sunteți cu desăvârșire uimitor, e ceva miraculos cât de repede vă faceți treburile

— Ce vreți acesta îmi este defectul, domnule Morel, răspunse Gradenigo.

— Norocul la joc și la dragoste adesea se moștenește în unele familii, observă un tânăr venețian, grăbindu-se să adauge:

— Ziceai parcă, dragă Gradenigo, că, obosit de aventurile de aici, ai să pleci în străinătate

— Și v-am spus adevărul. Cugetă apoi oricine ce va voi, liberi toți reluă Gradenigo râzând cu hohot.

— Și aș putea ști în ce țară se va întâmpla aventura aceasta?

— Într-adevăr cred, domnule Morel, Frumusețile lui san Marco vor putea sta degeaba câtăva vreme, iar compatrioatele dumneavoastră, care sunt draguțe și frumoase, urmă el, întorcându-se spre Morel și zâmbind batjocoritor au bunătatea extremă de a-mi oferi câteva momente plăcute

Maximilian își mușcă buza și-și răsuci mustața.

— Pe cât am aflat eu, urmă Gradenigo, se pare că damele franceze care au plăcerea, sau de vreți, norocul să fie măritate, adoptă deviza "varietate". Și dovadă e că la Paris sunt mai multe modiste decât în orice alt oraș. Eu unul le dau dreptate și sunt gata să le ajut.

— Mă mir, domnule Gradenigo, că fără să fi făcut până acum neiertata greșală de a ieși din țara dumneavoastră, vă credeți așa de dibaci moralist în privința obiceiurilor femeilor franceze.

— Ar fi multe de zis în privința asta, domnule Morel, dar am crezut totdeauna că fără a ieși din țara mea puteam căpăta asupra acestui subiect cunoștințe speciale și foarte prețioase. Închipuiți-vă, de pildă, că ar fi aici în Veneția, cum am avut plăcerea să spun ieri, o doamnă, compatrioată a dumneavoastră, care duce bunăvoința până a voi să-mi dea lecții la lumina luni.

O sudoare rece udă tâmpilele lui Maximilian, ale cărui buze zâmbiră în silă, parcă ar fi vrut să răspundă la corul infernal al hohotelor de râs ale tinerilor patriei venețieni.

— Totul se poate în lume urmă Gradenigo.

De n-ați fi de vârsta mea nu v-aș spune că este în Veneția o doamnă străină, care știe de minune să se folosească, cu toată delicateța de gust care o deosebește, de scurtele răstimpuri de libertate pe care i le lasă bărbatul. Un bătrân n-ar putea suferi asemenea cuvinte, s-ar scandaliza, dar un tânăr ar face o rea impresie contrazicând asemenea cuvinte

Aplauze generale au urmat după vorbele lui Giovanni

— Primiți felicitările mele, domule Gradenigo zise Morel, prefăcându-se foarte senin Totuși, dați-mi voie să vă fac o observație: Dacă bărbatul damei care "vă dă lecții" e un bătrân nobil, trebuie să vă temeți de un "afront, ba chiar mai mult decât atâta pentru că s-ar putea să vă bată și pe urmă să vă ucidă. Dacă din contră e tânăr, ca dumneavoastră ori ca mine, nu pricep cum dumneavoastră care știți ce este o viață fără onoare, nu prevedeați că bărbatul și-ar primejdui-o pe a lui contra aceleia a dumneavoastră pe gura unui pistol. Ba chiar voi adăuga, strigă Maximilian tare ca să facă pe toți să tacă, un francez oarecare, fie burghez ori plebeu, are o așa de mare ură pe nobili, dacă-l insultă vreunul, încât de nu se poate răzbuna la lumina zilei îl ucide și crede că a făcut bine.

— Oh! Oh! Cum v-ați aprins, zise domnul Gradenigo cu un zâmbet amabil, cum v-ați aprins, domnule Morel! Dar știți că pentru noi venețienii acest lucru nu înseamnă nimic, pentru că obiceiurile noastre se deosebesc de obiceiurile celorlalte popoare după cum orașul nostru e izolat pe pământ.

La noi teama de moarte nu există; și apoi, chiar de-ar exista, ași ști s-o înfrunt, domnule, numai pentru un capriciu! Nu vă puteți închipui cât m-aș bucura să fac dintr-o intrigă amoroasă o afacere publică; bărbatul doamnei de care e vorba, e un tânăr cam de vârsta dumneavoastră și deci văd că voi

putea da prietenilor mei și dumneavoastră, pe care vă socotesc între ei, priveliștea nouă a unui duel numai cu un pistol încărcat.

Maximilian, folosindu-se de un moment în care convorbirea luase o altă direcție, ieși din Broglio și se duse la Giudecca unde-l aștepta Valentina.

— Plimbarea ta a fost mai lungă ca de obicei, dragă, îi zise ea, sărutându-l.

— M-am oprit să aud o lungă istorie a lui Giovanni Gradenigo, zise el scurt.

— A lui Giovanni Gradenigo! exclamă fără voie Valentina.

— Da.

Fu un moment de tăcere.

— Subiectul era foarte interesant și m-am crezut dator să-i explic cum știe spăla un francez insultele reluă Maximilian cu un ton care pricinui oarecare spaimă Valentinei.

Iarăși tăcere.

— Nu-mi plac venețienii, zise Valentina, cu un aer de dezgust.

" Rău faci, sunt foarte amabili.

— Aș vrea chiar să scap de plictiseala ce-mi produc. Spune, Maximilian... Vrei să mă însoțești la Monte-Cristo? Îmi pare că singurătatea mi-ar face bine.

— Dar serbarea lui Gradenigo?

— Ce-mi pasă de serbare? zise ea cu un ton foarte natural, ca cineva care vorbește precum gândește.

— Cred însă că n-avem nici un motiv de a face impolitețea aceasta.

— Nici chiar sănătatea mea? Voi face totuși cum vrei. Dacă dorești voi rămâne în Veneția și voi merge la balul lui Gradenigo.

— Nu, nu, de o mie de ori nu! strigă Maximilian sculându-se repede în sus. Nu, nu te vei duce la acel bal al contelui și vom pleca din Veneția. Oh! Aerul acesta mă apasă, îmi face rău!

Și vorbind astfel, două lacrimi îi curseră pe obraji. Privirea lui pasionată se opri pe figura Valentinei cu o expresie de parcă i-ar fi cerut iertare.

Valentina îi întinse mâna și el o duse la buze.

A două zi, doamna Morel lăsa fereastra deschisă, ca să dea gondolierului semnalul convenit și Giacomo păru a fi înțeleș pentru că în

amurg o gondolă se opri la o mică distanță de scara palatului, în gondolă erau doi oameni și unul și altul în costum de gondolier.

— Sări pe uscat, Giacomo și du-te! zise unul.

— Nu uitați numele yahtului și locul unde stă.

— E yahtul "Bonaccia"?

— Da, excelență.

— Iată răsplata pe care ți-am făgăduit-o.

Giacomo primi o pungă plină cu aur și se grăbi să sară din gondolă, zicând:

— Noapte bună și sfântul Anton să vă ajute! Celălalt gondolier rămase în gondolă, pe care o împinse până la vestibul.

În timpul acesta, Valentina, la brațul lui Maximilian, cobora încet pe scara internă a palatului și pornea spre treptele canalului.

— Iată gondola noastră, dragă, să intrăm în ea și călătorie bună, zise Valentina zâmbind, pentru că pornim în călătorie... Să presupunem că am pleca din Veneția, ți-ar plăcea?

— Între execuție și gând este mare deosebire, răspuse Maximilian. Totuși admit ipoteza ca să-ți fac plăcerea și declar că sunt gata să plec.

— Unde vrei să mergi?

— La Monte-Cristo.

Și pe când vorbea astfel, Maximilian intră în gondolă și dădu mâna Valentinei ca s-o ajute să intre.

Gondolierul, observând prezența lui Maximilian tresări, își ascunse fața și rămase nemișcat.

— Poți merge, îi zise Maximilian.

— Se vede că nu te-a auzit.

— Hai, Giacomo, ai surzit? zise Maximilian. La Lido.

— Ei, uită-te cum tremură, observă Valentina. Gondolierul luă lopata și începu să vâslească, dar cu atâta nedibăcie cum nu mai dovedise Giacomo până atunci.

Dar acel gondolier era oare Giacomo? Pentru ce tremura? Pentru ce se tulburase văzând pe Maximilian? Pentru ce se înconjura de atâta mister?

Vom răspunde în capitolul următor la aceste întrebări.

Capitolul XLIII Grota lui Monte-Cristo

Pe când gondolierul, cu capul în jos, așa încât să-și ascundă fața, vâslea, Maximilian, întorcându-se spre Valentina, îi arată cu mâna o corabie mică mercantilă.

— Ce corabie e aceea care stă colo și către care gondola noastră pare să meargă?

— Ah! Ah! zise Valentina râzând, se vede că în materie de marină eu știu mai multe decât tine. Este yahtul "Bonaccia".

— Și se pare că gondola merge la el, deja suntem departe de uscat!

— Oh! Dacă gondolierul își va tot șterge fruntea, cum a făcut până acum e foarte probabil că nu vom ajunge astă seară la micul "yacht".

— Nu cumva vrei să pui în practică ideea pe care m-ai făcut s-o adopt?

— Ce-ai zice, Maximilian, dacă yacht-ul ne-ar scoate din marea Adriatică?

— Am priceput; sunt prizonierul tău! Murmură Maximilian luând-o de mână și sculându-se, pentru că deja prora gondolei se apropia de micul yacht.

Gondolierul parcă n-ar fi știut cum să abordeze mai bine și făcea eforturi zadarnice; zăpăceala lui crescuse și mai mult însă atunci când Maximilian, bătându-l pe umăr, atunci când Valentina se urcase deja pe yacht, se pregăti să-i vorbească.

Luna, întunecată până atunci de niște nori, străluci deodată pe cerul albastru și străveziu, luminând totul pe mare.

Maximilian pufni de râs, observând chipul gondolierului.

— Domnul Giovanni Gradenigo! exclamă el încet Ce e, domnule? Curioase capricii aveți! Cărui lucru datorez însemnata cinste de a fi adus aici de dv? Oh! Nu aș voi ca acest serviciu să rămână înmormântat în umbra nopții... am să chem pe nevastă-mea să vă mulțumească.

Și se pregăti să cheme pe Valentina, se opri însă la un gest rugător al lui Giovanni Gradenigo.

— Domnule Morel, zise patriciul încet, mie-mi plac foarte mult extravaganțele și, dacă v-am adus până aici, e că am vrut să exercit meseria

de gondolier.

— Dar ce, sunteți ruinat ca să luați o asemenea meserie? întrebă Maximilian cu un ton batjocoritor. În acest caz, bine faceți de vă luați adio de la trândăvia aristocratică. Și, dacă am avut odată onoarea să vă explic în ce mod un francez știe pedepsi o insultă, vă voi arăta acum în ce fel un francez știe a fi generos față cu mizeria; poftim punga mea.

Și aruncă la picioarele lui Giovanni o pungă plină cu aur. Îngâmfatul tânăr tremură și plânse de ciudă ca și cum ar fi fost pălmuit.

Maximilian rosti atunci cu glas tare aceste cuvinte:

— Noapte bună, domnule Gradenigo și sfântul Anton să vă aibă în pază!

După două zile de drum, yahtul "Bonaccia" trecea de insula Elba și ajungea în fața unor stânci râpoase, ale căror culori se desenează cu o înfățișare fantastică pe cer la primele raze ale zorilor.

Era insula lui Monte-Cristo.

Valentina, rezemată de brațul lui Maximilian, privea cu liniște acele stânci care luau din ce în ce proporții mai mărețe, cu cât yahtul se apropia.

Maximilian era tulburat în fața acelor stânci, în care se afla o comoară așa de mare.

Când yahtul aruncă ancora într-un golf mic al insulei, Maximilian își arată dorința de a debarca chiar în ziua aceea, dar Valentina îi spuse că era aproape să se înnopteze și că drumul ce ducea în palatul subteran, nu era lesnicios că era deci mai bine să debarce a doua zi.

Maximilian se învoi și petrecură noaptea pe bord.

Să vedem acum ce se petrece în insulă.

La baza uneia din stâncile centrale era făcut un vestibul cu cornișa susținută de doi stâlpi mari. De o parte și de alta, stânci de granit. Pe urmă se vedea o scară de marmură, care ducea într-o sală subterană, în care erau făcute mai multe uși.

Sala era luminată prin patru deschizături în stâncă pe unde intra și aerul. Intrând acolo era lesne de observat că de curând o mână devastatoare distruse tot ce arta produsese mai frumos și mai uimitor. Se mai vedeau încă pe pedestalele lor statuile pe care le cunoaștem și pe ele se puteau încă vedea stofele bogate de brocart și de damasc. Un covor frumos de Alexandria fusese făcut sul într-un colț: perdele moi, otomane, superbe, răspândite pe ici colea compuneau un tablou superb de neregulă și bogăție.

Benedict era singurul locuitor al grotei. El se plimba de la un cap la celălalt al sălii, când un individ coborând iute scara, veni să-l întrerupă:

— Stăpâne, s-a descoperit un yaht ancorat în golful de la răsărit.

— Numai atât, Peppino?

— Numele corăbiei e cunoscut. Petre, contrabandistul luat din Veneția, mi-a spus că o cunoaște, e yahtul "Bonaccia".

— Și eu te pot asigura că nu e yahtul lui Simbad marinarul, deci toate merg bine. Lăzile s-au îmbarcat?

— Toate; corabia noastră e pe ancoră în golful de la miazăzi; așa că noii sosiți n-au putut să vadă mergând și venind pe ai noștri; acum, ar fi bine să ne îmbarcăm, pentru că nu mai avem ce căuta aici. Grotă e jefuită, tot ce cuprindea e în mâna noastră. Ce mai așteptăm în insula Monte-Cristo?

— Rocca Priori, nu mi-ai spus că drumul ce duce la golful de la miazăzi e mai scurt decât cel care duce la golful de la răsărit?

— Desigur.

— Ei bine, pregătește cu ce a mai rămas un rug în odaia de alături.

Peppino, obișnuit să se supună, făcu ce-i poruncea Benedict, pe când acesta trântea pe rug statuile din sală. În curând totul fu gata.

— Acum pregătește un fitil și o mână de pulbere. Și ordinul fu executat.

— Banchetul e gata pentru venirea stăpânului acestui palat! exclamă Benedict. Să vină acum să citească la lumina flăcărilor frazele de pe zidul acesta.

Și luă un cărbune cu care scrise, cu litere mari, pe peretele principal, niște vorbe pe care Peppino nu le putea deosebi, din pricină că se întunecase.

A doua zi, Valentina și Maximilian debarcară din micul yaht "Bonaccia" și porniră spre grotă.

Pe când înaintau, ținându-se la braț, un om care alerge pe stânci iute ca o căprioară, observa direcția drumului lor.

Omul acela, a cărui privire cruntă scânteia ca ochii tigrlui care spionează mișcările prăzii sale, îi lăsă să se apropie fără a-i urma, sigur că ei se duceau la grotă; și văzându-i la o oarecare distanță, se întoarse repede înapoi, alunecă pe o stâncă și o luă iute pe un drum ce cotea pe lângă o prăpastie a stâncii.

Acolo se uită în adâncul abisului și văzu un yaht ancorat în golful de miază-zi.

Era yahtul "Furtuna".

O șalupă, cu doi oameni, sta lângă țărm așteptând pe cineva. Atunci Benedict răsuflă. Cotind la dreapta, merse către grotă. Un vânt ușor mișcă ierburile și plantele sălbatice ale insulei, suflând printre stânci. Nori negri și groși, alergând pe cer, opreau uneori razele soarelui și atunci o umbră mistică se întindea deasupra insulei.

Jos, la poalele stâncii, marea curgea melancolic, spărgându-și valurile de piatră și ecoul repeta lung sunetul trist al valurilor.

Valentina tremura fără voie apropiindu-se de stâncă, dar făcea toate eforturile spre a scoate pe Maximilian din gândurile negre ce-l tulburau.

În sfârșit, superbul vestibul al grotei se văzu, când ei cotiră pe după o stâncă.

Valentina se opri.

— Ești obosită, dragă? întrebă Maximilian. Mai avem puțin până la palatul nostru subteran. Iată-i intrarea.

— Da, iată vestibulul. Mai departe e sanctuarul primei noastre fericiri, Maximilian. Acolo s-a format fragila clădire a norocului nostru de care ne-am bucurat până acum. Lasă-mă să respir, lasă-mă să mă gândesc la ziua aceea așa de radioasă și de voioasă, după un șir așa de lung de chinuri. Oh! Ce fericită mă simțeam!... ce frumoasă, ce măreață era pentru mine priveliștea a tot ce mă înconjura!

Mintea mea popula cu flori toate stâncile acestea sterpe și, în fiecare floare, vedeam chipul tău. Dar acum, florile acelea au dispărut și stâncile acestea îmi par și mai sterpe și mă înspăimântă; vestibulul grotei îmi pare ușa unui mormânt.

Și începu să plângă.

— Valentino! exclamă Maximilian. De ce vorbești așa, de ce plângi? Ce crimă am săvârșit noi ca să merităm nenorocirea de care te temi?

— Ce crimă? Nici una, răspunse Valentina. Dar dacă omul care ne-a dat fericirea n-ar fi avut puterea să ne acorde ceea ce ne-a dăruit, crezi oare că am putea multă vreme să ne bucurăm de darul lui?

— Dragă, cuvintele tale pe care le ascultam cu răceală la Veneția mă afectează adânc. Suntem singuri între mare și uscat, între Dumnezeu și abis.

— Să facem lui Dumnezeu o făgăduială de smerenie, părăsind luxul barbar pe care contele de Monte-Cristo ni l-a dat, să trăim din munca

noastră și să dăm săracilor comorile pe care contele ni le-a dăruit fără să fie în drept a o face.

Pe când vorbea astfel, Valentina ajunsese la vestibulul grotei, în care intră, condusă de Maximilian.

Coborând scările și în momentul când puneau piciorul în sală, un țipăt de uimire le ieși din piept.

O explozie zgomotoasă bubui sub bolta grotei și o vie lumină de flăcări năpădi sala.

— Valentino! exclamă Maximilian, vrând să fugă cu dânsa.

— Să stăm! zise ea, strângându-l în brațe. Să stăm! Focul arde sala, sala aceea în care într-o zi contele de Mon-te-Cristo ne-a dăruit grota și bogățiile din ea.

— Oh! Să fugim, să fugim! strigă iarăși Maximilian îngrozit. Nu vezi teribilele cuvinte?

Și, întinzând brațul arată zidul principal pe care sta scris:

"Săracilor, ce este al săracilor.

Mâna de mort e deschisă asupra lui Edmond Dantès".

— Dar ce mister oribil e acesta! Reluă el, redobândindu-și sângele rece. Ce mână perfidă a scris acele ciudate cuvinte pe perete și a jefuit desigur totul aici? Valentino, nu recunoști tu fapta unui om care a vrut să se folosească de slăbiciunea ta? Să vină acesta, dacă ne poate explica enigma. Cine este mortul a cărui mână el pretinde că este deschisă asupra lui Edmond Dantès?

— Îți voi spune eu, Maximilian Morel, răspunse un glas care pleca dinlăuntrul grotei. Mâna deschisă spre a smulge sânge, lacrimi și odihna lui Edmond Dantès, este mâna unui om căruia Edmond Dantès îi datorează interesele acumulate ale unei teribile răzbunări. "Mortul este domnul de Villefort.

— Tata! exclamă Valentina înfiorându-se și leșinând în brațele lui Maximilian care rămase nemișcat și împietrit în capul scării, întrebând din ochi aerul, focul și munții.

Incendiul făcu progrese repezi, și, peste câteva minute, din toată splendoarea și fastul contelui de Monte-Cristo, mai rămase numai o grămăjuie de cenușă între pereții arși și pârliti ai stâncii.

Două yachturi, plecând unul de la apus și altul de la răsărit din insula Monte-Cristo, mergeau încet în direcție centrală.

Cel care se îndrepta spre țărmul Italiei era yahtul "Furtuna", cel care naviga spre Portul-Vechi era yahtul "Bonaccia".

Capitolul XLIII

Gradenigo

Serbarea contelui

O mare noutate tulbura toate spiritele din Veneția.

Era vorba de un bal mascat, dar de un bal mascat cum nu se mai văzuse încă altul până atunci.

Toți își făceau comentariile și totodată pregătirile, ceea ce da mult de lucru croitoreselor și modistelor.

Un prieten, bogat putred, al contelui de Gradenigo, venise din Orient; și Gradenigo, deschizând ușile palatului său, iluminând saloanele și grădinile sale, populându-le cu tot ce era mai frumos, mai nobil și mai bogat în Veneția, se pregătea să primească pe omul acela al cărui nume era în gurile tuturor: contele de Monte-Cristo un bogat cu milioanele, un nabab francez, care locuia de multă vreme în Orient, unde se însurase cu fiica unică a pașei din lanina.

Și toți vorbeau de el, toți îi povesteau istoria, ciudățenia: toți spuneau anecdote mai mult sau mai puțin adevărate despre dânsul. Și totodată, pe când se pregăteau de balul contelui de Gradenigo, toți se grăbeau să depună cartea de vizită la contele de Monte-Cristo, care nu primea, de altminteri, decât pe cei cu care era prieten intim.

Contele de Monte-Cristo era foarte mult schimbat; nu mai semăna deloc cu acela care urmărea cu atâta înverșunare răzbunarea nenorocitului Edmond Dantès. Acum, când tabloul funest al suferințelor lui fusese acoperit de mantia timpului și patima se stinsese; acum, când dezmierdările unei soții și ale unui copil nevinovat îi înfățișa o viață nouă presărată cu flori și fără chinuri... contele de Monte-Cristo era un alt om.

Liniștita fericire a casei era acum cea mai mare dorință a lui; și de nu s-ar fi prezentat un caz excepțional în viața lui, el n-ar fi gândit să vină a căuta zgomotul orașelor mari din Europa.

Dar soția sa Hayde, cuprinsă de o slăbire a forțelor fizice, începea să sufere de niște friguri încete, misterioase, care nu se pot vindeca, după spusa medicilor, decât prin schimbarea climei.

Contele de Monte-Cristo părăsi Orientul spre a veni în Occident, unde nădăjduia să vindece pe soția sa. Frumoasa Hayde urma să viziteze mai întâi Veneția și contele de Monte-Cristo, aducându-și aminte de prietenul său, Giovanni Gradenigo, îi scrisese ca să îi anunțe o apropiată vizită. Contele Gradenigo stăruise mult pentru ca Monte-Cristo să primească ospitalitatea palatului său, dar acesta, care trimise înainte pe intendent să-i găsească un palat, refuzase cu mare politețe.

Contele de Monte-Cristo ocupa la Giudecca palatul în care stătuseră Valentina și Maximilian.

Hayde, tânără încă, nu pierduse nimic din frumusețe, deși era bolnavă, ba chiar avea o expresie ce o făcea și mai plăcută.

Ea avea un copil de trei ani și jumătate numai, pe figura căruia deja se putea vedea expresia de îndrăzneală și de hotărâre a contelui de Monte-Cristo și pe care ea îl iubea cu o dragoste nespus de mare.

Hayde nu-și părăsea un moment copilul și contele trebuise să stăruie mult spre a o hotărî să-l însoțească la balul lui Gradenigo.

Palatul și grădinile ilustrului venețian erau admirabil luminate și animate de orchestre.

Pretutindeni, cât putea cineva să vadă, palatul și grădinile erau pline de oameni care se agitau ca valurile mării împinse înainte de vânt.

Mii de lampioane licăreau printre copacii grădinilor deschise și se revărsau peste mulțime; priveliștea era într-adevăr magică. Balul, cum am spus, era mascat. Bogăția și varietatea costumelor ofereau o priveliște din cele mai splendide.

Pretutindeni era un zgomot, o gălăgie fără seamăn, când deodată se făcu tăcere ca prin farmec, când unul dintre invitați anunță cu cel mai mare mister prezența contelui de Mon-te-Cristo și a frumoasei Hayde.

Dame și cavaleri alergară întru întâmpinarea noilor sosiți.

Hayde, bogat înveșmântată ca o orientală, da brațul contelui îmbrăcat ca beduin. Distincția, gingășia și portul delicat al Haydeii, atraseră atenția tuturor.

Domnul Gradenigo, aflând prezența prietenului său, alergă să dea brațul Haydei, și, strângând de mână pe ilustrul beduin, o duse în salonul de dans.

Contele rămase singur și ca să scape de dialogurile nesărate ce începeau înaintea lui, se pierdu într-un roi de doamne mascate, căutând să recunoască pe vreuna; neizbutind însă, porni spre grădini, unde fierbea dansul.

Acolo se opri lângă un tufiș, de unde ieșeau glasuri femeiești, care deși necunoscute lui, vorbeau de lucruri ce interesau mult pe conte.

Înfășurat în burnus și rezemat de trunchiul unui copac secular, ascultă cu luare aminte.

— Ești sigură că cele două d'Armilly sunt în Veneția?

— Negreșit... ba chiar...

— Ce?

— Sunt aici?

— Asta-i! Aici? Nu se poate. După discuția ce a avut contele Gradenigo cu tata despre vechimea nobleței familiilor noastre, nu cred că el să fi poftit pe două actrițe!

— Mi s-a spus de multe ori că azi cariera teatrală e prețuită mult. În orice caz ce e rău în asta?

— Nici unul, Lauro; dar unii sunt pretențioși tare!... Mie puțin îmi pasă că acele domișoare sunt aici, dar...

— Și-apoi mai este o împrejurare care vine în favoarea doamnelor d'Armilly; se zice și se afirmă că aparțin unor familii foarte bune, mai ales cea mai tânără, Eugenia, care s-ar coborî din familia de Servieres.

— Oh, atunci n-avem de ce ne mira dacă contele le-a poftit la bal; noblețea de sânge și de talent!

— Așa e.

— Dar cum să le cunoaștem între atâtea măști?

— Cu un principiu demonic.

— Care?

— Giovani Gradenigo e unul din adoratorii celor două d'Armilly.

Când au venit aici, înainte de a se duce la Roma, neconținut le ridica în slăvi... nu erau laude numai, ci o adevărată patimă. Fii sigură deci că nu le va părăsi un moment toată noaptea; dar, vei recunoaște tu pe Giovani cu toate că e travestit?

— Negreșit, îl văd în toate zilele. Mi-e văr.

— Ei bine, femeia lângă care va fi el va fi una dintre d'Armilly.

— Raționamentul e bun. Așadar, să ne punem măștile, Lauro și să le căutăm. Ah, stai! Ai auzit vorbindu-se de contele Monte-Cristo?

— A venit.

— Dar nevastă-sa?

— O greacă din noblețea mare, se zice. Încă n-am văzut-o.

— Ce s-a făcut franceza care venise acum câteva zile în Veneția, nevasta lui Maximilian Morel, stăpânul insulei lui Monte-Cristo?

— După cât spune gondolierul Giacomo care e acum în serviciul meu, bărbatul și soția au schimbat Veneția cu singurătatea insulei lor pustii, în care au un palat frumos.

— Ah! De-ar fi a mea insula, ce mai baluri aș da într-însa! Dar deocamdată, pune-ți masca și haidem după domnișoarele d'Armilly.

Și două femei ieșiră dintr-acel fel de chioșc; contele de Monte-Cristo dispăruse deja ca să caute și el pe tânărul Giovanni Gradenigo.

În momentul în care i se arăta moștenitorul ilustrului conte venețian, Monte-Cristo îl pierdu din vedere, pentru că în fața lui se opri hotărât un domino, aruncându-i prin masca lui neagră o căutătură înfocată.

— Cine ești? Ce vrei? întrebă cu mândrie contele de Monte-Cristo.

— Să te văd, răspunse dominoul cu un glas care făcu să tresară fără voie pe îndrăznețul conte.

— Mulțumesc, răspunse Monte-Cristo, însă fiindcă eu nu vreau nimic de la d-ta, te vestesc că-ți pierzi vremea degeaba făcându-mă să mi-o pierd și pe a mea.

Și făcu un pas ca să se depărteze, dar dominoul i se puse iarăși în cale.

— Dacă tu nu vrei nimic de la mine, eu vreau mult de la tine, pentru că tu ești un om de la care se poate vrea mult... și o știu. "

— Oh! Acum devii supărător! Te rog, schimbă-ți tonul și purtarea. De mă cunoști, spune-mi pe nume.

— Bucuros; dar ce nume să-ți dau?

— Întrebarea e ciudată! Al meu.

— În acest caz îți voi zice Edmond Dantès. Auzind aceste cuvinte, contele de Monte-Cristo făcu un pas înapoi, măsurând de sus până jos pe ciudatul domino.

— Vezi că știu cine ești? zise acesta.

— Puțin îmi pasă, răspunse contele ascunzându-și tulburarea, dacă nu vrei să-mi spui numele dumitale.

Dominoul scoase un hohot de râs tipător.

— Dă-mi un singur semn, urmă Monte-Cristo, care nu-și putea stăpâni curiozitatea pe care i-o pricinuia necunoscutul.

— Bine, reluă dominoul. Și adăugă îndată: Cunoști pe Mercédès?

— Mercédès! Murmură monte-Cristo cu glas surd. Oh! Cine ești? Nu te depărta, vorbește, te cunosc.

— Și cine sunt?

— Albert de Morcerf?

— Te amăgești; trebuie să-ți aduci aminte că este mai înalt decât mine.

— Așa e, răspunse contele plecând capul și adâncindu-se în triste gânduri în fața omului misterios care evoca așa de mâhnitoare amintiri.

— Bună seara, Edmond, la revedere.

Și, fără să-i dea vreme a-i face vreo întrebare, acel domino pieri în mijlocul celorlalte măști.

În zadar încercă contele să-l urmărească din ochi, dispăruse.

Atunci, ca să uite plictiseala ce-i pricinuise acea convorbire, contele de Monte-Cristo urmă a căuta pe cele două d'Armilly, folosindu-se de principiul nedemonic, aflat în grădină.

După o jumătate de ceas de ocoliri în zadar se întâlni cu vechiul lui prieten, contele Gradenigo, cu care schimbă câteva fraze obișnuite în asemenea cazuri și care servesc numai de intrare în vorbă pentru subiectul care ne interesează.

— Lume e foarte multă, zise Monte-Cristo și fiul dv., pe cât mi se pare mie, împărtășește cu părintele său privilegiul de a face cu o aleasă delicateță onorurile casei.

— Oh! Giovani face ce poate răspunse patriciul. El nu vrea supărări... și prin urmare... Dar cu anii, nădăjduiesc să prindă minte. L-ai recunoscut?

— Mi-a fost arătat, dar l-am pierdut din vedere și cred că acum îl voi confunda cu celelalte măști.

— Uitați-vă la dreapta dumneavoastră, zise deodată domnul Gradenigo, e la braț cu o elegantă circaziană.

Contele era să meargă către fiul lui Gradenigo, când o mască i se puse înaintea, zicându-i:

— Bun venit conte de Monte-Cristo, ați făcut rău să vă descoperiți fața, pentru că e cineva care vă așteaptă.

— Ce vreți să spuneți?

— Acum puțin, dar într-o zi voi spune mai mult.
— Nu vă cunosc și nu doresc să vă cunosc. Bună seara.
— Un moment. Nu e politicos să tratați astfel pe cineva care așteaptă de atâta vreme.

— Dar n-avem nici o relație între noi.
— Acum, nu; dar au fost și eu nu uit.
— Să nu mai vorbim de trecut care e departe. Să vedem de prezent. Cine sunteți? Spuneți repede, vedeți că nu încerc să ghicesc. Spuneți...

— Glume, dragul meu marinar... sunt un om, prin care, vă trimite complimente domnul de Villefort.

— Oh! exclamă Monte-Cristo, trecându-și mâna pe fruntea-i palidă; oricine ar fi, rău ți-ai ales subiectul glumelor. Respectă pe cel care doarme poate somnul cel veșnic.

Abia sfârși aceste cuvinte și individul căruia le adresa dispăru.

Monte-Cristo se simți viu impresionat de acest joc barbar; totuși, neocupându-se de aceasta porni din nou după contele Giovani Gradenigo. Multă vreme îl căută în zadar, în sfârșit îl văzu la braț cu frumoasa circaziană și era să-l atingă pe umăr, când cealaltă mască se apropie de el și începu să îl privească așa încât să-i atragă luarea aminte.

Masca era în costum de magistrat în exercițiul funcțiunii și vorbea cu toată corectitudinea unei persoane din societatea înaltă.

— Bună seara, conte de Monte-Cristo. Așadar, iar vii în Europa hotărât să te răzbuni pe vre-o familie? Oh! S-ar crede că ești corsican din naștere pentru că cuvântul răzbunare are asu-pră-ți o putere irezistibilă.

Contele se uită cu o nespus de mare curiozitate la cel care-i vorbea într-un mod așa de familiar.

— Ce mai face frumoasa ta soție, Hayde? Urmă falsul magistrat cu ton ferm. Știi tu răspunde la sublima inspirație a acelui suflet nevinovat? Sărmană Hayde! Nu cred că poate fi multă vreme fericită.

— Oh! Oh! strigă contele cu un dispreț silit. Cazi în proorocie, gravule magistrat! Nu cumva vrei să-ți uiți plicticoasele griji ale profesiunii tale?

— Sarcina mea de procuror regal nu mă plictisește niciodată, răspunse masca. Ba chiar îmi place foarte mult să exercit această sarcină care deja mă face de mai mulți ani foarte stimat la Paris, unde o exercit. Acum aștept momentul când va veni pe tapet un proces interesant care să-mi facă numele nemuritor.

— Nu ești cum-va prea presumțios? Întrerupse contele.

— Tu nu știi încă procesul de care e vorba și numele omului care trebuie osândit?

— Vorbește.

— E vorba să te osândim pe d-ta, dragă conte de Mon-te-Cristo; acum pricepi motivul proorociei mele?

— Prea bine! Dar de ce sunt acuzat? întrebă Monte-Cristo primind rolul ce i se da.

— Ești acuzat că ai uitat într-o oribilă dramă compusă de d-ta, cuvântul sublim de Dumnezeu. Din mormântul înghețat al familiilor de Saint-Méran și de Villefort se ridică un blestem teribil împotriva dumitale și unul din morți își agită mâna uscată spre a te arăta celor vii. Ia seama; pagina cărții destinelor, care te osândesc a fost întoarsă, de suflarea furtunii. Eu am fost însărcinat să interpretez formidabilele cuvinte ale dreptății lui Dumnezeu, eu voi fi neîndurat împotriva dumitale.

— Cu voia dumitale, zise foarte rece contele, voi socoti tot ce mi-ai spus ca un ciudat efect al nebuniei.

— Fie, urmă masca. Totuși, adu-ți aminte de tot ce ai făcut, vezi de poate fi în mine ceva care să-ți reamintească una din victimele dumitale. Ah! Slab ești de memorie, domnule conte! Când te-am-trimis la castelul d'If ca agent bonapartist, vei fi rostit de multe ori noaptea în vis numele meu. Eu sunt Villefort.

— Prea bine și sunt vesel că te întâlnesc. Aș putea avea onoarea unei convorbiri mai lungi, departe de zgomotul din saloanele acestea?

— Sunt la ordinele dumitale; dar îți spun de acum că, convorbirea va fi foarte scurtă; am foarte puține de spus; urmează-mă, dacă vrei.

Și pretinsul Villefort porni spre grădina, unde merse la un chioșc mic și foarte depărtat de mulțimea invitaților. Acolo se opri și, punându-se în fața contelui, îl măsură de sus până jos cu o privire plină de ură.

— Acum, zise contele, vezi că eu n-am mască pe față: sunt în drept să cer ca să ți-o ridici și d-ta.

— Sub masca aceasta nu e o față de om ca a dumitale, domnule conte, răspunse masca cu un ton lugubru.

— Glumele sunt de ajuns. Cine ești? întrebă contele făcând o mișcare. Eu ți-am spus, Edmond Dantès; știi cine sunt. Îți repet să sfârșești cu

glumele. Eu sunt Edmond Dantès, conte de Monte-Cristo. Dar dumneata cine ești?

— Judecătorul dumitale.

— Văd că vrei să prelungești o comedie ridicolă și faci rău domnule... necunoscut... Ar fi ca și cum nu știi cine e și ce e, contele de Monte-Cristo.

— Ba știu. Ești un om care, lăsându-te a fi stăpânit, târât de setea unei răzbunări barbare, ai abuzat nebunește de spada pe care" dreptatea lui Dumnezeu a pus-o în mâna dumitale puternică. Femeii care te iubea în adâncul inimii, femeii care și acum varsă lacrimi de sânge gândindu-se la d-ta, ia-i dat, în schimbul dragostei sale, al lungului ei martiriu, un viitor de mizerie și de văduvie. Prietenului care se încrezuse în d-ta, care n-avea secrete pentru d-ta, i-ai dat ca răsplată disperarea, rușinea! I-ai trădat. Și nemulțumit, ai alimentat flacăra în inima perversă a unei noi Locuste și ai râs văzând cum cădeau victimele ei. Sângele unui copil de nouă ani numai, a pus pe fruntea dumitale vinovată o pată neștersă, și, după toate aceste crime, socotind că un act de generozitate e de ajuns spre a liniști conștiința, trăiești în tihnă convins că ai împlinit cuvântul lui Dumnezeu.

Tremură, ipocritule! Martiriul te așteaptă și s-a deschis mormântul în care vei cădea și te vei afunda, blestemat de Dumnezeu și de oameni!

— Cine ești d-ta? întrebă liniștit Monte-Cristo, după câteva momente de cugetare. Primesc acuzarea dumitale și nădăjduiesc că-mi vei da dreptul să mă apăr. Abstracție făcând de toate ideile lugubre, de toate miturile fantastice, de care te servești spre a-ți pune cuvintele în raport cu costumul adoptat, văd că-mi analizezi viața din Paris și osândești simțământul ce mă stăpânea atunci. Bine. Eu nu pretind și n-am pretins că oamenii trebuiau să admită drept bune faptele mele. Aș putea să-ți arăt chiar acum dreptatea faptelor ce ți se par violente și să-ți arăt că conștiința îmi este liberă de orice remușcare; dar nu e aci locul pentru o asemenea discuție. Totuși, deoarece ți-ai dat oboseala să mă cauți îndată ce am sosit în Europa, vei putea foarte bine veni să mă vezi într-adins la Giudecca, unde vei fi primit foarte bine în orice moment. Ba vei putea chiar, dacă dorești, să-ți păstrezi incognito-ul.

Falsul magistrat zâmbi cu tristețe.

— Da, într-o zi vom avea această convorbire, domnule conte. Dar, oricât de speciale și de puternice ar fi argumentele dumitale, nu va fi nici o filosofie creștinească pe lume care să le aprobe.

— Vom vedea.

— Așadar, la revedere, pe curând, reluă masca întinzându-i mâna dreaptă.

Monte-Cristo atinse mașinal mâna aceea care o aștepta pe a lui, dar scoase un țipăt ușor de surprindere și făcu un pas înapoi, vânăt la față.

— Mâna dumitale e de gheață!

— E răceala mormântului! Murmură masca, expunând mâna la lumina unui lampion.

— Oh! O mâna de mort! exclamă contele de Monte-Cristo, înfiorat.

Capitolul XLIV Prima lovitură dată colosului

După ce-i trecu primul moment de mirare, contele căută în zadar cu ochii pe omul care-i vorbise astfel; el dispăruse printre copaci, fără să lase nici o urmă.

Contele parcă simțea încă contactul rece al mâinii de mort pe care o strânsese într-a lui.

Acea mâna îi făcuse o foarte mare impresie, pe care cu greu o putu birui.

Cine era omul misterios, care cunoștea așa de bine istoria lui Edmond Dantès și care venea la el acuzându-i toate faptele, toate simțămintele? A cui era mâna care ieșise din mormânt spre a o atinge pe a lui, atunci când el nici nu se gândea la așa ceva?

Un glumeț de rând nu s-ar fi exprimat într-un asemenea mod; un om obscur nu i-ar fi vorbit cu atâta sânge rece și cu atâta liniște ca acel necunoscut.

Cine deci putea să fie acest dușman?

Baronul Danglars, toți știau, nu era în stare să aibă o asemenea idee.

Albert de Morcerf dăduse contelui de Monte-Cristo o satisfacție publică în ziua când era să aibe loc duelul lor pe viață și pe moarte.

Villefort înnebunise și, poate, murise.

Cine era acela?

.

În zadar contele trecu în revistă una câte una pe toate persoanele care, dintr-o pricină ori alta, se puteau crede în drept de a-i declara război. În zadar se gândi la toate fețele vieții sale trecute.

— Astăzi nimeni nu se poate socoti dușmanul meu și nu poate căuta să se răzbune. Nici o perioadă a vieții mele nu-mi lasă umbra unei remușcări, zicea contele.

Cine era, deci acela?

Iată întrebarea care revenea pe buzele contelui, după o lungă și adâncă cugetare, întrebare la care nu știa cum să răspundă.

A doua zi după balul dat de domnul Gradenigo, contele de Monte-Cristo așteaptă vizita necunoscutului acuzator. El nu se arătă.

Zilele trecură una după alta, o săptămână se scurse și contele tot nu știa cine era necunoscutul. Obosit, vru să se distreze, își aduse aminte de domnișoarele d'Armilly, pe care le cunoștea de la Paris și pentru care avusese multă afecțiune totdeauna.

Cele două prietene, desfăcând angajamentul cu impresarul Argentinei, din cauză de boală dovedită, plecaseră din Roma și trăiau împreună la Veneția.

Monte-Cristo se anunță la ele sub un nume fals și fu primit după câteva dificultăți.

Luiza d'Armilly îi ieși înainte.

— Oh! exclamă ea văzând pe vizitator, am onoarea să vorbesc cu domnul conte de Monte-Cristo.

— Da, domnișoară. Am vrut să pun la încercare memoria dumneavoastră și vă cer iertare. Dar când nu simțim în noi înșine meritele necesare spre a captiva atenția altora, nu putem crede să fim recunoscuți după o lungă lipsă.

— Nu vorbiți astfel. Prietena mea Eugenia și eu știm prețui noblețea simțămintelor dv... Și chiar dacă lumea întreagă v-ar osândi...

— Încet, încet, domnișoară; când toți osândesc pe un om, trebuie și noi cu timpul să fim de părerea universală, o întrerupse Monte-Cristo cu un zâmbet de bunăvoință, adăugând:

— Cred că sănătatea Eugeniei, văzându-vă pe dumneavoastră așa de veselă...

— Da, răspuse Luiza, Eugenia e mai bine și sunt foarte veselă că ea și-a redobândit sănătatea... dar m-am temut așa de mult...

— Într-adevăr, mi s-a spus că veniți din Roma... nu cumva prietenei dumneavoastră nu i-a priit Roma?

— Într-adevăr, o adâncă mâhnire, răspunse Luiza, cam încurcată. Victima unei trădări oribile... devenită publică din nenorocire... Dar, iertați-mă domnule conte; ea s-ar supăra pe mine de nu i-aș anunța mai repede vizita dumneavoastră. Mă duc s-o înștiințez. Peste câteva momente Eugenia Danglars veni în salon.

Monte-Cristo observă cu durere schimbarea Eugeniei, a cărei figură păstra adânci urmele lacrimilor ce-i smulsese o durere mortală. Rumeneala tinereții pierise și acum obraji erau palizi.

Privirea ei, așa de vie, era acum tulburată.

Aerul hotărât pe care-l avea se schimbase într-o neagră melancolie care o făcea să semene cu geniile durerii simbolizate pe lângă morminte.

Totul era schimbat în Eugenia Danglars și contele n-ar fi recunoscut-o de n-ar fi știut de mai înainte că se afla în fața fiicei doamnei de Servieres.

Eugenia ascultă cu un aer distrat complimentele contelui și abia răspunse la întrebările pe care el i le puse.

După o jumătate de ceas de convorbire, pe care o susținu aproape singur, Monte-Cristo, care în zadar întreabă despre persoanele pe care le cunoscuse la Paris, plecă de la prietene, spunând că avea de gând să se ducă la Roma.

— La Roma, exclamă Luiza, aruncând o privire semnificativă Eugeniei.

— Sper că mă pot distra puțin acolo, zise contele, plictiseala este boala cea mai rea.

— Atunci dați-mi voie să vă anunț că la Roma plictiseala dumneavoastră va crește poate.

— Cum?

— Se judecă un proces în care numele dv. este des repetat.

— Ce proces? întreabă el cu un zâmbet liniștit, din cele care arată o conștiință fără remușcări.

— Poate n-aveți să mă credeți; dar la Roma s-a început un proces teribil împotriva faimosului bandit Luigi Vampa; și ucigașul a declarat înaintea judecătorilor că a avut afaceri cu dumneavoastră.

— E o gentilețe a domnului Luigi Vampa, zise contele cu mult sânge rece și îndată adăugă: Ce e drept, relații au fost între noi și eu îi sunt prieten.

Așa că nu trebuie să pierd vremea ca să-l scap de la moarte și nu o voi pierde.

Pe când contele vorbea, două lacrimi curseră încet pe obrajii Eugeniei; el era s-o întrebe, dar Luiza îi făcu un semn, pe care el îl înțelese, de a nu urma, apoi alergă să-și îmbrățișeze prietena care căzuse pe sofa.

Edmond își luă ziua bună și ieși foarte mișcat de starea în care o găsisese pe Eugenia și hotărât să-i redea fericirile trecute; totuși, ca să izbutească, ar fi trebuit să știe cauza acelei melancolii.

Lăsă ca timpul să-i facă cunoscut tot ce privea pe Luigi Vampa și convins că afacerea aceasta n-avea aceiași importanță ca datoria ce-și impusese față cu Eugenia, se apucă de lucru.

Peste câteva zile invită pe Eugenia și Luiza d'Armilly s-o viziteze pe Hayde; femeile se plăcură reciproc și contele avu plăcerea de a vedea formându-se un cerc de viață intimă la care el ținea așa de mult.

În curând Monte-Cristo observă că orizontul limpede al vieții sale era întunecat de un nor misterios pe care el nu-l putea înlătura.

De câteva zile, Hayde refuza neconținut, sub pretext că nu-i era bine, să primească pe Eugenia Danglars și pe Luiza d'Armilly și cu cât contele stăruia cu atât Hayde zicea că e mai bolnavă.

Hayde era geloasă. Convorbirile lungi ale contelui cu Eugenia, pe peronul palatului, fură spionate de ea și neînțelegând ce-și spuneau ei, ea bănuise și răstălmăcise cu totul altfel simțământul ce lega pe bărbatul său de Eugenia. Și gelozia o muncea amarnic.

Dar nu numai Hayde observa acele convorbiri lungi pe peron; pe canal sau pe ulicioarele din fața palatului, era cineva care nu-și mai dezlipea ochii de pe chipul Eugeniei.

Într-o seară, când Eugenia părea mai abătută decât oricând, vrând cu orice chip să afle cauza misterioasă a acelei melancolii, contele îi zise:

— Fiica mea, la vârsta asta nu trebuie să dispere ceva. Ce chinuri ai avut ca să nu găsești un leac în tot ce te înconjoară? Frumoasă, tânără, având un geniu sublim în arta ce cultivi... de ce fugi de splendida societate care vi se închină la picioare și face din dumneavoastră obiectul cultului ei?

— Cuvintele dumneavoastră, domnule conte, sunt inspirate de simpatia cea mai sinceră, o știu și vă mulțumesc; dar societatea de care vorbiți, ce-mi poate da spre a-mi ușura chinul, amorul, suferința înăbușitoare pe care o simt? zise Eugenia ridicând ochii la cer.

— Curaj, curaj! Mi-ați vorbit în termeni foarte limpezi, răspunse contele. Vorbiți de chin, de amor, de suferințe înăbușitoare, trei lucruri care exprimă foarte mult în scara senzațiilor omenești.

— Da, da, domnule conte, calculați, dacă puteți, nemărginitul simțământ pe care-l cuprinde inima mea și pe urmă plângeți-mă, urmă Eugenia, plecând capul și ștergându-și o lacrimă.

— Din contră, eu nu vă pot prezice decât un viitor de fericire și de plăceri.

— Oh! Nu, nu răspunse Eugenia cu un geamăt care semăna cu murmurul armonios al coardelor unei harpe eoliene atinsă de vânt, totul s-a sfârșit pentru mine.

— Ascultați, zise contele cu un zâmbet suav de bunăvoință, admiteți că eu mă pot crede fericit? Am o soție care mă iubește și mă adoră; o soție ale cărei dezmierdări sunt cele mai suave bucurii ale mele; am un copil de pe ale cărui buze nevinovate aud rostindu-se numele meu cu aceeași fericire ca și cum aș auzi un înger binecuvântându-mă. Ei bine, în cei cincisprezece ani lungi de disperare, de singurătate... cincisprezece ani, pricepeți? Ziceam, cum ziceți dumneavoastră acum; totul s-a sfârșit pentru mine; pe atunci eram cam de vâr sta dumneavoastră și, ca și dumneavoastră, întorceam ochii de la viitor ca să-i cobor spre pământ unde mă convinsesem că în curând eram să dorm somnul de apoi... Dar și eu auzii un glas zicându-mi: Crede și speră!... Ah! Da, da, a crede și a spera, iată la ce se reduce toată înțelepciunea omenească cum m-am convins mai târziu, crezând și sperând.

— Dar se poate ca situațiile să fie cu totul diferite! zise Eugenia.

— Eram închis între zidurile unui turn bătut din toate părțile de apele Oceanului. O boltă posomorâtă era tot orizontul meu. Tată, prieteni, amantă, unde erau? Noaptea oribila a suferințelor mă despărțise pentru veșnicie de dâșii. Cele mai scumpe speranțe ale" mele erau nimicite. Dar credința mea, deși slăbită un moment, se întări în întuneric și în obidă; văzui lumea, fericirea prin zidurile și bolta celulei mele.

Eugenia păru că se gândește un moment.

— Domnule conte, zise ea, dumneavoastră sunteți bărbat și eu femeie, scara simțămintelor noastre e alta. D-v. Vă puteați închipui fericirea viitoare nimicită și totuși, în picioare pe acele ruine, ați mai putut spera. Dar eu trebuie să dispar din lume pentru că de acum înainte pentru mine lumea este numai via icoană a iadului. Ah! Dumneavoastră v-ați putut închipui că odată

cu capul amantei dumneavoastră era să cadă și cea din urmă speranță a sufletului dumneavoastră!

— Eugenio! exclamă contele, luminat parca fără veste de acele teribile cuvinte. Oh! Vorbiți, vorbiți pentru că timpul trece... Dumnezeu e milostiv, Dumnezeu e atotputernic, vorbiți!

— Nu pot! Murmură Eugenia, nu pot! Durerea și rușinea mă înăbușă.

Și, vorbind astfel, își rezemă capul de parapetul balconului și ochii ei parcă se stinseră ca lumina unei stele la orizont.

Luna se ridică pe Lido.

Două gondole treceau în tăcere pe sub palat.

Cele două bărci se opriră un moment și atunci se auzi un glas suav și melancolic, acompaniat de sunetele triste ale unei chitare.

Era un glas de bărbat care cânta în versuri următoarele patru strofe:

"Au căzut turnurile și castelele, s-a ridicat coliba smerită, s-au înălțat frații cei mici, cei mândri căzut-au în pulbere.

Noi toți avem soarta noastră, eu știu fecăruia viitorul, dați mâna și norocul de-ți vrea, iute vi-l spun.

Voi fete și copii nevinovați, voi prinși de dragul frumoasei, voi chinuiți de patimi rele, voi pe care vă roade invidia.

Tuturor eu vă știu soarta, tuturor vă știu viitorul, dați mâna și norocul, de-ți vrea, iute, vi-l spun."

Glasul se stinse, lăsând să se audă preludiul unei chitare ciupită cu măiestrie.

După un moment același glas repetă aceleași strofe și un om, în picioare, într-o gondolă, agita o batistă în direcția balconului în care se aflau Eugenia și contele; acesta, aplecându-se peste parapetul de marmură ca să asculte, simți că-l atingeă cineva ușor pe umăr.

Se întoarse și văzu pe Hayde cu copilul în brațe.

— Cheamă-i zise ea.

Contele făcu o mișcare și vru să răspundă, dar ea îl întrerupse:

— Îndată ce i-am auzit, am luat copilul în brațe cu dorința de a-i pune să-i spună norocul... Cheamă-i cheamă-i, vreau să-i aud.

— Vrei, Hayde? Șarlatanii aceștia spun minciuni. Și, pentru cine n-a suferit nenorociri e o imprudență să asculte asemenea oameni.

— Domnișoară d'Armilly, zise Hayde, întorcându-se către Eugenia, nu ați vrea să-i auziți?

Contele observă cu mirare tonul aproape mânios cu care nevastă-sa vorbise Eugeniei și ca să scape de explicații de prisos, scoase batista și făcu semn celor din gondolă să se apropie.

Capitolul XLV Țiganul

Mica familie a contelui de Monte-Cristo se adună într-un salon al palatului. Eugenia Danglars și Luiza d'Armilly erau și ele acolo.

Salonul era spațios, împodobit cu mobile vechi și decorat cu tablouri de dimensiuni mari, care după spusa proprietarului erau datorate pensulei lui Tițian, Tintoreto și Paul Veronese dar care într-adevăr erau numai niște copii mai mult sau mai puțin bine făcute după acei maeștri.

Acele tablouri enorme, acele mobile posace, care primiseră pulberea atâtor veacuri, creșteau efectul scenei misterioase care, se pregătea.

Hayde ținea copilul în brațe. Eugenia și Luiza stăteau lângă ea și contele în picioare.

Lumina unei lămpi era îndulcită de un abajur verde; tăcerea domnea adâncă.

Peste câteva minute de așteptare, intră țiganul, om tânăr încă, cu un corp zvelt și grațios; hainele lui simple și strânse pe trup, aveau o eleganță spaniolă; în sfârșit, fizionomia lui vioaie și hotărâtă inspira încrederea femeilor și o neliniște vagă bărbaților.

Contele de Monte-Cristo rămase nemișcat, abia aruncând o privire noului venit.

Hayde zâmbi și bătu ușor cu vârful degetelor peste gura copilului, parcă ar fi vrut să-l deștepte.

— Bună seara, domnule, zise țiganul într-o italienească stricată, căutând să dea cuvintelor sale un accent spaniolesc. Adevărat e că m-ați chemat să vă spun secretul destinelor dumneavoastră, frumoase doamne... ca să vă destăinuiesc răul și binele viitorului?

— Începe, murmură contele.

— De la dumneavoastră dacă-mi dați voie. Contele zâmbi cu un aer de dispreț.

— Gentile cavaler, zise ȝiganul, aveți minte hotărâtă; e destul să vă văd ca să spun că sunteți o corabie îndrăzneată pe marea vieții! Pe figura dumneavoastră se văd neșterse semnele unui trecut vijelios; în ochii dumneavoastră puțin cam dilatați, pe buzele neregulat închise citesc simțământul unei patimi extreme: o floare care nu a putut îmboboci.

— Îți pierzi vremea cu lucruri de nimic! Observă contele, care începea să-și piardă răbdarea. Lasă trecutul și ocupă-te de viitor, deoarece ai pretenția că-l cunoști.

— Dați-mi mâna, zise ȝiganul.

— Iat-o! răspunse contele cu un gest de dispreț. Atunci, urmă un moment de tăcere; ȝiganul dădu din cap și întorcându-se spre Hayde, urmă cu un accent lugubru:

— Sărmană Hayde!

Contele făcu o mișcare de uimire și Hayde puse o sărutare pe buzele copilului.

— Iată linia pământului... urmă ȝiganul nedepărtându-și ochii de mâna contelui, pe fruntea căruia începeau să se ivească picături de sudoare rece.

— Fii scurt, zise el.

— Destul, zise ȝiganul ridicând ochii și apoi îi ținti la pământ.

— Vorbește.

— Nu se cade.

— Cum?

— E cu neputință.

— Frumos prooroc ești! exclamă contele care atribuia neștiinței, tăcerea ȝiganului.

— Ei bine, ca să vă dovedesc contrariul, primiți să mă ascultați în taină.

— Bucuros; dar te înștiințez că nu voi pierde timpul pentru lucruri învăluite în mister și fără înțeles.

— Vom vedea, urmă ȝiganul cu o intenție marcată. Și porni cu contele într-un colț al salonului

— Domnule, zise atunci ȝiganul, ați văzut vreodată întinsele deșerturi din Africa, unde nu se găsește o picătură de apă? Ați observat un palmier

singuratic ce stă în picioare în acele deșerturi, unde totul moare ars, uscat? Nu v-ați întrebat niciodată, cum oare, sfidând furtunile, căldura, arșița, trăiește acel copac, pe ale cărui frunze galbene stă istoria mai multor veacuri?

— Unde vrei să ajungi?

— Deșertul va fi viața, furtuna și uscăciunea, nenorocirea; veacurile, anii; palmierul veți fi dumneavoastră.

— Îți mulțumesc, proorocule, dar ce garanție îmi dai că spui adevărul?

— Sunteți greu de mulțumit, domnule reluă țiganul. Nu vă cunosc și deci nu pot deduce din istoria trecutului dumneavoastră nimic pentru viitor. Totuși, vă voi spune că e în lume mâna unei fantome care vă amenință cu nenorocirea.

— Toți trebuie să avem nenorociri.

— Cu deosebirea însă că dv. veți ajunge la termenul fatal, când pieptul nu mai are putere să scoată un singur geamăt și când din ochi nu mai iese o singură lacrimă care să nu fie de sânge.

Contele se înfiora la acele cuvinte și, uitându-se țință la figura searbădă a țiganului, vru să descopere enigma pe care o presupunea, dar figura țiganului era nemișcată ca a unei statui.

— Este și copilul acesta... zise Hayde, apropiindu-se. Spune-i viitorul.

— Prea bine; totuși, dacă cineva dintre dv. vrea să recurgă la știința mea, aș voi să sfârșesc cu acest copil. Doamnă, urmă el ducându-se în fața Eugeniei Danglars steaua dv. nu poate fi decât bună, vreți s-o întreb?

— Puțin îmi pasă, zise Eugenia.

— Oh! Vorbește, zise Hayde. E un lucru plăcut, vorbește.

— Prea bine; dați-mi mâna.

Eugenia i-o întinse și pe când țiganul părea să o examineze, toți așteptau în tăcere rezultatul acelei examinări.

— Ați încercat o dragoste violentă, zise țiganul, o dragoste din acelea care ne stăpânesc doar o singură dată în viață; ați fost victima acestei patimi violente, plătind în celebrele campilugentes tributul rușinii și disperării; departe de dv. vad pe mama dumneavoastră care varsă în zadar lacrimi multe. Eu n-aș spune ce îi veți oferi, când vă veți convinge de tot ce datorează o fiica mamei sale. Pregătiți în sfârșit haine de doliu pentru că stă să cadă sub sabia dreptății capul omului pe care-l iubiți.

Eugenia care de la primele vorbe ale țiganului începuse a da semne de cea mai mare emoție, scoase un țipăt sfâșietor când sfârși el

— Nenorocitele strigă contele sărind spre el.

— Am spus adevărul domnule răspunse țiganul cu un aer smerit observând după o mișcare a Haydei că ea era gata să-l scape de furia contelui

În timpul acesta, Eugenia palidă și tremurând se sculase. Luiza o luă iute de braț și vru s-o sprijine

— Să fugim, să fugim exclamă Eugenia în delir Omul acesta e însemnat cu semnul fatalității

Și arată îngrozită cu degetul pe contele de Monte-Cristo.

— Oh, mamă, mamă, am făcut rău sa te părăsesc! Să fugim

Și Eugenia, smucindu-se din brațele prietenei sale trecu, urmată de dânsa prin salon spre ușă și ieși din palat.

Contele rămase înmărmurit iar Hayde își strângea copilul la piept uitându-se zăpăcită la scena aceea.

— Hai, vrăjitorule aruncând o punga la picioarele țiganului aici nu mai ai nimic de făcut, pleacă!

— Nu mi-a, nu a spus norocul fiului meu zise Hayde.

— Da nu vezi că mincinosul ăsta vrea să ne sperie cu prezicerile lui nebunești?

— Oh văd ca a spus adevărul răspunse Haide grăbindu-se să adauge.

— Ce rău ar putea spune despre nevinovatul acesta? Stai dragă și să luam în brațe pe copilul nostru iubit și sa ascultam profeția.

Contele deși fără voie și mișcat încă de toate cele întâmplate, nu putu să nu facă pe plac Haydei

Stătu lângă ea și trecându-i brațul pe după mijloc, susținu cu cealaltă trupul copilului întins pe genunchii lor.

Gingașa ființă ce părea fericită și bătând din mânușițe, zâmbea celor care îi dăduseră viață, parcă ar fi vrut să-i răsplătească de dragostea pe care o aveau pentru el.

Țiganul se apropie de grațiosul tablou.

Pe figura lui palidă, înconjurată de păr negru și des, se vedea un zâmbet drăcesc, a cărui expresie nu scăpă contelui.

Hayde luă copilul de mână și o întinse țiganului.

— Iată-i mâna, zise ea.

Țiganul examina mâna cu luare aminte și cu gravitate.

— Prea bine, am văzut destul.

— Ce știi?

— Vorbește acum!

— Vorbește!

— Copilul acesta va fi fericit, foarte fericit, după multe suferințe. Dar suferințele se pot înlătura adăugă el.

— Cum?

— S-a născut sub influența unui semn rău. Totuși, pe cât se vede după linia asta și...

— Ce are? întrebă Haide urmărind cu ochii toate mișcările țiganului.

— Asta, care pleacă de la cea din urmă încheietură a arătătorului și se sfârșește în palma mâinii...

— O văd și ce zice?

— Că, copilul e născut în Orient. La Constantinopol pe cât se pare.

Hayde se uită la conte, mulțumită de ce spusese țiganul.

— Iată de ce nu va fi așa de nenorocit pe cât ar putea să fie, totuși, e necesar ca să se împiedice nenorocirea.

— Cum? Spune și vom face tot ce ne va sta în putere zise mama.

— Într-o săptămâna va fi în Veneția, o masă dată săracilor urmă încet de tot țiganul, trebuie să vă duceți la masă cu copilul și să-i dați sa mănânce din pâinea carității, ar fi bine ca nici dumneavoastră nici bărbatul dumneavoastră să nu lipsiți, spre a vă purifica de orice simțământ de vanitate. Apoi veți face în așa fel încât copilul să fie săturat de trei săraci, care îl vor fi luat în brațe.

— Nimic mai lesne zise Hayde.

— Vom face ce ne-a spus nu e așa dragă? întrebă ea cu un aer naiv pe conte.

— Doamnă urmă țiganul, făcând ce vă spun, veți fi sigură că veți fi înlăturat de pe cerul vieții acesteia norul de care am pomenit. Seara bună! Fecioara să va aibă în sfânta ei pază și îngerii să vegheze asupra leagănului acestui copil!

Și țiganul se pregăti să plece. Hayde cu un zâmbet pe buze și cu ochii umezi de lacrimi, întinse vrăjitorului mâna, oferindu-i un inel pe care-l scosese din deget.

Țiganul luă inelul și-l sărută cu mult respect și cu adâncă mulțumire.

— Ei bine zise Hayde bărbatului ei, care urmărea cu ochii pe țigan, îți spuneam că fiul nostru va fi fericit? Vom merge la masa săracilor?

— Vom merge zise Monte-Cristo.

— Oh, mulțumesc! Mulțumesc zise Haide cu recunoștință.

— Numai să nu ne aducă vreo nenorocire murmură contele.

Capitolul XLVI Masa săracilor

Toată grija tinerei mame se concentra de atunci înainte asupra pioasei ceremonii care se apropia; alese și făcu ea însăși hainele cu care să se îmbrace fiul ei spre a fi dus la masa săracilor.

În timpul acesta, Monte-Cristo se gândea să protejeze pe cât îi sta în putință, pe dezolată fiică a baronului Danglars.

Alergă la nenorocită și observă pregătirile unei călătorii.

Întrebă cu ce scop se făceau pregătirile acelea și i se răspunse că cele două franceze plecau.

Contele sui atunci repede scara și, fără să răspundă slugilor, intră în odăi și merse prin ele, până ce dădu peste Eugenia și Luiza. Întâi văzu pe Eugenia.

Era îmbrăcată în haine de jale, palidă la față, dar avea aerul hotărât.

— Cum, plecați?

— Da, domnule conte, văzând că steaua mea începe să se stingă în norii nenorocirii, mă conformez ursitei și mă pregătesc să gust o amară și crudă plăcere, să sorb toată amărăciunea pe care o poate bea o femeie.

— Eugenio, reluă contele apucând-o de mână, felul cum vorbiți e semn adânc de durere. Spiritul dumneavoastră așa de sublim se va lăsa a fi zdrobit de cuvintele unui șarlatan, ale unui țigan, care a vrut să producă impresie asupra-ne, pentru ca să-i plătim bine?

— Oh domnule, reluă Eugenia cu un zâmbet trist, nu știu ce mister s-a întâmplat ieri, dar țiganul a spus adevărul în tot ce mă privește. Capul omului pe care l-am iubit și pe care-l iubesc încă fără să am puterea de a înăbuși acest simțământ, e aproape să cadă sub spada justiției romane.

— Și nu e cu putință de a fi scăpat?

— Nu, pentru că osânditul e Luigi Vampa și pentru că romanii îi cer capul. Vă veți mira, că iubesc pe un bandit. Dar, oare, Vampa nu e om ca toți ceilalți? Oh, era în el un nu știu ce, care-l făcea mai mare decât toți.

— Eugenio, zise contele, credeți-mă, nimic nu e cu neputință pe lume, când ne ajută Dumnezeu Speranța și credința. Iată toată înțelepciunea omenească. Sperați deci și aveți atâta credință.

— În ce? întrebă Eugenia, parcă ar fi vrut să zică: "totul s-a sfârșit!"

— În Dumnezeu Eugenio! În Dumnezeu!

— Puteți spera că Dumnezeu o să ocrotească pe Vampa?

— Pot.

— Cum?

— Am mai cumpărat deja la Roma viața unui om, mai pot cumpăra și pe a altuia.

— Cu ce preț?

— La un smarald care lucește deja admirabil pe o armură nobilă, se mai poate adăuga altul. Da, cred, sunt convins! Dreptatea omenească adoarme uneori, cine se laudă mai mult a fi drept, se ademenește mai lesne cu averi și pietre scumpe. Ei, ei, sunt destul de bogat ca să cumpăr o provincie sau un regat. Nu voi putea cumpăra viața unui om?

— Oh domnule, murmură Eugenia strângându-i mâna și vrând s-o ducă la buze.

— Ce faceți zise contele, trăgându-și mâna Să ne înțelegem bine. V-am făgăduit să scap capul lui Vampa, dar în schimb, îmi veți făgădui, să nu părăsiți nobila carieră în care vi s-a manifestat geniul.

— Vă jur!

— Veți urma a cultiva arta cântului?

— Vă jur iarăși!

— Prea bine, nu voi pierde nici un moment spre a-l scăpa pe Vampa și, dobândindu-și iertarea, sunt convins că se va face om de treabă, pentru că-l cunosc și știu că, în adâncul inimii, hrănește simțăminte generoase.

Contele nu sfârșise de vorbit, când sosi Luiza d'Armilly, în costum de călătorie și gata s-o însoțească pe Eugenia.

— Nu, draga mea prietenă, acum rămânem la Veneția, îi zise domnișoara Danglars.

— De ce?

— O rază de speranță pe cerul negru de care ți-am vorbit ieri.

— Eugenio, curaj, mă duc să fac tot pentru ca raza aceasta să nu fie trecătoare.

Contele era să plece, dar se opri auzind ce-i spunea un servitor intrat în salon.

— Excelența, dumneavoastră sunteți contele de Monte-Cristo?

— Eu.

— Așadar, scrisoarea aceasta e pentru dv.

— De unde vine?

— Nu cunosc pe cel care mi-a dat-o, dar mi-a spus că, văzându-vă intrând aici, a crezut, că e bine să vă lase scrisoarea, care vine din Roma adusă de un trimis special.

Eugenia făcu o mișcare. Contele ar fi vrut să citească scrisoarea, mai târziu, după ce ar fi plecat de acolo. Dar ochii Eugeniei îl priveau cu atâta îngrijare și rugămintă, încât nu se putu împotrivi mutei sale dorințe. Contele deschise așadar scrisoarea:

La primele cuvinte o roșeață ușoară îi acoperi fruntea și se depărta puțin de cele două prietene, care, rezemate una de alta semănau cu două acuzate ce-și așteaptă sentința. Iată cuprinsul:

"Excelență

Am aflat că sunteți în Veneția, dar nu știu ce gânduri aveți în privința lui Luigi Vampa. Vă spun aceasta pentru că sârmanul e în mâna justiției și deasupra capului lui atârnă la un fir de ață măciuca călăului: ați jurat să-l ocrotiți totdeauna și acum se pare că nu v-ați ținut de cuvânt. Veniți deci fără a pierde nici un moment, ori totul e pierdut pentru Vampa!"

Deschid scrisoarea și adaug:

"Am aflat că, într-un moment de furie, Vampa s-a spânzurat în închisoare, dar mai întâi a dat pe față înaintea justiției relațiile lui cu dumneavoastră. Aud apoi că ambasadorul Franței are instrucțiuni de la guvernul său împotriva dv., pentru că ați fi violat și profanat niște morminte din cimitirul Pere-Lachaise și între altele pe al familiilor de Villefort și Saint-Méran. Nu mai veniți la Roma și credeți pe smeritul dv. servitor.

Peppino zis Rocca-Priori"

Cu toate că, fizionomia contelui rămânea nepăsătoare de obicei și nu da pe față, ce i se petrecea în suflet, de astă dată lăsă a se vedea ceva din senzația încercată la primirea scrisorii lui Peppino. Eugenia pricepu expresia figurii lui Monte-Cristo.

— Vreo nenorocire?! întrebă ea.

— Oh! exclamă contele mototolind scrisoarea în mâini și lăsând să-i scape fără voie exclamația aceasta:

— Aveți dreptate; fatalitatea apasă asupra-mi și a celor care mă înconjoară!

— Domnule, ce vreți să ziceți? Contele rămase nemișcat.

— Vorbiți, vorbiți, dacă nu, mă veți face să cred un teribil adevăr! Murmură Eugenia.

— Eugenio! zise contele apropiindu-se de dânsa și uitându-se la ea cu o adâncă milă.

— Înțeleg, murmură ea, ștergându-și o lacrimă.

Se făcu o tăcere adâncă, o tăcere neîntreruptă, decât de suspinele înăbușite ale Eugeniei.

Nici Luiza, nici contele nu încercară să o consoleze: o lăsară să verse acele lacrimi amare, tribut dureros plătit unei dragoste culpabile și ciudate care n-avea altă cauză decât violența patimii.

După un moment, Eugenia ridică capul: era palidă la față, dar liniștită și senină; se uită la conte cu o privire melancolică. Apoi zise prietenei sale:

— Prietena mea, iluziile au pierit pentru veșnicie. Să plecăm: mama cerșește poate în Roma un codru de pâine. Să mergem acolo... am datorii de îndeplinit...

Și, dând mâna Luizei, plecă din salon. Contele rămase nemișcat, recunoscând cu uimire adevărul proorocirii țiganului.

Deja toți știau că, o persoană binefăcătoare și necunoscută ceruse de a oferi săracilor din Veneția un banchet care trebuia să se dea în curând.

Autoritățile, grăbindu-se a da permisiunea cerută, respectaseră incognito-ul binefăcătorului și deci nimeni nu știa cine era.

Contele de Monte-Cristo, care nu știa nici el numele acelui om, A trebui să rămână, curios ca și ceilalți, într-acea neștiință.

În ziua hotărâtă, se întinse masa hotărâtă.

Era o joi din Aprilie. Se apropia miezul zilei.

Mesele erau întinse în fața vechii catedrale a Sfântului Marcu și se vedeau pe ele patru sute de tacâmuri. Patru benzi de muzică cântau neconținut în piață.

Ferestrele palatelor vecine erau pline de dame, care voiau să vadă acea pioasă priveliște.

Cele mai ilustre doamne din Veneția, adunându-se în secret, spre a da și mai multă strălucire acelei fapte creștinești, hotărâseră să-și lase la o parte mândria și să servească la masă pe săraci.

În sfârșit bătu ora mesei.

Clopotul cel mare al catedralei începu să sune, săracii își luară locul la mese și banchetul începu.

Dar oricâte "silințe" își dădură, curioșii nu puteau afla autorul acelei priveliști.

Contele de Monte-Cristo, în picioare lângă tânăra și frumoasa lui soție, care ținea copilul în brațe, se uita în zadar în jurul său, spre a descoperi pe misteriosul binefăcător. Chiar dacă el se afla în mijlocul acelei mulțimi, aspectul lui nu-l da nicidecum de gol.

Copilul contelui, văzându-se înconjurat de acea mulțime ciudată, se uita mirat și îngrijat la mamă-sa, parcă ar fi întrebat-o ce înseamnă scena aceea.

— Fiul meu, îi zise Hayde, strângându-l la piept, Dumnezeu dă săracilor ceea ce este al săracilor. Nu e așa dragă, adăugă ea întorcându-se spre conte, nu-ți pare uimitoare priveliștea? Nu crezi că am spus adevărul fiului nostru?

— Dragă Hayde, răspunse contele de Monte-Cristo, este în priveliștea asta ceva care-mi face rău. Aș vrea ca ceremonia asta să nu se prelungească, ea nu-mi pare așa de creștinească...

— Cum?

— Evanghelia a zis: să nu știe mâna stângă ce face cea dreaptă. Când suntem generoși nu trebuie să ne trâmbițăm binefacerea, înțelegi, deci, de ce vorbeam adineauri așa? Nu numai caritatea domnește în pregătirile acestea; privește pe acele doamne și vezi dacă vanitatea nu e mai mare decât caritatea? Dar, iată momentul de a da fiului nostru pâinea săracilor. Dezbracă-l de podoabele ce-l acopăr, rupe-i hainele și lasă-i în vânt părul.

Și contele ajută pe Hayde să facă ce-i zicea.

— Acum, avem să dăm tuturor o lecție bună, zicea contele soției sale.

Fiul meu, moștenitor al unor bogății cu care să cumpere Veneția, umblă cu picioarele goale, cu hainele rupte și cu capul descoperit, între săracii cerșetori.

Hayde, a venit momentul.

Hayde, luând copilul în brațe, porni cu el spre mese. În acel moment, câțiva săraci se sculară și, parcă mânați de întâmplare, merseră spre Hayde.

— Prietenilor, le zise dânsa, în numele lui Dumnezeu vă rog, faceți ca fiul meu să împărtășească cu voi pâinea pe care o mâncați.

Săracii înconjură pe dată pe tânăra și frumoasa mamă, întinzându-i o bucată de pâine.

Hayde rupse din ea și ducând bucătura la gura fiului ei, zise:

— Fiul meu, mănâncă, e pâinea Domnului. Și acum sărută pe acești buni oameni care te înconjoară și pe care-i vei iubi cum și ei te iubesc.

Grupul deveni punctul la care se uitau toți privitorii, care se repeziră grămadă să vadă sublima scenă. Surprins și totodată răpit de convingerea cerească a Haydei, contele de Mon-te-Cristo fu repede despărțit de soția și de copilul lui.

Poporul alerga lacom, curios, dorind să vadă, să știe.

Și atunci, punând o sărutare pe obrajii rumeni ai copilului, Hayde, îl puse în brațele unui cerșetor.

Acesta îl sărută și îl trecu altuia, care făcu același lucru.

Hayde care-l urmărea din ochi, scoase deodată un țipăt sfâșietor, care răsună cu o expresie oribilă de durere în mijlocul tăcerii adânci și generale ce domina atunci în piață.

Acel țipăt fu urmat de un murmur lung, semănând cu mugetul tunetului, al mai multor glasuri omenești.

Contele de Monte-Cristo, năpustindu-se prin mulțime, încercă în zadar să ajungă până la nevastă, târât de valul mulțimii.

În curând acea mare de capete începu să se agite amenințătoare.

Fu o învălmășeală îngrozitoare.

Toți țipau, se agitau și nu știau de ce; și în acea gălăgie, în acea zăpăceală se auzea un glas care cu ton tânguitor și sfâșietor, striga:

— Fiul meu! Fiul meu! Era glasul Haydei.

Până când puterea armată să poată liniști învălmășeala, se întâmplaseră bătăi și mulți căzuseră călcați în picioare de mulțimea nesfârșită.

Contele, luptându-se neconținut cu valul de lume, înainta mereu spre Hayde; nici un strigăt nu-i ieșea de pe buze; nici o lacrimă nu-i curgea pe obraji și puterile lui creșteau o dată cu piedicile pe care le avea înaintea.

În cele din urmă, după ce mulțimea se risipi, văzu piața Sfântului Marcu având cu totul altă înfățișare. Mesele erau rupte, porțile bisericii, ferestrele palatelor închise; și gemetele victimelor făceau un concert lugubru pe acel loc de măcel.

Contele, ridicându-se pe baza uneia din coloanele porticului bisericii, roti ochii înflăcărați pe scena care se întindea în față-i.

Deodată, se coborî și alergă înspre o femeie, îngenunchiată într-un colț al pieței, cu capul plecat și cu ochii închiși.

— Hayde! Hayde! strigă el, strângând-o la piept și ridicând-o în sus, ca pe un copil mic.

Oh! Blestem asupra-mi că am fost un nebun! Apoi, scoțând din buzunar o sticlă, turnă o licoare verde în gura Haydei care deschise ochii, întinse brațele și tresări Unde e fiul meu? Unde l-au dus?

— Hayde răspunse contele cu o liniște care făcea un ciudat contrast cu expresia disperată a soției sale, "așa a vrut Dumnezeu!"

Capitolul XLVIII O scrisoare

Toate ziarele repetară istoria acestei ciudate drame.

Poliția nu izbuti, cu toate cercetările făcute, să descopere cauza adevărată a acelei învălmășeli, nici să pună mâna pe răpitorul fiului lui Monte-Cristo.

Hayde spunea că, dându-și copilul în mâna cerșetorilor, văzuse pe un străin apropiindu-se iute, luând pe nevinovata ființă și dispărând prin mulțime, care se deschidea înaintea lui.

Trebuia să se recurgă la altfel de cercetări și percheziții. Combinând faptele și confruntând întâmplările, se ajunsese la ipoteza că țiganul trebuia să fi fost învoit cu răpitorul, dacă nu cumva țiganul și răpitorul erau una și

aceeași persoană; și deci agenții poliției căutară pretutindeni pe țigan prin oraș

Nimeni nu-l văzuse însă.

Misterul cu care el se învăluia nu putea fi pătruns de ochii dreptății omenești.

În timpul acesta contele primi vizite de condoleanțe, de la mai toate familiile principale din Veneția Liniștea, resemnarea cu care suferea nenorocirea, îi atraseră simpatiile tuturor

Cât despre Hayde, ea era neconsolabilă.

Plângea cu lacrimi de sânge pierderea copilului și de aceea medicii sfătuiră pe Monte-Cristo s-o depărteze dintr-un loc unde durerea ei nu putea fi decât zadarnică.

Contele nu putea cu nici un chip afla cine era răpitorul fiului său, cu neputință îi era să afle cauza acestei răpiri până când începu să-și facă iluzii și din iluzii vru să capete speranță. Contele căută să se convingă că o bandă de răufăcători pusese mâna pe copil spre a cere pentru răscumpărarea lui, o sumă mare de bani, îndată ce dobândi speranța aceasta, el se grăbi a o împărtăși Haydei, spunându-i că ideea lui era foarte firească, deoarece dânsul cunoștea foarte bine firea bandiților italieni.

Multă vreme, foarte multă vreme dură speranța aceasta

Hade însă slăbea de se vedea cu ochii, zdrobită sub povara unei fatalități pe care toate averile lui Monte-Cristo nu o putea înlătura.

Atunci, el recunoscă că, dacă în lume totul se supune unei bogății nemărginite, omul nu va putea niciodată schimba o iotă din hotărâre Atotputernicului.

— Oh zicea el mă voi fi folosit cumva rău de avuțiile pe care mi le-a dat Dumnezeu? Să vedem N-am curățit societatea din Paris? N-am ocrotit pe orfani, împiedicând furtul capitalelor ce le aparțineau lor?

N-am unit două inimi pe care răutatea și intriga voiau să le despartă?

N-am răsplătit totdeauna răutatea? N-am fost neîndurat pentru crimă?

Nu m-am slujit oare bine de _spada pe care Dumnezeu mi-a dat-o în mână? Când oare, sânge "nevinovat a pătat acea spadă formidabilă?

Deodată, contele se îngălbeni, ca și cum un glas misterios ar fi rostit un răspuns la urechea lui.

Din acel moment nu putu, el care în toate faptele lui de dreptate luase ca dicton că sângele e prețul sângelui, hrăni nici o speranță.

— Doamne zicea în mormântul familiilor de Villefort și de Saint-Méran se află cadavrul unei mici ființe a cărei moarte este fapta mea. Oh! Viața fiului meu plătește oare pe a celui stins? Nebunul de mine, m-am crezut iluminat și am greșit, am greșit ca omul cel mai prost. Ce mic sunt, eu care m-am crezut mare ce slab sunt la prima lovitură a dreptății cerești! Oh fiul meu și tu trebuie deci să plătești greșeala tatălui tău? Oh, așadar să fie adevărat că greșelile părinților cad asupra copiilor până la al patrulea sau al cincilea neam? Da, da, așa credeam și făceam eu! Jertfind fericirea fiilor, m-am răzbunat de crima părinților! Oh, Dumnezeule, vrei tu să-mi arăți acum absurditatea unei asemenea legi aplicată de oameni? O cunosc, da, o cunosc!"

Astfel, contele își pleca fruntea sub lovitura dreptății dumnezeiești, dar ca om și părinte, nu neglija nimic spre a-și regăsi copilul.

Scrise la Paris lui Maximilian Morel, recomandându-i să-i răspundă ori de unde s-ar afla, îi spuse tot ce se întâmplase, și-l rugă să nu piardă un moment spre a cerceta o urmă, un semn măcar pe unde se afla fiul Haydei.

Peste cincisprezece zile, Rosina, fiica de contrabandiști, veni să întrebe de dânsul la Giudecca

Monte-Cristo o primi cu liniștea lui obișnuită și nepăsătoare, pe care o avea în împrejurările chiar cele mai grele.

— Dv sunteți excelență, domnul conte de Monte-Cristo?

— Da

— Dați-mi voie să vă sărut mâna cu cel mai adânc respect.

— Dar cum și de ce respectul acesta?

— D-v nu știți pe biata Rosina, dar Rosina cunoaște pe excelența voastră de mult, mai întâi după nume și apoi pentru generozitatea dumneavoastră către noi.

— Cum?

— Sunt, domnule conte, dintr-o familie care-și debarca mărfurile în insula Monte-Cristo și dumneavoastră vă aduceți bine aminte cu câtă generozitate ocroteați traficul părinților mei.

— Te înșeli, fiica mea, o întrerupse contele cu severitate, n-am ocrotit niciodată comerțul nepermis al contrabandiștilor. M-am mărginit să nu mă amestec în asemenea treburi și să nu le pun piedici

— Sfântă Fecioară exclamă venețiana dar nu e același lucru?

— Ei, așa ți se pare zise contele zâmbind Acum, continuă!

— Noi toți am jurat excelenței voastre un adânc și nestrămutat respect și eu mai mult decât ceilalți, pentru că bietul meu tată a primit de la dumneavoastră și alte ajutoare când îl urmăreau vameșii.

— În sfârșit, ce vrei?

— Să vă dau o scrisoare.

— De unde vine?

— Aceasta e o întrebare la care numai Sfântul Marcu ar putea să răspundă. Mi-a trimis-o sărmanul meu Petre și tot ce vă pot spune e istoria nenorocitului meu frate; poate că auzind-o veți putea ghici de unde vine scrisoarea.

— Să auzim mai întâi istoria, zise Monte-Cristo refuzând să primească scrisoarea.

— Ascultați-mă atunci. Nu de mult a sosit în portul acesta un yacht, numit "Furtuna" al cărui căpitan e un om ciudat.

— Dracul în persoană, mă prind, zise contele zâmbind.

— Nu, dar de voi crede ce mi-a jurat Petre, el are o mână de mort și cu acea mână face tot ce vrea.

La aceste cuvinte, fizionomia contelui se tulbură, el privi lung pe venețiană.

— Acest om, urmă ea, spre a se duce în insula Monte-Cristo, a pus sa-l prindă pe frate-meu și când l-a avut în mână a plecat cu dânsul, acum vreo două luni și jumătate. Am plâns, am disperat, am căutat un mijloc de a dobândi libertatea lui Petre; dar în zadar, n-am izbutit încă și numai atât am făcut: că primesc din când în când vești de la el.

— Și ce slujbă face frate-tău pe bordul "Furtunei"?

— E pilot, cred; Petre știe unde e insula Monte-Cristo; de aceea l-au dus cu sila pe bordul blestematului de yacht.

— Pe urmă?

- Pe urmă, mi-a scris ieri, înștiințându-mă că plecaseră din insulă, unde toate erau liniștite și-mi trimise această scrisoare din partea căpitanului yahtului către excelența voastră. Acum o vreți?

— Dă-mi-o.

— Iat-o.

Contele deschise scrisoarea și se retrase lângă o fereastră ca s-o citească, așezându-se în așa chip încât Rozina să nu-i poată vedea figura.

Scrisoarea zicea:

"Edmond Dantès,

Fiul tău va fi în cea din urmă zi a lui Iulie în grota insulei Monte-Cristo, unde tu vei veni singur, spre a trata răscumpărarea lui.

Căpitanul Furtunei"

— Ei bine, domnule conte? întrebă Rozina, după ce Monte-Cristo citi scrisoarea.

Contele se uită lung la dânsa fără să-i răspundă.

— Sfântă Fecioară! exclamă Rozina pe care acea privire o făcea să tremure.

— Ce aștepți? întrebă contele.

— Poruncile dumneavoastră

— Vrei să dai răspunsul la această scrisoare fratelui tău Petre?

— Nu, negreșit; mi-ar fi cu neputință, pentru că n-am nici un mijloc.

— Nu știi cine ți-a dat scrisoarea aceasta?

— Ah! Asta e altă treabă. E Giacomo.

— Cine e acest om?

— Gondolier pe Rialto; el se duce din când în când să le ia dintr-o gaură a unui perete de piatră a canalului Orfano, fără să știe cine le pune acolo.

— Așa că de aș voi să răspund la scrisoarea aceasta și s-o expediez astfel, aș fi sigur că o vor lua de acolo.

— Nicidecum, pentru că am încercat și eu; am pus o scrisoare pentru frate-meu și deoarece n-a venit nimeni s-o ia am luat-o tot eu.

— Prea bine și Dumnezeu să te ajute. Doresc mai ales ca, ieșind de aici, să nu te aresteze zbirii.

— Sfânta Fecioară! exclamă fata tremurând și uitându-se rugătoare la conte. Și pentru ce să mă aresteze?

— Ești cam naivă, fată! Ce! Stai în relații cu o bandă de tâlhari care bântuiesc Veneția și fac tot soiul de crime și crezi că nu e de ajuns?

— Domnule conte, nu știu ce vreți să ziceți; eu să am de-a face cu răufăcători! Oh! Nu, nu, domnule, nu credeți așa ceva; asigurați pe zbiri că sunt nevoită, că nu cunosc tâlharii.

— Bine, du-te în pace, reluă contele dându-i voie să-i cadă la picioare. Nu-ți va face nimeni nimic; dar trebuie să mă faci să mă întâlnesc cu Giacomo, fără ca el să știe cine sunt.

— Este un lucru lesne, excelență.

— Cum? Eu nu-l cunosc.

— În casa mea, colo, mai departe puțin de Giudecca. Și arată atunci cam unde se afla casa și plecă iute aruncând ochii îngrijați în toate părțile, deși contele o asigurase că nu i se va face nici un rău.

Îndată ce plecă, contele citi din nou scrisoarea., în zadar încercă să recunoască scrisul hotărât și zvelt. Nu-și aducea aminte de el.

Trebuia ca contele să se ducă în insula Monte-Cristo spre a-și răscumpăra fiul, căzut fără îndoială în mâna vreunui bandit; contele cunoștea pe acest soi de oameni și nu ezită să trateze cu ei.

Totuși, până să nu facă acea călătorie, vrând să se asigure de felul de relații care există între Giacomo și răpitori, se duse acasă la Rozina spre a vorbi cu gondolierul; dar Giacomo nu putu decât să-i repete explicațiile pe care i le dăduse fata și contele renunță la speranța de a descoperi acel mister.

Nu mai avea altceva de făcut decât să plece fără zăbavă, la insula Monte-Cristo.

Pregătirile se făcură iute de tot.

Luându-și adio de la familiile care-i dovediseră interes și mulțumind domnilor Gradenigo pentru splendida primire ce-i făcuseră, Edmond plecă cu Hayde, spre Florența unde, folosind diligența intendentului său, socotea că va găsi o locuință magnifică în împrejurimile delicioasei așezări cunoscută sub numele de Cascine.

Capitolul XLVIII De la Mantua la Florența

Bertucio, intendentul contelui, urmasa întocmai toate instrucțiunile ce i se dăduseră și-i închinase unul din cele mai frumoase palate, aflat într-unul din punctele cele mai admirabile ale Florenței, deși reprezentantul său, succesorul faimosului Po-niatowski, hotelierul prin excelență, îl muștrase pentru aceasta și-i spusese că nicăieri contele n-ar fi mai bine ca la dânsul. Dar Bertucio îi răspunse râzând și dând din umeri. El luase în posesie palatul și se grăbea a-l aranja astfel ca stăpânul lui să poată locui într-însul.

Ca și la Veneția, vestea sosirii contelui de Monte-Cristo se răspândi repede în Florența; căci el avea relații în mai toate orașele europene și numele lui era rostit cu interes pretutindeni.

Plecând din Veneția, contele se duse la Mantua și de la Mantua porni la Florența, punând pentru acest scop să îl aștepte cai din poștă în poștă; pe urmă trebuia să se îmbarce la Pisa și să meargă la insula Monte-Cristo. Acesta era itinerarul contelui.

Drumul de la Veneția la Mantua nu oferi nici o întâmplare însemnată. Sosind în acest oraș, Monte-Cristo și Hayde se opriră puțin înainte de-a porni spre Florența. Să-i lăsăm un moment și să vedem ce se petrece pe drumul pe care au să vină ei.

Doi oameni alergau călări spre oraș; deodată se opriră în fața unei fântâni ruinate ale cărei ape, curgând pe o piatră enormă, recădeau apoi într-un bazin mic, săpat ca să le primească.

Soarele era aproape de apus, un zefir plăcut sufla printre crăcile copacilor de pe marginea drumului și cântecul melodios al păsărilor se înălța ca o rugăciune de seară către creator. Pe dată ce ecoul încetă de a repeta sunetul grăbit al pașilor cailor, totul reintră într-o adâncă tăcere; păsările, speriate de nechezaturile patrupedelor tăcuseră și zburau în aer, bătând ușor din aripi.

Totuși, spaima lor ținu puțin; văzând că nu le amenința nici o primejdie ele reveniră pe copacii înverziți și concertul lor începu.

Cei doi drumeți erau acoperiți de sus până jos cu pulbere; iar caii, cu nările umflate și fumegânde, răsuflau greu.

— Vrei apă, stăpâne? întrebă unul dintre drumeți; iată fântâna.

— Eu nu, dar să dăm nevinovatului acestuia, răspunse al doilea, desfăcându-și mantia sub care ținea ascuns brațul drept.

— Ei bine? Întrebă celălalt cu interes și apropiindu-se.

— Trăiește.

— Dumnezeu să-l apere!

Urmă un moment de tăcere, în timpul căreia cel care vorbise în urmă, descăleca și întinse brațele spre a primi un lucru pe care celălalt i-l da.

Într-adevăr, cel care rămăsese călare își desfăcu de tot mantaua și puse în brațele celui de jos un copil de vreo trei, patru ani, înfășurat într-un vâl negru; apoi descăleca și el, îndreptându-se spre fântâna unde caii se adăpau deja.

Cei doi călători țineau ochii fix pe copil care părea încet încet să iasă dintr-un somn greu care părea oarecum letargic.

Cel care-l ținea în brațe, ridică piciorul drept și proptindu-l pe piatra fântânei, puse corpul copilului pe picior, pe când cu mâna stângă desfășură vâlul negru care acoperea pe copil.

Era un tablou foarte ciudat.

Fizionomia tulbure a acelor doi drumeți făcea un contrast curios cu expresia suavă și îngerească a nevinovatei ființe care, deschizând ochii și văzând pe cei doi străini, se grăbi a-i închide, parcă ar fi vrut să scape de spaima ce-i pricinuiă dâșii. Copilul scoase un oftat ușor. Acel oftat avea o expresie dulce de dorință și de tânguire, părea a însemna tată, mamă, Dumnezeu! Era traducerea naivă dată de buzele unui copil simțământului care umplea o inimă ferită încă de patimi.

— Oh! Pentru ce Dumnezeu îți păstrează încă viața aceasta? Murmură unul din călători, ducând apa la buzele copilului.

— Ce viitor te așteaptă în lumea aceasta de intrigi, de viciu, de mișelii, unde fiecare floare conține otravă în parfumului ei? Ar fi mai bine pentru tine să nu te mai deștepți din somn spre a te duce la un loc cu îngerii, frații tăi! Da, da, de o sută de ori ar fi mai bine, decât să trăiești în lume, expus la chinul pe care oamenii l-au născocit pentru ei și pentru cei care sunt fii întâmplării. Oh! Cum te odihnești nepăsător de un viitor plin de mâhniri și de nenorociri! Cum respiri cu plăcere aerul acesta care-ți va părea poate într-o zi otrăvit! Oh! Mai bine ar fi pentru tine să mori!

Și, vorbind astfel, puse mâna pe pistolul ce-i atârna la brâu. Stai, Benedict! strigă tovarășul lui observând acel gest. N-ai vrea, cred, să avem pe conștiință crima aceasta?

— Crimă? Răspunse Benedict cu un zâmbet satiric. Tu numești crimă aceasta, Peppino? Și ar fi crimă să curățăm pe acest nevinovat de chinul unei vieți ticăloase? Ar fi crimă să trimitem lui Dumnezeu ceea ce este al lui Dumnezeu? Gândești tu că totdeauna moartea e un rău? Spune cuvântul moarte copilului acesta și el îți va răspunde poate cu un zâmbet dulce. Moartea, prietene, e un rău pentru omul care are remușcări; e un rău pentru cel care vede raiul în lume; dar pentru cine nu tremură de crimele trecute, pentru cine doarme în pace, moartea e un bine. Copilul acesta nu suferă, n-ar suferi și eu n-aș fi vinovat pentru că nu l-ași face să sufere. Și de l-ași lăsa să trăiască, n-ar trebui oare să mă căiesc că l-am expus la chinurile unei vieți tulburate? Știi că acest copil va fi sărac și singur, că nici o mână nu se va întinde să-l ocrotească... Fără nume și fără avere își va câștiga pâinea cu munca... Și apoi, omul care cu un pumnal la gât a făcut pe baroana Danglars să iscălească o poliță pentru trei milioane de lei, nu trebuie să aibă multe scrupule în drumul lui!

— Vorbele îți sunt frumoase; dar cine te asigură că vei face pe acest copil să treacă de la viață la moarte fără să-i pricinuiești cea mai mică durere?

Benedict zâmbi.

— Să încercăm.

— Zău! Mare încredere trebuie să ai în tine. Închipuie-ți că dintr-o pricină oarecare, glonțul ar devia și n-ar intra acolo unde se cade spre a goni viața din corp. Ar trebui să reîncepi și, între o lovitură și alta, nevinovatul să ar zbate, plângând și țipând, în zbuciumările agoniei. Te vei fi gândit poate să-l strângi de gât: îndoită asasinare, cu dureri nespuse. Lasă-ți la o parte ideile caritabile și să reîncălecăm pentru că noaptea nu făgăduiește nimic bun unor doi eroi ca noi.

— Tu pretinzi că cunoști bine toate drumurile din Italia.

— Și nu le cunosc oare? Dar Florența e, departe încă.

— Dar locul indicat spre a depune copilul?

— Lasă-mă să mă orientez, zise Peppino, trecându-și mâna pe frunte.

— După prima fântână ruinată e o potecă la dreapta, care duce într-o vale; la vreo cincizeci de pași de coliba unui pădurar, vom bate de șapte ori în ușă.

— Haidem! strigă Benedict sărind pe cal și luând copilul în brațe.

— Haidem! Repetă Peppino, încălecând și el.

Și cei doi drumeți își urmară drumul.

Peste un sfert de ceas, pe când se înnoptase bine, ajunseră în fața unei colibe care sta închisă cu tot zgomotul cailor. Peppino sări jos și bătu cu coada biciului de șapte ori în ușă.

După un moment, ușa aceea se deschise și cei doi drumeți văzură pe un individ înalt și slab, a cărui față searbădă, luminată de o lampă aflată în colibă, avea o expresie cât se putea de sinistră.

Obișnuit să vadă în întuneric, acel om aruncă o privire cercetătoare asupra drumeților, așteptând în tăcere ca ei să se explice.

— Prietene, zise Peppino, ai grijă de cal și pe urmă vino să ne zicem patru cinci vorbe; e un lucru pe care-l poți face pentru că, fără să căutăm a-ți face vreo tulburare, venim să ne golim pungile în buzunarul tău.

— Cum? întrebă pădurarul, căruia cuvântul "pungi" îi căscase ochii mari.

— Da, fă ce-ți spun și vino repede; n-ai să te căiești. În acest timp Benedict descălecuse.

Pădurarul luă caii de frâu, arătă drumeților coliba și, după ce coti pe după ea, dispăru.

Benedict și Peppino rămaseră un moment singuri.

— Așadar acestuia trebuie să-i încredințăm pe copilul lui Edmond Dantès? întrebă Benedict.

— Da. Este însurat și nevastă-sa, pe cât se spune, e o femeie foarte de treabă.

— Ceea ce n-o oprește să aibă desigur unele vicii ale bărbatului ei!

— Toți suntem plini de păcate! Observă Peppino. Și apoi, copilul încă n-a ajuns la vârsta la care să poată pricepe și imita viciile. St! Vine cineva.

Peppino nu sfârșise încă acele cuvinte, când se arătă în prag o femeie de vreo treizeci de ani, cu un copil mic în brațe. Figura ei era simpatică și ochii îi inspirau deplină încredere.

Ea salută cu politețe pe cei doi călători și se așeză pe un scăunel cu copilul în brațe.

— Leică, îi zise Benedict, uitându-se lung la dânsa, să știi că, deși se spun multe despre bărbatul tău eu te socot o persoană cinstită și foarte bună... și când zic despre cele ce se spun, vreau să zic că de la Pisa la Mantua toți sunt de acord că nu mai este alt vânător mai sigur de...

— Oh! Domnule, să nu crezi tot ce se spune, în genere, bietul pădurar e rău văzut; dar te pot asigura că bărbatu-meu are o inimă de aur.

— Însă lucrul acesta n-are legătură cu pricina pentru care am venit aici; puțin îmi pasă de inima de aur a bărbatului tău.

Am venit să-ți dau un copil ca să-l crești.

— Un copil?

— Iată-l.

— Pare cam bolnav, observă femeia, care, sculându-se în sus, examina copilul la lumina lămpii.

— E robust și sănătos, răspunse Benedict. Acum e obosit de drumul lung pe care l-a făcut, stând pe un braț nu tocmai obișnuit să legene copii și rezemat de acest piept de fier. Peste câteva zile de odihnă vei vedea cum va zâmbi lângă copilul dumitale și cum îi va zice îndată frate.

— Sărmanul! De n-aș părea curioasă, te-aș întreba dacă e fiul dumitale.

— Dacă aș vrea să-ți răspund, ți-aș spune: Uită-te la fața lui și la a mea.

— Ah! Ah! Se vede...

— Nu vezi nimic, leică, reluă Benedict.

— La vârsta lui...

— Cea mai mare nenorocire pe care o poate încerca e să fie fără mamă.

— Sărmanul!

— Împrejurarea aceasta fatală trebuie să fie un motiv ca să-l îngrijești bine. Hai, ia-l în brațe și pune-l lângă băiatul tău.

— Nu e băiat, e fetiță.

— Atât mai bine, zise Benedict, îi va fi soră.

Și dădu copilul nevestei pădurarului și se așeză lângă ea. Peppino sta de o parte și asculta cu luare aminte un zgomot depărtat care abia ajungea până acolo.

— Copilul acesta, zise încet Benedict, are nenorocirea de a fi lipsit de mamă. Acum nu-l pot ține la mine, că s-ar zice că e fiu al unui păcat... Trebuie să trăiască departe de mine, să nu știe cui datorează viața, să nu știe în ce lume falsă și stricată s-a născut. Da, crește-l întocmai cum îți vei crește fiica. Lasă-i să alerge împreună pe câmp și prin văi, liberi ca fluturii și ca păsările, învață-i să cunoască pe Dumnezeu în tot ce-i înconjoară, de la mușchiul ce crește pe stânci până la pajura măreață ce zboară în aer, până la soarele ce strălucește pe cer.

Și dacă copilul te-ar întreba al cui e, spune-i că nașterea lui este o taină pierdută în întunericul nopții, pe care nimeni nu o poate pătrunde. Celorlalți care te-ar întreba, spune-le că e al tău.

— Îți voi împlini dorința; voi spune că copilul acesta e gemenul fetei.

— Bravo! Deocamdată, ia punga asta: conține două sute de galbeni și peste trei luni suma se va îndoi.

— Numele copilului?

— Eduard.

Abia rostise aceste cuvinte și se auzi în depărtare o împușcătură.

Femeia se îngălbeni, iar Benedict murmură:

— Bărbatu-tău vânează. Ei! Peppino... cât de departe crezi să se fi tras împușcătura?

— Cam la vreo sută, o sută douăzeci de pași, răspunse Peppino cu siguranța unui om pregătit la întrebare.

— În ce direcție?

— În aceea în care ne-am oprit noi acum un ceas și jumătate. De la colibă până la potecă să fie vreo cincizeci de pași, de la potecă la fântână alți cincizeci, mai pune douăzeci de pași dincolo de fântână și te pot asigura că în locul acela s-a întâmplat o nenorocire.

— Cum?

— De vreun sfert de ceas tot auzeam uruitul unei trăsurii care alerga repede. Acum am auzit împușcătura urmată de un țipăt femeiesc, pe cât mi s-a părut. Trăsura s-a oprit locului.

— Desigur că gloanțele au pătruns pieptul unui cal. Benedict se uită la femeie care devenise tot mai galbenă.

— Cred că vine cineva fuga înapoi. Scoală-te și închide poarta, leică, zise Peppino.

— O fi bărbatul ei, care ne-a pus caii în coșar, răspunse Benedict.

Într-adevăr, peste un moment se ivi pădurarul cu mâinile în buzunar, cu un aer nepăsător și fără arme.

— Bună seara, prietene, îi zise Benedict cu mult sânge rece. Dă-ne ceva de mâncare, pentru că avem de gând să plecăm înainte să se facă ziuă. Am vorbit cu nevastă-ta și nădăjduiesc că vei iubi și tu puțin pe tovarășul fetei tale.

— Ah! Al fetei... mormăi vânătorul, uitându-se la nevastă-sa. Fii sigur că de e băiat, îndată ce va putea sta în picioare am să-i dau rămășițele unei

puști vechi ca să se joace și apoi am să-l pun pe șea. ca să se învețe la călărie...

— Asta vreau și eu. Copilul acesta trebuie crescut în așa fel încât să nu se teamă de nimeni și de nimic, să nu tremure înaintea primejdiilor.

— Ei, muiere, du copiii la locul lor și pregătește cina pentru domnii, zise pădurarul. Se vor mulțumi c-o ciozvârtă de ied și cu câteva legume din grădină.

— Nu vrei să zici adio copilului? întrebă femeia pe Benedict, întinzându-i copilașul.

— Dumnezeu să-i dea putere și curaj ca să intre în lume!... murmură Benedict, respingând cu mâna corpul copilului.

Femeia nu stăruie și porni spre fundul colibei. Pădurarul pusese zăvorul la ușă, atârână lampa de un cui lângă fereastră, parcă ar fi vrut să se vadă flacăra de departe. Pe urmă stătu, mult, lângă geam și-și rezemă capul de mâini. Un sfert de ceas a fost tăcere adâncă în colibă.

Benedict sta în picioare cu spatele rezemat de perete și cu ochii în pământ; părea că cugetă adânc.

Peppino, cu urechea întinsă, părea nerăbdător și aștepta desigur ceva.

În cele din urmă se auziră niște pași pe potecă și cineva bătu în ușă, pe când un glas bărbătesc zicea:

— Deschide, om bun și nu te vei căi...

Pădurarul se sculă repede și se pregătea să deschidă, când, Benedict, alergând iute la el, îl opri.

— Nu vreau să ne vadă, zise el încet.

— Nu e primejdie, murmură pădurarul cu un zâmbet de înțelegere.

— Oricum...

— Veniți.

Benedict și Peppino urmară pe pădurar într-o odăiță mică a colibei.

— Aici sunteți ascunși și în siguranță ca și cum ați fi la zece mile depărtare, le zise pădurarul; ușa asta dă în odaia unde dorm copiii. Puteți fi fără grijă.

Și pe urmă plecă să deschidă ușa colibei.

— Oh! Neică, zise un individ care găfâia, ai putea să alergi în ajutorul stăpânu-meu, a cărui trăsură nu mai poate merge înainte fiindcă i-a murit un cal?

— A murit!

— Da. Un glonte i-a străpuns pieptul cum nu se poate mai bine și eu aș fi jurat că nu erau tâlhari pe aici.

— Ei! Glonte poate nu țintea calul.

— Nu, dar pe vizitiu. Foarte mulțumesc, frumoasă observație!

— Nu zic asta... E o nenorocire pricinuită de întâmplare poate. O fi scăpat focul unui paznic... Oricum ar fi însă... Dar cine e stăpânu-tău?

— Ești curios, neică! Stăpânu-meu e un francez, care a stat puțin la Veneția și acum merge de la Mantua la Florența. Îl poți primi astă-noapte aici?

— Dar eu aș vrea să știu numele celor pe care-i adăpostesc în casa mea.

— E un domn mare, care plătește mult. Numele nu te interesează; totul e să fii bine plătit...

— Atunci, tot ce am e la dispoziție lui și ce am poți să vezi; dacă excelența sa vrea să-mi facă cinstea de a veni aici, îl primesc.

— Prea bine; mă duc să-l vestesc: deocamdată pregătește-te să-l primești cât se poate mai bine în ticăloasa ta colibă.

Vânătorul urmări cu ochii lung pe servitor, cum se ducea pe potecă.

— Colibă ticăloasă! Murmură el, ai dreptate; dar în această colibă ticăloasă, câte excelențe, câți seniori puternici au cerut cu lacrimile în ochi și cu glas rugător un adăpost? În cele din urmă, e mai bine să omori un cal decât să rupi o mână vizitiului, în Italia nu e obiceiul să se spânzure ucigașii de cai.

În timpul acesta, Benedict și Peppino ardeau de dorință să știe ce se petrecea, Peppino se duse să cerceteze și Benedict neliniștit, începu să examineze cu o scrupuloasă luare aminte locul unde se afla. Era o odăiță ca de la nouă până la zece palme de mare: peretele din stânga, din paiantă și plin de crăpături, lăsa să se vadă înlăuntrul odăii de alături în care ardea un opaiț, ale cărui reflexe roșietice luminau un leagăn plin cu paie de grâu, pe care stau culcați doi copii. Era o ușă în peretele acela; dar închisă pe dinafară.

Benedict vru să cheme spre a cere să se deschidă ușa aceea, când sosi Peppino.

— St! zise el punând un deget la gură. Au sosit doi călători care vor petrece noaptea aici, așteptând cai noi pentru trăsură. Sunt convins că pădurarul omoară caii din speculație... E un soi de viață ca altele.

— Cine să fie călătorii ăștia?

— Nu știu, răspunse Peppino. Și apoi ce ne pasă nouă!

— În orice caz, trebuie să veghem asupra copilului... Călătorii sunt curioși... și eu nu-s de părerea ta... mă simt îngrijorat... Peppino, vei pleca la Florența.

— Ce zici, să plec?

— Trebuie; am să-ți dau niște instrucțiuni.

— Ei! Nu plec acum... pentru că, în cele din urmă, călătorii au servitorii cu ei și mai bine e să fii doi împotriva a patru sau cinci decât unul împotriva a trei.

Benedict nu răspunse, începu să se plimbe prin odaie și auzind zgomot puse urechea la perete ca să asculte. Sunetul mai multor glasuri care vorbeau toate odată, trecând prin pereții găuriți ai casei, ajungea așa de nedeslușit la urechea lui, încât îi fu cu neputință să prindă o singură frază; totuși, Benedict recunoscă că o femeie sosise cu acei călători, pentru că uneori se auzea câte o silabă din unele vorbe rostite cu glas slab și subțire.

Despre înțeles altceva, nu era cu putință.

Benedict așteptă.

Peste o jumătate de ceas, niște pași răsunară pe podelele de deasupra capului său; i se părea că se așeza un pat, auzi închizându-se ușa colibei și se făcu tăcere peste tot.

Era momentul așteptat de Benedict ca să prindă câteva fraze;

Într-adevăr observă în curând că nevasta pădurarului vorbea cu un om al cărui glas nu i se părea necunoscut, deși nu putea izbuti însă a recunoaște al cui era.

— Așa e, excelență; nu mai e nimeni aici.

— Totuși e lesne de observat că sub noi e o odăiță și că voi nu vă culcați într-însa. De ce nu puteți dispune de dânsa?

— E odaia în care dorm gemenii mei; alături alta în care ne punem instrumentele de muncă și care nu poate sluji la altceva.

— Ia stai! Îmi vorbești de gemeni și bărbatu-tău spunea adineauri, că n-aveți decât o fetiță.

— Ei! Zăpăcitul ăla nici nu știe ce vorbește! Oricum copilul este așa de slăbuț, încât nu prea avea mare nădejde ca el să trăiască.

— Ce vârstă are?

— Cam vreo trei ani.

— Sărmanul! Nu știi ce mult îmi plac copiii; aș voi să-i văd. Benedict tresări și Peppino făcu o mișcare.

— Dorm.

— Nu face nimic, mă voi uita la ei fără să-i deștept.

— Sunteți tată? întrebă nevasta pădurarului.

— Eu, da, răspunse omul oftând.

— Cu ce aer spuneți!...

— Ei! Cuvântul de "tată" îmi face adesea efectul unui fier roșu pe buze.

— Păcat! De ce?

— Pentru că așa vrea Dumnezeu, răspunse omul scurt. Și apoi, el urmă: Hai, arată-mi gemenii. Ah! Te uiți cu dragoste la ei și zici, acoperindu-i de sărutări: ce frumoși îmi sunt copiii! Nu e așa, leică?

— Ba da.

— Haidem, deci.

— Dar dacă se vor deștepta?... atunci sunt de o obrăznicie... toată noaptea mi-ar da de lucru ca să-i readorm.

— Oh! Ce temeri! De câte ori n-am fost eu, în mijlocul nopții, la leagănul copilului meu fără să-l deștept. Hai, îți voi face un dar pentru gemenii tăi.

La cuvântul "dar" femeia nu se putu împotrivi și conduse pe călător în odaia unde dormeau copiii, a cărei ușă se deschise îndată.

Benedict dobândi atunci nădejdea să cunoască cine era omul care vorbea cu nevasta pădurarului.

Peppino începu să se îngrijească, se sculă fără să facă cel mai mic zgomot și merse lângă Benedict, care se uita printre crăpăturile peretelui în odaia de alături.

Când călătorul intră în odaie și când lumina roșiatică a opaițului îi lumină figura, corpul lui Benedict se contractă ca al unui tigru care vede înaintea lui un dușman, își trecu repede mâna pe frunte, strânse din dinți, ca să-i oprească de a scrâșni clănțănind cumva; își ținu răsuflarea care-i era din ce în ce mai grea și mâna lui strânse apoi mânerul unuia din pistoalele care-i atârnavă la brâu.

— Iată-i, excelență, zise nevasta pădurarului, ridicând cearceaful care acoperea pe copii, dar așa încât să nu-i poată vedea.

Contele de Monte-Cristo făcu un pas spre leagăn. Benedict scoase atunci pistolul de la brâu, îl pregăti și punând țeava la o gaură din perete

căută să ochească pe conte.

— Ce dracu faci? întrebă încet Peppino.

— Am văzut pe contele de Monte-Cristo, și-ți jur că în momentul în care își va recunoaște copilul nu va avea nici atâta vreme cât să-i spună pe nume, răspunse Benedict la urechea lui Peppino.

— Adică un omor?

— St, sau suntem pierduți.

— Așteaptă, femeia a lăsat cearceaful la loc.

— Da, dar contele iar a pornit spre leagăn.

— Dar ce, excelență, vreți să stați aici toată noaptea? întrebă nevasta pădurarului.

— Ai dreptate, ți-am văzut copiii, adică am crezut că-i văd.

— Cum?

— Cel de la perete e băiatul ori fata?

— Băiatul.

— Stă cu fața ascunsă la sânul surorii sale; așa că nu mi-a fost cu putință să-l văd; fetița e gingașă.

— Sărmanii îngerași! strigă femeia. Dea Dumnezeu să fie fericiți!

— În ce chip socotești fericirea pentru ei?

— Să aibă cu ce trăi fără să se teamă de sărăcie.

— Munca dă o asemenea fericire, răspunse contele. Roagă-te de Dumnezeu să-i binecuvânteze. Cum îl cheamă?

— Fetița Eugenia, băiatul Eduard.

Contele tresări auzind numele acesta și după ce se mai uită o dată spre leagăn ieși din odaie, însoțit de nevasta pădurarului pe care Benedict o "auzi peste un moment zicând:

— Oh! Domnule, sunteți foarte generos și când vor fi mai mari copiii am să le spun numele dumneavoastră Cum vă cheamă?

— E de prisos să știi. E de ajuns ca ei să se roage la Dumnezeu pentru fericirea lui Eduard.

Pe urmă contele sui scara și intră în odaia de deasupra aceleia în care se aflau Benedict și Peppino.

Capitolul XLIX Incendiul

Încă nu se luminase de ziuă și deja trăsura contelui de Monte-Cristo sta gata de plecare.

Contele și Hayde își luaseră ziua bună de la familia pădurarului și mergeau pe poteca ce duce spre drum, unde-i aștepta trăsura, nu însă fără ca contele să-și întoarcă de mai multe ori capul spre acea colibă de care nu înțelegea de ce se despărțea cu atâta părere de rău. Cu cât cugeta înaintând spre drum cu atât simțea mai puternică o apăsare ciudată pe piept, care-l făcea să i se pară greu aerul pe care-l respira.

Hayde, rezemată de brațul contelui, împărtășea cu dânsul emoția aceea și lacrimile îi curgeau fără voie din ochi. Amândoi parcă ezitau să-și vorbească..

Totuși, privirea catifelată a soției se întâlnește cu a soțului și amândoi își îndreptară apoi ochii spre coliba unde petrecuseră noaptea.

Nu trecură cinci minute și deja ei ajunseseră la trăsură, a cărei ușcioară un servitor se grăbi s-o deschidă.

Hayde se sui și contele o urmă. Servitorul închise ușcioară și strigă vizitiului:

— Hai. Vizitiul porni.

Dar, deodată, contele strigă:

— Stai!

— De ce? întrebă Hayde pe bărbatu-său care părea înăbușit.

— Uită-te, nu e colo în fundul văii, coliba în care am petrecut noaptea?...

— Da, o văd.

Soarele se arătase la orizont și razele lui aureau deja acoperișul colibei din coșul căreia ieșea un fum albăstriu ce se confunda cu norii.

Contele și Hayde contemplară muți câteva minute modesta locuință. Un simțământ neexplicabil îi oprima cu cât se depărtau.

— Hayde, întrebă contele, ce zici? Locuitorii din coliba aceea nu trebuie să fie fericiți?

— Oh! Da, fericiți! răspunse ea tristă.

Contele stătu nemișcat, cu ochii fixați pe coliba care se vedea în fundul văii. Fără veste, el observă cu uimire că nori groși de fum ieșeau din acea colibă; fumul spori neconținut și contele începu să fie îngrijorat; dar n-

avusese încă vreme să ia o hotărâre și văzu căzând acoperișul colibei. Un țipăt de groază se auzi apoi.

— Focul! Focul arde coliba! Exclamară servitorii contelui.

— Vai, da! răspunse-hai să alergăm în ajutorul acestor nenorociți, strigă!

— E de prisos, zise contele. Coliba arde, dar locuitorii ei au scăpat. Le aud țipetele. Dumnezeu să-i ocrotească! Haide.

— Eu zic nu. Urmă Hayde, conte, generos te știu, haidem să le dăm ajutor; femeia e mamă, va fi adusă în mizerie, să ne grăbim.

Contele nu se mai putu împotrivi stăruințelor nevestei sale, făcu semn vizitiului să se întoarcă.

Trăsura se întoarce, dar pe când o pornea înapoi, Monte-Cristo văzu doi călăreți care veneau în trap mare pe o alee ce tăia drumul și dispăreau apoi într-o pădure vecină.

Contele tresări fără voie și încercă să recunoască pe călăreți dar ei mergeau așa de iute încât îi fu cu neputință să-și satisfacă dorința.

Peste puțin trăsura se opri în fața potecii, contele coborî și Hayde vru să-l însoțească. Fumul de cenușă fumegândă ținea locul colibei, în care contele de Monte-Cristo petrecuse noaptea. Taci draga mea și liniștește-te, zise Haide nevestei pădurarului care țipa neconținut. Nu pierde nădejdea în milostivirea lui Dumnezeu. Noi îți venim în ajutor.

— Înapoi, ticăloaso! strigă femeia pădurarului amenințând-o cu pumnul; tu ai dat foc colibei noastre!

— Dumnezeule! Ce spui?

— Adevărul și acest blestemat care te însoțește, știe bine el

— Nebună, murmură Hayde cu amărăciune, întorcându-se către bărbatu-său a cărui figură liniștită făcea un contrast puternic cu figura mânioasă a femeii.

Contele se uită primprejur și văzu pe pădurar rezemat cu brațul stâng de un copac și ținând cu cel drept o pușcă

— Nu, nu, nu sunt nebună! strigă femeia, nu sunt nebuna, dar voi mai curând îmi pareți să fiți... voi care nemulțumiți că ați făcut răul, veniți să vă priviți fapta. Oh! Știu tot știu tot; complicități voștri au vorbit destul de tare, ca să-i pot auzi știu tot repeta ea disperată, dând cu piciorul în pământ și smulgându-și părul.

— Draga mea, zise atunci contele de Monte-Cristo cu nestrămutatul lui sânge rece, excesul disperării tale e grozav, liniștește-te și spune-ne ce s-a întâmplat.

— Uită-te la grămada asta de cenușă, la acea ființă nevinovată rămasă fără pâine, răspunse pădurarul arătând locul unde fusese coliba și unde o copiliță sta întinsă pe iarbă și uitându-se crunt la conte.

Complicii nu te-au slujit bine de rândul ăsta! Urmă pădurarul.

— Ce zici? Întrebă contele serios. Ce complici? Știi cu cine vorbești?

— Știu și am să-ți spun, răspunse pădurarul, sculându-se și făcând un pas.

— Oh! Să fugim! strigă Hayde strângându-și bărbatul în brațe.

— St! Hayde. Să ascultăm pe omul ăsta. Vorbește.

— N-am nevoie de permisiunea dumitale. Dacă vorbesc e că-mi place mie așa, e că vreau să știi că aveam de gând să te urmăresc și să-ți trântesc un glonte în cap, cum am trântit ieri în pieptul calului dumitale și că n-am făcut-o și de n-o fac acum, pricina e că ticăloșii de servitori ai dumitale ar fi în stare să se răzbune... dar va veni vremea... Acum îți spun cine ești. Ești un ticălos, un tâlhar, mai tâlhar de o sută de ori decât mine. Pentru că, în cele din urmă, ce fac eu? Aștept pe drum trăsura călătorilor, omor un cal, împiedic drumul călătorilor pentru câteva ceasuri; apoi aștept ca să vină călătorii la mine în colibă și să-mi dea câțiva galbeni pentru a petrece noaptea.

Dar d-ta, dumneata umbli în trăsură, precedat de doi indivizi care duc un copil de doi-trei ani! Ei bat la o casă și cer să dea în păstrare pe copil; e o cursă ca oricare alta. Dumneata, dumneata vii pe urmă, bați la ușă, ești primit, te arăți generos, ca să nu fii lăsat în drum; pe urmă pleci, după ce spui complicilor unde crezi că stau ascunși banii; ei dau foc și pleacă repede din locul acela.

Vezi bine că nu suntem nebuni, gentilom de contrabandă.

Contele nici nu clipi măcar în tot timpul acela. Așteptă ca pădurarul să sfârșească și apoi îi zise:

— De minune! Numai timpul mă poate apăra de o acuzare așa de smintită. Totuși, dă-mi voie să-ți ofer mijlocul de a-ți clădi la loc coliba și de a da hrană copilului.

Dar explică-mi liniștit cine sunt acei complici și ce copil duc cu ei.

Și vorbind astfel, oferi punga sa plină cu aur pădurarului, ale cărui buze zâmbiră cu mare dispreț.

— Îți foarte mulțumesc de generozitate; cunosc banii pe care mi-i dai.

— Sunt bani furați! exclamă femeia, da, bani furați.. Am auzit bine pe complicii voștri pe când vorbeau ei în mijlocul nopții.

— Ține-ți banii, gentilomule, reluă cu tărie pădurarul; țineți-i și dă-i aiurea unde ești mai puțin cunoscut decât aici.

— Ești apucat, măi omule, de o ciudată halucinație, stăruie contele. Eu sunt contele de Monte-Cristo.

— Pleacă de aici, mincinosule! Urlă pădurarul, dând cu patul puștii în pământ. Numai insulta lumea pe deasupra.

— Să fugim, să fugim, sunt nebuni! Murmură Hayde, silindu-se să târască pe conte.

— Nu, dragă, nu. Trebuie să aflu pe autorul acestei intrigi infame. Vorbește odată; îți iert toate injuriile, dar spune-mi cine erau indivizii pe care i-ai primit în casă și care aveau un copil cu dâșii.

— Vrei să mă scoți din răbdări! Urlă pădurarul, încărcând pușca. Îți trag un glonte în cap de nu mai pleci de aici.

— Oh! Pentru numele lui Dumnezeu! strigă Hayde sărind înaintea contelui.

— Dumnezeule! Murmură contele cu un oftat lung și trist. Nu voi putea oare avea cheia acestei taine?

Dar, oricât se silea să dovedească pădurarului că era nevinovat, era în zadar. Contele, resemnându-se voinței cerului, plecă din acel loc unde numele lui era blestemat.

La fiecare pas, Hayde întorcea, tremurând, capul spre a observa mișcările pădurarului, care ținea încă în mâini pușca.

Peste câteva minute ajunseră la trăsură, care aștepta în drum și care pe dată porni.

Contele, uitându-se lung la figura îngerească a nevestei, ridică ochii la cer parcă ar fi cerut ocrotire pentru dânsa. Monte-Cristo presimțea ceea ce era să se întâmple. Deodată, se auzi o împușcătură și un glonte șuieră pe la urechile contelui și contesei străbătând trăsura.

— Doamne! strigă Hayde luând pe conte în brațe. Vreau să mor cu tine. Contele făcu un semn vizitiului și caii porniră în galop.

Trăsura dispăru în nori de praf; peste un moment se auzi o altă împuşcătură, dar glonte trecură departe de astă dată.

Caii, speriaţi, îşi îndoiră iuţelea şi văzându-i cum fugeau, mâncând pământul, ai fi crezut că erau luaţi de un vârtej.

Contele de Monte-Cristo trimisese înainte la Florenţa pe intendentul său cu ordin să-i pregătească un palat. Bertuccio îi executase ordinul. Luase cu chirie una din cele mai frumoase case de lângă Coscine şi o mobilase şi nu-i mai rămăsese acum decât să iscălească contractul, o simplă formalitate, pentru ca, contele să o ia în stăpânire.

Acea formalitate era atât de simplă încât Bertuccio nici nu se îngrijea de dânsa; aştepta pe contele peste vreo trei zile şi aranja prin casă, când stăpânul acesteia se prezentă.

— Aţi închiriat palatul acesta pentru contele de Monte-Cristo, domnule, zise el lui Bertuccio şi eram gata să vă dau cheile; dar acum treburile s-au schimbat şi pentru nimic în lume, după cele ce am aflat, nu aş închiria casa contelui; refuz să iscălesc contractul stabilit pe cuvânt.

În zadar stăruia Bertuccio, în zadar vorbi de rea credinţă, ameninţă cu proces; stăpânul casei rămase nestrămutat şi, la toate întrebările lui Bertuccio de a afla cauza acestui refuz, răspundea:

— Ei, ştiţi dumneavoastră mai bine decât mine.

Şi apoi plecă, lăsând pe Bertuccio într-o foarte mare încurcătură.

Atunci, acesta îşi aduse aminte de ofertele lui Poniatowsky şi alergă la el. Dar, ce surprindere! Poniatowsky nu mai era aşa de politicos ca altădată; el nu mai avea apartamentele, hotelul îi era plin de lume şi, deoarece Bertuccio stăruia, Poniatowsky îl făcu să priceapă că nu putea primi pe nobilul contele, fiindcă se spuneau lucruri ciudate despre excelenţa sa.

— Dar ce se spune?

Astfel întreabă Bertuccio pe Poniatowsky care se mărgini să ridice din umeri şi să plece.

Furios, Bertuccio se duse la Corsini Monfort, care, ca şi Poniatowsky, răspunse că nu puteau primi pe contele decât pentru o sumă considerabilă şi cu nişte anumite condiţii pentru siguranţa reciprocă.

Bertuccio nu ştia ce să mai creadă. Totuşi, fiindcă nu avea vreme de pierdut, se hotărî să plătească suma şi să examineze condiţiile.

— Una din ele este ca toate lămpile să aibă un glob de sticlă şi o reţea de fier împrejur şi ca excelenţa sa să n-aibă la dispoziţie chibrituri.

— Oh! Doar asta? Și pentru ce?

— Se spune în Florența că excelența sa are creierii cam tulburați și că nebunia i-a început prin a da foc palatului pe care-l avea în insula Monte-Cristo. Excelența sa are mania să dea foc caselor în care intră.

La aceste cuvinte, Bertuccio căzu pe un fotoliu cu capul în mâini. În zadar încercă a dovedi că contele era mai sănătos decât oricine, hotelierul nu-și schimba hotărârea.

Cu o zi înainte de sosirea contelui, Bertuccio văzu cu mare uimire că o întâmplare cu totul particulară venea să dea dreptate florentinului. Se povestea prin oraș că contele de Monte-Cristo, petrecând noaptea într-o colibă pe drumul Florenței, îi dăduse foc înainte de a pleca.

În curând sosi și contele.

Câțiva dintre prietenii săi merseră să-l întâmpine, dar în așa mod încât lăsară a se vedea mâhnirea ce le pricinuia starea minții bogatului străin.

Hayde era mai abătută decât oricând, pe figura ei se putea lesne citi amărăciunea durerii care o chinuia.

Contele, care ar fi vrut să plece îndată în insula Monte-Cristo, se opri în Florența mai mult decât socotise, sperând să se îmbunătățească sănătatea soției sale, care însă era din ce în ce mai rea; așa că doctorii declarară că cea mai mică oboseală putea să-i fie fatală.

Aventura pădurarului făcuse o adâncă impresie asupra ei ca și asupra contelui.

Contele petrecu nopți întregi la căpătâiul Haydei, cugetând la vorbele pădurarului. Cine puteau fi acei indivizi misterioși? Cine era copilul pe care-l duceau cu ei?

Se întrebă apoi cine să fi fost dușmanul necunoscut care-l prigonea? Trebuia oare să creadă cuvintele personajului mascat de la balul contelui Gradenigo?

Contele se pierdea în gânduri diferite, era însă vădit că nenorocirea începea să-l apese.

Se uită lung la fața iubitei Hayde, ale cărei pleoape erau închise de somn și pentru întâia oară în viață, tremură dominat de un simțământ nedeslușit și lugubru. Aceasta nu-l împiedică să ia o hotărâre. Fiindcă, nenorocirea era apropiată și crudă, datoria lui era s-o combată, cât va avea un pic de viață în piept! Și era s-o combată, nu ca să-și apere viața, ci ca să o apere pe a femeii pure și nevinovate a cărei soartă era legată de a lui.

Era deja noapte târziu; contele sculându-se și sărutând pe frunte pe Hayde care dormea, se depărta de patul în care ea se odihnea.

Se afla deja de opt zile în Florența și până atunci nu aspirase o singură dată fumul de tutun; îi veni ideea să-și aprindă ciubucul și să se lase în voia somnolențelor dulci pricinuite de aburii plantei" așa de scumpă orientalilor. Își pregăti ciubucul și se uită împrejur ca să caute foc, dar lampa era foarte sus pusă și închisă cu un glob de sticlă înfășurat într-o rețea de fier. Observând lucrul acesta, el deschise ușa odăii și trecu în cea de alături, unde poruncise să se afle totdeauna un servitor.

Acolo se afla într-adevăr un negru așipit pe covor.

Contele îl deșteptă, într-o clipă negrul fu în picioare.

— Adu-mi foc, Aii.

"Negrul plecă capul și ieși, dar peste câteva momente se întoarse făcând niște semne din mână, parcă ar fi fost mut.

— Nu vor să-ți dea foc? zise contele tălmăcind pantomima lui Aii. Se vede că nu te-au înțeles.

Atunci mă voi duce eu însumi să le cer. Când sunt în Europa știu să mă informez cu obiceiurile grosolane ale hotelierilor.

Și contele ieși din odaie, pornind spre o ușă din fundul coridorului.

— Iartă-mă, zise contele intrând într-un cabinet ce servea de birou agentului hotelului.

— Ce doriți? întrebă impiegatul fără să se scoale de pe fotoliul în care sta.

— Sunteți cred impiegat al hotelului?

— Da; e obiceiul să rămână cineva de serviciu, mai ales când aveam motive să fim precauți.

— Precauția este foarte bună și nu caut să aflu ce motive vă fac să o întrebuințați. Aș voi însă ca să-mi aprind pipa, deoarece servitorii au uitat să-mi aducă chibrituri în odaie.

— Veți fuma de față cu mine?

— Ce noimă are întrebarea asta?

— Pentru că altminteri, nu vă voi da voie să vă aprindeți

— Nu-mi veți da voie? Se vede că nu prea știți bine valoarea cuvintelor.

— O știu prea bine, răspunse impiegatul, sculându-se.

— Adică?

— Adică nu veți ieși de aici cu pipa aprinsă.

— E oprit fumatul în Florența?

— Oh! Nu mă împotrivesc să fumați de față cu mine; dar nu vreau să ieșiți de aici până ce nu vă veți fi stins pipa.

— Știți că-mi place ideea asta? zise contele aprinzând ciubucul și fumând. Noapte bună, mă duc să mă culc.

— Nu veți pleca! Repetă impiegatul, punându-se în ușă.

— Obraznicule!

— Iertați-mă, dar nu veți ieși, desigur că nu veți ieși.

— Ah! Ești beat de somn, somnul te-a zăpăcit... încep, însă, a-mi pierde răbdarea. Dă-te la o parte.

Și contele luă ușurel de umăr pe impiegat, vrând să-l dea la o parte; dar florentinul se ținu bine cu amândouă mâinile de ușă.

— Pricep; ai jurat să mă scoți din răbdare.

— D-v. Vreți să rupeți învoielile stabilite pentru închirierea apartamentului.

— Ce învoieli?

— Prima e să nu aprindeți foc în odăile dumneavoastră, chiar pentru ca să fumați.

Contele pufni în râs.

— Și de veți încerca să ieșiți de aici, trag clopoțelul și chem ajutor.

Contele rămase înmărmurit.

— Dar motivul acestor condiții e un secret?

— Nu știu; eu mă supun poruncilor care mi s-au dat.

— De frica focului?

— Așa cred. Uneori, domnule, din neglijență... Mi s-a spus că dintr-o asemenea neglijență, acum câteva zile a ars o colibă pe drumul Florenței, colibă în care dumneavoastră ați petrecut noaptea.

— Cum ai aflat? întrebă contele mirat.

— Proprietarul colibei, pădurar, aduce vânat la hotel...

— Însă trebuie să nu vă încredeți în oameni...

— Într-unii da, într-alții nu.

— Cum ar fi vorba, nu te încrezi în mine.

— Ah! Nu, nu... Totuși precauțiile sunt bune.

Contele pricepu tot. Pricepu că omul acela îl credea incendiator; dar deoarece justiția nu-l supăra, trase următoarea concluzie:

— Mă cred nebun și nimic mai mult.

— Prea bine, zise contele liniștit și golindu-și pipa, voi cere mâine deslușiri asupra acestui lucru.

Florentinul se închină cu respect și contele plecă. Nu putu dormi toată noaptea.

— Oh! Murmură cu furie, trebuie să cunosc pe vrășmașul care nu-mi dă pace.

A doua zi, contele chemă pe intendent și auzi de la el tot ceea ce credinciosul servitor crezuse de cuviință să nu-i spună până atunci. Nu era alt chip de a dezminți zvonul public, decât de a se supune dovezii timpului. Contele avea nădejdea să dea pe față intriga urzită împotriva lui.

Peste o lună, deoarece Hayde era mai bine, Edmond se hotărî să plece la Pisa, unde să-și lase nevasta, pe când el se va duce la insula Monte-Cristo.

Bertuccio plecă cu patru zile înainte la Pisa și după ce plăti lui Corsini, Edmond dând brațul lui Hayde, coborî scările hotelului, se sui în trăsură și merse la țărmul râului, spre a se sui în barca cu care aveau să călătorească. Peste un ceas erau departe de oraș, când deodată, auziră sunetul unor clopote bătând alarma de foc.

Contele se uită spre oraș și văzu cu grijă un fum gros ce se ridica spre cer.

— Unde să fie focul acela? întrebă el pe oamenii din barcă.

— Aș jura că este la hotelul Corsini, răspunse unul din ei, după ce se uită înspre clădirea aprinsă.

Hayde, palidă, se uită la conte, pe figura căruia se citea cea mai adâncă disperare.

— Oh murmură Hayde încet, se vede că lăsăm pretutindeni fatalitate în urma noastră

În timpul acesta, Bertuccio întâmpină greutăți mari ca să găsească o locuință pentru stăpânu-său în Pisa, nu-i mai rămânea alt mijloc decât să cumpere o casă.

Luă deci hotărârea aceasta, dar formalitățile necesare pentru a pune în fapt planul acela, cerur-ă vreme multă și când contele debarcă la Pisa, n-avea adăpost unde să stea, cu toată imensa lui avere. Nu-i mai rămânea decât un singur expedient să intre într-un hotel sub un nume fals, dar pașapoartele vorbeau limpede, "contele de Monte-Cristo" și apoi el era foarte cunoscut ca să poată izbuti

Contele și Hayde rămaseră pe țărm așteptând.

Bertuccio alergă la ei.

— Așadar nu am locuință în Pisa, Bertuccio întrebă contele, luând de-o parte pe intendent.

Bertuccio, confuz, spuse tot contelui de Monte-Cristo, cu mare nepăsare, asculta ce-i spune intendentul.

Apoi, zise.

— Dar tot ce-mi spui mi se pare de necrezut.

— Vă jur că am "făcut tot ce mi-a stat în putere.

— Ai oferit îndoit?

— Întreit, împătrit, răspunse Bertuccio.

— Oh, oh darnic ești, domnule intendent, răspunse Edmond care vroia să glumească pe când se uita cu un aer distrat împrejur.

— Ei bine răspunse Haide, apropiindu-se Unde mergem?

— Să răspundă Bertuccio, el știe îmi spusese casa, dar am uitat.

— Domnule?

— Hai, prietene, ia informații, și, pe când vom face o plimbare prin oraș, caută să izbutești. Doresc ca peste un ceas să mă aștepți aici.

Și făcu un semn cu mâna intendentului, pe când se depărta cu Hayde la braț.

Bertuccio rămase înmărmurit Când contele zicea, vreau trebuia să se supună, dar nu știa în ce chip ar fi putut îndeplini voința stăpânului său.

Porni pe una din străzile orașului; peste trei sferturi de ceas se întoarse gâfâind în locul unde-l lăsase contele, pe fizionomia lui tulburată, dar mulțumită, se citea că izbutise, dar cu mare greutate.

Contele și Hayde veniră și ei peste puțin. Bertuccio se grăbi să-i ducă într-o căsuță vecină cu țărmul, unde izbutise a închiria trei odăi.

Dantès avea de gând să plece curând la insula Monte-Cristo și deja găsisese un mijloc de transport; o întâmplare extraordinară îl obligă însă să nu mai amâne plecarea.

Era noapte târziu, când contele de Monte-Cristo se deșteptă fără veste din cauza unui zgomot înspăimântător care asurzea vecinătatea, în fața ferestrelor odăilor sale Se sculă și alergă ca să afle cauza acelui zgomot, dar în momentul când deschidea ușa, răsună în toată casa teribilul strigăt

— Foc, foc, foc!

O sudoare rece inundă fruntea lui Edmond Dantès care se repezi la patul nevestei și, deșteptând-o, îi zise să se pregătească de fugă.

Pe când Hayde se îmbrăca iute, casa se umplu de o mulțime de furioși, înarmați cu securi și bastoane. Ușile sparte de ei cădeau și toți alergau, se îmbulzeau, fără a face însă nimic să oprească incendiul

O ușă a apartamentului contelui căzuse sub loviturile de secure și atunci se văzură podelele în flăcări, ridicându-se până în tavan. Incendiul cuprinsese casa din două părți.

În primul moment al acelei scene de dezordine, nimeni nu lua seama la conte, nimeni nu-l căuta, nimeni nu-i rostea numele. El, luând în brațe pe Hayde leșinată, alergă în jos pe scări prin flăcări și fum.

— Oh Dumnezeu! strigă el.

— Care e mâna dușmană ce mă chinuiește în așa chip, fără milă și fără odihnă? Să vină în față-mi omul sau mai bine demonul blestemat care mă prigonește!

Edmond ajunsese în uliță, trecu prin mulțime și ajunsese într-o piață mică și goală, ale cărei case erau luminate de reflexiile incendiului vecin.

Acolo, el se opri și, rezemând un picior pe un bolovan, sprijini astfel capul nevestei

— Om ori demon murmură contele cu furie, arată-te ce vrei de la mine! Pe Dumnezeu care a creat universul, pe iad, pe tot ce poate fi mai sfânt și mai afurisit, arată-te și vorbește!

— În grota lui Monte-Cristo răspunse un glas ascutit care făcu pe conte să se cutremure.

Capitolul II Deșertăciunea omului

Edmond Dantès plecă fără zăbavă la insula Monte-Cristo. Hayde îl însoțea; dar avea să coboare singur spre a merge în grotă, după o noapte petrecută pe mare. Barca în care mergeau ajunsese fără piedici la insulă.

Îndată ce luntrea se puse pe apă, contele așteptă cu nerăbdare momentul de a debarca și observă cu luare aminte de nu va vedea vreo

figură omenească în mijlocul insulei; dar numai câte o capră pe ici pe acolo se ivea ca să dispară repede.

Se înnopta și în curând vântul încetă iar apele mării rămaseră liniștite ca suprafața unei imense oglinzi.

Cum observase contele, nu se mai afla nici o corabie lângă insulă și totuși insula nu era pustie.

Cu toate că luna lumina splendid, erau aprinse mai multe focuri.

Cel mai înalt părea așezat pe culmea celei mai de sus stânci. Celelalte se coborau până la țarm..

Contele, observând așezarea acestor focuri, pricepu că fuseseră așezate astfel ca să-l ducă până la locul unde trebuia să trateze răscumpărarea fiului său. Se despărți de Hayde, după ce o sărută de. Nenumărate ori ca și cum nu era s-o mai vadă. Sărmana femeie, obișnuită să se supună orbește omului pe care-l iubea și care-i era bărbat, nu îndrăzni să-i facă vreo observație; încercă numai ca să fie dusă și ea în insulă, dar în zadar. Contele vru să debarce singur și plecă.

Având la el numai două pistoale bune, singur, începu să urce greul drum printre stânci, călăuzit de focuri. Peste un sfert de ceas trecuse deja de patru focuri și văzând că mai erau încă trei numai, socoti că trebuia să fie aproape de locul unde-l așteptau. Se uită împrejur ca să se orienteze și, observând locurile, văzu că suindu-se încă patru metri deasupra liniei unde se afla, ar sosi în locul pe care-l căutase cu atâta nerăbdare cu câțiva ani mai înainte, adică la intrarea grotei. Atunci, el nu se mai ținu după focuri, ci, pornind pe o potecă cunoscută de el, ajunse peste câteva momente la intrarea grotei.

Acolo contele era așteptat; cel din urmă foc, ardea deasupra vestibulului înnegrit și afumat al sălii subterane. Edmond se opri observând cu un aer îngrijorat ruina mărețului vestibul construit după ordinele și sub conducerea lui.

Interiorul era slab luminat de o torță de rășină, înțepenită într-un perete.

Dantès coborî scara aceea pe care mușchiul crescuse gros și care de multă vreme nu mai fusese călcată de picior omenesc. Mirarea lui crescua văzând interiorul sălii, zidurile goale, bolta înnegrită de fum și bucățile de lemn ars de pe podele. Din tot ce fusese magnific și frumos în grotă, nu mai rămânea nimic, decât cenușă și tăciuni stinși.

Contele simți că parcă îl apăsa ceva; își trecu mâna pe frunte ca să gonească o vedenie tristă, apoi, aruncând împrejur o privire ca să se asigure că era singur, scoase un țipăt citind cuvintele scrise cu cărbunele pe peretele principal:

"Dați săracilor ce este al săracilor.

Mâna de mort e ridicată asupra, lui Edmond Dantès, prieten fals, amant crud, infanticid nemilos!"

Câteva momente stătu țeapăn, cu ochii pironiți pe acele cuvinte. O expresie de nespusă groază se vedea pe figura lui.

După acel moment de mirare, Edmond Dantès citi a doua oară acele cuvinte fatale căutând să afle înțelesul lor; dar sufletul lui nu se putu îndupleca la o examinare rece și viguroasă. Deoarece, ca omul să se poată judeca singur, trebuie ca patima exaltată care-i arde vinele să se fi domolit, ca el să lepede orice idee, orice ură contra vrăjmașilor lui personali. Nu aceasta era însă starea sufletului lui Dantès; era tată și i se răpise copilul. Zdrobit de acea lovitură, simți vijelia urlându-i în inimă și nu putea avea gânduri adânci și liniștite.

— Oh, Dumnezeu! exclamă el, ce delir înspăimântător; ca și cum aș fi fost prieten fals, amant crud, și...

— Sfârșește, dacă poți! Țipă un glas ascuțit care răsună înlăuntrul grotei.

Contele duse repede mâna la pistol, dar depărtând repede acel gând, încrucișa în liniște brațele pe piept.

În fața lui sta Benedict, înfășurat într-o manta napolitană, cu fața acoperită de o mască de mătase neagră.

— Cine ești? întrebă mândru contele.

— Puțin importă, de voi ști să răspund la cuvintele tale, răspunse Benedict.

— Totuși fața mea e descoperită și sunt convins că nu vei dori să-mi faci o scenă de carnaval. Dar fă ce vrei. Ceea ce am să-ți spun e scurt, cunosc pe cei de meseria dumitale. Cât ceri pentru răscumpărarea unui copil furat în Veneția cu prilejul unei mese dată săracilor?

— Nimic, domnule conte de Monte-Cristo.

— Cum nimic? Vrei să mă faci să cred că ești generos? întrebă contele, zâmbind cu dispreț.

— Nu, tu nu poți crede într-un act de generozitate, pentru că, n-ai fost niciodată generos. Am să te conving că ești plin de deșertăciune spre a crede că poți plăti răscumpărarea fiului tău.

— Cere-mi ce vrei, urmă contele cu același ton.

— Atunci, ești Dumnezeu, că-mi-poți da orice!?

— Nu; dar Dumnezeu m-a făcut cel mai puternic de pe pământ, ca să judec pe ceilalți și să-i pedepsesc dacă merită.

— Bine; în acest caz am să-ți cer...

— Spune.

— Nouă sute de milioane.

— O asemenea sumă întrece proporția stabilită pentru a regla în lume voința unei națiuni după capriciul unui singur om. Ți-am spus că Dumnezeu mi-a dat putere să judec oamenii, dar nu să cumpăr națiunile.

— Așadar, te declari sărac după cei ai spus că Dumnezeu te-a făcut atotputernic! Oh! Lasă asemenea iluzii, Edmond Dantès; cine ești tu ca să te socoti judecătorul celorlalți!? Spune-mi când ai lucrat altfel decât te-a împins patima ce te domina, orbit de raționamente false? Cheia de aur pe care Dumnezeu ți-o dăduse ca să intri cum ai voi în lume ai întrebuințat-o ca să faci rău. Acum, te trăsnește! Pleacă-ți fruntea!

Edmond recunoscă că n-avea de-a face cu un bandit.

— Spune-mi, ești tu același om din palatul Gradenigo, la Veneția întrebă el.

— Nu știu ce vrei să zici.

— Te întreb dacă ești omul care mă prigonește de când am venit în Europa? Tu ești masca de la balul lui Gradenigo? Tu, răpitorul fiului meu? Incendiatorul care a lăsat pretutindeni groază în urmă-mi de la Mantua la Pisa? Tu ești căpitanul yac-htului "Furtuna"? Vorbește, în numele cerului! Suntem aici amândoi, cine ești, ce vrei de la mine?

— Am să-ți explic ce înseamnă cele scrise pe peretele acela, răspunse banditul arătând peretele.

— Oh! Fiul meu! Murmură contele.

— Edmond Dantès, zise Benedict liniștit, într-o zi, debarcând în portul Marsiliei, am văzut căzându-mi la picioare o femeie pe a cărei figură palidă se citeau foamea și disperarea. Ea ridica ochii la cer, strigând să-i dau de pomană. Nenorocita fusese nevasta unui om care o iubea, ofițer în armata franceză și din căsătoria lor se născuse un fiu care trăia departe de dânsa.

Când femeia aceea trăia fericită cu fiul și bărbatul ei, tu ai început să-i pregătești nenorocirea și nenorocirea o izbi.

Îți aduci aminte de Mercédès, îți aduci aminte de fosta ta logodnică, Edmond Dantès? Văduvă, lipsită de fiul ei care plecase în Africa ca să spele pata pusă pe numele său, care era și al tatălui său, nenorocita suferea mizeria și foamea, în acest chip ți-ai încoronat opera ta afurisită. Atât ai fost de crud Edmond Dantès! Alții ar fi iertat, pentru ca femeia iubită de el să poată trăi fericită; alții ar fi fost generoși; și eu te pot asigura că nevasta generalului Morcerf te iubea și lângă bărbatul ei, că se gândea la tine neconținut, pentru tine plânse sub vălul de mireasă; și care a fost răsplata unei asemenea iubiri? Ai fi vrut, ca înainte de a-ți aparține sârmana catalană să fie osândită la o veșnică văduvie? Ea plânse, așteptă în zadar ca tu să te întorci, crezându-te mort, se putu socoti liberă și se uni cu altul. Tu ești vanitos, nebun, crud! Vrei acum să știi de ce te acuz că ai fost un prieten fals? Îți aduci aminte de Albert Morcerf, îți aduci aminte de timpul când prefăcându-i-te prieten, îl trădai, îl amețeai cum șarpele își amețește victima? Îți aduci aminte cum meditai să-l prăpădești, să-l aduci în mizerie, pe când el strângea mâna trădătorului care se pregătea a-l izbi de moarte!? Adu-ți aminte de scena de la teatru, de nenorocitul care-ți cerea satisfacție și de modul cum i-ai răspuns! Nu erai oare trădător mai rău decât Iuda?, unde-ți era religia, Dumnezeu, credința? Ce dogme urmai tu în visele tale de răzbunare? Ce legi omenеști ori divine te puteau achita de asemenea crime?

— Nenorocitul, strigă contele mâniat, cine ești tu ca să-mi vorbești astfel? Cine ești tu ca să mă acuzi și să mă osândești ca și cum ai fi Dumnezeu?

— Sunt alesul lui Dumnezeu, ca să te pedepsesc pe tine. Sunt cel care ține spada pe care ți-o dăduse Dumnezeu și pe care ai aruncat-o ca să iei cuțitul ucigașului. Ascultă-mă, pentru că "nu ți-am spus tot ce aveam să-ți spun. Vreau să-ți explic de ce te acuz că ai fost un călău fără milă, un infanticid teribil. Adu-ți aminte de domnul Villefort, adu-ți aminte de micul Eduard, adu-ți aminte de mama lui.

— Oh! exclamă contele, au fost jertfiți părintelui meu. Mort de foame din cauza lui Villefort. Știi tu cât iubeam și respectam părul lui alb? Știi tu ce e disperarea unui fiu, când i se spune: tată-tău a murit de foame departe de tine? Și el nu era departe de fiul său, de fiul său închis în temniță în care-l îngropase de viu procurorul regal. Știi tu ce sunt aceste suferințe?

— Oh! Eu am suferit și mai mult. Am văzut pe tată-meu în stare de nebunie, răspunse Benedict, l-am văzut suferind lângă mine, după ce văzuse cu groază dispărând toată familia sa în juru-i.

— Doamne! Dar cine ești?

— Ce-ți pasă? Sunt judecătorul tău și voi fi călăul tău. Ascultă-mă și tremură pentru că ai să-ți auzi sentința!

— Și ești tu altfel de om decât mine ca să mă poți osândi? Pieptul tău nu are în el patimi, pentru ca tu să te poți face judecătorul patimilor mele?

— Da, răspunse Benedict cu un zâmbet de dispreț, am fost ucigaș, ateu și m-am pocăit, am devenit om drept și cred în Dumnezeu.

— Dar ce fel crezi, în ce fel știi că Dumnezeu te-a iertat?

— Să-ți spun. În mijlocul unei furtuni teribile, mai teribilă încă pentru că era noapte, deasupra valurilor ce bolboroseau în jurul corăbiei mele, am rostit următoarele cuvinte:

Dumnezeule, creatorul lumii, Iisuse unul născut atotputernicului, sfânt martir crucificat pentru mine și pentru toți oamenii, cred în tine și în dreptatea ta și iată, întărit cu credința ta, plec spre Edmond Dantès, ca să-i smulg una câte una toate afecțiunile. Dacă tu nu mă ierți, dacă-mi osândești purtarea, fă-mă să "dispar în valuri..."

Și sării apoi într-o luntre însoțit de un singur om și mă lăsai în voia furtunii. A doua zi, credeam în deplina dreptate a faptelor mele și iată-mă în fața ta. Ori pe unde am trecut, am auzit un strigăt care te osândește. Pe mare, strigătele lui Albert Morcerf, scăpat de mine din naufragiu! Pe uscat, glasul nenorocitei Mercédès. Recunoaște deci, acum, că cerul te-a părăsit. Când am fost la tine acasă, în Veneția, nu m-ai recunoscut drept omul mascat de la balul lui Gradenigo; nu te-ai împotrivit la sfatul meu de a duce copilul la masa săracilor; petrecând noaptea pe drumul de la Mantua la Florența, în coliba aceea, ca și cum Dumnezeu ar fi vrut să-mi dovedească mie că erai osândit, ai stat lângă leagănul celor doi copii și n-ai putut recunoaște într-unul din ei pe fiul tău.

— Oh! exclamă contele ca trăsnit.

— Recunoaște că cerul te osândește și recunoaște că momentele în care te-ai crezut mare și inspirat erau numai momente de vanitate deșartă. Călău fără milă, tu n-ai putut niciodată ierta, în cruda ta răzbunare ai confundat pe vinovat cu nevinovat. Ei bine, pierderea fiului tău va plăti sângele lui Eduard Villefort.

— Dar nu l-am ucis eu pe copilul acela! Striga contele!

— Da! Toate crimele nevastei lui Villefort, cad asupra-ți!

— De ce? Spune!

— Nu pot, pentru că între tine și Dumnezeu e o taină pe care eu n-o pot dezlega; totuși, dacă nu spun adevărul, dacă crimele acelei femei nu apasă pe conștiința ta, dezmente-mă în fața lui Dumnezeu care ne aude.

Contele își plecă fruntea și stătu tăcut.

— Ei bine zise Benedict, dacă îți recunoști greșeala vei recunoaște și dreptatea lui Dumnezeu. Imensele bogății pe care ea ți le dăduse, ar fi trebuit să le împarți săracilor, nu să te folosești tu de ele. Vezi, uită-te în jurul tău. Comorile de aici le-am împărțit săracilor și le voi împărți și pe cele care le mai ai.

— Fie, dar dă-mi copilul. Benedict pufni în râs.

— Nu-ți vei vedea copilul, răspuse el, mâna de mort l-a răpit! Un secret deopotrivă cu acel al mormântului apasă acum pe nașterea lui.

— Blestem! Viața ta îmi va răspunde de a lui.

Și contele, palid, cu părul zburlit, făcu un pas spre Benedict cu pistoalele în mână.

— Trage, am mai multă încredere în Dumnezeu decât în tine.

— Nebunule! exclamă contele râzând și plângând ca un nebun și aruncând departe de sine cele două pistoale, care se descărcară de violența izbiturii. Om ori demon, tu nu-ți închipui cât sufăr, tu nu ești tată, nu știi ce e dragostea părintească. Cere-mi tot ce-i vrea; îți voi da orice pentru răscumpărarea fiului meu.

— E cu neputință pentru că averile tale vor răscumpăra altceva! Închipuiește-ți că soția ta, temându-se de vreo catastrofă, ar fi ieșit din barcă și călăuzită de focurile mele, ar fi pornit înapoi; Închipuiește-ți apoi că vreo șase oameni, sărind în barcă i-ar fi dat foc, pe când patru brațe puternice ar fi ridicat trupul ușor al frumoasei Hayde și l-ar fi transportat la intrarea grotii acesteia.

Benedict abia sfârșea, când se auzi un țipăt ascuțit plecând din stânci. Contele răspuse cu un țipăt energic și suindu-se repede pe scara grotii, se opri în culmea stâncii, întrebând cu ochii spațiul, marea, cerul, râpele.

— Hayde, Hayde! Striga el și ecoul îi răspundea lugubru.

— Vezi, colo, flăcările acelea pe apă, zise un glas la urechea contelui.

Era Benedict.

— Totul s-a sfârșit pentru tine!

— Hayde, Hayde, unde ești? În ce cursă infernală am căzut?

Contele se uită împrejurul său, Benedict dispăruse, focurile se stinseseră și abia se mai vedeau flăcările care consumau barca; și în grotă o faclă ardea încă.

Figura lui Edmond Dantès se zugrăvea ca o umbră fantastică pe cerul albastru.

Cu brațele încrucișate pe piept, gâfâind, cu părul zburlit, bătut de vânt, stând pe stânca cea de sus a insulei, cu corpul aplecat deasupra abisului, părea geniul munților pe un pedestal de granit în fața mării.

Contele stătu câteva momente adânc afundat în gânduri; apoi scoțând un geamăt dureros, reveni încet în grotă.

— Aici, zicea el, m-am îmbătat de posesiunea avuțiilor imense pe care venisem să le dezgrop! Oh! Sărmană minte omenească! M-am crezut puternic în lume; și totul acum a dispărut.

Unde e grotă? Unde e fiica Orientului pe care am iubit-o? Unde e fiul meu? Unde e liniștea inimii mele? Totul a dispărut ca un vis, totul!

Sunt încă imens de bogat, dar la ce-mi va sluji averea aceasta? Ce voi putea să mai fac în lume? Ce plăceri mai pot avea?

Contele tăcu apoi un moment, se uită în jurul său și alergă să ridice torța care căzuse aproape sfârșită jos; torța se stinse.

Contele scoase un țipăt de groază văzându-se în întuneric.

— Hayde, iubită Hayde, fatalitatea te prigonește și pe tine! Oh! Aș da tot ce am ca să nu ți se facă rău. Vină un om căruia să-i pot spune aceasta, fie el chiar îngerul răului!

Și tăcu așteptând parcă un răspuns; o tăcere adâncă domina în juru-i. Contele repetă ce zise și văzu scânteind o lumină în interiorul grotei și peste câteva momente deosebi pe Benedict, tot mascat la față, dar venind cu pașii liniștiți.

— Conte de Monte-Cristo, zise el oprindu-se la o oarecare distanță, bogățiile tale în schimbul nevastei.

— Tot ce am, dacă mi-o dai.

— Atunci urmează-mă!

Edmond urmă pe Benedict într-o altă sală a grotei, unde se afla o masă și toate cele necesare pentru scris.

Benedict făcând un semn contelui, se așează în fața lui.

Contele sfârșea peste puțin de scris câteva vorbe și de iscălit niște polițe de o valoare enormă și da în mâinile lui Benedict toată enorma sa avere.

— Sunt sărac, ca și în ziua când am venit prima dată aici și mâine nu voi mai avea nici un prieten pe pământ; dar sunt fericit, dacă am putut scăpa pe Hayde.

— Prea bine, zise Benedict. Ea îți va fi înapoiată; voi pune în golful de la miază-zi o barcă; veți pleca mâine.

— Dar fiul meu? exclamă contele cu durere.

— Secretul mormântului apasă asupra-i! răspunse solemn Benedict.

Contele voia să vorbească, dar Hayde se arătă în sală și alergă să se arunce în brațele lui. Benedict plecă.

Capitolul III Recunoștința lui Peppino

Stătură îmbrățișați câteva momente.

— Sărmană Hayde! strigă contele după ce o sărută pe frunte.

— Crezi oare că sufăr, dragul meu? Îl întrebă ea cu o nespusă candoare... Nu, nu, sunt fericită că mă aflu lângă tine.

Edmond nu răspunse, o strânse la piept luându-i capul în mâini, ca și cum s-ar fi gândit la viitorul care o aștepta. Expresia blândă și suavă a figurii nevestei lui Monte-Cristo exprima un nespus simțământ de iubire.

Pe lângă acest simțământ, situațiile care se puteau ivi în viața socială nu contau pentru Hayde; contele i-l inspirase, ea îl concepea cu toată evidența sublimă a adevăratei amante; restul nu exista pentru dânsa.

De aceea Hayde pricepea că putea fi fericită și după nenorocirea neprevăzută care-i lovea pe amândoi. Nu tot așa era pentru contele; el își închipuia bine ce viitor îl aștepta, după ce îi pierise prestigiul. Nimeni nu mai putea să-i fie prieten, nici o ușă nu mai putea să i se deschidă pentru a i se da adăpost, un râs batjocoritor îl va primi pretutindeni, după ce fusese, prin milioanele sale, stăpânul tuturor.

— Hayde, zise el iluziile tale trebuiesc să dispară din fața realității. Suntem săraci și, eu cunosc îndeajuns lumea asta, pentru ca să fiu sigur că

vei vărsa multe lacrimi de aici înainte.

— Oare, dacă suntem săraci, nu vom putea fi fericiți?... Toată fericirea este pentru mine să trăiesc cu tine și cu fiul nostru.

— Fiul nostru e pierdut fără nădejde; nu-l vom revedea... Hayde, disperată, scoase un țipăt înfiorător.

Ea aruncă, apoi, asupra contelui o privire pasionată și-i zise:

— Îmi aduc aminte că te-am întrebat odată dacă moartea e dureroasă și pe atunci ea îmi făcea groază; acum însă nu este așa, mâna ei îmi pare mai puțin crudă și, după ea. Parcă văd un loc fericit.

— Hayde! Murmură contele.

— Ei bine, dragă; dacă lumea e ticăloasă, dacă avem să suferim, ce am pierde murind? Gândește-te la asta bine și așteaptă-mă; eu vin îndată.

— Nu, Hayde, zise contele ținând-o. Acum nu te las să pleci.

— De ce?

— Pricep gândul tău.

— Ei și?

— Nu! Nu! Murmură contele.

— Așadar, acum, fugi de moarte, când numai moartea ne rămâne. Te-am auzit totuși vorbind adesea de moarte ca de un binefăcător care trebuie așteptată neconținut. Noi nu mai avem ce spera pe lume. De ce n-am sfârși odată cu viața?

— Ei bine, Hayde. Reluă contele, tu, care de multe ori și aproape chiar din leagăn ai încercat nenorocirea și ai dorit moartea ca singurul mijloc de a scăpa de suferință, nu tremuri deloc la ideea teribilei jertfe pe care o propui; dar cu ce drept divin sau omenesc am săvârși noi această jertfă? Crezi tu că am dovedi curaj și virtute bând otravă sau dându-ne o lovitură care să ne scape repede de oroarea mizeriei? În fața tribunalului divin fapta noastră va fi o acțiune de slăbiciune sau de nebunie. Resemnarea cu care ne vom supune destinului va fi de mai mare valoare în ziua judecății din urmă.

— Da, zise Hayde, te-am auzit adesea tratând ca sofisme asemenea raționamente. Ca să bei otravă sau ca să-ți dai o lovitură de moarte, ziceai atunci, trebuie să ai o voință supremă care nu se găsește la toți. A vedea marea, a admira pământul, florile, a-ți simți sângele curgând sănătos prin vine și a închide ochii zicând: Să adormim pentru totdeauna... Oh! Nu toți au puterea de a repeta, cuvintele acestea, pentru a dormi somnul cel veșnic. Dragul meu, urmă Hayde, unde-ți este tăria, voința? Unde-ți este energia?

— Prea bine, Hayde, răspunse contele îngălbenindu-se repede și dându-și înapoi părul" care-i căzuse pe frunte. După ce vei fi văzut marea, florile, lumea ce ne înconjoară, vei avea puterea să rostești cuvintele ce mi-ai spus?

— Să încercăm! Murmură Hayde. Deocamdată, lasă-mă să pregătesc apa aceasta.

Contele stătu nemișcat.

Hayde scoase din buzunar o cutiuță făcută dintr-un smarald mare cu capac de aur; îl deschise, luă în mână șase hapuri mici. Apoi turnă apă într-un vas și aruncă într-însul cele șase hapuri care se topiră.

— Un singur hap, zicea contele pe când Hayde le amesteca în apă, produce trei ceasuri de somn adânc; două, șase, trei, zece; patru, patrusprezece;... cinci, douăzeci;... șase, somnul veșnic!

Hayde nu zise nimic, dar se așeză lângă bărbatu-său, și-l contemplă lung.

Când primele raze ale zorilor pătrunseră în grotă prin crăpăturile stâncilor, Hayde mânca încă din ochi figura contelui de Monte-Cristo.

Se sculă și luându-l de mână îl sili să se scoale și el.

— Haide, lumina zilei luminează lumea... să ne urcăm pe stânci. Iată otrava, dragă și crede-mă, e singurul mijloc cu care vei putea înlătura nenorocirea începută pentru tine, din momentul când ți-a dispărut imensa ta avuție.

Vom bea câte o parte egală, urmă Hayde turnând lichidul în două vase mai mici, pe care le așeză la capetele mesei. Acum haide sus. Și scoase pe conte din grotă, suindu-se amândoi pe stâncă.

Marea era liniștită, soarele începea să se ridice, razele lui se răsfrângeau de departe în ape. O corabie cu pânzele desfășurate și umflate de vântul dimineții, alerga de-a lungul insulei; în jurul lui Edmond totul lua o înfățișare de viață, de bogăție, de pace care-i rodea inima.

Pe când el și Hayde ziceau adio lumii, doi oameni, sărind pe una din crăpăturile de stâncă pe unde grotă primea lumina, întindeau urechea spre a ști de unde le auzise cineva pașii. Convinși că nu venea nimeni, meraseră spre masa pe care Hayde pusese cele două vase cu otravă și, se opriră acolo.

— Care să fie?

— Cred că acesta, răspunse celălalt, luând vasul care se afla de cealaltă parte a mesei: Hayde va lua pe cel mai de aproape. Și apoi el vărsă pe cel pe care-l avea în mână și, turnând într-însul apă, îl puse în același loc.

— Prea bine; dar dacă contele ar lua pe celălalt?

— Atunci voi sări la el.

— Așadar, vrei să-l scapi?

— Da.

— Dar ceasul lui din urmă a sunat.

— Îl voi întârzia.

— Ah! zise tovarășul lui cu un ton zeflemitor; te crezi mai tare decât ursita? Crezi că o poți birui?

— Îmi voi plăti această datorie de recunoștință. Contele mi-a scăpat viața. Eu trebuie să o scap pe a lui. Să plecăm de aici... haidem.

Și cei doi oameni trecură în odaia de alături, unde se ascunseră repede pentru că Edmond, dând mâna frumoasei Hayde, cobora încet scara.

Trecură, muți, prin prima sală și intrară în a doua, unde se opriră în fața mesei.

— Ei bine, Hayde, tot vrei să părăsești o lume care ne păru așa de frumoasă?

— Dragă zise Hayde ștergându-și o lacrimă; iartă-mi slăbiciunea, dar n-am parte să mor de voia mea.

— Hayde! Hayde! exclamă contele strângând-o în brațe; sărmano, cât te iubesc!

— Mulțumesc, dragă; îți sunt recunoscătoare de această dragoste care nu e mai mică decât a mea. Sărută-mă!

Contele își puse buzele pe ale nevestei; apoi aceasta, ducându-și mâna la frunte și întinzând repede brațul spre masă luă vasul care se afla lângă ea.

— Dumnezeu! strigă contele. Hayde sorbise deja otrava.

— Adio, plec, zise ea, zâmbind. Însoțește-mă.

Edmond merse spre celălalt capăt al mesei, luă și el celălalt vas și-l goli cu cea mai mare liniște; apoi reveni lângă Hayde.

— Oh! Dragul meu! exclamă ea, luându-l în brațe, te-am iubit... și simțeam o mare durere cugetând că te puteam pierde, că o altă femeie putea să te sărute și să te iubească așa cum te sărut și te iubesc eu... Oh! Asemenea idee nu o pot suferi fiicele țării mele, care se dau cu sufletul și cu trupul omului care le-a dobândit întâia sărutare... iartă-mă... Te-am iubit cât poate să iubească o femeie... Ai fost viața mea și, după mine nu vei mai fi al altei femei; gelozia e de o mie de ori mai rea decât moartea! Mor și tu mori cu mine! Ce-mi pasă de moarte?

Hayde tăcu un moment, obrajii ei se învinețiră, ochii i se întunecară, buzele i se acoperiră de o spumă gălbuie.

Contele îngenunche, o luă în brațe și o duse la intrarea grotei.

— Conte, conte! Îi zise Hayde îmbrățișându-l, moartea nu mă îngrozește. Vezi, brațele mele te strâng la pieptu-mi care din ce în ce se răcește. Moartea e o prietenă care ne smulge viața la fiecare moment de plăcere și ne adoarme suav... Eu... eu... eu... mor... conte... cea din urmă sărutare, cel din urmă suspin, cea din urmă cugetare a mea este pentru tine... pentru tine.

Și, zicând acestea, își lăsă capul pe brațul contelui; ochii ei rămaseră deschiși și parcă priveau încă pe contele de Monte-Cristo cu nespusă gelozie.

— A murit, murmură el punând jos cadavrul nevastei sale. De ce mai trăiesc eu oare? De ce focul teribil care arde măruntaiele nu se face simțit. A trecut un ceas... nu trebuie mai mult pentru ca otrava să-și facă efectul!

"Nu voi trăi fără tine! exclamă el sculându-se și luând iarăși în brațe trupul neînsuflețit al frumoasei Hayde. Haide, dulcea mea iubită, vom avea un mormânt vrednic de noi!

Și Edmond sui repede scara grotei, se urcă pe stâncă și, strângând la piept cadavrul nevastei, alergă spre prăpastie strigând:

— Doamne atotputernic, primește-mi sufletul!

— Nu, strigă un glas și contele se simți oprit pe marginea prăpastiei de un braț puternic.

Cadavrul lui Hayde dispăru rostogolindu-se din stâncă în stâncă.

— Nebunule! Cine ești tu?

— Nu trebuie să aibă cineva milioane ca să scape viața unui om, domnule conte; eu sunt Peppino, zis Roca Priori.

Capitolul Morel

Casa de țară a familiei

Lângă Roma se vedea o frumoasă casă de țară, pusă în mijlocul unei grădini, în fața căreia se ridica un grilaj de fier.

Maximilian Morel și soția lui Valentina, după ce plecaseră din Veneția, se statorniciseră acolo.

Acolo, dedați plăcerilor unei liniști intime, ei se bucurau departe de zgomotul lumii, de averea lor, împărțind Barăcilor milostenii multe.

Casa era mobilată cu eleganță, dar nu cu bogăția opulentă și barbară a altora. Stăpânii stimau pe servitori și aceștia iubeau pe stăpâni, întrecându-se care mai de care să-i servească.

Ziua trecea fără cea mai mică plictiseală.

Dimineața, Valentina, alerga de colo până colo, ocupându-se de toate treburile căsniciei. O vedeai în grădină, la pășări, în casă, pretutindeni, până la ceasul dejunului, când cobora Maximilian din odaia lui.

După aceea stăteau amândoi împreună...

Valentina broda și Morel mai totdeauna citea. Seara se suiau într-o cabrioletă pe care o mîna Maximilian și făceau o mică plimbare. Când soarele se cobora spre apus, se întorceau acasă și petreceau noaptea în aceeași armonie.

Astfel petrecură mai multe luni, când într-o noapte, o întâmplare neprevăzută tulbură pentru câteva momente acea pace liniștită.

Pe la vreo zece ceasuri, servitorii observară că o trăsură se oprise la poarta grădinii.

În curând se auzi clopoțelul sunând tare."

Valentina și Maximilian alergară să afle ce înseamnă acel sunet, când un servitor le spuse ce se întâmpla.

— A sosit la poartă trăsura unui domn, zicea servitorul, care vrea să vorbească numaidecât cu domnul Morel, deși nu a rostit numele acesta.

— Cum?

— A spus numai că voia să ceară un serviciu stăpânului casei și că se ruga să nu fie făcut să aștepte prea mult.

— Cine să fie! întrebă Valentina.

— Știu eu! răspunse Morel. La ceasul acesta din noapte, un om care vrea să vorbească și numaidecât, cu stăpânul sau cu stăpâna casei!... E puțin cam curios. Ce om e?

— Nu l-am văzut, domnule; totuși Petre, care a vorbit cu el, spune că glasul pare mai mult femeiesc decât de bărbat și că după fizionomie pare din

lumea aleasă.

— În orice caz, voi afla eu cine este.

— Dar să-l introduc fără să-i știți măcar numele?

— Am să vorbesc cu el la poartă. Petre să vină cu mine. Deocamdată să se aprindă lumânări în salon.

Și Maximilian coborî în grădină și, mergând spre poartă, observă, la lumina unui felinar, formele zvelte și delicate ale unui tânăr, care se plimba, neliniștit, pe lângă o trăsură, oprindu-se din când în când lângă ușcioară.

— Bună seara, începu Maximilian Pe cine căutați vă rog?

— Pe dumneavoastră domnule, dacă dumneavoastră sunteți stăpânul casei sau de aveți vreun amestec în treburile lui răspunse tânărul cu un glas angelic, dar cu un aer de mahnire, pe care Morel îl observă foarte bine

— Dar nu cunoașteți cumva numele meu sau pe al aceluia pe care-l căutați?

— Dumnezeu să mă ajute! Nu numai că nu știu cine sunteți, dar se prea poate ca nici să nu fi avut vreodată plăcerea de a vă întâlni. Dar dacă sunteți om de inimă, dacă doriți să ne ajutați?...

— Nu sunteți singur?

— Nu, nu pentru mine vă cer ajutor, dar nevasta mea mă însoțește și ea suferă mult

— Numele dv? întrebă Maximilian întrerupându-l cu interes.

— Leon d'Armilly.

— Să se deschidă poarta, porunci Maximilian servitorului

— Bine, domnule Leon d'Armilly, eu sunt Maximilian Morel, vorbiți și de vă pot fi de folos în ceva

— Oh domnule Morel, primesc oferta dumneavoastră Nevastă-mea și eu am plecat din Roma și am preferat să călătorim noaptea din cauza căldurii de peste zi, dar nevasta mea e în a opta lună de sarcină suferă mult și zguduirea trăsurii o va face să anticipeze nașterea Ce pot face foarte departe de oraș și în mijlocul nopții.

— N-aveți grijă, în casa mea sunt femei care vor da toate ajutoarele necesare doamnei.

Leon d'Armilly alergă la trăsură și după ce vorbi cu cineva, care se afla înăuntru, se întoarse la Maximilian care trimisese înainte pe Petre.

— Domnule Morel!

— Vă rog!

— Sunteți așa de bun, încât am să vă mai cer o favoare
— Poftim
— Nu vreau, cât de puțin, să abuzez de gentilețea dumneavoastră ascunzându-vă un secret.
— Vă ascult.
— Sunt compromis, ca și doamna care mă însoțește.
— Cred că vă înțeleg, domnule d'Armilly, zise Maximilian zâmbind.
— Vă spuseseam că-mi era nevastă, dar.
— Sfârșiți
— Ne lipsește binecuvântarea nupțială.
— Și ce vreți să spuneți?
— Ea e de familie bună, din Roma, a primit o educație aleasă și ca oricărei femei de sângele ei, îi este foarte rușine de greșeala făptuită.
— Dar ce să fac eu"? Deocamdată să aibă răbdare și să primească ajutoarele noastre
— Bine, dar dați-i voie să vă rămână necunoscută.
— Cred că va fi greu în situația aceasta, totuși.
— Fața îi este acoperită cu o mască de mătase, urmă d'Armilly.
— Atunci, vă pot asigura că toți vor respecta secretul doamnei.
— Vă mulțumesc exclamă d'Armilly strângând mâna lui Morel și alergă la trăsură.

Peste câteva momente, o femeie cobora cu greutate din trăsură, care după ce coti în loc, porni spre grajduri, unde un servitor o aștepta după ordinul lui Maximilian.

Valentina fusese înștiințată și dăduse ordine ca să se pregătească o odaie doamnei misterioase, căreia i se dădură cele mai mari îngrijiri.

Dama era mascată și starea ei arăta că în curând era să nască.

Pe când, în casă, pregăteau toate cele necesare pentru momentul critic, Maximilian observa pe tânărul d'Armilly care se plimba agitat, ascultând din când în când la ușa odăii necunoscutei.

Maximilian îi pregăti de mâncare. Tânărul cină și vorbi cu gazda lui despre femei și despre cai. Convorbirea alunecă asupra armelor, apoi asupra literaților și, așa, ei vorbiră cam despre toate, dar cu mare ușurință și cu vioiciunea particulară tinerilor. După două ceasuri se auzi un geamăt în odaia de alături, pe urmă un țipăt înăbușit și apoi țipetele unui copil.

Leon d'Armilly fu dintr-o săritură la ușă și Maximilian, apropiindu-se îi întinse mâna pe care tânărul i-o strânse într-un mod mașinal.

— Primiți felicitările mele, îi zise Morel.

— Oh mulțumesc, domnule, răspunse Leon d'Armilly, cu un gest foarte ciudat, pe care Maximilian îl luă drept expresia patetică a simțământului paternității, deșteptat de primele țipete ale unui copil. Peste un moment o servitoare veni să anunțe cu zâmbetul pe buze și foarte veselă și voioasă că doamna născuse o fetiță, puternică și robustă, care era întreg portretul tatălui ei.

Maximilian dădu acestor cuvinte obișnuite valoarea pe care o meritau. D'Armilly răspunse

— Ei se poate. Totuși, mi-ar plăcea să semene mai mult cu mamă-sa decât cu tată-său.

Ușa odăii se deschise și tânărul merse de sărută pe dama misterioasă.

Peste câteva zile, necunoscuta reveni în stare normală, așa că putea pleca fără teamă. Leon d'Armilly, răsplătind în secret pe cei care ajutaseră pe tovarășa lui, mulțumi cu multă recunoștință Valentinei și lui Maximilian și le ceru un nou serviciu.

Doamna Morel nu ezită a se însărcina să găsească o doică pentru fetiță, până ce mama putea s-o hrănească ea însăși; n-avea copii și-i iubea la nebunie, de aceea primi cu bunăvoință rugămintea domnului d'Armilly. A doua zi, mama, ridicând partea inferioară a măștii sale de mătase ca să sărute pe obraji fetița, mulțumi iarăși Valentinei și plecă împreună cu amantul ei.

— Și acum, Luizo? zise ea, scoțându-și masca îndată ce trăsură se depărta.

— Ce vrei, dragă Eugenio, am mai jucat încă odată rolul lui Leon d'Armilly și nădăjduiesc că va fi cea din urmă dată.

— Dar fică-mea?

— E în mâini bune și într-o zi vei avea mângâierea s-o săruți. Deocamdată, dragă Eugenio, să ne gândim la tine, uită trista împrejurare care te-a făcut mama și presupune că eu aș fi într-adevăr tatăl copilei tale.

— Tot glumeață, murmură Eugenia zâmbind și ștergându-și o lacrimă, cât îți pizmuiesc firea.

— Eugenio, lumea și teatrul ne așteaptă. Să revenim la visul nostru de fericire și cugetă, dacă n-ai destulă putere, cugetă că trebuie să te ocupi de

viitorul nevinovatei tale copile.

— Da, da Luizoz și Dumnezeu îmi dă puterea să-mi împlinesc, precum doresc, această datorie.

Capitolul LIV Mâna lui de Villefort

Să revenim în insula Monte-Cristo, unde am lăsat pe conte. Era a doua zi după aceea în care Pepino își plătise datoria de recunoștință, mântuind viața lui Edmond Dantès. Acesta sta îngenunchiat pe marginea prăpastiei, în care căzuse cadavrul lui Hayde. Cu ochii îndreptați spre cer, se ruga

Se resemnase ca un bun creștin, la soarta amară care-l aștepta în lume, luase o hotărâre și, îngenunchind încă o dată pe stâncă adresă, un ultim adio cadavruului.

Aducându-și atunci aminte că-l aștepta o barcă, coborî încet pe țărm, hotărât să plece. Mergea cu capul plecat, cu brațele atârându-i în jos, spre golful de la miază-zi, când un om îi ieși înainte ca și cum pământul s-ar fi despicat pentru a-l scoate afară.

Era Benedict.

Nu era mascat. Figura îi era liniștită, privirea rece și buzele contractate zâmbeau ironic. La o mică depărtare, se vedea Peppino Rocca-Priori, cu pistoalele la brâu.

Contele și Benedict se priveau lung și în tăcere unul pe altul.

— Mă cunoști în cele din urmă, Edmond Dantès? întrebă Benedict încrucișându-și brațele pe piept.

— Da murmură contele.

— Sunt foarte bucuros, pentru că de nu, ar fi trebuit să-ți aduc aminte numele lui Andrea Cavalcanti născocit de tine spre a juca un rol într-una din înspăimântătoarele tale comedii.

— Și tu ești omul care m-a prigonit așa de mult, zise contele cu un zâmbet de dispreț Și toate faptele tale le-ai săvârșit numai pentru ca să pui mâna pe bogățiile mele. Și-ți mai dai numele pompos de ales al lui Dumnezeu.

— Te amăgești conte de Monte-Cristo, răspunse Benedict Nu dorința de a mă înavuți, am azi tot atâta avere cât aveam până să nu te lipsesc de a ta, care a fost împărțită între săraci. Te-am prigonit fără milă ca să răzbun sângele nevinovat al fratelui meu Eduard.

— Frate-tău?

— Da, cunosc istoria teribilă a nașterii mele, adică știu cine mi-a fost tată, și-mi mai rămâne să aflu pe mama. Contele zâmbi

— O cunoști?

— Da

— Vorbește strigă Benedict îți voi da tot ce-mi vei cere.

— Îți refuz oferta, Benedict! Îți datorezi viața baroanei Danglars.

Benedict făcu un pas înapoi și scoase un țipăt de uimire. Se făcu o tăcere adâncă.

— Mulțumesc, domnule conte, zis el cu un aer sălbatic, îți mulțumesc de generozitatea dumitale și sunt sigur că, de n-ai fi știut cât mă va face să sufăr destăinuirea aceasta, nu mi-ai fi făcut-o. Ascultă-mă, acum, pentru cea din urmă oară, ne aflăm unul în fața altuia, ascultă-mă un moment: am să-ți spun despre câteva persoane cunoscute de d-ta. Baroana Danglars a fost jefuită de mine și adusă în sărăcie, îi zise cu amărăciune tâlharul, care urmă: Nu știu acum unde mai e și dacă mai trăiește.

"Baronul Danglars" a sfârșit cum începuse cariera lui de crime, adică simplu marinar, ucis de un om care naviga, ca și dânsul, pilot pe bordul "Furtunei".

Dumneata ai ocrotit totdeauna pe Luigi Vampa, pe tâlharul îndrăzneț și te laudai totuși că pedepsești furtul și omuciderea. Eu l-am dat pe o mână de galbeni, justiției omenești care-l pedepsește.

Acum, după ce te-am dus la cel din urmă grad de disperare, când toată Italia te blestemă ori te face nebun; când nu mai ai nici soție, nici fiu, când s-a sfârșit tot pentru contele de Monte-Cristo, te vei convinge că Dumnezeu te-a făcut atotputernic ca să răsplătești virtutea și mi-a dat mie o îndrăzneală fără margini ca să pedepsesc crima? Amândoi am fost simple unelte ale dreptății lui, amândoi ne-am împlinit sarcina și recădem în neant.

Familia Morel și altele, cu care ți-ai împărțit o parte din avere, trăiesc fericite pe când dumneata vei sfârși în mizerie pentru că ai fost prea îngâmfat.

Mi-am plătit datoria, mâna de mort se va întoarce la cadavru.

Și el deschise repede un cufăraș, scoase o mână de mort și agitând-o în fața lui Edmond Dantès, strigă:

— Om orbit de patimă, fii afurisit!

Contele scoase un țipăt de disperare. Benedict și Rocca-Priori dispăruseră.

Edmond se uită împrejurul lui și văzându-se singur, porni spre golful de la miază-zi.

Peppino și Benedict erau singuri.

— Prea bine zise Benedict. Acum s-a sfârșit tot.

— Cum?

— De azi înainte căile noastre sunt diferite, fiecare vom merge pe a noastră.

— Vrei să te desparți de mine?

— După ce mă vei duce în Franța îți voi da yahtul ție. În portofelul acesta vei găsi o sumă bună de bani și te vei duce unde vei voi.

— Bine, primesc, răspunse Peppino și deoarece găsesc la dumneata simțăminte de cinste, am să te iau drept pildă și mă voi duce la Paris căutând să trăiesc cum se cade. Dar, de vei avea nevoie de mine, voi fi totdeauna gata.

— Nu ne vom mai revedea, a zis Benedict.

— De ce?

— Închipuiește-ți că pământul s-a despicat ca să mă înghită. Eu am să dispar.

— De nu aș cunoaște unele din ciudățeniile dumitale, aș crede că visezi.

— Nebunule! Dar ce e oare?

— Ce?

— Viața oare nu e un vis? Acum câțva timp lumea întreagă repeta cu entuziasm numele celebrului conte de Monte-Cristo. Unde e el acum? Unde sunt laudele ce i se făceau? Unde sunt imensele lui avuții, prestigiul lui, frumoasa lui greacă? Totul e un vis!

Peppino stătu un moment pe gânduri. Apoi ridică iarăși capul și întreabă:

— Dar fiul contelui? Nădăjduiesc că vei părăsi ideea de a-l ucide?

— N-ai teamă. Am să-l încredințez îngrijirilor unei familii de lângă Roma care-l va crește și va respecta misterul nașterii lui.

Și, după aceea, Benedict porni, însoțit de Peppino, spre golful de la răsărit, unde se îmbarcă pe yahtul "Furtuna" care-l aștepta.

Peste cincisprezece zile, un om înfășurat într-o manta neagră, sub care parcă ascundea ceva, parcă trupul unui copil de vreo trei ani, se oprea la poarta casei Morel lângă Roma.

Se înnoptase, luna lumina slab fațada albă a unei case, unde se vedea o singură fereastră deschisă.

Omul cu mantaua, după ce ascultă cu luare aminte, sigur că nimeni nu era pe acolo, deschise cu o cheie falsă poarta, intră în grădină și merse până la scara casei. Acolo, desfăcu mantaua, întinse brațul și așeză pe primele trepte corpul unui copil care dormea adânc.

Se întoarse înapoi, închise poarta și trase tare de sârma clopoțelului, al cărui zăngănit răsună lung.

La sunetul acela, Valentina se arătă la fereastră deschisă, pe când un servitor ieșea ca să vadă și scotea un țipăt de mirare, oprindu-se locului pe scară.

— Petre, întreabă Valentina, ce s-a întâmplat?

— Doamnă, nu știu cine a pus un copil pe scară. Doamna Morel plecă de la fereastră și coborî.

— Da, așa e. Dar cine l-a pus aici?

— Poarta e închisă, zise Petre, care se întorcea din grădină. Și nu e nimeni pe drum.

Valentina luă copilul în brațe, se sui în salon și merse la Maximilian.

— Dragă, îi zise ea,. Dumnezeu ne dă doi copii; iată mirele fetei născută la noi.

Și apoi ea explică lui Maximilian ce se întâmplase. Copilul, uitându-se cu mirare la cei dinprejur, își ascunse fața la sânul Valentinei.

— Să vedem ce e hârtia asta de pe pieptul copilului, zise Maximilian.

— Ai dreptate! zise Valentina, desfăcând hârtia și citind:

"Doamnă,

Ești bună și milostivă, de aceea îți încredințez în numele lui Dumnezeu copilul acesta, pe care-l vei crește ca și cum ar fi al dumitale; sărmanul nevinovat este orfan. Presupune că viața lui începe de astăzi; nașterea lui trebuie să fie o taină între el și trecut.

Numele lui este Edmond."

Scrisoarea era neiscălită.

Valentina începu să plângă și jură să fie mama orfanului.

Maximilian nu se împotrivi. Și cei doi soți, își puseră toată inima ca să crească și să iubească pe cei doi copii pe care li-i dăduse soarta și copiii, crescură împreună dezmierdați de suava și buna Valentina.

Capitolul IV Cea din urmă noapte în insula Monte-Cristo

După cea din urmă convorbire cu Benedict a lui Edmond Dantès, insula părea să fi rămas cu desăvârșire pustie. O ultimă barcă, ce părăsise insula mergea spre Franța, pe când alta sta încă pe ancoră în golful de la miază-zi. O adâncă tăcere domnea în acele locuri. Insula începea să dispară în întunericul nopții și abia i se deosebeau de departe, culmile luminate de ultimele raze ale soarelui care apunea. Totuși, insula nu era așa de pustie, pe cât părea; un om umbla cu pași înceți și mășurați printre stânci. Acel om era Edmond Dantès.

El cobora spre una din prăpăstiile adânci ale insulei și mergea cu pași siguri deși întunericul se lăsa tot mai gros în jurul lui. Cu cât el cobora mai adânc în prăpastie, cu atât capul i se pleca mai mult. Puțin mai departe o rază de lumină, pătrunzând printre crăpăturile stâncilor, veni să se proiecteze pe drumul urmat de Edmond Dantès. El se opri locului, mirat de acel lucru și se uită împrejur. Surprins de a vedea acea lumină în insula pe care o credea pustie, se uită înspre locul de unde ea venea și zări ca la o bătaie de pușcă, un foc, împrejurul căruia stăteau trei oameni.

Atunci, Edmond își aduse aminte că rămăsese o barcă să-i aștepte în golful de miază-zi, aproape de locul unde ardea focul.

Peste o jumătate de ceas, în care timp Edmond stătuse rezemat de o piatră, cu capul în mâini, privind pe cei trei marinari aceștia se sculară lăsând focul să slujească de semnal, săriră într-o luntre și dispărură.

Edmond porni către țarm, culese câteva ierburi și le răsuci în mănunchi, le înmuie în apă, le aprinse și, cu acea torță improvizată, porni iarăși în adâncul prăpăstiei!

Peste puțin ajunse la baza râpei celei mai nalte, de pe vârful căreia, cu câțiva ani mai-nainte privea stâncile întrebându-le asupra comorilor imense despre care-i vorbise Farria.

Edmond Dantès se opri și, ridicând torța sus, se uită jur-împrejur, până când ochii lui deosebiră un lucru care se afla la o mică distanță. Atunci brațul lui căzu în jos, capul i se plecă pe piept și el murmură cuvântul:

— Hayde!

Expresia cu care Edmond rosti acest nume era un ciudat amestec de dragoste, de tânguire și de remușcări, expresia de durere a cuiva care vede dispărând, fără veste, tot ce avea el mai scump pe lume. Edmond nu mai putea nădăjdui în viitor, lacrimile nu-i mai puteau ușura durerea și ele nici nu-i mai curgeau din ochi.

Acolo, pentru întâia dată, el se recunoscuse mic și neputincios. Atunci își osândi viața trecută, ocupată numai de răzbunarea lui neîndurată.

— Hayde, Hayde! exclamă el îngenunchind lângă cadavrul nevestei sale. Oh, de-ar fi vrut Dumnezeu ca tu să nu-ți fi legat soarta de a mea! N-ai fi părăsit așa de repede pământul, lumea, în care trebuia să trăiești fericită și liniștită. Iartă-mă, Hayde, iartă-mă! Mirele Mercédesei nu putea fi bărbatul tău. Vai! Vai! Inima mea fusese dată altei femei și pentru tine nu puteam avea decât un simțământ care semăna cu un vis ce trebuia să dispară într-o zi. Acea zi a sosit și acum totul s-a sfârșit, acum nu-mi mai rămâne decât noaptea veșnică a disperării.

Edmond își lăsă capul pe piept și întinse brațele spre cadavrul desfigurat, parcă ar fi vrut să-l ridice de jos.

Dar deodată el sări în picioare exclamând cu disperare:

— Hayde, Hayde! Tu ai murit! Buzele tale nu se vor mai putea pune pe ale mele! Inima ta nu va mai bate pe a mea! Vai! Eu n-am puterea să te reînviez! Sunt slab și mic, căci sunt om!

Un zâmbet de amar dispreț îi trecu pe buze și el urmă:

— Doamne atotputernic, am păcătuیت și din adâncul inimii plâng greșelile trecutului: am fost neîndurat în răzbunare, am fost crud, nebun. Dar așa e: spada dreptății tale a fost o unealtă de nedreptate în mâinile mele. Nu m-am gândit la tine, Isuse, căci așa fi iertat celor care mă chinuiseră și îmi

făcuseră tatăl să moară de foame. Cel mult m-aș fi răzbunat pe Villefort și pe Danglars, dar le-aș fi cruțat familiile. Iartă-mă, Doamne, iartă-mă!

Edmond căzu iarăși în genunchi și stătu astfel o vreme; sculându-se apoi în sus luă sub brațul drept cadavrul iubitei lui Hayde și începu să suie încet o potecă șerpuită printre stânci, care ducea într-un loc unde se aflau capetele a o mulțime de drumuri menite să rățăcească pe cel care ar fi vrut să descopere cumva locul unde stau îngropate comorile cardinalului Spada.

Peste un sfert de ceas, Edmond ajunsese în vestibulul grotei. Intră, coborî scara de marmură, trecu prin prima odaie, intră în a doua, merse spre peretele din stânga și așeză cadavrul acolo.

— Aici, murmură el, aci m-am oprit acum zece ani, după multe oboseli, să privesc comorile abatelui Farria. Sărmanul bătrân; tot veninul pe care răutatea oamenilor și-l îngrămădise în piept, îmi amărî inima mea și mă făcu așa de crud cum am fost!

Apoi Edmond, înarmat cu o varga de fier scoasă din pedestalul unei statui rupte, sapă o groapă, lângă temelia vestibulului. Acolo, el puse trupul frumoasei Hayde și începu să-l acopere cu pământ până ce-i ascunse fața. Pe urmă târî o piatră enormă, o puse peste groapă și plecă.

Totul s-a sfârșit. Conte de Monte-Cristo, așa de admirat de oameni, pizmuit de atâta lume și acum compătimit chiar de el însuși a pierdut tot, chiar și cea din urmă afecțiune!

Când el ieșea din grotă, zorile zilei se iveau deja. Edmond merse către culmea râpei și contemplă în extaz, tabloul admirabil ce se desfășura la picioarele lui și a cărui liniște contrasta, așa de mult cu furtuna ce-i urla vijeliosă în inimă. Pe urmă, coborî spre golful de la miază-zi și făcu un semn celor din barca ce-l așteptau, din porunca lui Benedict.

— Către coasta Italiei, porunci Edmond, stând cu o liniște aparentă în barcă, pe când ea se depărta.

Capitolul **LVI** Întoarcerea la mormânt

După ce lăasă Valentinei pe fiul lui Edmond, Benedict porni ca să se întoarcă la Paris, unde se despărți de Peppino care avea de gând, spunea el, să deschidă o prăvălie de haine vechi, singurul comerț care-i plăcea.

Fiul lui Villefort se duse acasă la un notar, pe a cărui locuință o cunoștea foarte bine. Figura severă a lui Benedict, vorbirea lui liniștită și precisă, inspirară mare simpatie notarului.

Peste o jumătate de ceas, acesta află tot ce se cerea de la dânsul. Benedict îl puse să facă un act de donație de vreo douăsprezece milioane de lei în favoarea doamnei Valentina Mo-rel, domiciliată la Roma, cu condiția să întrebuințeze veniturile banilor la facerea mai multor aziluri pentru copii și pentru bătrâni în Italia și în Franța. Donația i se transmitea ca din partea unei societăți secrete de binefacere, al cărei însărcinat era Benedict.

Un alt capital de șase milioane lei trebuia pus la dispoziția domnului Albert Mondego, din Marsilia, în numele unui vechi datornic al răposatului lui tată, contele de Morcerf, care își plătea datoria, pentru care nu exista nici un act.

După ce iscăli de față cu mai mulți martori acele acte, Benedict plecă de la notar și se duse într-un hotel unde stătu până ce se în opta.

Erau opt ceasuri, când el ieși înfășurat în mantaua cea neagră cu care se masca de obicei.

Merse la cimitirul Pere-Lachaise, la poarta căruia bătu de mai multe ori.

— Cine e? întrebă un glas care i se păru cunoscut lui Benedict.

— Un prieten, răspunse el liniștit.

— Prieteni, la vremea asta la poarta cimitirului! Oh! exclamă paznicul scoțând afară, din ușa căsuței lui, brațul în care ținea un felinar.

— Vrei poate să fie un vrăjmaș? întrebă Benedict cu aceeași liniște.

— Prieten ori vrăjmaș, de-i fi, pentru mine tot atâta face; îți spun limpede că la ceasul acesta nu vin pe la mine prieteni și că dacă ești vrăjmaș nici nu vreau să știu de tine; poarta e închisă, zidurile sunt înalte și eu am două puști bune cu câte două țevi pe care le voi întrebuința la nevoie.

— Minunat! Dar dacă voi dovedi că nu sunt nici prieten nici vrăjmaș?

— Cum?

— Uită-te la punga asta plină.

— Oh! Oh! strigă paznicul auzind sunetul banilor. Asta e altă treabă. Acum te mai pricep și eu.

— Bine că pricepi odată.

— Ce vrei?

— Deschide.

Fu un moment de tăcere.

— Ia spune-mi nu ești cumva un oarecare lord...

— Villmoor, zise Benedict fără să cugete mult.

— Tocmai! Prea bine. Atunci alerg să-ți deschid, domnule; te-am recunoscut eu după ciudatul dumitale gust de a veni să bați la poarta unui cimitir când toți fug de el. Poți să intri.

Poarta se deschise și Benedict intră.

— Ce mormânt vrei să vizitezi?

— Pe al familiilor Saint-Méran și Villefort.

— Oh! Mormăi paznicul, i-o fi venit ideea să aducă înapoi ce a furat... ei! Nu... e prea ticălos pentru ca să facă așa ceva. Vine desigur cu o altă idee, dar poate fi sigur că de rândul acesta intră singur în gura lupului.

Peste câteva minute, paznicul mergea înaintea lui Benedict, cu un felinar, spre hruba cunoscută.

Benedict se opri la oarecare distanță, pe când călăuza lui deschidea hruba. Apoi, paznicul lăasă felinarul jos și făcu lui Benedict un semn pe care acesta îl înțelese.

Când zgomotul pașilor paznicului se pierdu în depărtare, el luă felinarul și coborî treptele de marmoră care-l duceau între cadavrele familiei sale.

Totul era întocmai ca în ziua când Benedict ieșise de-acolo.

El deschise ușor sicriul tatălui său, al cărui schelet zăcea în aceeași poziție, cu un braț pe piept, cu brațul celălalt de-a lungul trupului.

După ce privi lung scheletul, Benedict scoase cufărașul de lemn negru, luă din el mâna înghețată și uscată și o puse pe cadavru.

— Datoria e plătită, tată și mâna ta atâta timp ridicată împotriva celor vii, acum se poate odihni pe pieptul în care bătea o inimă așa de nenorocită. Primește sărutarea aceasta, cea din urmă dovadă a respectului ce mi-au inspirat suferințele tale teribile. Și adio pentru totdeauna.

Apoi sărută mâna cadavrului, închise coșciugul, luă felinarul, sui scara mormântului și, găsind ușa închisă, o împinse cu mâna stângă: puse apoi felinarul jos și apăsă cu tot trupul, dar ușa nu se deschise. Câtva timp el

rămase zdrobit, fără o idee, fără să înțeleagă ce i se întâmplase; dar în curând își reveni în fire și putu să-și dea seama de ce era închisă ușa.

Îi fu de ajuns să-și aducă aminte de prima oară când intrase acolo.

— Sunt acuzat de profanație și voi cădea în mâna justiției. Acum un an și jumătate am jefuit mormântul acesta și am fugit fără să satisfac lăcomia paznicului, care se răzbună acum.

Benedict, obișnuit să lupte cu primejdia, nu avea deșertăciunea de-a voi ceea ce era cu neputință; se așază pe treptele scării și așteaptă.

Peste un ceas auzi că mai multe persoane se apropiau de mormânt. Ușa se deschise și el văzu pe un agent de poliție, urmat de doi gardiști.

— Urmează-ne, zise agentul lui Benedict.

— Împlinească-se voința lui Dumnezeu până la sfârșit! Murmură el punându-se între gardiști.

Paznicul îl urmă până la poartă și acolo îi strigă:

— La revedere, domnule Willmoor, lord de contrabandă. Benedict fu dus la comisarul mahalalei, care porunci să fie închis la "Forța".

Capitolul LVII Răbdarea mielului lui Dumnezeu fie cu voi!

Contele de Monte-Cristo nu știuse a se folosi de imensa putere ce avusese. Patimile îl târâseră și el nu fusese altceva decât un om de rând, ca toți ceilalți, nu se ridicase mai presus decât dânșii. Simțămintele lui nu erau decât tot din sfera obișnuită a patimilor omenești.

Dar, acum, contele era mare în supunerea cu care-și recunoștea greșelile; în resemnarea cu care își pleca fruntea înaintea dreptății divine.

El se află acum în Roma și nimeni nu l-ar recunoaște pe dânsul într-un om cu fața slabă, îmbrăcat cu rasa umilă a călugărilor penitenți, care merge încet, cu picioarele goale și cu capul aplecat pe piept spre hotelul cunoscut al lui Pastrini.

Sosi acolo tocmai în momentul când se apropia la poartă o trăsură, din care coborâra două femei tinere; una din ele, cea mai tânără era îmbrăcată în

negru și ținea capul în jos cum crinul bățut de vânt se îndoaie pe plantă.

Edmond, văzând-o, își ascunse repede capul în mâini, parcă n-ar fi vrut să fie recunoscut. Cea mai în vârstă dintre cele două doamne observând pe acel smerit penitent în vestibulul hotelului, scoase din pungă o monedă mică de argint și, întinzând-mâna înmănușată, oferi banul cerșetorului și urmă apoi pe prietena ei care deja suise câteva trepte.

Edmond rămase în extaz, uitându-se la milostenia primită; apoi, ridicând cu mâhnire din umeri, o sărută și câteva lacrimi curseră pe obrajii lui.

— Da, murmură el, fie aceasta prima mea faptă de smerenie creștină. Să sărutăm milostenia, dată fără îngâmfare și chiar fără ca eu s-o fi cerut. Oh!! Să-i dea Dumnezeu în cer o răsplată potrivită emoției ce a produs această milostenie unui sărman păcătos.

Pe când el rostea aceste cuvinte tresări auzind pe Pastrini care-i zicea mâniaș:

— Ei! Cerșetorule, pleacă d-aici și răbdarea Mielului lui Dumnezeu fie cu tine. Eu nu-ți pot da nimic.

Edmond ridică ochii și văzu în capul scării pe faimosul hotelier.

— Îți spun să pleci, eu n-am nimic de dat.

— Ți-am cerut ceva? Îl întrebă Edmond, uitându-se scârbit la dânsul.

— Nu-ți pot da decât resturile de la masă, dar acum e prea devreme! Și apoi am eu alți săraci.

— Nu ți-am cerut milostenie.

— Așa e; dar atunci nu sta aici să-mi superi mușteriii de acum câțva timp.

— De acum câțva timp... ah! Acum încep să pricep și ce vrei să afli? Ce lucru?...

La întrebarea această a lui Edmond, Pastrini care pregătise o reticență spre a afla de la călugăr un fapt mai anumit, se uită lung și cu mare curiozitate la el văzând că nu izbutise.

Și, fiindcă Pastrini se afla în capul scării și avea în stânga odăița ce-i slujea de birou și în care primea odată pe Vampa și pe Peppino, întoarse cheia și împinse ușa, făcând un semn cerșetorului ca să-l urmeze.

Edmond intră, după Pastrini, în birou.

— Stai, cerșetorule, îi zise italianul cu ironie, stai și vorbește.

Edmond se așază pe scaun în fața lui Pastrini care-l întreba lacom din ochi.

— Frate, zise Edmond, am fost de față la cele din urmă momente ale unui om puternic, i-am, ascultat spovedania și i-am dat o făgăduială solemnă, pentru liniștea sufletului lui. Din momentul acela, însărcinat de el să răsplătesc pe câțiva care l-au slujit cu credință în viață, caut pe cei către care am să-mi împlinesc sarcina.

— Bine, zise Pastrini dar cine era păcătosul? "

— Spune-mi mai întâi cine este acela căruia i-ai făcut mai multe slujbe și vom ajunge la același rezultat.

— Așa e, deși am făcut servicii unei lumi întregi, adaugă repede italianul cu un aer de nepăsare prefăcută. Prinți, conți, marchizi, particulari, bogați cu dare de mână, săraci...

Edmond tăcu și apoi zise:

— Nu făcea parte din niciuna din clasele acestea.

— Este o absurditate, frate cerșetorule; atunci nu era nimeni.

— Nu, era cineva.

— Cum îl cheamă?

— Nu-mi convine să spun.

— Ei! Ia să sfârșim... astea-s palavre ca să ajungi a-mi cere de pomană... Nu-ți pot da nimic, și-am mai spus, du-te cu Dumnezeu!

— Vreau să vorbesc de Luigi Vampa, zise Edmond.

— Vampa! Murmură Pastrini.

— Ah! Așa e, mâine îl curăță... și mi s-a spus că nu mai e nici o fereastră liberă în piața Poporului.

— N-ai cunoscut, n-ai servit pe Luigi Vampa, Pastrini? întreabă Edmond cu glas grav.

— Pe Madona! Gângăvi Pastrini.

— Răspunde.

— Dar mi-ai spus că ai asistat la cele din urmă momente ale unui om și Vampa e încă viu.

— Am spus adevărul; eu făceam aluzie la cele din urmă momente lumești; eu încă n-am fost făcut călugăr.

— Și nădăjduiești să fii făcut? Începi de la o condiție foarte smerită.

— Așa trebuie "să pornești pe calea cerului.

— Dar atunci, urmă Pastrini după ce se gândi un moment... Vampa te-a însărcinat să răsplătești, adică să dai o gratificație?!

— Unui om care l-a slujit cu credință și dezinteresat.

— Ah! Desigur, cugetă Pastrini, el și-a adus aminte de vestea pe care i-am dat-o din partea casei Thompson și French. E limpede și lămurit că nu e nici o primejdie să spun adevărul.

— Și ești dumneata omul acela, Pastrini?

— Nu știu.

— Cum adică?

— Adică l-am putut sluji fără să știu, adică am putut sluji pe un om fără să știu că era Luigi Vampa, pentru că el se schimba în așa chip încât mergea la teatre, umbla prin oraș și nimeni nu-l cunoștea.

Era ca și un oarecare conte de Monte-Cristo; vrăjitor afurisit, care, mulțumită unei mâini de mort, făcea tot ce vroia, cu toate că avea un titlu atât de pompos.

Cuvintele hotelierului interesa pe Edmond care, deși mișcat de chipul în care era tratat, avu vreme însă ca să-și vină în fire și să-și stăpânească tulburarea.

— Ce om era contele acesta? Îl întrebă el, întrerupându-l.

— Oh, s-a vorbit mult de dânsul și eu am folosit îndeajuns la demascarea lui. L-am cunoscut foarte de aproape, și-ți jur că deși va redobândi talismanul și va izbuti să se arate iarăși sub diferite forme, nu mă va mai înșela. Dar să ne ocupăm de acest Luigi Vampa.

— Nu, nu. Mi-ai vorbit de un om de care mi-a vorbit și el; doresc să-mi mai spui ceva despre dânsul.

— Frate, îți pot împlini dorința.

— Vorbește-mi mai cu seama despre mâna de mort, care mi-ai spus că era un fel de talisman.

— Oh! Da, un talisman drăcesc. Nu putea fi decât mâna unui executat.

— Da! exclamă Edmond fără să vrea.

— Ah! Știai deja că era mâna unui executat? Fusese vreo învoială misterioasă între el și mormânt, cine știe ce vrăji! Ce drăcenie! Oricum însă, contele se transforma când în femeie, când în tânăr bolnăvicios, când în mască, când în pasăre; dar talismanul i-a fost furat și el a fost pierdut pentru totdeauna. Un francez care a stat la mine, îl urmărea de aproape ca să-i spună nu știu ce cuvânt magic și să-l prăpădească de tot. Acest francez îi

furase talismanul și-l ținea într-un cufăraș de fier pe care-l purta cu dânsul. Vampa și un oarecare Rocca-Priori, credinciosul lui, au văzut mâna de mort și de asemenea un oarecare Danglars...

— Danglars, întrerupse Edmond și ce s-a făcut dânsul?

— Mi-a spus că a murit fiind marinar pe Mediterana.

— Oh! Dumnezeule, murmură contele.

— E mai bine pentru contele de Monte-Cristo că l-a dus dracul în iad, pentru că altfel ar avea acum de furcă în Franța, cu tribunalele, pentru că e acuzat de o crimă îngrozitoare, cum ar fi vorba de morminte profanate, jefuite. Afurisitul! Nu respecta nici morții!

Urmă un moment de tăcere.

— Cât despre Luigi Vampa... urmă Pastrini.

— E de prisos să mai vorbim, îl întrerupse Edmond, nu ești omul de care vorbea nenorocitul.

— Nu sunt?

— Nu.

— Cine-ți spune?

— Dumneata. Nu văd un semn oarecare...

— Nu știu semne, eu! răspunse Pastrini făcând însă mai multe strâmbături și frecându-se la ochi cu mâna dreaptă.

Edmond înțelese semnul dar nu răspunse și zâmbi cu tristețe.

— Ei! Spuneam eu că ai să sfârșești cerându-mi de pomană. Du-te, du-te, vicleșugul ăsta mă scârbește, n-am nimic, n-am nimic de dat.

Și Pastrini începu să împingă pe cerșetor afară din birou, când un personaj intră și-l întrerupse.

Noul venit era de statură mijlocie, deja cam bătrân și cu o figură severă care insufla încredere, deși ochii îi erau injectați de sânge.

— Ce vrei, domnule? întrebă Pastrini.

— Acesta e hotelul Londrei?

— Pe Madonna! Ai ochi și nu vezi? Nu mai e altul ca acesta în Roma și mușteriii sunt tratați cum merită și adesea în odăile acestui hotel au dormit prinți, marchizi, conți.

— Bine; atunci ai să ai bunătatea a-mi spune ce persoane stau la d-ta?

— Ce! exclamă Pastrinni, speriat ești agent de poliție?

— Nu; sunt călător și caut pe cineva...

— Spune-i numele.

— E de prisos pentru că nu mai are numele cu care-l pot căuta și, în cazul acesta, ai putea spune că nu e, fără să fii sigur.

— Are nume multe?

— Da; dar să lăsăm întrebările. Te cunosc pentru că am avut plăcerea să stau în hotelul dumitale.

— Într-adevăr, fizionomia dumitale mi se pare cunoscută, dar nu-mi aduc bine aminte cine ești. La mine vine foarte multă lume.

— Ei bine, sunt Bertuccio, intendentul domnului conte de Monte-Cristo!

— Al contelui de Monte-Cristo! exclamă Pastrini uitându-se drept în ochii lui Bertuccio.

— Fiind în călătorie cu excelența sa, am venit la Roma, sigur că-l voi întâlni. Domnului conte i-a plăcut totdeauna orașul acesta.

— Domnule Bertuccio, casa mea nu e adăpost de vrăjitori și de pungași.

— Cred și eu, mai ales că, atunci când am stat cu stăpânu-meu, am admirat buna rânduială din stabilimentul dumitale.

— Așadar, nu se află în casa mea un nemernic cum e contele de Monte-Cristo.

— Ticălosule! strigă Bertuccio, făcând un pas înapoi și scrâșnind din dinți pe când ochii lui aruncau fulgere.

Edmond rămase nemișcat.

— Îți repet, domnule Bertuccio, să te duci aiurea ca să cauți pe afurisitul dumitale vrăjitor, a cărui privire ar fi de-ajuns ca să-mi aprindă hotelul și să-mi înnegrească inima mea curată de bun credincios.

— Blestematul! strigă Bertuccio știi tu de cine vorbești?

— Știu și toți îți vor spune același lucru despre contele dumitale, înghițit acum de iad împreună cu țiitoarea lui greacă.

— Dumnezeuule! exclamă deodată cerșetorul tremurând, cea mai nevinovată, cea mai virtuoașă dintre femei! Dumnezeuule! Orice afară de chinul acesta!

— Ce-aud? Glasul acesta... murmură Bertuccio.

— Ce spui? întrebă Pastrini..

— Mi se pare că bietul cerșetor e cam smintit.

Pastrini, ca și intendentul, se uitau cu luare aminte la cerșetor a cărui față era ascunsă în glugă.

— Ei, ce oi fi având eu să ascult vorbe fără şir! Urmă Pastrini. Domnule Bertuccio, du-te de caută pe contele dumitale în vreo închisoare ori în iad. Eu, dacă va veni cumva aici, îl voi primi cu două palme bune.

— Domnule Pastrini, am să te învăţ cum să vorbeşti cuviincios de un om ca domnul conte de Monte-Cristo...

Şi Bertuccio porni asupra lui Pastrini. Dar cerşetorul, repezindu-se între ei, exclamă:

— Pace vouă!

Pastrini râzând cu hohot, sui repede scara şi dispăru în hotel.

Bertuccio, văzându-se singur porni spre drum, uitându-se cu nelinişte la cerşetor care-l preceda cu vreo douăzeci de paşi.

Impresionat de înfăţişarea lui, voia să-i vorbească şi de aceea îl urmări până la o casă dintr-o mahala depărtată.

Ajungând acolo, cerşetorul descuie uşa şi sui scara, până în odăiţa lui, o odăiţă cu pereţi umezi şi negri, cu tavanul acoperit cu pânze de păianjeni. Lăsase uşa deschisă, parcă ar fi ştiut că-l urmărea cineva şi ajungând în mijlocul odăii, se întoarse repede descoperindu-şi faţa.

— Oh! Stăpânul meu!

— Scoală-te, Bertuccio, îi zise Edmond cu glas liniştit, Modul smerit cu care vorbeai odată contelui de Monte-Cristo, stăpânul şi prietenul tău, nu se mai potriveşte celui care stă în faţa unui om mai sărac şi mai smerit ca cel din urmă cerşetor.

— Ce zici, stăpâne! Ce fatalitate? Visez ori sunt treaz?

— Nu, nu, Bertuccio. Îţi spun adevărul. Trecutul a fost un vis teribil uneori şi rai consolat de vre-o scurtă plăcere.

— Dumnezeu!

— Scoală-te, Bertuccio, urmă Edmond, ridicându-l; cel puţin te pot vedea şi din câţi au trăit cu mine în timpul mării mele tu singur rămâi liniştit şi fericit. Aşa a vrut Dumnezeu. Tu ai descoperit pe fiul lui Villefort, vipera care era să-mi muşte inima şi să-mi otrăvească existenţa.

— Dar nu pricep!., ceea ce văd, ce aud, îmi pare de necrezut... ce s-a întâmplat?...

— M-am amăgit ca oricare om şi mai mult încă pentru că am fost mai puternic decât toţi... m-am amăgit; da şi acum, pocăindu-mă îmi ispăşesc greşeala; de m-ar ierta Dumnezeu la sfârşitul martiriului meu.

— Dar soţia dumitale?

— Hayde! Hayde! Caut-o în stâncile... Și se opri.

— Nu, zise el pe dată, nu; nimeni nu va ști unde mi-am ascuns comoara... Nimeni nu-ti va tulbura odihna... nimeni nu-ți va profana cenușa, sărmană Hayde! Hayde e în cer. Bertuccio își acoperi fața cu mâinile și plânse.

— Oh! Stăpâne, eu care te-am admirat, așa de puternic, așa de mare, așa de mărinimos, înotând în plăceri, în fericire, să te vad acum smerit, sărac, cu inima amărâtă!. Ah! Nu, nu de o mie de ori nu! E cu neputință!

— Mărire, mărinimie, plăcere a fost visul meu de odinioară. Acum totul s-a sfârșit, Bertuccio. Contele de Monte-Cristo rămâne o amintire viciată de idei absurde și nu va mai rămâne de la el decât numele lângă care oamenii vor scrie: îngâmfare, nebunie. Du-te, tu poți fi liniștit; la Paris se află depus un capital pentru tine.

— Dar, stăpâne, nu pot... adică nu îndrăznesc să-ți spun o idee ce mi-a venit, dar iat-o. Capitalul acela ți-ar putea fi de folos d-ta: le.

— Toată bogăția mea se reduce acum la răbdarea Mielului lui Dumnezeu. Nu vreau alta.

— Dar vrei să mori de foame?

— Bertuccio!

— Pentru numele lui Dumnezeu, stăpâne, dă-mi voie să te însoțesc, să te slujesc.

— Vreau să fii sigur.

— Bine; dar dă-mi voie să veghez asupra zilelor dumitale.

— Dacă Dumnezeu va voi să le prelungească, facă-i-se voia.

De atunci, Bertuccio nu-și mai părăsi stăpânul.

Edmond hotărâse ca să stea la Roma, până ce va căpăta primele ordine preoțești și-apoi să se ducă la Marsilia și să ridice un orator pe locul unde era satul Catalanilor.

— Bine, mă învoiesc să veghezi asupra zilelor mele și să mă însoțești până ce mă voi întoarce în Franța; dar îmi vei respecta secretul, zise Edmond lui Bertuccio, întinzându-i mâna pe care acesta se pregătea să o sărute cu respect.

— Nu, nu, prietene, dă-mi mâna ta și dacă îți voi mai fi de azi înainte superior prin ceva, va fi prin suferințe și prin resemnare.

Capitolul LVIII S-a făcut dreptate

Era ziua execuției.

Piața poporului prezenta un tablou ciudat de răutate și de fanatism, în mijlocul căruia osânditul, centrul tuturor privirilor curioase trebuia să-și dea ultima suflare în blestemele poporului.

Pe la toate ferestrele se vedeau îngrămădiți, lacomi să asiste la agonia unui nenorocit! Numai la o fereastră, deschisă ca toate celelalte nu se vedea nimeni.

Fereastră era a unei odăițe la etajul al doilea care domina piața și în odăiță se aflau două femei, dintre care una, îmbrăcată în negru, palidă și într-adevăr frumoasă, se putea lesne recunoaște de tovarășă aceleia care dăduse milostenie lui Edmond în sala hotelului Pastrini.

Femeia aceea, îngenunchiată pe o pernă în mijlocul odăii, putea să observe tabloul dureros al pieței; privirea ei, în care se zugrăveau chinul și lăncezeala, nu se dezlipise un singur moment de pe fatalul eșafod, pe care se vedea deja călăul și osânditul, actorii dramei cu care societatea vrea să sperie și să pedepsească o crimă printr-o crimă.

Când Luigi Vampa, în mijlocul a o mulțime de călugări penitenți, se arată în piață, femeia care sta îngenunchiată, murmură o rugăciune ca să ceară milostivirea Dumnezeiască asupra osânditului.

Când Vampa îngenunche, ea ridică ochii la cer, căci n-avea curaj să vadă lovitura fatală.

Rugăciunea ei deveni mai vie, mai energică și în momentul când căzu spada, buzele ei rostiră deodată cuvintele:

— Luizo, Luizo, totul s-a sfârșit.

Apoi, se sculă și uitându-se împrejur își văzu prietena stând lângă dânsa.

— Prietena mea!

— Eugenio, tu suferi mult!

— Te dezamănesc Luizo, îi răspunse Eugenia, râzând și plângând totodată, nu mai sufăr... nu mai pot suferi, deoarece de acum înainte am o misiune sfântă de îndeplinit, să câștig pâinea pentru fiică-mea, încredințată bunilor Morel. Cât voi avea misiunea aceasta, voi avea putere, energie și curaj ca să uit tot. Vom pleca din Italia și teatrul englez ne va veni în ajutor. Dar deocamdată unește-ți rugăciunile cu ale mele, roagă-te lui Dumnezeu pentru sufletul aceuia pe care l-am iubit, fără să pot birui acest simțământ pentru nenorocitul tată al fiicei mele. Dea Dumnezeu ca fatalitatea ce mă apasă de atâta timp să înceteze și ca eu să fiu iertată de greșeala făcută! Da, da, el mă va ierta, pentru că munca artistei e mai liniștită decât trândăvia curtezanului. Luizo, Luizo, să plecăm mai repede din Roma.

Luiza și Eugenia se pregăteau să iasă, când deodată ușa odăii se deschise și intra un smerit călugăr penitent.

Fu un moment de adâncă tăcere, Eugenia, Luiza și călugărul erau foarte mișcați, în cele din urmă, Luiza întreabă:

— Părinte vii, desigur, să cerșești pentru sufletul executatului.

— Vin să îndeplinesc o datorie pe care mi-a impus-o el.

— Dumnezeu! exclamă Eugenia. Ce vrei? Spune?

— Nenorocitul mi te-a arătat pe d-ta.

— Cum! M-a văzut?

— Privirile lui reluă călugărul, străbăteau zidurile și te vedeau; și-a închipuit că erai aici și mi-a spus să te văd... și ia-tă-te.

— Oh! Luigi, Luigi! exclamă Eugenia ridicând ochii la cer. Ce fac zidurile și distanțele pentru două inimi care se iubesc? Ele găsesc mijlocul de a se înțelege?

— Eugenio Danglars, Dumnezeu să "aibă milă de tine.

— Da, da, roagă-l pentru mine, care de azi înainte trebuie să lucrez ca să trăiesc. Până acum lucrul a fost o petrecere pentru mine, acum devine o necesitate. Dumnezeu să mă ajute, să aibă milă de fiica mea! exclamă ea, plecând capul în jos.

— Frate, ce datorie ți-a impus osânditul? întreabă Luiza d Armilly.

— El mi-a zis: văd acolo o fereastră deschisă, la care nu stau privitori ca la celelalte; am presimțirea că în casa aceea se află o femeie care se roagă poate pentru cel care i-a fost amant și gâde. Sunt sigur că acea femeie mare și nobilă a iertat pe nenorocitul ce se suie pe eșafod. Da, da, ea trebuie să fie

acolo; rugăciunea ei generoasă îmi va însoți sufletul când se va despărți de corpul meu vinovat. Du-te, du-te după executarea mea, în casa aceea și vei găsi pe o femeie pe nume Eugenia Danglars; vorbește-i de mine și dă-i inelul acesta pe care i l-am scos din deget într-un moment de nebunie! Mă tem să nu mi-l ia cineva după moarte; altfel nu m-aș despărți de el. Și, vorbind astfel, urmă călugărul, nenorocitul scoase din deget un inel de aur, îl sărută cu foc de mai multe ori, mi-l dădu și apoi își puse capul pe trunchi. Iată inelul, Eugenia Danglars.

Călugărul dădu Eugeniei un inel de aur pe care ea îl luă și-l sărută.

— Oh! Îl recunosc murmură ea, înecată de lacrimi și abia putând vorbi.

— Mi-am împlinit misiunea, urmă penitentul cu fața tot ascunsă în glugă. Eugenio Danglars, clemența celui de sus fie cu tine și crede-mă că toată înțelepciunea omenească stă în faptul de a crede că Dumnezeu e nemărginit de drept și de milostiv.

Eugenia se aruncă în brațele Luizei și penitentul coborî încet scările, murmurând:

— Răbdarea mielului lui Dumnezeu să mă însoțească!

— Luizo, Luizo, exclamă Eugenia, sărutând iarăși inelul. Buzele mele ating aici pe ale omului care a uitat tot pentru mine! Ah! Va veni o zi când fiică-mea va primi ca moștenire a tatălui ei acest inel. Luigi, aici buzele fiicei tale se vor întâlni pentru întâia oară cu ale tale și tu vei fi totdeauna cu dânsa

— Eugenio, zise atunci Luiza, luând-o în brațe, nu te lăsa în voia unor asemenea gânduri care te sleiesc de puteri. Acum totul e de prisos, mai mare decât tine însăși și bizuieș-te-te în nesfârșita milostivire a lui Dumnezeu.

— Să plecăm, o întrerupse Eugenia, să plecăm! Dumnezeu va veghea asupra-ne! Dumnezeu îmi va ocroti copila!

Capitolul **LXIX** Binecuvântarea

Eugenia și Luiza d'Armilly se retraseră la hotelul lui Pastrini așteptând sfârșitul celor trei zile de carnaval spre a pleca din Italia și a merge spre Londra să se angajeze la teatrul liric. În cele trei zile de carnaval lumea e așa de multă în Roma și străinii sunt așa de numeroși, încât e cu neputință" să găsească trăsura cel care ar voi să plece din oraș.

În toate acele trei zile de veselie publică, Eugenia se lăsă în voia durerii mari ce o izbise și Luiza, știind că asemenea dureri nu se pot consola, acceptă mâhnirea prietenei sale

Deja sunetul încet al clopotelor anunțase începutul săptămânii sfinte și cele două prietene se pregăteau să plece din Italia, când ușa apartamentului lor se deschise și ele văzură intrând pe călugărul penitent căruia Luiza îi ceruse milostenie și care adusese inelul Eugeniei.

Penitentul purta gluga rasei lui albe coborâtă peste obraz și mâinile ascunse în mânecile largi ale rasei.

Eugenia și Luiza se uitară una la alta, parcă s-ar fi întrebat ce caută călugărul, dar el începu pe dată să zică:

— Doamnelor, vin să împlinesc o datorie pe care o cred sfântă, vin să aduc unei fiice binecuvântarea mamei sale

— Domnule murmură Eugenia.

— Explică-te părinte, zise Luiza.

— Eugenia Danglars, reluă penitentul după un moment de ezitare, vei pleca din Roma fără să cauți a primi binecuvântarea aceleia care ți-a dat viață?

— Părinte, zise Luiza, cuvintele dumitale sunt grave, ai rostit un nume pe care nimeni nu îl știe Ești oare același care ne-a vorbit în ziua execuției?

— Da

— Așadar vin însărcinat cu o nouă misiune.

— Da

— Care

— Luiza d'Armilly, zise penitentul, e bine ca prietena dumitale să ia cu sine din Italia binecuvântarea sărmaneii sale mame.

— Da, da, zise Eugenia, întrerupându-l Unde e Eu trebuie...

— Mila Domnului fie cu tine, fiica mea și luminează-mi calea pe care am pornit eu.

— Vino, părinte, zise Eugenia îngenunchind, vino și dacă nu pot primi binecuvântarea mamei din gura ei, binecuvântează-mă dumneata în numele

ei, deoarece te-a însărcinat s-o faci.

— Da, răspunse penitentul, vin însărcinat de ea să-ți aduc binecuvântarea numai din gura ei și te binecuvântează în numele ei și într-al lui Dumnezeu.

Și penitentul își întinse mâinile deasupra capului Eugeniei, iar Luiza îngenunchiată lângă dânsa, parcă ar fi vrut să ia și dânsa parte la acea binecuvântare

— O femeie pe care patimile lumii au chinuit-o mult urmă călugărul, doamna de Servieres și de Norgans, baroana Danglars, trăiește azi smerită și resemnată sub veșmântul unei surori de caritate

— Ce zici!? exclamă Eugenia, sculându-se repede.

— Ascultă-mă, Eugenia Danglars și înăbușește glasul vanității, care tot te mai stăpânește

— Oh, mamă, mamă murmură ea frângându-și brațele, ce zici? Unde e sărmana mea mamă

— Intrată la Roma, în fraternitatea religioasă a surorilor de caritate, va pleca în curând în Franța, unde vrea să-și sfârșească zilele. Roagă-te pentru dânsa, Eugenio, roagă-te pentru dânsa și urmează-ți ursita! Fatalitatea apasă asupra familiei tale, ești singură căreia îi poate zâmbi un viitor vesel, pentru că ai fost cea mai puțin vinovată. Adio, Eugenio, dacă ai dușmani, iartă-i în adâncul inimii și urmează-ți calea!

— Dumnezeu murmură Luiza fără să piardă din vedere înfățișarea măreață și severă a penitentului, am cunoscut undeva pe călugărul acesta. Mi se pare că am auzit foarte de-aproape glasul lui sever și răsunător.

— Dumnezeu să mă ierte și pe mine, urmă penitentul și binecuvântată fie perfectă lui dreptate

— Părinte, zise Luiza, deoarece ai împlinit misiunea care te-a adus la noi, dă-mi voie să-ți pun câteva întrebări.

— Spune!

— Ai primit spovedania doamnei de Servieres?

— Nu, căci sunt prea mare păcătos ca să pot fi duhovnic! Sunt prea mizerabil ca să fiu reprezentantul lui Dumnezeu.

— Dar atunci cum ai putut vorbi astfel de familia Dan-glars? Desigur ai cunoscut odată familia aceasta?

— Da, Luiza d'Armilly, în timpul când dădeai lecții de muzică prietenei tale, în timpul când se ivi în mijlocul familiei Dan-glars omul care-i luă

prestigiul, omul care o înjosi, omul care avea o nemărginită putere asupra baronului...

— Conte de Monte-Cristo?

— Da, un îngâmfat, urmă cu glas liniștit penitentul, un nenorocit care se credea trimis de Dumnezeu și era înfierbântat numai de focul unei patimi violente: răzbunarea; un nebun care sfîntea un asemenea simțămînt, neținînd seama că legile omeniești și dumnezeiești îl osîndesc...

— Ce zici? Îl întrerupse Luiza, de ce vorbești astfel despre un om al cărui nume toți îl rostesc cu adînc respect?

— Nu confunda respectul cu frica, Luiza d'Armilly, sau cel puțin cu uimirea produsă de nespusa avuție a contelui de Monte-Cristo! Nu respect, nu, nimeni nu avea respect pentru contele de Monte-Cristo; i se admirau bogățiile. Acest conte era slab și îngâmfat ca toți ceilalți oameni. Prefăcuta lui mărire, sublimitatea de suflet nu exista decât ca nume, el avea mai puțin pe atunci decât acum.

— Dumnezeule! Dar cine ești d-ta? Ce motive ai să-l osîndești astfel?

— Îl osîndesc pentru că mă deștept dintr-un vis lung, în care m-am crezut mai mare decât ceilalți oameni; îl osîndesc pentru că am văzut spada dreptății lui Dumnezeu căzînd pe capul lui îngâmfat; îl osîndesc pentru că el însuși s-a osîndit. Ah! De-ați putea cunoaște fatalitatea care începu să-l apese, de-ați ști cum un om de nimic a putut reduce la fum mărirea contelui, sfîșindu-i totodată și inima în groaznice chinuri; de l-ați fi văzut trecînd de la bogăție la mizerie, de la îngâmfare la smerenie, de la fericire la disperare, oh! Atunci ați crede, cum cred eu, că contele de Monte-Cristo a fost pedepsit de Dumnezeu.

Urmă un moment de tăcere adîncă în care penitentul rămase nemișcat. Luiza părea adîncită în gânduri, iar Eugenia, stînd în fața mesei, cu capul în mâini, plîngea.

Un servitor al hotelului, bătînd la ușă, spuse că trăsura, cu care trebuia să plece cele două femei, era gata.

— Prietene, zise Luiza apropiindu-se de Eugenia, ai auzit?

— Da, sunt gata să plecăm.

— Eugenio, Eugenio? exclamă deodată penitentul, iartă-mă. Și eu am nevoie de iertarea ta.

— Dumneata, dumneata ai nevoie de iertarea mea? Cum m-ai supărat? Cine ești?

În graba cu care penitentul îngenunchea, gluga-i căzu pe spate, lăsându-i fața descoperită.

— Cerule!

— Conte de Monte-Cristo! zise Luiza.

— St, taci, Luiza, zise iute Edmond. Nu rosti acest nume. Cel care îl purta nu mai este ce a fost. Vezi ce-mi rămâne din trânsul. Oh! Eugenio, iartă-mă!

— Scoală-te, domnule. Cum m-ai putut ofensa vreo dată ca să te iert? Ah! Nu pot crede ce văd. E un vis. Luizo, Luizo, să plecăm.

— Nu, exclamă Edmond oprind-o. Nu e vis și nu vei pleca fără să mă ierți. Am nevoie de iertarea ta; iartă-mă pentru că, da te-am ofensat.

— În ce chip?

— Respectă misterul acesta și nu deștepta amintirile amare ale trecutului într-o inimă așa de sfâșiată. Eugenio, Dumnezeu mă pedepsește; dar nădăjduiesc să capăt la ceasul cel din urmă iertare. Iartă-mă cum mă va ierta și el. Povara suferințelor mele îmi va părea mai puțin grea; tu care suferi, tu care ai fost disperată... pe care te-a apăsât fatalitatea... iartă-mă, iartă-mă!

— Da, fiindcă vrei, dacă m-ai ofensat, eu te iert, zise Eugenia, întinzându-i mâna pe care el o duse la buze.

— Acum poți pleca, Eugenio. Du-te și, din adâncul inimii, mă voi ruga de Dumnezeu să te ocrotească, precum îl rog pentru sufletul nevastei mele Hayde și pentru fericirea sărmanului meu copil. Acum totul s-a sfârșit, adăugă Edmond sculându-se, acum totul s-a sfârșit pentru mine.

— Domnule, îi zise Luiza apropiindu-se, cuvintele dumitale dovedesc o suferință așa de mare încât eu sunt foarte mișcată. Atât eu cât și Eugenia vom fi foarte fericite să-ți putem fi de vreun folos.

Un zâmbet se ivi repede pe buzele lui Edmond.

— Mergeți! Murmură el și fericirea să vă însoțească. Eu mă mulțumesc cu răbdarea mielului lui Dumnezeu. Mergeți, mergeți!

Și apoi își lăsă gluga pe față și se depărta cu pași înceți de cele două prietene care stătură câteva minute în extaz privind pe acel om resemnat cum se depărta pe coridorul hotelului.

O a doua înștiințare a vizitiului le scoase de pe gânduri și ele, coborând scara, se suiră în trăsură care le aștepta.

Capitolul LX Sora de caritate

Eugenia și Luiza d'Armilly, după neprevăzutele întâmplări care le întrerupse cariera artistică, erau s-o reînceapă departe de teatrul aventurilor lor. Orașul Roma nu le mai putea oferi decât amintiri foarte triste.

Văzând că trăsură pleacă, Edmond se duse și el, trist și pe gânduri, mergând către noua lui locuință, la care ajunsese în cu-rând.

Mizerabilă înfățișare avea casa aceea. Bertuccio, văzând în acea stare pe contele de Monte-Cristo, stăpânu-său, se mâhni atât de mult, încât peste câteva zile căzu bolnav.

Sărmanul intendent sta deci întins pe un pat și învelit cu o plapumă subțire de lână. Lângă dânsul era o femeie de vârstă mijlocie, cu o figură nobilă, purtând veșmântul surorilor de caritate. Îndată ce Bertuccio căzuse bolnav, Edmond ceruse o infirmieră și acesteia, care de puțin timp intrase în confraternitate, i se dăduse sarcina să îngrijească de bolnav.

Când intră Edmond, Bertuccio dormea un somn agitat și se auzea cum gemea des.

Sora de caritate sta cu cotul rezemat pe perna patului, ascunzându-și fața și plângea, după cum dovedeau suspinele cu care însoțea gemetele bolnavului.

Edmond rămase în prag un moment, mut și nemișcat, apărându-și pieptul cu mâna. Apoi făcu vreo câțiva pași și zise:

— Doamna Eugenia a plecat, bine-cuvântarea dumitale o însoțește; fii liniștită.

— Ah, murmură sora de caritate ridicând capul și înălțând brațele; bine-cuvântarea cerului fie cu dânsa!

Fu un moment de tăcere.

Edmond, aruncă o privire asupra lui Bertuccio; mișcă din cap cu mâhnire.

— Părinte, zise sora, nu uita că am nevoie de rugăciunile dumitale.

— Doamnă, răspunse Edmond, a cărei figură era ascunsă de glugă, deși sunt cel din urmă dintre păcătoși, rugăciunile mele se vor înălța la

Dumnezeu pentru d-ta. Acum am să-ți fac un serviciu deopotrivă cu cel pe care ți l-am făcut deja.

— Ce spui?

— Am spus bine-cuvântarea dumitale Eugeniei, pot face ca să bine-cuvântezi acum și pe fiul dumitale.

— Dumnezeuule! Dumnezeuule! Ce zici? exclamă ea, sculându-se.

Edmond rămase nemișcat.

— Bine-cuvântarea dumitale maternă nu s-a coborât niciodată pe acel cap... dar acum e necesar să bine-cuvântezi pe nenorocitul căruia i-ai dat viață, în mijlocul lacrimilor și agoniei.

— Ce zici? Murmură ea înspăimântată și făcând un pas înapoi. Dumnezeuule! Cine e omul acesta care se pare că ar ști o taină fatală a vieții mele?

— Îți aduci aminte de fiul lui Villefort? Liniștește-te, nu vreau să te mâhnesc amintindu-ți-l, vreau să-ți micșorez remușcările sfătuindu-te să binecuvântezi pe cel care n-a avut alt botez decât de lacrimi și de sânge!

— Oh, fie-ți milă! Spune, cine ești? Cuvintele dumitale au ceva teribil, mă fac să tremur; fie-ți milă, spune-mi de ești un spectru ieșit din pământ ca să mă sfâșii cu remușcări! Te rog, fie-ți milă de sărmana pocăită!

— Eu sunt un biet păcătos și ispășesc cu pocăința greșelile mele enorme și iert dușmanilor mei, plătindu-le răul ce mi-au făcut cu o binefacere. Fiul dumitale se află acum în Franța; el se numește Benedict.

— Benedict! Benedict! Repetă d-na Danglars cu groază. Oh! Spune-mi, ce face nenorocitul?

Un fior agită gluga de lână care acoperea figura lui Edmond.

— Ceea ce face voi afla poate în curând. Ce a făcut, îți pot spune.

— Vorbește.

— Blestemat de toți, menit de la naștere, morții și iadului, a fost scăpat de un om care se răzbuna și făcu mai târziu un plan funest de distrugere, întâlnindu-se cu un om care mergea orbit de îngâmfare și de vanitate, Benedict fu zdrobit de dânsul, dar ieși din pulbere și se făcu uriaș spre a zdrobi la rândul-i pe cel care-l nimicise... Și știi împotriva cui lupta? Împotriva omului celui mai puternic, înaintea căruia piereau piedicile și care asemenea lui Dumnezeu voia să pedepsească crimele. Oh! Omul acela s-a înșelat amarnic... și n-a găsit nici el milă și milostivire! Da, urmă Edmond, Benedict răsturnă colosul pe care oamenii îl admirară atâta vreme, precum

praștia ciobanului doborî pe Goliat. Lacrimi și sânge îi arăta urmele; punându-se lângă Monte-Cristo, îi smulse cu mâna-i ucigașă și răzbunătoare toate afecțiunile cele mai scumpe.

Benedict a fost biciul lui Dumnezeu. Acum se pregătește poate în Franța să primească plata crimelor sale. Baroană Danglars, iată opera fiului tău.

Și Edmond își lăsă în jos gluga.

Doamna Danglars scoase un țipăt de spaimă și zăcu în genunchi lângă patul muribundului Bertuccio.

— Iată, urmă Edmond, iată omul căruia fiul dumitale îi datorează viața. El l-a scos din groapa în care Villefort îl pusese de viu.

— Fie-ți milă!

— Și știi în ce chip a răsplătit Benedict pe acest om? I-a ucis sora, i-a ars casa. Ah, el era blestemat de D-zeu și de oameni. Acum, fiul dumitale te caută ca să-ți ceară bine-cuvântarea maternă; du-te la el și dă-i-o, ca să moară liniștit și pentru ca conștiința dumitale să poată afla tihna.

Peste câteva luni, doamna Danglars ieșea din casa surorilor de caritate din Roma spre a se îmbarca pe o corabie care pleca la Marsilia.

Voia să se ducă la Paris.

Să revenim acum la Benedict, căzut în mâna justiției franceze.

Capitolul **LXI** 27 Septembrie

Benedict fu dus la "Forța"...

A fost lesne să se recunoască în el individul fugit din închisoare după ce-și omorâse paznicul.

Examinându-se crimele lui, tribunalul îl osândi la moarte.

I se citi sentința în aceeași celulă în care ucisese pe paznic. Benedict o ascultă cu sângele rece și cu nepăsarea care-i deveniseră obișnuite de câțeva vreme.

Cu o zi înainte de execuție, el primi bucurosi consolările religiei.

Duhovnicul îl ascultă cu mult interes.

— Părinte, zise Benedict, închinându-se, cred în Dumnezeu, cred în dreptatea lui. Născut din crimă, botezat cu sânge și cu lacrimi... sfârșitul meu trebuia să fie eșafodul, înainte de a crede în Dumnezeu ca acum, simții în inimă fierea disperării, care este iadul pe pământ. Fără principii de educație. M-am lăsat a fi dominat de tovrășiile rele, și-am insultat pe omul care mă creștea de milă și l-am răsplătit de bine-facerile lui arzându-i casa și omorându-i sora. De atunci n-am mai găsit un acoperiș găzduitor, n-am mai văzut priviri prietenoase.

Eram blestemat! Mersei din desfrânări în desfrânări, din crimă în crimă.

M-am unit cu cei mai răi și am împărțit în orgii rodul jafului și al omorului.

N-aveam nici un simțământ religios; orice gândire a mea era un sacrilegiu, o mișelie. Orice faptă a mea era înspăimântătoare. Afecțiunile mele! Legături scârboase cu cele mai nemernice și mai sfruntate. Căzui în mâna justiției, târâi câteva luni ghiuleaua ocnașilor.

Pe când îmi făceam, resemnat osânda și poate ispășeam în pocăință greșelile mele monstruoase, veni un om ca să mă scape; i se făcu milă de starea mea și vru să-mi inspire simțăminte oneste cu fapta generoasă pe care o săvârșea; îmi dădu o pilă, bani și-mi spuse să mă duc la el acasă.

Peste o lună observai că el avea un alt scop; să mă întrebuințeze într-o comedie ridicolă, al cărui rol principal trebuia să-l joc eu.

Râsei de buna mea credință. Cum puteam eu presupune simțăminte generoase în fața mizeriei? Redevenit ce fusem, dar, schimbându-mi situația, nu mă mai numii Benedict, ci Andrea Cavalkanti.

Comedia se sfârși, recăzui în mocirla primitivă, devenii mai viclean în urma lecțiilor de ipocrizie pe care le luasem de la falsul meu ocrotitor, contele de Monte-Cristo.

Într-o zi mă oprii în calea mea de crime: văzând pe tată-meu sărac, bătrân, nenorocit și aproape nebun, fui emoționat, jurai să-l răzbun și cugetai adânc asupra oamenilor și a faptelor lor.

Crezui în Dumnezeu, recunoscuți că oarecare timp eram unealta de care el se servea ca să pedepsească pe cei răi; furam, omoram fără îndurare pe toți câți îi știam vinovați de aceleași crime; spre a merge pe noua mea cale îmi trebuiau bani și luai giuvaerurile care împodobeau cadavrele membrilor familiei mele părintești și n-am avut un moment de tihnă până ce nu mi-am ajuns scopul de răzbunare. Am văzut pe cei răi, pe criminali primind pedeapsa crimelor lor, pe virtuoși răsplătiți pentru faptele lor bune, nu mă mir că eșafodul se ridică pentru mine. Îl merit. Dă-mi binecuvântarea, părinte și roagă-te pentru sufletul meu!

Astfel zicând, Benedict îngenunche la picioarele preotului care invocă milostivirea dumnezeiască asupra osânditului.

— Ce zi e astăzi? întrebă Benedict.

— Douăzeci și șapte septembrie.

— Douăzeci și șapte septembrie! Repetă nenorocitul, cu un zâmbet lugubru. Eșafodul îmi va sărbători ziua nașterii.

— Ierți tu pe părinții tăi că te-au părăsit? Ierți pe tatăl tău că a vrut să te omoare?

— I-am iertat de multă vreme.

— Bine, fiule; Dumnezeu să fie cu tine în veci. Îndată ce se luminează de ziuă, ușa oratorului se deschise și mai mulți soldați veniră să ia pe vinovat, ca să-l ducă în odaia călăului, care trebuia să-i taie părul și să-l îmbrace cu costumul osândiților.

După aceste pregătiri, Benedict merse de se sui în căruța osândiților și călăul dădu semnalul plecării.

Un escadron de cavalerie însoți căruța până la eșafod în jurul căruia poporul, înghesuit, aștepta curios. Benedict primi cea din urmă binecuvântare a duhovnicului și răspunse călăului care-i puneă întrebările obișnuite.

— Dorești să mănânci sau să bei?

— Nu.

— Îmi ierți fapta pe care am s-o săvârșesc?

— Da.

— Se apropie momentul.

— Lasă-mă să mă uit un moment la mulțimea care mă împresoară, zise Benedict, vreau să caut o figură cunoscută.

Se uită apoi la lume și întorcându-se în dreapta, scoase un strigăt de mirare.

Văzuse într-o căruță, care mergea cu greu prin mulțimea din piață, o femeie care purta costumul surorilor de caritate și care părea a însoți pe o altă bolnavă.

— Părinte, zise el preotului, cea din urmă a mea dorință ar fi să vorbesc cu sora de caritate de colo. Spune-i că, pentru dragostea lui Dumnezeu, să vină încoace.

Preotul coborî de pe eșafod spre a împlini dorința osânditului și sora de caritate se grăbi să vină.

Cu cât ea se apropie, Benedict se schimba tot mai mult la față, el duse de mai multe ori mâna la ochi spre a-și opri lacrimile.

Sora de caritate se sui pe eșafod și merse către osândit.

— Dumnezeule! exclamă ea, cuprinsă de o teribilă groază.

Benedict îi luă încetișor mâna și o duse la buze; o sărută, murmurând aceste cuvinte foarte încet, așa ca să nu-l mai audă nimeni:

— Curaj, doamnă, vroiam să-ți trimit cel din urmă adio printr-una din soatele dumitale; dar atotputernicul a vrut ca să vii dumneata în persoană.

— Isuse! Isuse! strigă sărmana soră în culmea disperării, căzând în genunchi pe eșafod.

Benedict alergă repede la trunchi și, punându-și capul pe el, strigă călăului:

— Lovește! Lovește!

— Oh! Nu! strigă sora de caritate, sculându-se palidă și tremurând, spre a cădea din nou în genunchi la picioarele călăului.

— Azi e 27 Septembrie, mai zise Benedict. Și apoi fierul ghilotinei îi taie capul.

Sora de caritate căzu ca trăsniță la picioarele cadavrului, strigând:

— Fiul meu!

Peste câteva zile, sărmana mamă înceta din viață.

Peste o lună, un eveniment nu mai puțin important se întâmpla la Marsilia.

Dacă ne aruncăm ochii înspre stâncile unde se afla odată satul catalanilor, vedem, lângă căsuța unde locuia Mercédès, o capelă mică, a cărei ușă, mai totdeauna închisă, se deschide duminica și sărbătorile pentru o jumătate de ceas după-amiază.

Albert Mondego și Mercédès, care locuiesc încă în satul catalanilor, au ridicat acea capelă, de când binefăcătorul lor, pentru care se roagă în fiecare zi, le-a ușurat suferințele.

Dar, de la moartea soțului ei, Mercédès era roasă de o adâncă durere care o ducea încet-încet spre mormânt.

Albert, îngrijorat de starea fizică a mamei sale, consultase deja doi doctori din Marsilia" și ei spuseră că ea va muri în curând. Albert, căruia îi era rezervată și această lovitură fatală, petrecea zilele lângă mama sa, îi asculta vorbele drăgăstoase și-i căuta cele din urmă priviri.

Figura liniștită a Mercédèsei exprima cea mai mare consternare. Cu cât boala înainta, cu atât ea era mai liniștită. Gloria cerului se răsfrângea câte puțin pe figura ei. Mercédès părea să se teamă de delir: ruga pe Dumnezeu să-i păstreze facultățile intelectuale neclintite până la ceasul cel din Urmă și să poată da, privind, fiului ei cel din urmă adio.

Într-o noapte, Mercédès se simți foarte rău; o agonie teribilă o înăbușea, aerul parcă-i lipsea; se sculă în pat și chemă pe Albert, care alergă îndată la dânsa.

Nenorocitul tremură văzând figura cadaverică a mamei sale; o sudoare rece îi acoperea fața și inima îi bătu parcă ar fi vrut să-i spargă pieptul.

— Fiul meu, zise Mercédès, silindu-se a zâmbi, vreau să mă pregătesc pentru a merge înaintea lui Dumnezeu.

— Cum? Deja? exclamă Albert neputându-și reține vorba și îmbrățișând cu iubire slabul trup al Mercédèsei.

— Da, da, repetă ea, răsuflând greu. Un duhovnic, fiul meu, un duhovnic! Albert ieși pe dată din casă și alergă spre stâncă... bătu la o ușă și un preot i se arătă înaintea.

— Ce vrei, fiule? întrebă el.

— Pentru dragostea cerului! Vino la mama care moare! Preotul urmă pe Albert în odaia Mercédèsei.

Când sosi preotul, muribunda abia mai deosebea lucrurile și moartea își întinsese deja mâna asupra victimei sale.

Mamă, iată preotul! zise Albert, apropiindu-se de pat.

— Bine, lasă-mă cu el un moment. Spovedania mea va fi scurtă... Vreau să primesc binecuvântarea cea din urmă.

Albert o îmbrățișă și se duse în odaia de alături.

Preotul rămase singur cu muribunda.

— Apropie-te, părinte.

— Oh! Dumnezeule, zise preotul stând nemișcat locului parcă picioarele i-ar fi fost pironite în pământ și cu ochii ațintiți asupra nenorocitei. Dumnezeule atotputernic, primește la sânul tău acest suflet curat și așa de chinuit pe lume! Mercédès, Mercédès, urmă el apropiindu-se de pat, iartă-mă!"

— Pe d-ta?

— Da, pe mine care, nebun, am crezut că putem înăbuși în pieptu-mi dragostea pe care mi-o insuflai. Pe mine, care am fost un criminal atunci când, vrând să mă răzbun pe Fernand Mondego, am distrus fericirea ta, făcându-te să împărtășești mizeria și rușinea lui.

— Părinte, ce spui? Cine ești dumneata care vorbești cu atâta căință și care îmi amintești trecutul?

— Mercédès, Mercédès! Aș fi nevrednic de iertarea ta, dacă n-ai fi convinsă că mă pocăiesc sincer. Iartă-mă, iartă-mă!

— Oh! Dumnezeule! Murmură ea, cine știe? Eu te iert din adâncul sufletului!

— Mulțumesc! Mulțumesc!

— Edmond! Îi zise ea încet.

— Da, da, eu sunt, Mercédès, amantul tău crud și smintit... aveam nevoie de iertarea ta înainte de a muri și eu în pacea Domnului.

— Fiul meu! exclamă Mercédès cu obrajii aprinși de friguri și de delir, fiul meu! El va voi poate ca să se mai răzbune încă de injuria ce i-ai făcut tatălui său.

— Milă! Îi zise Edmond strângându-i mâna și ducând-o la piept.

— Mamă, liniștește-te... iată-mă, strigă Albert, aruncându-se în brațele ei.

Edmond se depărta de pat și, luând crucifixul de fildeș de pe perete, începu o rugăciune pentru sufletul Mercédèsei.

Fu o jumătate de ceas tăcere adâncă, abia întreruptă de sfintele cuvinte ale preotului și de horcăitul muribundeii.

Albert căzu în genunchi lângă patul mamei sale, scoțând un țipăt dureros și -punând buzele pe mâna rece a Mercédèsei.

Ea nu mai suferea.

Deja de câteva ceasuri Mercédès murise și în capela satului catalanilor se vedea îngenunchiat lângă altar un preot care recita slujba morților.

Lacrimi și suspine îi întrerupeau glasul.

Aspră-i era durerea, pentru că femeia pe cadavrul căreia se ruga fusese amanta lui în tinerețe, osândită de el și victima lui când afecțiunea firească ar fi putut să-i înfrumusețeze viața.

Edmond sta în picioare rugându-se lângă cadavrul Mercédèsei. Era viața în fața morții! Era călăul în fața victimei!

Își juraseră de mii de ori în locuința catalanilor dragoste veșnică și luaseră de martori trăsnetele cerului.

Mercédès și Edmond fură victimele acestui amor: ea nu-și uită însă datoriile de soție și de mamă.

Dar jurămintele de iubire făcute în casa catalanilor, în fața lui Dumnezeu, trebuiau să se îndeplinească.

Unul n-avea să supraviețuiască celuilalt.

"Veșnica pomenire!" rostită de un amant pe cadavrul amantei, era ca glasul care anunța celuilalt că și ceasul lui sosise.

Și clopotul capelei urmă a suna de mort.

Cadavrul Mercédèsei se cobora în pământ; groparul, ocupat cu treaba lui, văzu pe preotul care recita cele din urmă rugăciuni, scoțând un oftat din adâncul inimii și rostogolindu-se în mormântul deschis pentru sărmana contesă de Morcerf.

Preotul nu mai era decât un cadavru.

Apoplexia fusese fulgerătoare. Preotul era Edmond Dantès.

Peste câteva zile, un monument fu ridicat de Albert, în care reuni cele două cadavre.

După ce îndeplini această datorie firească, nemaivând nimic de iubit în Franța, Albert se îmbarcă pe un vapor care pleca la Alger.

Un fel de fatalitate adunase pe bordul vaporului câteva persoane, cunoscute de noi; Morel cu nevasta și cu fiii lor adoptivi, mergeau în Africa spre a lua o moștenire lăsată de o rudă bogată a Valentinei.

Peste câteva ceasuri după plecarea vaporului se auzi în Marsilia, o bubuitură ce semăna a explozie, în oraș, toți se temură de soarta celor îmbarcați.

Și temerile nu fură în zadar, căci peste puține zile, marea arunca pe țărm cadavrele soților Morel și ale copiilor lor adoptivi, cum și cadavrele lui Albert și ale altora din Marsilia.

Eugenia Danglars și Luiza d'Armilly își urmară la Paris cariera artistică.

- Sfârșit –

* * *

O formatare unitară făcută de **BlankCd**. Pentru a fi evidențiată de alte formataări, fiecare volum va purta pe lângă numele fișierului și mențiunea: [v. BlankCd]. În aceeași formatare unitară veți mai putea citi:

- > Alexandre Dumas - Cavalerul Reginei [v. BlankCd]
- > Alexandre Dumas - Cei Patruzeci și Cinci vol.1 [v. BlankCd]
- > Alexandre Dumas - Cei Patruzeci și Cinci vol.2 [v. BlankCd]
- > Alexandre Dumas - Cei trei mușchetari [v. BlankCd]
- > Alexandre Dumas - Conte de Monte-Cristo vol.1 [v. BlankCd]
- > Alexandre Dumas - Conte de Monte-Cristo vol.2 [v. BlankCd]
- > Alexandre Dumas - Conte de Monte-Cristo vol.3 [v. BlankCd]
- > Alexandre Dumas - După douăzeci de ani [v. BlankCd]
- > Alexandre Dumas - Familia de'Medici [v. BlankCd]
- > Alexandre Dumas - Laleaua neagră [v. BlankCd]
- > Alexandre Dumas - Marchiza de Brinvilliers [v. BlankCd]
- > Alexandre Dumas - Masca de fier [v. BlankCd]
- > Alexandre Dumas - Mână de mort [v. BlankCd]
- > Alexandre Dumas - Otrava și pumnalul familiei Borgia [v. BlankCd]
- > Alexandre Dumas - Robin Hood [v. BlankCd]
- >

Alexandre Dumas - Vicontele de Bragelonne vol.1 [v. BlankCd]

Alexandre Dumas - Vicontele de Bragelonne vol.2 [v. BlankCd]

Alexandre Dumas - Vicontele de Bragelonne vol.3 [v. BlankCd]

Alexandre Dumas - Vicontele de Bragelonne vol.4 [v. BlankCd]

Alexandre Dumas-fiul - Dama cu camelii [v. BlankCd]

În pregătire:

Alexandre Dumas – Cele două Diane [v. BlankCd]

Atenție: Pentru a vă deplasa mai ușor prin e-book, plasați cursorul mouse-ului în Cuprins e-book pe un anumit capitol, apoi apăsați tasta ctrl apoi click-stânga.

Cuprins e-book Mână de mort:

[Capitolul I](#) [Cine a jucat la urcare și la scădere](#)

[Capitolul II](#) [Benedict](#)

[Capitolul III](#) [Doamna Danglars](#)

[Capitolul IV](#) [Cei 60.000 ai lui Benedict](#)

[Capitolul VI](#) [Scena teatrului Argentina din Roma](#)

[Capitolul VII](#) [Găurile din cortină](#)

[Capitolul VIII](#) [Doi oameni fără nume](#)

[Capitolul IX](#) [Spionii francezi](#)

[Capitolul X](#) [Surprindere](#)

[Capitolul XI](#) [O vizită neașteptată](#)

[Capitolul XII](#) [Mama și fica](#)

[Capitolul XIII](#) [Scrisoarea lui Benedict](#)

[Capitolul XIV](#) [Pretinsul secretar al contelui de Monte-Cristo](#)

[Capitolul XV](#) [Furtul](#)

<u>Capitolul XVI</u>	<u>Nevastă-mea</u>
<u>Capitolul XVII</u>	<u>Banditul roman și tâlharul parizian</u>
<u>Capitolul XVIII</u>	<u>Coroana</u>
<u>Capitolul XIX</u>	<u>Tată și fiică</u>
<u>Capitolul XX</u>	<u>Bancherul retras din afaceri</u>
<u>Capitolul XXI</u>	<u>Via Appia</u>
<u>Capitolul XXII</u>	<u>Coloseul</u>
<u>Capitolul XXIV</u>	<u>Comedia se încurcă</u>
<u>Capitolul XXV</u>	<u>Răpirea</u>
<u>Capitolul XXVI</u>	<u>Campi Lugentes</u>
<u>Capitolul XXVII</u>	<u>Perfecțiunea dreptății lui Dumnezeu</u>
<u>Capitolul XXVIII</u>	<u>O noapte pe mare</u>
<u>Capitolul XXIX</u>	<u>Naufragiul</u>
<u>Capitolul XXX</u>	<u>Necunoscuta</u>
<u>Capitolul XXXI</u>	<u>Un ajutor din cer</u>
<u>Capitolul XXXII</u>	<u>Șarpele</u>
<u>Capitolul XXXIII</u>	<u>Două victime nevinovate ale unei răzbunări teribile</u>
<u>Capitolul XXXIV</u>	<u>Hotelul Rezervei</u>
<u>Capitolul XXXV</u>	<u>Plecarea</u>
<u>Capitolul XXXVI</u>	<u>Veneția</u>
<u>Capitolul XXXVII</u>	<u>Visul din grota lui Monte-Cristo</u>
<u>Capitolul XXXVIII</u>	<u>Cercetări</u>
<u>Capitolul XXXIX</u>	<u>Contrabandiștii</u>
<u>Capitolul XL</u>	<u>Groază</u>
<u>Capitolul XLI</u>	<u>Giovani Gradenigo</u>
<u>Capitolul XLII</u>	<u>Grota lui Monte-Cristo</u>
<u>Capitolul XLIII</u>	<u>Serbarea contelui Gradenigo</u>
<u>Capitolul XLIV</u>	<u>Prima lovitură dată colosului</u>
<u>Capitolul XLV</u>	<u>Țiganul</u>
<u>Capitolul XLVI</u>	<u>Masa săracilor</u>
<u>Capitolul XLVII</u>	<u>O scrisoare</u>
<u>Capitolul XLVIII</u>	<u>De la Mantua la Florența</u>
<u>Capitolul XLIX</u>	<u>Incendiul</u>

<u>Capitolul II</u>	<u>Deșertăciunea omului</u>
<u>Capitolul III</u>	<u>Recunoștința lui Peppino</u>
<u>Capitolul IIII</u>	<u>Casa de țară a familiei Morel</u>
<u>Capitolul LIV</u>	<u>Mâna lui de Villefort</u>
<u>Capitolul LV</u>	<u>Cea din urmă noapte în insula Monte-Cristo</u>
<u>Capitolul LVI</u>	<u>Întoarcerea la mormânt</u>
<u>Capitolul LVII</u>	<u>Răbdarea mielului lui Dumnezeu fie cu voi!</u>
<u>Capitolul LVIII</u>	<u>S-a făcut dreptate</u>
<u>Capitolul LVIX</u>	<u>Binecuvântarea</u>
<u>Capitolul LX</u>	<u>Sora de caritate</u>
<u>Capitolul LXI</u>	<u>27 Septembrie</u>